

PSALTERIUM DAVIDICUM

E X

Vitis Sanctorum historicè,
ex SS. Patribus moraliter, ex
Jure Canonico dogmaticè, grata
brevitate concinnatum, juxta or-
dinem Psalmorum & versuum
quibus varii variè
sunt usi.

A U C T O R E

MATTHÆO BRANDL,

SS. Can. Doct. p. t. animarum Pa-
store in Anif, Gredig, & Nideralm
propè Metropolim Salisb.

Psallem DEO meo, quàm diu sum.

Psal. 103. v. 33.

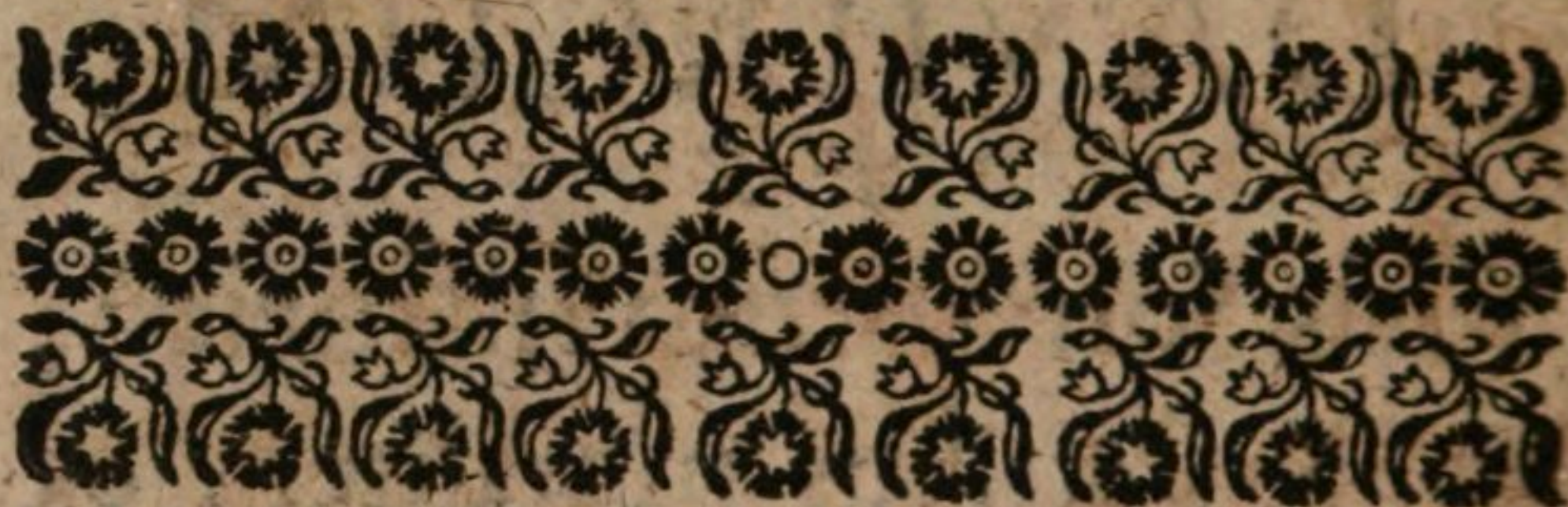
ECUM PERMISSU SUPERIORUM.

S A L I S B U R G I,

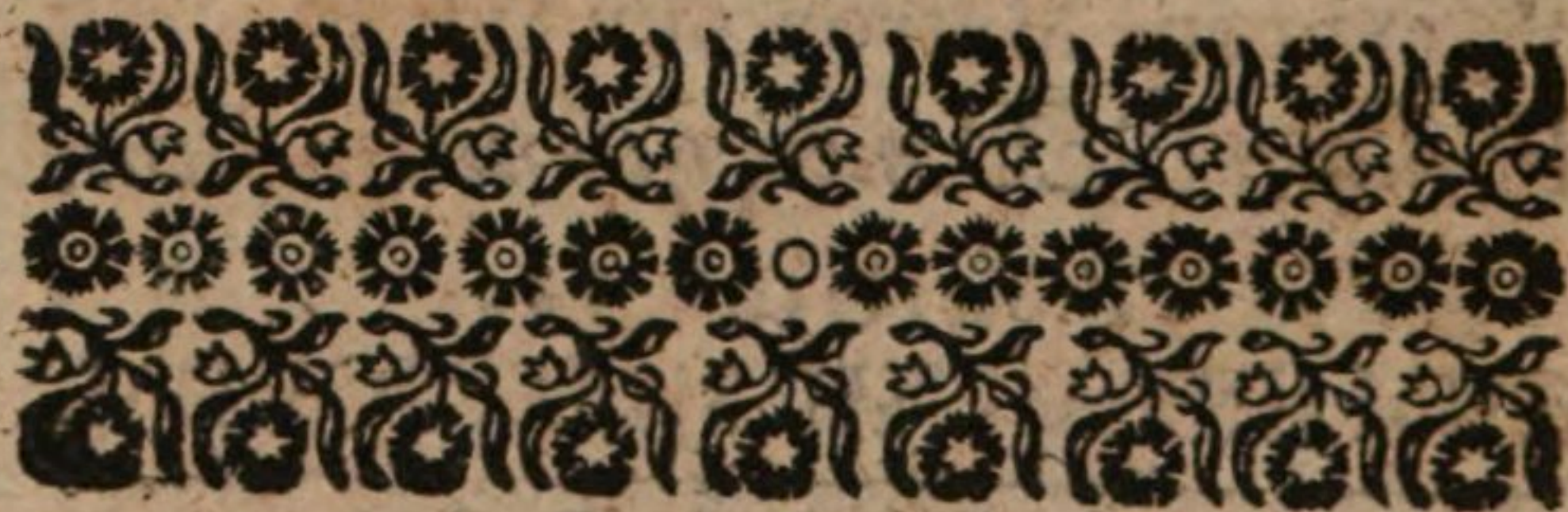
Propter, & Sumptibus Joannis Jo-

sephi Mayr, Typ. Aulico-Acad.

M. DCC. IX.

*Implemini Spiritu san-
cto, loquentes vobis-
metipsis in psalmis
&c. Ephes. 5. v. 18.
& 19.*

*REVERENDISSIMO;
ET
ILLUSTRISSIMO
DOMINO, DOMINO
FRANCISCO
ANTONIO,
BEGNUDELLIO
BASSO,*

*SS. Theologiæ Doctori, Ec-
clesiæ Cathedralis Frisingensis
Canonico, Capitulari, summo Scho-
lastico, Vicario Generali, &
Officiali, &c.*

*DOMINO SUO
GRATIOSISSIMO &c.*

REVERENDISSIME,
ILLUSTRISSE
DOMINE, DOMINE &c.

I Mars non esset, nec
mors multorum, nec
tot mutationes, ac fa-

cies fortunæ essent, cujus favo-
re, ac livore non pauci ad inci-
tas redacti, alii divitiis, & di-
gnitatibus aucti sunt. Ve-

rùm hæc, aliâque sexcenta non
fortuito, sed permittente sum-

DEDICATIO.

mo cœli, terræque Moderatore fieri, fide orthodoxâ docemur.

Nec casu ex Ratisbonensi Diœcesi in hanc Salisburgensem Archidiœcesin, postea omninò in ejusdem Metropolim, & denique in locum, ubi modò animarum Pastorem ago, me delatum esse crediderim.

Lustrum propè est, cùm belli occasione, & inde consequentium curarum fluctibus Salisburgum jactatus, à JO. ANNE ERNESTO Celsissimo & Reverendissimo Archiepiscopo ibidem &c. &c. (qu

DEDICATIO.

20. Aprilis hoc Anno currente
piissimum spiritum suum Crea-
tori reddidit) in noviter splen-
didè exstructum Alumnatum,
& Presbyterorum Collegium
clementissimè susceptus sum,
ubi componendis piis ascesi-
bus, seu meditationibus, aliis-
que spiritualibus functionibus
multùm distentus, demùm Pa-
tris Spiritualis munus obii, &
tam venerabilem Clerũ, quàm
DD. Studiosos Alumnos jugi
studio ac labore demereri stu-
diui. Postquam verò in vici-
nia, seu húc in Gredig Reveren-
dus Dominus Vicarius piè in
Domino obdormivit, eidem

sic -

DEDICATIO.

succeſſi. Interim ſæpiùs ani-
mo redii Friſingam, ubi anno
1675. Presbyter creatus ſum,
& mente reviſi Rmã, Illuſtriſſ.
Dominationem Suam. Quæ
annos circiter ante ſenos cle-
mentes mihi præbuit aures, &
ad meliorem promotionem
votis meis gratioſiſſimè aũuit;
nec dubium, quin ea ſecuta
fuiffet, niſi turbulenta adeò, pa-
ciſque inimica tempora inci-
diſſent. Hanc gratificandi vo-
luntatem, & propenſiſſimum
in me affectum præſenti libel-
lo, ut grati animi teſſerâ, publi-
cè teſtificari volui, imò debui
Admitte igitur hoc tenue ac
vile

DEDICATIO.

vile munusculum gratioſo ob-
tutu, méque ampliffimis Tuis
favoribus proſequi non deſine,
quia aliud reddere non poſſum
quàm preces, & pia vota, quò
diu Tibi, & ſubjecto Clero, to-
tìque Bavarix ſoſpes, & inco-
lumis vivas, nec non laudatiſ-
ſimo, & nullibi non decantato
virtutum exemplo quàm diu-
tiſſimè præluceas &c. Ita ex a-
nimo voveo, precòrque, pe-
rennaturus

Reverendiſſimæ & Illuſtriſſ.
Dominationis Sux

In Gredig propè Metropolim?

Salisb. 1709.

devotiſſim.

MATTHÆUS BRANDL,

Vicarius perpetuus ibid.]

PRÆFATIO.

Actum agerem si hîc expositorum agere, exegesescritere, vel multa in laudem Psalterii Prophetæ Regii ex SS. Patribus, aliisque Scriptoribus afferre vellem, cùm hæc à doctissimis viris abundè præstita, & vel mediocriter in libris exercitatis notiora sint, quàm ut ulla apodixi indigeant. Lyranus ait: Psalmorum liber continet totam Scripturam per modum laudis. *In præfat. ad Psalterium.* In hoc sanè, inquit S. Basilius Magnus, reconditus est perfectæ Theologiæ thesaurus. *In præmio ad psal. sub fm.*

P R Æ F A T I O.

fin. Quibus consonum est illud
P. Cornelii à Lapide dicentis: Psal-
terium est compendium totius sa-
cræ Scripturæ, epitome Bibliorum,
& consummatio Theologiæ. *In*
Ecclesiasticum cap. 47. v. 11. DEUS,
inquit citatus loco citato, per Da-
videm composuit Psalmos, mo-
dumque psallendi, quem non tan-
tùm Synagoga Judæorum, sed e-
tiam Ecclesia Christianorum ubi-
vis locorum, & gentium per o-
mnia sæcula usurparet, & sequere-
tur. Spiritus Sanctus enim eâ ra-
tione, & modo Psalmos Davidicos
dictavit, ut omnibus sæculis, o-
mnibus gentibus, omnibus stati-
bus, omni sexui, ætati, & homini
generi congruant &c. Ita citatus.
Et (addo ego) ut in omni fortunæ
aleâ, in prosperitate, in adversita-
te, tentationibus, in vita, & mor-
te

FRÆFATIO.

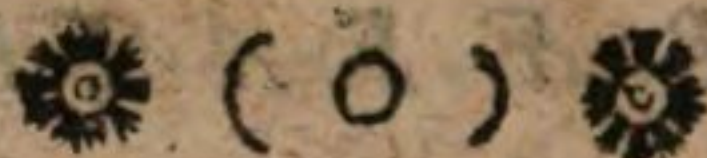
te possint prodesse, & solari, uti in præfenti opusculo plurima exempla demonstrabunt. Ter igitur felix locus, seu regio illa est, ubi extra psalmos silentium est. Quocunque te verteris, arator stivam tens, Alleluja decantat: sudans messor psalmis se advocat: & curvâ attondens vites falce vinitor aliquid Davidicum canit. Hæc sunt in hac provincia carmina: hæc, ut vulgò dicitur, amatoria cantiones. Verba sunt S. Hieronymi lib. 2. epist. 7. ad Marcellam in fin. Sic mi DEUS,

*Omnis terra psalmum dicat
nomini tuo! Psal. 65.*

V. 4.

PRO.

PROTESTATIO AUCTORIS.

Protestor, me haud alio sensu (quicquid in hoc Psalterio Davidico ex variis Scriptoribus refero) accipere, aut accipi ab ullo velle, quàm quo ea solent, quæ humanâ duntaxat auctoritate, non autem Divina Catholicæ Romanæ Ecclesiæ, aut S. Sedis Apostolicæ nituntur; iis tantummodò exceptis, quos eadem S. Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adscripsit.

Beatus vir , qui non abiit in
Consilio impiorum &c.

Psal. 1. vers. 1.

Beatus Angelus Carmeli-
ta ab impuro , quem de sce-
lere corripuerat , vulneratus
psallere cæpit : *Beatus vir ,
qui non abiit in Consilio impiorum , &c.
In te , Domine , speravi &c. Psal. 70. v. 2.
Et ad verba : In manus , tuas , Domine ,
commendo Spiritum meum , auditâ voce
cælesti : Angele , veni , accipe coronam
gloriæ , è refulgente illius corpore anima
migravit. R. P. Joann. Nadas. è Soc. J.
Ann. celest. s. Maij.*

Postula à me. *Psal. 2. v. 8.*

S. Gaugericus Episcopus Cameracensis,
adhuc adolescens interrogatur An-
tistite

Antistite Trevirensi Magnerico, quam
nuper lectionem à Magistro accepisset?
Cui respondet adolescens, prælectionis
exordium hoc esse: *Postula à me, & da-
bo tibi.* Postea Episcopo monente, &
adhortante, brevi tempore totum Psalte-
rium ediscit memoriter. *Franciscus Ha-
rans 11. Aug. post init.*

Qui judicatis terram.

Psal. 2. v. 10.

Philippus I. Rex Hispaniæ id Symbo-
li elegit: *Diligite justitiam, qui
judicatis terram.* R.P. Thomas Le Blanc,
Soc. J. in Psal. 91. v. 15. num. 75.

Domine quid multiplicati sunt &c. *Psal. 3. v. 2.*

Cùm aliquando Monachi in Choro in-
ciperent primum matutinarum Psal-
mum: *Domine quid multiplicati sunt,
qui tribulant me?* Dæmones adeò mul-
tiplicati sunt, ut ex illorum concursu, &
discursu mox in eodem Psalmo fratres
falle-

fallerent: quos, cū Chorus oppositus conaretur corrigere, dæmones transvolaverunt, & se illis miscentes ita turbaverunt, ut prorsus nescirent, quid Psallerent &c. *Cesar. Heisterbachensis, illustr. Miraculor. lib. 1. c. 6. sub fin.*

Voce mea ad Dominum clamavi. *Psalm. 3. v. 5.*

S. Franciscus graviter ægrotans deferri voluit in Ecclesiam S. MARIÆ Angelorum, ut, ubi gratiæ Spiritum acceperat, ibi Spiritum vitæ redderet; eo in loco Fratres ad paupertatem, ac patientiam, & S. Romanæ Ecclesiæ fidem servandam cohortatus, Psalmum illum pronuntians: *Voce me ad Dominum clamavi; in eo versiculo, me expectant justi, donec retribuas mihi*, Psalm. 141. v. ult. efflavit animam. *Brev. Rom. 4. Oct. Lect. 6.*

Largiter etiam ex hoc Psalmo sumpsere SS. Martyres Sergius & Bacchus, nam cū in carcere somnum caperent, adfuit Angelus, qui diceret: *Confidite servi Christi,*

Christi, & nolite timere &c. Illi à somno excitati concinebant præter alia ex vate Regio: *Exaudivit me de monte sancto suo. Ego dormivi, & soporatus sum, & exurrexi, quia Dominus suscepit me. Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, salvum me fac, DEUS meus. Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua.* Thomas Le Blanc in Psal. 90. num. 109.

Ex ejusdem Psalmi tertii versiculo nono Joannes Rex Sueciæ in symbolum sibi hæc verba sumpsit: *Domini est salus.* Citatus ibid. num. 93.

Cùm invocarem, exaudivit me &c. Psal. 4.

Cùm S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis hunc, & Psalmum quadragessimum, qui incipit: *Beatus qui intelligit super egenum, & pauperem,* interpretaretur, flamma ingens circum Caput micare, atque per os ejus radiare visa est, ut divinitus immissum in eo sacrum dog-

ma putetur ; & propterea iis , quæ scripsit , obijcere nullus valeat. *Baptist. Fulg. gosus lib. 1. c. 4. de prodigiis.*

Cùm invocarem &c.

Ibid. v. 2.

Lumen illud splendidissimum, ac Ecclesiae columen validissimum , S. nempe Augustinus in Conversionis suæ initio magno animi affectu in illa Psalmodographi verba jubilans prorupit : *Cùm invocarem , exaudivit me DEUS justitiarum mearum : in tribulatione dilatasti me , miserere mei Domine &c.* Lib. 9. Confess. cap. 4. num. 3.

Filii hominum ut quid diligitis vanitatem ! v. 3.

Devota Stephana Socianas sæpiùs ab Angelo suo audire debuit : *Filii hominum , ut quid diligitis vanitatem , & quaritis mendacium ?* Tu O Stephana , ama Deum ; ama illum , à quo amaris ! ama bonum illud infinitum , quod

amore infinito dignum est. O, filia, ne depereas fallacem mundum, ne adames illum, à quo non readamaris. *Histor. Angelic. 28. Fun. Num. 3. & ult.*

**In pace in id ipsum dormiam
& requiescam. v. 9.**

Quidam Frater Munius, Ordinis S. Dominici, Episcopus Palentinus hisce verbis vitam suam, & Psalmum quartum finivit: *In pace in id ipsum dormiam & requiescam; quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me.* Marchantius in *Virg. Aaron. tr. 3. lect. 17. de Psalmis.* Eadem Verba ultima fuere S. Gorgoniæ.

Hi attentius absque ullo dubio prædictum versum in vita sua recitârunt, quàm Canonici illi sæculares in Gallia; cantato enim quondam dicto versiculo: *In pace in id ipsum dormiam &c.* hanc de cœlo delapsam audiêre vocem: *Nullus ex auditur nisi rancus.* Vid. Spec. Magn. Exemplor. Verb. *cantus Exemp 3.* nempe in Choro clamare

clamare facilius est , quàm ita clamare , ut etiam cœlum audiat.

Perdes omnes , qui loquuntur mendacium. *Psal. 5. v. 7.*

Et refertur *c. animadvertendum*
22. q. 2.

Ubi dicitur : qui falsum jurat , mentitur ; mentiendo autem jurare nihil aliud est , quàm peierare. Cùm ergo omnes , qui loquuntur mendacium , perdendi sint , juxta illud Psalmistæ : *Perdes omnes , qui loquuntur mendacium* , multo magis damnabiles sunt , qui mentiendo pejerare convincuntur : quia nomen DEI sui in vanum assumunt. Ita *d. c.*

Introibo in domum tuam.

Ibid. v. 8. & Psal. 53. v. 8.

S Ludovicus nonus Gallix Rex ab omni mortali peccato semper innocentissimus , cui Plancha Mater , *equidem* , agebat , *malino Charissime fili* , *te exstin-*

*Etum , quam lethali peccato obnoxium
videre , ad bellum sacrum redux , peste
extinctus est , cum diceret : Introibo in
domum tuam : adorabo ad templum san-
ctum tuum : & confitebor nomini tuo.
Brev Rom. & Nad. 25. Aug.*

*Corporis hac pestis non ulli parcere novit:
Ast anima plures perdere pestis amat.*

**Dirige in conspectu tuo viam
meam. v. 9.**

Ubi S. Trudo Monachus cum S. Da-
vide dixit : *Dirige in conspectu viam
meam*, via recta migravit in coelum. *An-
nus Sanctus Benedict. 23. Septembris.*

**Domine ne in furore tuo ar-
guas me : neque in ira tua
corripias me. Psal. 6.**

Iste inter septem Psalmos poenitentiales
primus est. Hunc cum reliquis S. Au-
gustinus Episc. & Ecclesiae Doctor , cum
discessum a vita sibi instare intelligeret ,
in

in conspectu positum profusis lachrymis
legebat. *Vid. Brev Rom 28. Aug. lect. 6.*

S. Antonius de Padua susceptâ sacrâ un-
ctione , manibûsque extensis Psalmos ,
quos poenitentiales vocant, cum Fratribus
recitavit, inde quasi dimidia elapsa horâ
inter manus astantium dormienti similis
leniter exspiravit. *Franciscus Hareus*
in vit. 3. Junii.

Noverat enim , & probè expendebat
vir iste Seraphicus illud divi Augustinî
dicere solentis , neminem , etsi nullius
sceleris sibi conscius esset , committere de-
bere , ut sine poenitentia migraret è vita.
Brev. Rom. loc. cit.

Et suadet hunc Psalmum sextum præ-
ter alios ad poenitentiam Jus Canonicum
c. affectum illum 10. caus. 26. q. 7.

E Psalmo hoc versiculum sextum: *In*
inferno autem quis confitebitur tibi , S.
Hieronimus raptus in Spiritu ad tribu-
nal Judicis præter alia secum reputabat ,
sicut ipse fatetur apud *Ribad. in vita* , Ve-
rùm dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ.

Referam tibi , inquit maximus ille

Ecclesiæ Doctor, mea infelicitatis historiam. Cum ante plurimos annos domo, parentibus, Sorore, cognatis, & quoad his difficiliss est, consuetudine lautioris cibi propter cælorum me Regna castrâssem: & Hierosolymâ militaturus pergerem, Bibliotheca, quam mihi Romæ summo studio ac labore confeceram, carere non poteram. Itaque miser ego lecturus Tullium jejunabam. Post nocturnum crebas vigilias, post lachrymas, quas mihi præteritorum recordatio peccatorum ex imis visceribus eruebat, Plautus sumebatur in manus. Si quando in memet reversus Prophetas legere cæpisssem, sermo horrebat incultus. Et quia lumen cæcis oculis non videbam, non oculorum putabam culpam esse, sed Solis. Dum ita me antiquus serpens illuderet, in media ferè quadragesima medullis infusa febris, corpus invasit exhaustum: & sine ulla requie (quod dictum quoque incredibile sit) sic infelicia membra depasta est, ut ossibus vix haberem. Interim parantur exequia - - cum subito raptus in Spiritum ad tribunal Judi-

cis pertrahor. - - Interrogatus de conditione, Christianum me esse respondi. Et ille, qui presidebat: mentiris, ait, Ciceronianus es, non Christianus - Illi-
cò obmutui, & inter verbera (nam cedi me iusserat) conscientia magis igne tor-
quebar, illum mecum versiculum repen-
tans: In inferno autem quis confitebitur
Tibi? Clamare autem cœpi, & ejulans
dicere: Misere mei Domine, Misere-
re mei. Hec vox inter flagella resona-
bat. - - - & mirantibus cunctis, ocu-
los aperio, tanto lachrymarum imbre
perfusos, ut etiam incredulis fidem face-
rem ex dolore. Nec verò sopor ille fue-
rat, aut vana somnia, quibus sæpè delu-
dimur &c. Ita ad verbum S. Doctor
tom. I. ad Eustochium de virginitate ser-
vanda post med.

Si reddidi retribuētibus mihi
mala &c. Psal. 7. v. 5.

Non habet aliquid viriditatis in se
ramus boni operis, nisi procedat

ex radice charitatis. Si charitatem non habebat David, quā conscientia securus imprecabatur sibi ipsi, dicens: *Si Reddidisti retribuētibz mibi mala, decedam meritò ab inimicis meis inanis.* Refertur, & habetur c. 39. dist. 2. de pœnitentia.

E versu undecimo Psalmi hujus Franciscus Henrici Filius, Dux Lunæburgicus in Symbolum sibi hæc verba sumpsit: *Iustum adiutorium meum à Domino.* Le Blanc. in Psal. 90.

Incidit in foveam, quam fecit. Psal. 7. v. 16.

A Bsalon suspendio solutus in propin-
gui nemoris fossam abjicitur, acervo ingenti lapidum super eum ingesto.
Lemma: *Incidit in foveam, quam fecit.* Ea enim Nemesis divinæ est providentia, ut perniciem, quam aliis struimus, ipsimet sustinere cogamur. *Mund. Symbol.*

Et

Et multum Misericors omni-
bus invocantibus te.

Psal. 8. v. 5.

Sancti Augustini vox est: si, inquit,
tu invocas DEUM, securus esto,
exaudiris: pertines ad istum versum: *Et
multum misericors omnibus invocantibus
eum.* Ex Rhet. cælest. P. Drex. lib. 1. c.
2. a. 4. post init.

Periit memoria eorum &c.

Psal. 9. v. 8.

Severus Episcopus apud Baronium An.
418. de conversione Judæorum facta
in insula Minorica, una ex Balearibus
insulis, sic profequitur: Pergere ad Syna-
gogam coepimus, & hymnum Christi
per plateam ex multitudine lætitiæ cane-
bamus; Psalmus autem, qui mira jucun-
ditate etiam à Judæorum populis caneba-
tur, hic erat: *Periit memoria eorum cum
sonitu, & Dominus in eternum perma-
net* Sed antequam ad Synagogam per-
veniremus, quædam Judeæ mulieres (or-
dina-

dinatione DEI credo) audaciam præsumentes , ut scilicet nostrorum lenitas incitaretur , lapides in nos , ex superiori loco immaniſſimos jactare cæperunt : qui , mirum dictu ! cùm super confertiſſimam multitudinem grandinis inſtar deſcenderent , neminem nostrorum ictu non ſolum , ſed nec tactu quidem vexavêre. *Bagatella in Admirand. orb. Chriſtian. Tom. I. l. 5. c. 1. §. 4. n. 4.*

**Adjutor in opportunitatibus,
in tribulatione. Ps. 9. v. 10.**

Cùm impia quædam fœmina infantem ſuum ex illicito thoro conceptum , & recens natum flumini propè Monasterium S. Liboræ Abbatiffæ injeciſſet , iſque manè repertus non modicam ſuſpicionem inſtigante Diabolo peperiſſet , ac ſi una monialium fœdifraga tam crudele facinus commiſiſſet ; ad abolendum hoc , dicta S. Abbatiffa ferventiſſimas ad DEUM preces fudit , admonuitque Eum Pſalmi noni , datique in eo promiſſi : *Et factus eſt*

est

est *Dominus refugium pauperi, adiutor
in opportunitatibus, & in tribulatione;*
Ad quod auctor nefandi sceleris se ipsam
prodidit, ac Monasterium à tam sæva su-
spicione absolvit. Vide fusiùs *Ann. Sanct.
Benedict. 30. Sept.*

In Domino confido.

Psal 10. v. 1.

S Pontianus duodecim dies sine cibo
in carcere detinetur, ut fame ibi
moriatur. Sed Angelus circa noctis me-
dium adest, cibum cælestem afferens,
eúmque confortans. Elapsis inde diebus
duodecim, venerunt ministri, ut ejus
corpus fame enectum auferrent. Ecce
autem illum reperiunt cum Davide Psal-
lentem: *In Domino confido: non timebo,
quid faciat mihi homo.* Thom. Le

Blanc in Psal. 54. v. 22. num.

112. sub. fin.

Sal-

Salvum me fac Domine, quoniam defecit sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum.

Psal. 11. v. 2.

QUod ita explicat Robertus Bellarminus: Tu Domine à periculis omnibus salva me, quoniam non est alius, in quo fidere possim: nam *defecit sanctus*, id est, vix invenitur in Mundo aliquis verè pius, & misericors. Nec solum defecit misericors, sed etiam verax; *diminutæ sunt enim veritates à filiis hominum*, id est, vix invenitur, qui verum simpliciter dicat. Itaque periit ferè de terra misericordia, & veritas &c. *Ita est. in dict. vers.*

Illumina oculos meos &c.

Psal. 12. v. 4. & 5.

I.

Reverendus plurimùm Dominus Jacobus Merlohorstius, Sacerdos secularis

cularis vitæ sanctioris, ac Zeli planè Apostolici præter alias ex sacro codice adspirationes, etiam hanc horariam ad IESUM sibi selegit: *Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus: prævalui adversus eum.* Vita cap. 14. post init.

II.

Eisdem verbis in ultimo agone usus est piè Serenissimus Dux, & Elector Bavariae Maximilianus, DEUM suum ita alloquens: *Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus: prævalui adversus eum. Conc. funebr. in lucem edita.*

Non est intelligens, aut requirens DEUM &c.

Psal. 13. v. 2.

A Postolus frequenter utitur testimoniis Regii Prophetæ ex prædicto Psalmo, præter versum 2. etiam sequentem appropriat Judæis, & gentilibus dum ait: *Omnes declinaverunt, simul insu-*
les

les facti sunt, non est, qui faciat bonum, non est usque ad unum. vid. Rom. 3. v. 11. quæ verba hodiè que non tam Judæis & gentilibus, quàm multis Christianis citra veritatis læsionem applicari possunt.

Qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Psal. 14. v. 5.

Multi sub regula constituti avaritiam, & turpia lucra sectantur, oblitique divinæ scripturæ: *qui pecuniam suam non dedit ad usuram &c. Concil. Nicænum relatum c. quoniam 2. dist. 47. & c. 8. Consonum est concilium Martini Papæ relatum c. si quis 14. q. 4. ubi idem versiculus reperitur.*

Dominus pars Hæreditatis meæ. Psal. 15. v. 5. cujus & fit mentio in Jure Canonico alibi citando.

CLericus, qui Christi servit Ecclesiæ, interpretetur primò vocabulum suum

suum : & nominis definitione prolatâ, n-
tatur esse, quod dicitur. Si enim Cleros
græcè, *fors* Latinè appellatur, propterea
vocâtur clerici, vel quia de forte sunt Do-
mini, vel quia Dominus ipse fors, id est,
pars clericorum est. Qui autem vel ipse
pars Domini est, vel Dominum partem
habet, talem se exhibere debet, ut &
ipse possideat Dominum, & possidea-
tur â Domino. Qui Dominum possi-
det, & cum propheta dicit: *Pars mea
Dominus*, nihil extra Dominum habere
potest. Quod si quippiam aliud habue-
rit præter Dominum, pars ejus non erit
Dominus. *C. clericus 12. q. 1.*

Idem versus repetitur *c. cum secundum
16. de præbendis & dignitatibus*, ubi
dicitur: Cùm à cleros, quod est fors vel
hæreditas, clerici appellentur, quia in
sui ordinatione vel assumuntur in hære-
ditatem Domini, vel assequuntur hære-
ditatem in ipso, ut verè possint Psallere
cum Propheta: *Dominus pars heredita-
tis mea*: dignum est, ut Ecclesiæ stipen-
diis

diis sustententur, in qua, & per quam divinis obsequiis adscribuntur &c.

Psal. 15. v. 10.

Bivium est vitæ nostræ curriculum. Itur ad vitam & mortem: ad Cœlum, & orcum. Unde hac de re sollicitus Innocentius IV. pro Symbolo sibi sumpsit: *Notas fac mihi Domine vias vitæ.* P. Engelgrav. dom. 4. Advent. §. 1. Videtur ad illud allusisse Papa: *Notas mihi fecisti vias vitæ.*

Exaudi Domine justitiam meam. Psal. 16. v. 1.

S. Theodorus anno duodecimo ætatis magno coepit Zelo Psalterium ediscere; gravi autem labore decimum sextum Psalmum, *Exaudi Domine justitiam meam*, edidicit; sed decimum septimum nullo modo percipere poterat. Quare humi prostratus DEUM orabat, ut sibi donum, Psalmos memoriæ mandandi, impertiretur, quod & factum est; nam

nam cum surrexisset ab oratione facta coram imagine Salvatoris, dulcedinem melle suaviorem in ore sensit, & deinceps totum Psalterium paucis diebus memoriter didicit. *Marchant. citans Surium*
22. April.

Satiabor, cum apparuerit gloria tua. *Psal. 16. v. ult.*

Sanctus Wolfelmus Monachus sæpius pascebat animum suum, meditando verba illa Regii Psaltis: *quando veniam, & apparebo ante faciem DEI?* *Psal. 41. v. 3.* Et: *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* Qui adhuc in vivis ab Angelo ad degustanda cæli gaudia elevabatur. *Historia angelica 20. Decemb.*

I.

Diligam te Domine &c.

Psal. 17. v. 2.

S. Theodorus Archimandrita, cujus primùm mentio facta est, volens Psalterium ediscere, magno cum labore
usque

usque ad sextum decimum Psalmum edidit, sed decimum septimum: *Diligam te Domine fortitudo mea &c.* nullo modo percipere poterat. Quamobrem cum in oratorio propinquo Sancti Christophori meditando commoraretur, & non posset discere; humi prostratus Dominum obsecrabat, ut se ad Psalmos facile memoriam commendandos idoneum redderet; & Clemens DEUS id illi præstitit; deinceps enim facile & commodè paucis diebus totum Psalterium memoriam comendavit, ut modò Psal. 16. dictum est. vid. & *Bagatt. de admirandis orb. Christ. to. 2. l. 4. c. 3. §. 1. N. 8.* Dicuntur Fratres in Ægypto, inquit S. Aug. crebras quidem habere orationes, sed eas brevissimas, & raptim jaculantes &c. dum spatulas texebant, dum manibus laborabant &c. Unum ex jaculis hujusmodi jaciebant: *Diligam te, Domine, fortitudo mea!* Hæc eadem jacula etiam nos manu linguæ, vel cordis jaceri possumus, quocunque loco, in quocunque negotio. Vocantur autem hæ oratio-

orationes jaculatoriæ, quòd vi amoris
jaciantur in DEUM &c. *R. P. Daniel
Pavlovvski in locutione DEI num. 2.
de presentia DEI.*

II.

Laudans Invocabo Domi-
num. *Psal. eod v 4.*

Sanctus Petrus in clara valle Novitius
inter preces ab Angelo excitatus, An-
gelósque, *Laudans invocabo Dominum*,
canentes audiens, ad Psalterium, dolo-
rum oblitus, accensus est; & à morbo
factus unoculus gratias DEO egit, quod
alterum suorum hostium amisisset. Na-
das. 14. *Martij.*

III.

Intonuit de Cœlo Dominus
&c. *Psal. 17. v. 14. & 15.*

Sanctus quidam, cùm fulgura mica-
rent, & tonitrua aures percellerent,
ad Ecclesiam confugit oraturus, ibique
persistens, donec Cœlo sua ferenitas red-
deretur. Causam rogatus à suis, cur
hoc

hoc faceret , respondebat : Non legistis :
Intonuit de Cælo Dominus , & Altissimus
dedit vocem suam. Misit sagittas , & dis-
sipavit eos : fulgura multiplicavit , &
conturbavit eos.

Hæc omnia facit Dominus , ut terri-
 genas ad se timendum luscitet , ut corda
 eorum in memoriam futuri iudicii revo-
 cet , ut superbiam eorum dissipet , & con-
 turbet audaciam , reducto ad mentem
 illo tremendo tempore , quando ipse cælis
 ac terris ardentibus venturus est in nubi-
 bus cum potestate , & Majestate magna ,
 ad iudicandum omnem carnem. *Vid.*
specul. Magn. Exemplor. Tit. mori
exemplo II. Fuit hic S. Ceadda Episco-
 pus , ut ex Anno Mariano - Benedictino
 20. Martij Colligitur.

IV.

Præcinxisti me Virtute &c.

Psal. 17. v. 40.

Clodoveus Francorum Rex bellum
 adversus Alaricum Gothorum Re-
 gem moturus , legatos suos Turonem ad
 Divi

Divi Martini ædem misit, qui diligentius observarent, quidnam templi Sacerdotes canentes primum enuntia rent; ingredientibus ergo illis primum auditum est ex Psalmo carmen illud: *Precinxisti me virtute ad prælium.* Quod lætis animis acceptum, statim ad Regem detulerunt. Ille verò rei eventum felicem ex omine sibi pollicitus, maturatâ expeditione Alaricum acie fudit, & ipsos Gothos omni Gallia expulit. *vid. Beyrlink theatr. tom. 2. lit. divinatio.*

I.

**Dies diei eructat Verbum, &
nox nocti indicat scientiam.**

Psal. 18. v. 3.

Refertur versus iste *Extravag. Joann.* quorundam exigit de verborum significat.

II.

**In omnem terram exivit sonus
eorum: & in fines orbis terræ ver-
ba eorum. *Psal. 18. v. 5.***

Et refertur cap. *Fundamenta* 17. de
electione & electi potestate
in sexto.

ET sonus iste per *Apostolicam tubam*
in salutem universitatis exivit, ut
dicitur *d. c.*

III.

Ab occultis meis munda me
&c. Psal. 18. v. 13.

JOannes miles Alexandriae solebat in
dies manè usque ad nonam cilicio in
dutus in monasterio corbes flectere, &
mentem suam ad DEUM erigere. Quo-
tidie decantabat septies hunc versiculum:
Ab occultis meis munda me Domine: &
ab alienis parce servo tuo Post nonam
redibat ad suum vexillum. *vit. P. P. l.*
10. c. 73.

IV.

Si mei non fuerint Dominati
&c. Psal. 18. v. 14.

PAulus tertius Romanus Pontifex na-
tus annos 81. denatus est Anno
1509.

1509. cū Ecclesiam quindecim annos
rexisset, moriens sæpius illa Hebræi Re-
gis verba repetiit: *si mei non fuerint do-
minati, tunc immaculatus ero: & emun-
dabor à delicto maximo.* Le Blanc in Psal.
232. v. 4.

Hi in curribus &c.

Psal. 19. v. 8.

Cū S. Hilarius Abbas ex improvise
splendente Lunâ cerneret rhedam
ferventibus equis super se irruere, & in-
clamâset JEsū, ante oculos repentino
terræ hiatu pompa omnis absorpta est.
Tunc ille præter alia S. Scripturæ in hæc
verba prorupit: *Hi in curribus, & hi in
equis: nos autem in nomine Domini DEI
nostrî magnificabimur.* Ribad. 21. Oct.

Prævenisti eum in benedi- ctionibus &c.

Psal. 20. v. 4.

Doctor mellifluus à dicto versiculo
sermonem 76. de diversis ita au-
spica-

spicatur : *Prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis* , pergítque hisce verbis : Triplex nobis necessaria est benedictio , præveniēns , adjuvans , & consummans. Prima misericordiæ , secunda gratiæ , tertia gloriæ. Prævenit misericordia conversionem , adjuvat gratia conversationem , perficit gloria consummationem. Nisi trinam hanc benedictionem dederit DEUS, non poterit dare terra nostra fructum salutis. Neque enim aut inchoare bonum , donec à misericordia præveniamur ; aut agere bonum , donec adjuvemur à gratia , aut consummari in bonis possumus , donec gloriâ repleamur &c. *S. Bernard. loc cit.*

I.

Deus Deus meus &c.

Psal. 21.

Divus testatur Hieronymus , dicens , Christum Dominum in cruce decem recitasse Psalmos , incipiendo à Psalmo vigesimo primo : *Deus meus respice in me , quare me dereliquisti ! &c.* usque ad

ad Psalmum: *In te Domine speravi* inclusive; ac spiritum emisisse, recitando illius Psalmi versiculum: *In manus tuas Domine, commendo spiritum meum.* Hoc attendens prius ille Cæsius Arelatensis increpat nos, quòd in afflictione constituti non recurramus ad orationem, Salvatoris exemplo, sic enim scribit: quid indigebat Christus, ut taliter supplicaret? non ille quidquam indigebat, sed nobis exemplo suo, orationis remedia præparabat. Orat misericordia, & non orat miseria. Orat charitas, & non humiliatur iniquitas: prostratur in terra, orat medicus, & non inclinatur ægrotus: orat innocentia, & non orat nequitia: orat, qui peccatum non fecit, & non se prosternit multis peccatis obnoxius: orat Judex, & desiderat parcere, & non orat reus, ut indulgentiam mereatur accipere. *Cæsius Homil. 29. apud P. Jonghen exhortat. 71. de S. Funicul. Francisc. n. 2. sub. fin.*

II.

Maria augustissima Regina Hispaniæ

in ægritudine sua illa nominatissimi juxta
& sanctissimi Regis verba pronuntiare
audita est: *DEUS DEUS meus respice
in me!*

III.

S. Wiborada Virgo & Martyr ingenti
gaudio diffluebat, cùm audiret Angelos
sibi præcinere Psalmum illum: *DEUS
meus, respice in me! quare me dereli-
quisti!* Historiæ Angelicæ 2. Maij.

IV.

Erue à framea DEUS animam
meam &c. *Psal. eod. v. 21.*

UNa est Ecclesia vera; hanc venera-
mur unicam, inquit Bonifacius
VIII. dicente Domino in Propheta: *Erue
à framea animam meam, & de manu ca-
nis unicam meam.* Pro anima enim, id est
pro se ipso capite simul oravit & corpore:
quod corpus unicam scilicet Ecclesiam
nominavit, propter sponsi, fidei, Sacra-
mentorum, & charitatis Ecclesiæ unita-
tem. *Bonifacius relatus Extravag. u-
nam sanctam de majorit. & obedientia in-
ter communem.*

Ver-

Versiculo 27. ejusdem Psalmi usus est
S. Eutychius, eoque, instante magnâ fame,
consolatus est monachos suos. *Vid. histor.*
Psal 74. v. 9.

I.

Dominus regit me &c.

Psal. 22. v. 2.

CUm amici R.D. Jacobi Merlo-horstij
pastoris piissimi, ingentem in pau-
peres misericordiam viderent, monebant
illum, ut, cum proventus essent exigui,
prospiceret familiæ suæ; provideret & a-
liquid senectuti suæ, vel adversæ valc-
tudini levandæ, ille verò responde-
re solitus est: *Dominus regit me, &*
nihil mihi deerit, in loco pascuæ ibi me
collocavit. Vit. c. 26. sub fin. Hujus ver-
siculi, & aliàs frequens usus ei fuit. vit. c.
39. ab init.

II.

SS. Ananias & Petrus læti cane-
bant in carcere: *Dominus regit nos, & nihil no-*
bis deerit, in loco pascuæ ibi nos collocavit.
Bolland. 25. Febr. cap. 2. num. 9.

**Etsi ambulavero in medio
umbræ mortis &c.**

Psal. 22. v. 4.

I.

S Felix Presbyter hostium insidias de-
clinans, se parietinis abdidit, cū-
que illuc advolârunt persecutores, miro,
inufitatóque defensionis divinæ modo la-
tebra ea densâ areanorum telâ divinitus
ei fuit asylo prætexta ; quare vir S. ad
DEum conversus : *Etsi, inquit, ambula-
vero in medio umbræ mortis, non timebo
mala, quoniam tu mecum es.* Ribadin.
14. Jan.

II.

Et S. Gregorius Theologus in ærum-
nis suis cum vate Regio psallebat : *Etsi
ambulavero in medio umbræ mortis, non
timebo mala; quoniam tu mecum es.* vid.
Nad. 9. Maij.

III.

Non minùs S. Gordius præter alia in
medijs tormentis oculos in cœlum eri-
gens, dicebat : *Non timebo mala, quoni-
am tu mecum es.* Le Blanc. in psal.

Vir-

Virga tua & baculus tuus &c.

Psal. eod. v. 4.

Miscenda est lenitas cum severitate, faciendúmque quoddam ex utraque temperamentum, ut neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate solvantur. Hinc David ait : *Virga tua & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Virgâ enim percutimur, & baculo sustentamur. Si ergo est districtio virgæ, quæ feriat, sit & consolatio baculi, quæ sustentet. *c. disciplina 9. dist. 45.* Refertur & versiculus iste *c. in calicem. 83. distinct. 2. de consecrat.*

Domini est terra &c. *Psal. 23.*

v. 1. Et refertur *13. q. 2. c.*

in Ecclesiastico.

I.

Ubi sic dicitur : Recordare, quoniam non hominis est terra : sed ut Psalmista commemorat : *Domini est terra, & qui habitant in ea &c.* quare interdictum sit omnibus omnino Christianis

terram mortuis vendere, & debitam sepulturam denegare: nisi fortè proximi, & amici defuncti propter nomen, & redemptionem animæ viri gratis aliquid dare velint. Concil. Triburiense relatum *c. d.*

Utitur hoc ipso versiculo Os aureum, dicens: *Ubicunque sepeliāmur, Domini est terra, & plenitudo ejus.* Omnino fit, quod oportet fieri, rugire autem & deplorare, & lamentari eos, qui de hac vita decedunt, ex pusillanimitate contingit. S. Chrylostom. relatus ibidem *c. ubicunque. 26.*

Idem versus refertur *cap. tua nobis 26: de decimis, primit. & oblationib.*

II.

De isto Psalmo historiam, & plura vide ad Psalmum 131.

Attollite portas principes vestras &c. Psal. 23. v. 7.

CUm de Ecclesia quādam lis exorta esset, jussit S. Basilius, ut fores illius Ecclesiæ clauderentur, & à Catholicis ac Arianis proprio cujusque partis sigillo pro-

probè munirentur; ad quorum verò orationes aperirentur, illis Ecclesia restitueretur. Placuit omnibus hæc propositio. Orârunt Ariani tribus diebus & noctibus, & venientes ad portas, repererunt claufas, nec sunt illis apertæ. Tunc & S. Basilius institutâ processione ad easdem Ecclesiæ portas se contulit, & præmissâ oratione levi ictu baculi pastoralis fores tetigit, dicens: *Attollite portas principes vestras & elevamini portæ*, vix dixit, & continuò sunt apertæ. Ad quod DEO gratiæ sunt persolutæ, & Ecclesia Catholicis est reddita. *Historia Lombardica Sanctorum in vit. S. Basilij.* Simile quid super hoc versiculo, & antiquius videre licet in Psalmo centesimo trigésimo primo.

Vias tuas Domine &c.

Psal. 24. v. 4.

I.

CUm venerabilis Candidus monachus sine comite per longum faceret iter, & dubitaret, quænam recta esset semita, ad DEUM ut optimum viæ ducem, Da-

vidicis hisce verbis usus est, orans : *Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me* : & nunquam deviabat. *Ann. Benedict. 7. Sept.*

II.

Cùm se aliquando S. Monon martyr sopori dedisset, adfuit ei nuntius cœlestis his verbis : *Monon, inquit, serve DEI, mandat tibi Altissimus, Gallias ut impigrè adeas &c.* Cùm tertio de Angelica visione certior factus esset, sumptis necessariis, quibus egebat, versum illum jugiter decantabat : *Vias tuas Domine demonstra mihi : & semitas tuas edoce me*, itérque suum vir justus arripuit. *Francisc. Hareus 18. Oct.*

Delicta Juventutis meæ &c.

Psal. eod. v. 7.

S. Hieronymus ipse de se scribit, quòd nullo non die in oratione flexis genibus DEUM precatus sit : *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne mineris.* Epist. 32. ad Abig. apud Ribad.

Diri.

**Diriget mansuetos in iudicio :
docebit mites vias suas.**

Psal eod. v. 9.

DOcentur Monachi ab Antistite Hipponensi, quomodo officia Ecclesiastica suscipienda, vel respuenda sint, ita loquente : Vos autem fratres adhortamur in Domino &c. si quam operam vestram mater Ecclesia desideraverit, nec elatione avida suscipiatis, nec blandiente desidia respuatis ; sed miti corde obtemperetis DEO, cum mansuetudine portantem eum, qui vos regit, *qui dirigit mites in iudicio, qui docet mansuetos vias suas.* Nec vestrum otium necessitatibus Ecclesiae præponatis &c. *S. August. relatus c. vos autem 30. caus. 16. q. 1.*

Innocentes & recti adhæserunt mihi. *Psal. eod. v. 21.*

CHristus in forma venustissimi pueri S. Nicolao Tolentino adhuc septenni apparuisse, & ad eum hæc Davidica verba locutus esse scribitur : *Innocentes*

❧ *necti adhaerunt mihi.* Vit. Germanicè edita 1694. c.2. &.4.

I.

Domine dilexi decorem domûs tuæ. Psal. 25. v. 8. Quàm dilecta tabernacula tua &c.

Psal. 83. v. 2. ❧ 3.

S. Paula nobilissima vidua Romana, cùm extremo fato urgeretur, susurrabat illos versiculos ; *Domine dilexi decorem domûs tuæ. Et : Quàm dilecta tabernacula tua Domine ; concupiscit, ❧ deficit anima mea ❧c.* Et clausis oculis quasi mortalia despiciens usque ad exspirationem animæ eosdem repetebat versiculos, ut quod dicebat, vix audire possemus, inquit Haræus *ex S. Hieronymo ad Eustoch. epist. 27.*

II.

Beata Amelberga mater Sanctæ Gudulæ, sentiens diem vocationis suæ adesse, usque ad supremum Spiritum hosce versiculos recitabat : *Domine dilexi deco-*

rem

*rem domus tua ; Sicque soluto terreno
habitaculo sancta anima ab Angelis in coe-
lum deportata est. Cit. Haraus 10. Julij.
Refertur iste versiculus etiam c. omnibus
20. caus. 24. q. 1.*

III.

Ego autem in innocentia mea
ingressus sum. *Psal. eod. v. 11.
Et refertur ad c. 39. de pœniten-
tia. dist. 2. c. si enim 40. ibi-
dem.*

Innocentius Papa VIII. ita innocentiam,
& simplicitatem adamavit, ut Symbo-
li loco illud Davidis carmen elegerit :
*Ego autem in innocentia mea ingressus
sum. Lobbetius tom. 3. in festo purificat.
B. V. M.*

**Dominus Illuminatio mea, &
salus mea &c. Psal 26. v. 1.**

I.

Sanctus Antonius dæmonem gigantis
in n. orem se ostentantem fugavit Da-
vidi-

vidicis hisce verbis : *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?* Le Blanc in *Psal. 21. v. 21.*

II.

S. Leontius martyr jussu Adriani in carcerem post dira verbera conjectus psallebat : *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo?* cùm Psalmum illum concineret, Angelus illi apparuit, dicens : Esto fortis Leonti , ego enim tecum sum. Me Dominus DEUS tuus misit, quem tu quæris. Cit. in *Psal. 90. num. 110.*

III.

Venerabilis P. Ludovicus de Juvenacio Capucinorum Provincialis, Neapolim iter faciens , quamvis sciret sibi à capitalibus hostibus insidias strui , tamen ut imperterritus leo semitam prosequutus, se illo Hebræi Regis Eloquio consolabatur : *Dominus illuminatio mea , quem timebo? Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo?* nec illum spes sua fefellit ; nam cùm hostes in illum irruerent, nec de facie nôssent,

nōssent, & ille interrogatus fateretur solum nomen & officium suum, adeò perterriti sunt, ut arma abjecerint, sibi que fugâ consuluerint. *Chronio. Capucin. ad ann. 1587. c. 147. ab init. N 339.*

Si consistant adversum me castra &c. Psal. 26. v 3.

Sanctus Antonius Abbas crudeliter à dæmone cæsus, non in querelas contra DEUM, sed magna animi hilaritate in Davidicum illud prorupit : *Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Meile in vit. 17. Jan.*

Unam petij à Domino &c.

Psal. 26. v. 4.

S Petrus inter tormenta lætabundus cecinit : *Unam petij à Domino, hanc requiram; ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Et postea crucifixus eò abiit, quo crux nulla est, nullæ adversitas, inhabitaturus in domo Domini omnibus diebus vitæ suæ. Vid. Ann. cælest, Nad. 3. Jan.*

Tibi

Tibi dixit cor meum &c.

Psalmo eod. v. 8.

S. Gregorius Papa Theotistæ sorori Imperatoris de onere curæ pastoralis scribit, & inter cætera fatetur : Conabar, inquit, quotidie extra mundum, extra carnem fieri, cuncta phantasmata corporis ab oculis mentis abigere, & superna gaudia incorporaliter videre, & non solum vocibus, sed medullis cordis ad DEI speciem anhelans dicebam : *Tibi dixit cor meum, quasi vultum tuum : vultum tuum requiram.* S. Greg. epistolar. lib. 1. cap. 5. post init.

Pater meus & Mater mea dereliquerunt me. dicto Psal. v. 10.

A Dolefcens quidam à genitoribus suis omni ope destitutus, quòd contra illorum voluntatem inter viros spirituales vitam inculpatam degeret, cùm morti proximus effct, sublatis oculis, & manibus in cœlum his verbis spiritum suum in cœlestis patris sinum emisit : *Pater meus, & mater mea dereliquerunt me : Domi-*

nas autem assumpsit me. Vid. specul. exemplor. tit. *mori* Exemp. 25.

Exspecta Dominum, viriliter age &c.

Psal sapius dicto v. ult.

R. P. Leonardus Lessius Soc. J. à primis suis in societatem cunabulis, nempe tyro adhuc cubiculo suo inscriptum : *Exspecta Dominum, viriliter age ; & confortetur cor tuum, & sustine Dominum*, animo suo altissime inscripsit, atque ex eo tempore plurimas, maximasque molestias spe ac fiducia in DEUM plenissimus generose absorpsit ; seque in vitæ suæ statu infractus ad omnes tempestates confirmavit. *Vit. c. 16. n. 90. in fin.*

In ipso speravit cor meum &c.

Psal. 27. v. 7.

S. Pater Ephrem Syrus illud Psalmi in cunctis suis factis, dictisque usurpare solebat : *In ipso speravit cor meum, & adjutus sum.* Quoniam sperantem in Domino misericordia circumdabit. *Psal.*

31. v. 10. *S. Gregorius Nyssenus Episcop.*
in ejus vita.

Benedic hæreditati tuæ?

Psal. 27. v 9.

Hicce Psalmistæ verbis Venerabilis pater Angelus de Pasio quibusdam sanctimonialibus Ord. S. Dominici, oratus ab ipsis, sacram eulogiam impertitus est : *Benedic, inquit, Domine, hæreditati tuæ.* Quæ verba tam ampla suavitate glossando explicabat, ut illæ cum suis Confessariis in extasin rapi præ solatio viderentur. *Chronic. strict. observ. Reformat. l. 5. c. 30. sub fin.*

Afferte Domino filij DEI &c.

Psal. 28.

Istum Psalmum fecit David consummato tabernaculo, quando scilicet introduxit Arcam in tabernaculo sibi præparato. Quantum ad literam, dividitur Psalmus iste in duas partes, quia primò invitat omnes ad devotè DEO offerendum : secundò ad devotè DEUM colendum.

Qua-

Quantum verò ad intellectum Prophetæ,
monentur hîc omnes fideles, ut se ipsos of-
ferant &c. *P. Michaël Ayguanus ad di-*
ctum Psalmum.

Ego dixi in abundantia mea
&c. *Psal. 29. v. 7.* Et refertur c.
imitare 10. caus. 6. q. 1.

I

Nemo de se nimis præsumat. Nam
quia David, inquit Antistes Medio-
lanensis, dixerat : *Ego dixi in abundan-*
tia mea : non movebor in æternum. Eam
sibi jactantiam obfuisse profitetur dicens :
Avertisti faciem tuam à me , & factus
sum conturbatus. S. Ambrosius relatus
d. c.

II.

Gaufridus monachus tristitiæ flucti-
bus jactabatur ; ubi verò S. Bernardus pro
eo preces fudit, tanto solatio perfusus est,
ut cum Hæbreo Rege canere cœperit :
Non movebor in æternum. P. Petr. Sanchez
p. 7. de reg. Dei. c. 9.

Quæ

Quæ utilitas in sanguine meo,
dum descendo in corruptio-
nem? *Psal. 29. v. 9.* Et refertur
c. & hoc diximus 9. caus. 16.

q. 7. §. Nunc autem

ARbitror, templum DEI ex lapidibus
vivis constructum, esse Ecclesiam
Christi. Sunt autem multi in ea, non, si-
cut decet, viventes spiritualiter, sed secun-
dum carnem militantes &c. qui enim con-
siderat in multis Ecclesiis Christianorum
peccata, qui arbitrantur quæstum esse pie-
tatem, & cum deberent de Evangelio vi-
vere, secundum quod vivere decet fervos
DEI, hoc non faciunt, sed divitias & mul-
tas possessiones acquirunt &c. ut rectè di-
cat Christus ad eos propter dissipationem
Ecclesiæ suæ : *Quæ utilitas in sanguine
meo, dum descendo in corruptionem?* vid.
d. c.

In te Domine speravi, non confundar in æternum.

Psal. 30. v. 2.

I.

S. Athenogenes Episcopus Sebastenus in tormentis, præter alia verba etiam ista ex Vate Regio ad coelum emisit : *In te Domine speravi. Salvum me fac in misericordia tua.* Thomas Le Blanc. in Ps. 90. v. 15. num. 119.

II.

Psalmum dictum sæpiùs repetiit in sua infirmitate S. Albertus Carmelita.

III.

Et Beata Margaretha Virgo, filia Regis Hungariæ, ubi ad extremam horam vita delapsa est, inquit : *In te Domine speravi : & cum dixisset : In manus tuas commendo spiritum meum,* animam transmisit in coelum. *Harv. 28. Jan.*

IV.

Venerabilis P. Theodosius de Aquis Sextis vitam suam hisce verbis clausit : *In te Domine speravi, non confundar in æ-*
ter-

*ternum. Annal. Capuc, ad Ann. 1614. c.
5. num. 148.*

**In manus tuas commendo
Spiritus meum &c.**

Psal. 30. v. 6.

I.

Hisce sanctissimis verbis exspiravit
JESUS Christus, Dominus & Re-
demptor noster. *Luca 23. v. 46.*

II.

S. Beatus Helvetiorum Apostolus senio
confectus, erectis in coelum oculis, ver-
bisque hisce pronuntiatis : *In manus
tuas commendo spiritum meum : rede-
misti me Domine Deus veritatis*, animam
Creatori suo reddidit. *Placidus Meile in
vit. pag. m. 661.*

III.

Ipsissimis verbis : *in manus tuas com-
mendo spiritum meum*, sanctissimè in Domi-
no obiêrunt, S. S. Apostolus Paulus, Conon
monachus, Laurentius Justinianus Patriar-
cha Venet. Nicolaus Episcopus, Casimirus,
Franciscus de Paula, Basilius Episc. Nico-
laus

laus Tolent. Richardus, Hyacinthus, alii-
que complures.

Dixi : Confitebor adversum
me in iustitiam meam Domi-
no : & tu remisisti impieta-
tem peccati mei. *psal.*

31. v. 5.

S. Augustinus in illa verba : *dixi, con-
fitebor &c.* sic ait : Magna pietas
DEI est, ut ad solam promissionem pec-
cata dimittat. Nondum enim pronun-
tiat ore, & tamen jam Deus audit in cor-
de : votum enim pro opere reputatur.
Relatus c. qui bona agunt 17. q. 1.

Constat & ex Davidicis verbis inte-
grum *cap. dixi dist. 1. de pœnitent.* Refe-
runtur etiam hæc S. Verba *c. 90. ibid.*

Firmabo super te &c.

Psal. 31. v. 8.

DUm quadam vice minùs præpara-
tam ad Spiritualem Communio-
nem

nem se inveniret S. Gertrudis Virgo, id-
que Sponso suo Cœlesti insinuaret, re-
spondit Dominus : Respectus Divinæ
pietatis meæ te decentissimè præparabit.
Quo factò videbatur Dominus respectum
tuum tanquam solares radios in animam
illius dirigere, dicens : *Firmabo super te
oculos meos &c.* Philosophia Cœlestis
rit. communio Spiritualis.

**In camo est freno maxillas eo-
rum constringe. Psal. 31. v. 9.**

Canes latrantes nonnulli compescunt,
ac penè mutos reddunt, & blandos,
illud psalmi referentes : *In camo & fre-
no maxillas eorum constringe.* Tambur. *in
explicat. Decalog. l. 2. c. 6. num. 40.*

Sed isti sunt Canibus impudentiores,
qui verbis tam sacris abuti non reformi-
dant.

Exultate iusti in Domino &c.
Psal. 32. v. 1.

S Philippus Benitius electus in Gene-
ralem Ordinis sui vehementi quo-
dam

dam mentis excessu in admirationem
raptus benignitatis, ac Providentiæ Divi-
næ in Religionem, exhortationem exor-
sus est ab illis psalmistæ verbis : *Exulta-
te justi in Domino, rectos decet collo-
datio &c.* In hac oratione etiam Reli-
gionis perturbatores, desertoresque acer-
rimè excepit, illud Regii vatis ex eodem
Psal. v. 10. in illos torquens, ac divinè ex-
ponens : *Dominus dissipat consilia Gen-
tium: reprobat autem cogitationes popu-
lorum, & reprobat consilia Principum*
Et non modò in hac, sed etiam in mul-
tis aliis concionibus, quarum argumen-
tum reddidère Psalmi, ita præclarè dixit,
ut nullus unquam in illis censuræ locus
fuerit, ita iudicium suum ferentibus
multis optimæ notæ Scriptoribus. *Vit. l.
2. c. 1. ante med.*

Ipse dixit & facta sunt.

Ibidem. v. 9.

Cùm in conventu Vallisoleti discalcea-
torum Carmelitarum febris tertianâ
graviter ægrotaret Fr. Frâciscus à SS. Sacra-

mento, imperavit Prior, ne amplius ab illa affligeretur febris; credidit infirmus, animoque constanti in hæc verba prorupit: *ipse dixit & facta sunt*, ac deinceps nullam amplius ab illa febrimolestiam passus est. *Bagatta Tom. 2. l. 2. c. 1. §. 3. n. 41.*

Benedicam Dominum in omni tempore. Psal. 33 v. 2.

S. Potitus Mart. amputata linguâ dicere auditus est: *Benedicam Dominum in omni tempore!* cujus capite plexi anima columbæ specie exire conspecta est. Eidem S. Theodorus eisdem Regii psaltis verbis religiosissimis lætus accinebat, cum ungulis toto corpore laniatus, morti & Cœlo proximus esset. *Nadas. 13. Janu. & 9. Novemb.*

Tempore mens omni Dominum benedicere firma est.

Sic Theodorus ego, sicque Potitus ero.

Im-

Immitet Angelus Domini &c.

Psal. 33. v. 8.

Cùm Frater Rogerius Ordinis S. Francisci Religiosus, vitæ sanctitate, & angelicâ conversatione conspicuus, humilitatis virtute præcipuè ornatus &c. semel in officio Divino psalleret, ubi devotum fuit ad versum illum : *Immitet Angelus Domini in circuitu timentium eum*, per splendorem maximum ad instar lunæ super caput ejus descendit, cùmque à Confessario rogaretur, quid id sibi vellet, spirituali quodam gaudio ebrius respondit, fuisse Angelum Domini. *Anton. Dauroult. c. 3. flor. Exemp. tit. 32. Exempl. 3.*

Vultus Domini &c.

Psal. 33. v. 17.

Malè operantes oculos Dei vitare non possunt, quia *Vultus Domini super facientes mala*, ut refertur c. *Haer. dist. 4. de pœnit.*

Judica Domine nocentes me
&c. *Psal. 34. v. 1. & 2.*

Henricus II. Imperator movens exercitum in Hungaros Vabergi, quò exercitum fortè ducebat, gladio sancti Adriani diu ibi pro reliquiis habito, accingitur, inquiens : *Judica Domine nocentes me, expugna expugnantes me, apprehende arma, & scutum, & exurge in adjutorium mihi.* Le Blanc. *in Psal. 118.*

Dic Animæ meæ &c. *ibi.*
dem v. 3.

Sanctus Chrysanthus, cùm à patre suo Polemio idolorum cultui addicto inclusus esset in cubiculo cum puellis ornatis, & jussis eum ad peccatum inducere; utque facilius flecteretur, mensa cibis lautissimis onusta, ad delicias instrueretur, ex intimo corde suspirans ait : *Exurge in adjutorium mihi : dic anima mea : salus tua ego sum,* tunc tam gravi somno illæ puellæ correptæ sunt, ut intra ipsum cubicu-

biculum excitari non possent ; ubi verò extra illud delatæ sunt , expergiscebantur , & in cubiculum pedem referentes in eundem lethargicum somnum relabebantur. *Cit. in Psal. 117. v. 14. num. 62.*

Fiat via illorum tenebræ &c.

Psal. eod. v. 6.

Et refertur c. 23. q. 4. §. item.

Dominus per Psalmistam de damnandis dixit : *Fiant via illorum tenebræ , & lubricum : & Angelus Domini persequens eos.* Sed in his omnibus vitia nostræ humanæ adscribuntur , mentis arbitrio , quod Divina Clementia in electis misericorditer vertit in bonum , in damnandis justè relinquit ad malum ; sicut ergo , quamvis certissimè sciamus , neminem ultra terminum à Deo sibi præfixum esse victurum , omnibus tamen languentibus non ingruè medemur ; sic quamvis nemo salvetur , nisi prædestinatus ad vitam , omni tamen delinquenti est adhibenda correptio , nec malorum

negligenda disciplina. Ita habetur, & refertur *d. c.*

Surgentes Testes iniqui &c.

Psal. dicto v. 11. & 12.

Cum S. Gregorius Agrigentinus falsissimè à suis hostibus de vitio carnis, ac commissa Luxuria accusaretur, idque fieret in Concilio 115. Episcoporum, ingemiscens dixit: *Surgentes testes iniqui, quæ ignorabant, interrogabant me, retribuebant mihi mala pro bonis* verum innocentia ejus per ipsam puellam à Sabino, & Crescentio ad hoc auro corruptam, & à dæmone per S. Gregorium liberatam, evulgata est. *Le Blanc in psal.*

Oratio mea in sinu meo convertetur *ibid. v. 13.*

S. Gertrudis Virgo requisivit à Domino, dicens: Quem fructum consequitur congregatio nostra, Domine, de magno Psalterio, quod legit? Respondit dominus: illum, de quo dicitur: *Oratio*

tua in sinum tuum converteretur. Lib. 5.
c. 22. in med. cit. in *Philosophia Cælesti-
tit. Purgatorium Animarum num. 3.*

Dixit Injustus &c. Psal. 35. v.
2. & seqq.

SÆpius malignos Spiritus sacrâ Scrip-
turâ usos, vel potius abusos esse, ex
variis historiis constat; hîc solum recen-
seo, quod ad rem facit, cùm usurarius ex
hac vita migrâisset, positum est corpus
ejus in Oratorio, Choris psallentium cir-
ca illud ordinatis: in ipsa nocte, cùm
Monachi attentius psallerent, quatuor te-
tri Spiritus apparentes, feretrum à parte
sinistra circumstabant, quibus visis ter-
riti fratres, omnes, excepto uno seniore,
fugerunt. Et ecce totidem Angeli san-
cti contra quatuor dæmones à parte dex-
tra se ordinabant. Moxque is, qui pri-
mus inter Dæmones videbatur, in illud
Davidicum erupit: *Dixit insipiens, ut
delinquat in semetipso: non est timor Dei
ante oculos ejus.* Alter dixit: *Quoniam
dolose egit in conspectu ejus: ut invenia-*

tur iniquitas ejus ad odium. Cui tertius subjunxit: Verba oris ejus iniquitas, & dolus: noluit intelligere, ut benè ageret. Quartus dixit: Iniquitatem me diatus est in cubili suo: astitit omni viæ male. Malitiam autem non odivit. Re- Responderunt sancti Angeli, procedite in Carmine Davidico, at illi dixerunt: ista nobis sufficiunt ad ejus damnationem tunc Angeli reliqua protulêre, dicente primo: Domine in Cælo misericordia tua: & veritas tua usque ad nubes. Cui secundus adjecit: Justitia tua sicut montes Dei: judicia tua abyssus multa. Tertius verò: Homines & jumenta salvabis Domine: quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus. Cùmque quartus subjunxisset: Fili autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt. Simul in hanc vocem eruperunt: Quia Deus justus est, & Scriptura solvi non potest, filius hic hominis noster est: ad Dominum confugit: ad Dominum ibit, quia sub tegmine alarum illius speravit &c. Ad hanc vocem Dæmones confusi

fusi dilparuerunt, & animam Angeli in
Coelum detulêre. Vid. *Cæsar. Heister-
bachens. Miraculor. lib. 2. cap. 32.
fusiùs.*

Noluit intelligere &c. Psal.
35. v. 4.

Et refertur c. excellentissimus
II. q. 3.

BEnè nôsti (inquit Nicolaus Papa ad
Hincmarum Archiepis.) plerique
sunt , qui possunt quidem , sed nolunt re-
cta nôsse. Unde Psalmista de hujusmo-
di: *Noluit intelligere , ut benè agat &c.*
Nicol. Papa. relatus *d. c.* Allegavit etiam
hunc versiculum contra usurarium tertius
è Dæmonum quaternione , ut in præce-
dente historia vidimus. Hic Ayguanus
ita : *Nolle intelligere , vel scire , quæ sunt
agenda , vel fugienda , & sic peccare per
ignorantiam talis ignorantia non excusat,
cùm ipsa de se sit peccatum , sed aggravat
amplius &c.*

**Quoniam apud te est Fons vi-
tæ. Psal. 35. v. 10.**

Sanctus Pegafus Martyr à tormentis aliis in ignem raptus, cecinit moriturus: *quoniam apud te est fons vitæ; è* cujus morientis rogo suavissimus odor erupit. *Nad. Ann. Celest. 3. Novembris,*

**Ibi ceciderunt, qui operantur
iniquitatem &c. Psal. eod. v.**

13. & ult.

Cum Joannes Parmensis Minister Generalis Ordinis visitaret ultramontanæ Provincias; contigit Brumali tempore, ut itineris errore per totum diem devia- ret, atque in deserto, mediis- que in silvis ingruentem noctem sustineret. Hic socii eum de periculo, & labore admonuerunt, seu potius amicè interrogârunt, quid esset faciendum? Respondit securus, ad Divinum auxilium esse recur- rendum; considerent, Deum nunquam in se confidentibus deesse, implorandam esse Deiparam Virginem, ac B. Patrem

Fran-

Franciscum. Cœpit is preces, & ad illam, & ad hunc fundere. Quibus dictis, audierunt pulsari campanam; cujus excitati sonitu perrexerunt viâ lutulentâ, & difficili, donec ad vicinam Abbatiam pervenirent, ostiô pulsatô procurrunt obviam, quasi condicto expectantes monachi complures, qui promptè receperunt hospites. Ducunt ad ignem, lavant pedes, exiccant vestimenta, apponunt cœnam, sternunt lectos, omnia ministrant necessaria, ut videbatur, alacritate magnâ. Post primam vigiliam surrexit Generalis ad orationem, & auditâ campanâ (quia noctu ad laudes Divinas convocantur Monachi) ad chorum cum ipsis pergit relictis fociis, qui somno, & fatigue opprimebantur Officium inchoaturus hebdomadarius, nec consuetâ usus est ceremoniâ, nec ordine, nec versiculo: *Domine labia mea aperies &c.* sed abruptim, & cum turbatione incepit ab illo versu Psalmi 35. *ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatem*; respondit Chorus: *expulsi sunt, nec potuerunt stare.*

Tertiò id ipsum repetitum fuit, quod movit Generali suspicionem. Præcepit igitur in virtute Passionis Christi, & SS. Nominis ejus, ut ocyùs edicerent, qui-
nam essent? Respondit, qui Abbatis lo-
co videbatur præesse, omnes esse Ange-
los tenebrarum, Cœlo pulsos, qui ex
Divino præcepto inviti missi sint ad mi-
nistrandum eâ nocte ipsi, & sociis, *precibus*, inquit, *Matris Dei, & illius ve-*
xilliferi Patris vestri. His dictis totum
evanuit, quod ibi videbatur esse extru-
ctum Monasterium. Ipse verò nume-
roso in antro constitit. Generalis socios
excitavit, & per reliquam noctem, usque
ad auroram in Divinis laudibus perseve-
ravit. *Wading. cit. à R. P. Lockner in*
Bibliotheca Tit. 36. Demon. S. 4. nu-
mero 15.

Noli æmulari in Malignanti-
bus &c. *Psal. 36. v. 1.*

S. Fulgentius, Episcopus religiosâ cum
probis consuetudine, & S. Augu-
stini, in Psalmum hunc trigesimum sex-
tum,

tum, lectione ad æterna exarsit. *Ann. Celest. Nadas. 1. Jan.*

Et hujus etiam psalmi non uno versiculo æstum, seu noxium ad temporalia amorem egregiè restrinxit R. D. Jacobus Merlohostius Parochus Zelosissimus, & vir sanè Apostolicus, sæpius cum vate Regio dicens: *Exspecta Dominum, & custodi viam ejus, & exaltabit te, ut hæreditate capias terram, melius est modicum justo super divitias peccatorum multas. Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabita terram, & pascaris in divitiis ejus.* Vid. vit. cap. 10.

Delectare in Domino &c.

Psal. 36. v. 4.

Cùm nocte quadam S. Gertrudis Virgo occuparetur cogitando, qualiter Crucifixo sepulchrum delectabile de paleis præpararet, in qua eum feriâ sexta ad vesperam reconderet in memoriam dominicæ Passionis, benignus Dominus (quî potiùs intentionem respicit, quàm opus amantis) tali occupationi se inge-

rens

rens, dixit ad eam : *Delectare in Domino; & dabit tibi petitiones cordis tui.* Ex quibus verbis intellexit, quòd quando aliquis propter Deum quærit delectationes in rebus similibus, tunc Dominus delectatur in corde ipsius. *Philosophia Cælest. tradita S. Gertrudi lib. 3. c. 54. ab init.*

Non vidi justum &c. Psal.

36. v. 25.

Cùm Winicosus sanctum Columbanum increparet, quòd tantæ Religiosorum multitudini frumenta non conquireret, præter alia respondit : *Non vidi justum derelictum, nec semen ejus quærens panem.* Perfacile frumento horreum replebit, qui de quinque panibus quinque millia hominum satiavit. Cùm ibi noctem illam Winicosus traduxisset, viri Dei fide & oratione horreum repletum est, quod ille demiratus, divinam erga suos bonitatem collaudavit. Le Blanc. in Psalm. 54. v. 22. num. III.

Os

Os Justi Meditabitur &c.

Psal. 36. v. 30.

MOrs S. Alberti Carmelitæ campanarum sono spontaneo mirabilis fuit, & Angelorum cantu mirabilior, qui sacrum, *Os justi meditabitur sapientiam &c. loco requiem &c.* canere incipere. *Nadas. 7. Aug. loc. cit.* sæpius.

Sicque in Catalogum Sanctorum à Spiritibus Cœlestibus relatus est, de quo contentio clerum inter & populum orta erat, quo officii genere post obitum, an mortuorum, Confessorumvé sanctorum terræ mandari deberet. *Hist. Angelicæ.* Ne mireris cælestes hos Musicos, *Psalmus* enim, ut inquit S. Ephrem, *Angelorum opus est, cælestis munus, atque administratio, incensum spiritale- &c.* Ita S. Pater in encomio in *psal. post. init.*

Nec. damnabit eum &c. *Psal. 36 v. 33.* Non in perpetuum damnamur, cum injustè damnamur dicente psalmo: *Nec damnabit eum, cum judicabitur illi.* Refertur, & habetur *cap. 5. caus. 24. q. 3.*

Item

Item cap. cū æterni de sentent. & re judicat. ubi dicitur: cū æterni tribunal Judicis illum reum non habeat, quem injustè judex condemnat testante prophetâ: *Nec damnabit eum, cū judicabitur illi.* Caveant Ecclesiastici Judices, & prudentes attendant, ut in causarum processibus nil vendicet odium, vel favor usurpet, timor exulet: præmium, aut expectatio præmii justitiam non evertat &c.

Vidi impium superexaltatum.

Psal. 36. v. 35.

PLacuit hic ex versuum triade eligere prædictum. Marcellus Abbas apud Joannem Moschum Cap. 152. præter alia sic infit: cū psalmos meditamur, partim quidem nobis ipsis Deum laudando oramus: partim verò maledictis insequimur Dæmonens, ut cū dicimus: *Miserere mei Deus &c.* Tunc verò persequimur Dæmones, cū dicimus: *Exurgat Deus, & dissipentur ini-*
mici

mici ejus. Et rursus: Vidi impium superexaltatum &c.

Domine, ne in furore tuo arguas me. Psal. 37. v. 2.

Venerabilis P. Hieronymus de Monteflorum decimus Generalis Capucinorum, cum finem vitæ suæ appropinquare persentisceret, nihil de austeritate, bonorumque operum exercitiis remisit, quin serius se ad beatam mortem, qui mundo nunquam vixerat, præparavit. Cumque calida lethali febre corriperetur, frequenter cum regio Vate carmen illud repetebat: *Domine ne in furore tuo arguas me*, jugiter Spiritum pascens psalmis, inque iis recitandis expiravit. vid. *fusiùs Chronic. Capuc. ad An. 1584: c. 76. n. 90.*

Put-

Putruerunt, & corruptæ sunt
cicatrices meæ &c. *Psal.* 37. v. 6.

Et refertur c. totam 24. de pe-
nit. distinct. 3.

Ubi Rex Hebræus peccata sua confes-
sus est, & dixit: *Putruerunt: &
corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insi-
pientie meæ, fœditas vulnerum in sanita-
tis decorem commutata est. vid. d. c.*

Dixi: Custodiam Vias meas
&c. *Psal* 38. v. 2.

I.

PAmbo vir literarum omninò ignarus,
& rudis, ad quendam accedebat,
ut psalmum disceret, & cum primum
versum psalmi trigesimi octavi audisset,
qui ita sonat: *Dixi: custodiam vias
meas, ut non delinquam in vita mea:*
sequentem audire noluit, sed discedens
dixit: *Unus hic versus sat est, si modo
eam re ipsâ, & opere discere potuero.*
Cumque ille, qui versum docuerat, ei

vicio

vitio verteret, quòd sex continuis mensibus non comparuisset, & aliam lectionem petiisset, respondit, se necdum reipsa versum illum didicisse. Postea longo ætatis spatio percurso, cuidam ex familiariter notis quærenti, utrum versum didicisset? respondit, se decem & novem annis integris vix didicisse eum opere complere. Socrat. *Hist. Eccles.* l. 4. c. 18. *ante medium.*

II.

Ego sciens humilitatē meam, inquit S. Hieronymus, illius semper sententiæ recordabor: *Dixi, custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.* Tom. 3. in præfat. ad libr. Regum in fin. Ita Pater, quoniam sic placitum fuit &c. obmutui &c. *Psal.* 38. v. 10. & *Mattb.* 11. v. 26. Ita Pater, quoniam &c.

S. Franciscus de Sales Episcopus vir fanè Apostolicus, & incomparabilis, acerbâ dilecti fratris morte auditâ sublatis piè in Cælum manibus ac oculis dixit: *Ita pater: quoniam sic placitum fuit an-*

te te. Obmutui, & non aperui os meum,
quoniam tu fecisti! Nadaf. 28. Sept.

Advena ego fum &c. *Psalm.*

38. v. 13.

Verba sunt testamenti à S. Patre Ephrem conditi : Nulla Ephrem cineritis carmina, nullamque laudationem adhibueritis. Nec me cum pretioso sepeliveritis vestimento, néve privatim corpori meo constitueritis tumulum; mihi enim cum Deo convenit, ut inter peregrinos commorer. *Advena* quippe *sum ego, & peregrinus, sicut omnes Patres mei.* vit. per S. Gregor. Nyssen. descript.

Expectans expectavi Dominum &c. *Psalm.* 39. v.

2. & 3.

Sanctus Sergius calceatus crepidis, in quibus erant clavi ferrei, iussus est tyranni vehiculum præcedere, & currere ad 70. stadia; sanguis è pedibus defluebat, ipse autem canebat: *Expectans expectavi*

*ſpectavi Dominum, uſque ad verba hæc :
Et direxit greſſus meos. Thomas le
Blanc. in Pſal. 90. num. 106.*

**Juſtitiam tuam non abſcon-
di &c. Pſal. 39. v. 11.**

S. Benedictus Abbas Anianenſis in ex-
trema pugna, & mortis conflictu præ-
ter alia ad Nibridium Archi-Epiſcopum
ſic ſcribit : In extremis pugno, ad finem
curro, jam anima à corpore ſeparatur, &
in hac luce oculis corporeis te minimè vi-
dere ſpero. - - - Omnes amicos, fa-
miliares, & propinquos commendo. In
Monasterio quoque noſtro totis niſibus,
ſic credo, facietis arguendo, obſecran-
do, increpando, ut libera voce cum Pſal-
miſta aliquando dicere valeatis : *Juſti-
tiam tuam non abſcondi in corde meo: ve-
ritatem tuam & ſalutare tuum dixi. Vi-
de ejusd. alteram epiſt. in concordia
regularum.*

Bea-

Beatus, qui intelligit super egenum, & pauperem &c.

Psal. 40. v. 2.

Cùm ad S. Ebrulphum deficiente pane veniret pauper, jubet famulo, ut ei daret; ille dicit: Pater non habeo nisi dimidium panem, cui S. Confessor: Nihil hæsites fili, sed memineris prophetiæ illius sententiæ: *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.* Datus est igitur panis pauperi; nec diu post adest quidam præ foribus cum jumento onusto panibus, caseo, & vino, atque ab illo die nihil defuit illis, quod esset necessarium. *Hæraus in vit. 29. sept:*

Simon Salus sub vitæ finem eadem salutis monita è Psalte Hebræo Joanni diacono dedit: Mi optime Joannes, inter cætera, inquit, oro, & obtestor te, in pauperes misericors, & liberalis esto pro viribus. Nam die mortis, & judicii misericordia plus cæteris virtutibus valebit; illud è psalmis nōsti: *Beatus, qui intel-*
ligit

*ligit super egenum & pauperem, in die
mala liberabit eum Dominus. R. P. Dre-
xel. tribunal. l. 2. c. 5. §. 3. Accedunt ju-
ra Ecclesiastica, quæ dicunt: beatum fo-
re virum, qui super pauperem & ege-
num intelligit, verbis prophetis edoce-
mur. Extravag. Joann. cum ad sacro-
sancta de sentent. excommunicat. su-
pens. &c. Extravag. inter cunctas de
privilegiis inter commun. post init. &
maximè sub finem.*

Dominus opem ferat illi &c.

Psal. 40. v. 4.

S. Elzearius Comes in vitæ agone con-
stitutus, gravissimos, eosque per-
petuos dolores patientissimè spe futuro-
rum tolerabat; Spiritus ejus jugiter con-
junctus fuit cum Deo, volebatque nihil-
ominus etiam bona audire; jubebatque
Christi passionem sibi legi; nec lingua
etiam à divinis cessabat laudibus, creor ò
repetens illum verbum: *Dominus opem
ferat illi super lictum doloris ejus: uniu-
versum stratum ejus versasti in infirmitate.*

re ejus. Marchant. Candel. Mystic. & R.
Drexel. tribunal. l. 2. c. 5. §. 2.

Quemadmodum desiderat
cervus ad fontes aquarum
&c. *Psal. 41. v. 2.*

I.

Cum S. Hieronymus mortem sibi in-
stare sentiret, pijs votis itidem ad
coelestem patriam adspirabat, inter cæ-
tera fuere verba hæc Davidica: *Quemad-
modum desiderat cervus ad fontes aqua-
rum, ita desiderat anima mea ad te Deus.*
vid. Cornel. à Lapid. in *Proverb. Salom.*
c. 14. v. 32.

II.

Hunc magnum Ecclesiæ Docto-
torem piè imitatus est S. monachus, &
levita Lætus, nam ubi prædictum ver-
sum pronuntiavit, & extertio hæc verba
subjecit: *Quando veniam & apparebo
ante faciem DEI?* sublatis in cœlum o-
culis, nominis mensuram implevit, læto-
que animo in alteram vitam migravit.
Vit. 5. Novemb.

III.

III.

Etiam Philippus II. Hispaniarum rex in extremo morbo sæpè versus illos Davidicos pronuntiabat : *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum : ita desiderat anima mea ad Te D Eus. Siti- vit anima mea ad D Eum fontem vivum : quando veniam, & apparebo ante faciem DEI?* Pædagog. Christ. tom. 2. part. 2. c. 18. sect. 4. de exemplis felicitis mortis.

Sitivit Anima mea ad Deum
&c., Psal. 41. v. 2.

I.

S. Gertrudis dixit ad Dominum: Heu Domine, quòd tam tepida sunt desideria mea, ad Te verum bonũ meum, unde tam rarò mihi convenit dicere : *Sitivit anima mea ad Te!* Dominus ad eam : Non rarò, sed frequentius dicas mihi, quòd me sitiat anima tua, &c. *Lib 3. c. 32. ab init. in Philosophia cœlesti Tit. desiderium animæ num. I.*

Continuò sitiunt, vacuant & pocula multi.

Ast sitis in multis rara, sitire Deum.

II.

S. Joannes Gualbertus senio confectus, cum infirma valetudine gravaretur, Davidica illa verba persæpè repetebat: *Sitit anima mea ad fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem DEI?* Propr. Augustan. 12. Julij. lect. 6. Et Propr. Salisburg. cit. die.

III.

Sanctus etiam Udalricus Episcopus & Patronus Augustanus mortem expectabat frequenter repetendo prædicta verba: *Quando veniam & apparebo ante faciem DEI?* Meile in vit. 4. Jul.

IV.

Eisdem verbis ingens desiderium suum ad DEum exprimebat S. Trudo Presbyter, mori cupiens. *Hareus in vita 9. Calend. Decembr.* Et S. Wolfelmus monachus. *Vid. supra Psal. 16. v. 15.*

V.

Narrat de quodam & Cæsarius, qui cum cuperet dissolvi, & esse cum Christo, quotidie in oratione dicebat: *Quando veniam, & apparebo ante faciem DEI?*

Et

Et vox illi divina respondit : Regem in
decore videbunt oculi tui. *Cesar Heister-*
bachensis miraculor. lib. 1. cap. 6. sub
fin.

Transibo in locum taberna-
culi &c. Psal. 41. v. 5.

S. Saba, qui fornacis ignem cruce ex-
tinxit, ipso imperatore spectante
coronâ cœlesti coronari est visus, cœli-
tūmque has voces canentium audivit :
Transibo in locum tabernaculi admirabi-
lis usque ad domum DEI. Nadas. s. Sept.

Abyssus abyssum invocat
Psal. 41. v. 8.

R. P. Segneri Soc. J. qui ante paucos
annos obiit, hæ postremæ fue-
runt articulatum, & distinctè prolatae
voces : *Abyssus abyssum invocat.* Abyssus
miseriæ invocat abyssum misericordiæ. P.
Joann. Pet. Pinamontius *in ejus Elogio.*

Omnia Excelsa Tua &c. *Psal.*

41. v eod.

R. P. Leonardus Lessius Soc. J. in varijs suis, iisque acerbissimis corporis infirmitatibus subinde quiritari auditus est : *Omnia excelsa tua, & fluctus tui super me transierunt Domine.* Vit. cap. 18. n. 107.

In die mandavit Dominus misericordiam suam &c.

Psal. 41. v. 9.

Venerabilis P. Joannes de S. Francisco, vir in contemplatione & precibus assiduus &c. nocte ad contemplationem abscondebatur, illa repetens Prophetæ verba : *In die mandavit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum ejus,* quo factum est, ut tam in susceptis laboribus, quàm in vitæ probitate irreprehensibilis evaderet &c. *Chron. lib. 1. strict; Observ. Reformat. c. 42. ab initio.*

Discer.

Discerne causam meam de Gente non sancta. *Psal. 42.*

v. I.

Memorabilis est Palatini Miazis
Laviensis conversio. Palatinus
iste, cum die quodam Podoliæ Sacerdoti
catholico plus pietatis quam doctrinæ vel-
let illudere, hominem ad prandium invi-
târat ; mensæ assidentem, Palatino innu-
ente, Prædicans quidem varijs quæstioni-
bus urgere coepit : jam caput aliquod do-
ctrinæ, jam Papæ tyrannidem, jam disso-
lutam Ecclesiasticorum vitam in medium
proferens. Tacet ad omnia bonus ille Sa-
cerdos, ac interim appositis vescitur. Tan-
dem ad Palatinum conversus, *Quid hic
hominis est queso? O, inquit, equidem ad
prandium, non disputationem invitatus
sum?* ubi risu soluti omnes, & boni Sa-
cerdotis simplicitatem, vel potius insci-
tiam (ita enim videbatur) ludibrio habe-
re ; tum ille, equidem, inquit, hoc agam,
& prandebo, ubi pransus fuero, tum for-
tè homini illi respondebo. Sublatis men-

sis sacerdos ita infit : Hodie sacrum in
 altari peragens, hâc usus sum precatone :
Discerne causam meam de gente non san-
cta. Spero sanè hunc ipsum DEum pro
 sua omnipotentia, & misericordia preces
 has meas exauditurum. Facto deinde fi-
 gno crucis Prædicantem ita alloquitur
 In Nomine Patris , & Filij , & Spiritûs
 Sancti, per DEI, cujus ego indignus ser-
 vus sum, & sacerdos , auctoritatem &
 potestatem mando tibi, maligne spiritus,
 ut obmutescas, ne per os illius hominis
 loquaris. Quid fit ? vix ille hæc verba
 pronuntiaverat, cum ecce Prædicans pi-
 sce magis mutus sedet. Tum Sacerdos
 iterum : Jam homo loquere , & tibi re-
 spondebo, at frustra loqui conatus prædi-
 cans, cum ne gry quidem proferre posset,
 demisso capite totus pudore confusus in-
 de se proripuit , omnibus hoc miraculo
 obstupefactis. Et ipse Palatinus in se re-
 diens, errore, in quo educatus fuerat, ab-
 jurato, unâ cum familia sua ad Catholi-
 cam Ecclesiam accessit, & in ea constan-
 ter perseveravit. Florimundus Remun-
dus

us apud P. Engelgrav. in cœlest. panth.
fest. S. Catharina.

Quoties Sacerdos Christiane, ad Aram
accedis, tremendum Missæ sacrificium
oblaturus, memento hujus versiculi: *Di-*
scerne causam meam de gente non sancta:
inque animo tuo sic DEum alloquere me-
cum:

Da mihi doctrinam veram, morum-
que nitorem:

Hec duo confundunt hæreses, atque
stygem.

Quare tristis incedo &c.

Psal. 42. v. 2.

P. Petrus Faber Soc. J. cum semel tri-
stitiâ oppletus illud sibi moerens oc-
cineret: *Quare tristis incedo, dum affli-*
git me inimicus! audivit interius vocem,
nihil esse causæ, cur tristis incederet, cum
se affligeret inimicus, lætandum esse po-
tius, signum enim esse nostram volunta-
tem esse contrariam voluntati illius; tum
autem moerendum, si affligeret nos Deus,

cùm causa hujus possit esse voluntas nostra, non obsequens voluntati divinæ. *Bibliothec. manual. P. Lobner. tit. consolatio §.6. num. 4.*

Introibo ad Altare DEI.

Psal. 42. v. 4.

BEatus Andreas Avellinus vitæ suæ periodum clausurus, versiculum illum pronuntiâsse fertur : *Introibo ad altare DEI.* Mund Symbolic. *lib. 2. c. 17. num. 235.* Et ab hoc Sacerdotes tremendum illud, & incruentum missæ sacrificium auspicantur ; quo versiculo uti cum animi sui solatio nulli poterunt fatali urgente horâ, nisi qui castè, pièque vixerint, séque dignos arâ sanctioris vitæ conservatione effecerint.

Quare tristis es Anima mea

&c. Psal. 42. v. 5.

R. Patri Leonardo Lessio (cujus & paulò ante mentio facta est) cùm varijs ac gravissimis morbis, ut aurum in fornace excoqueretur, frequens in ore erat :

rat : *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me* ; tristabatur, non quòd doloribus torqueretur ; sed quòd cor absque doloris significatione nequiret perferre. *Vit. cap. 18. num. 112.*

Propter Te mortificamur tota die &c. *Psal. 43. v. 22.*

Magnus ille veritatis Doctor, cujus sonus in universam terram exivit, sibi, cæterisque Coapostolis applicat prælibatum verbum : *Propter te* (inquit ad DEum) *mortificamur tota die : estimati sumus, sicut oves occisionis, sed in his omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos &c. Rom. 8. v. 36. & sequenti.*

Humiliata est in pulvere anima mea &c. *Psal. 43. v. 25.*

B. Hertinodus de Gotha inter peculiariores precandi modos habebat & istum : quandoque Christum orantem in horto Gethsemani exprimebat, in terram prostratus, & corde compunctus, erubescens se ipsum, exclamabat : *Humiliata est in*

*pulvere anima nostra : conglutinus est
in terra venter noster. Dielman. in vit.
num. 10. apud P. Henricum Jonghen de
Zona August. exhortat. 10. num. 3.*

Prosperè procede , & regna.

Psal. 44. v. 5.

HÆc verba pro themate sumpsit R.
P. Julius Nazarinus Soc. Jes. cùm
Genuæ in coronatione recens electi ducis
Prosperi Vatinanzi more jam consueto, ad
populum diceret, quibus quàm stricte ad
nomen, dictæque Reipublicæ novum Re-
gimen alluserit, nemo est, qui non videat.
P. Menochius *cent. 1. c. 7.*

**Audi filia , & vide , & inclina
aurem tuam &c. Psal. 44.**

v. 11. & 12.

DEsponsata Philippo Secundo Hispa-
niarum Regi Isabella, filia Henrici
II. & soror deinde trium Regum , Fran-
cisci II. Caroli XIV. & Henrici III. ma-
gna nobilium stipante catervâ deducitur
ad

ad oras, utrique regno conterminas : regio apparatu à Cardinale Toletano , & Antistite Burgenſi excipitur , jamque valedicens ſuis, & Principibus Franciæ de more patriæ extremum osculum libans , tanto ſenſu à ſuis, & patria ſua hæc Regina virgo divellitur, ut ſubitò eam animus liquerit , & tota exanimis in terram corruerit ; ubi hoc memoratu dignum accidit , dum paululùm recreata Cardinali Toletano innititur , his Regij Pfaltis verbis eam animavit : *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliſcere populum tuum, & domum patris tui ; cui accinuit præſul : Et concupiſcet rex decorem tuum.* quo dicto animum reſumpſit, & in Hispaniam perrexit. Lux Evangelic. Engelgr. dom. 15 poſt Pent. §. 2. Eiſdē Pfalmiſtæ verbis exorditur epiſtolā de cuſtodia Virginitatis, & alloquitur Euthochium S. Hieronymus. Et Os aureum exhortatur : In domo, & in foro, inquit, & in die, & in nocte, & in via, & in thalamo, & voce, & mente continuò loqua-

ris animæ, dicens : *Audi anima, & vide, & inclina aurem tuam; & obliviscere malæ consuetudinis, & concupiscet rex pulchritudinem tuam.* Et si hoc continuè verbum dixeris, auro omni puriorem facies animam tuam. Dictum enim hoc igne vehementius & efficacius afflare tuas cogitationes, & omnes tuæ mentis maculas expurgare valebit. *S. Chrysost. tom. 5. serm. quod Regulares fœmina &c. in fin.*

**Omnis gloria filiæ regis ab
intus. Psal. 44. v. 14.**

Refertur versus iste *cap. de sacra unct.* & de nitore conscientia intelligitur. *vid. d. o.*

DEus noster refugium & virtus &c. Psal. 45. v. 2.

Cùm Sancti Acyndinus, Pegasius &c. in ignem coniecti essent, & ab illo illæsi servati, regi Sapor præstigijs illud tribuenti prædixerunt, fore, ut obmutesceret, quod statim accidit : tunc exercitus angelorum illis apparuit : cùmque auxilium

xilium coeleste sensissent martyres, exclamarunt: *DEus noster refugium & virtus: adjutor in tribulationibus, qui invenerunt nos nimis.* Le Blanc in ps. 70 v. 3.

Pfallite DEO nostro, pfallite &c. Psal. 46. v. 7. & 8.

Qui ad recitandos, vel cantandos Psalmos tenentur, semper quædam præmittant, quibus devotio acuatur, & meritum augeatur; unde monitum est salutare nominatissimi Ascetæ: Serio præcaturus, inquit, se ipsum his verbis exstimulet: *Pfallite sapienter: quoniam Rex omnis terre DEus: pfallite sapienter.* Rhetoric. coelest. P. Drexel. l. 1. c. 10. §. 2. post. init.

Pfallite sapienter Psal. 46.

PRorsus quod est in cibis sensus cujusque cibi, hoc in verbis sacrosanctarum litterarum est intelligentia. *Guttur enim, inquit, escas gustu dijudicat: mens autem intelligendi verba discernit.* Si quis igitur ad vim verbi cujusque animo etiam

etiam ita simul afficiatur, quemadmodum gustatu ad qualitatem cuiusque cibi, prorsus hic mandato illi satisfacit, quod est: *Psallite sapienter.* S. Basil. magn. regul. brevior. interrogatione 279. Et idem: In tempore psalmodiæ sapienter psalle fili, & spirituales cantus vigilanter cane coram Domino, ut virtutem psalmorum facilius possis acquirere. *In admonitione ad filium spiritual. post med.*

Magnus Dominus, & laudabilis nimis Psal. 47. v. 2.

Sanctus Ambrosius vitam sanctissimè ducens, & totus in legendis libris, ac explicandis scripturis, cum Psalmum: *Magnus Dominus, & laudabilis nimis &c* animo volutaret, & exponeret, ex hac vita ad *magnum* illum *Dominum*, & laudabilem nimis migravit. P. Benig. Kibler in *palmo. Josephina* c. 5. §. 1.

Sicut

Sicut audivimus &c. Psal. 47.

v. 9.

I.

S. Romanus è cœlo visens Sanctum Thomam Doctorem Angelicum, rogatusque ab eodem de visione beata, respondit : *Sicut audivimus, sic videmus in civitate Domini virtutum.* Nadas. *Ann. Cœl. 7. Mart.*

II.

Eugenius geometra hydropicus, ubi humana quæque remedia nihil proficiebant, & de SS. Cyri & Joannis præpotenti virtute audijt, ad sanctos accessit, Davidicum illud itentidem clara voce usurpans : *Sicut audivimus, sic vidimus.* Et sanus abscessit. *Vid. Bolland. 31. Jan. num. 26.*

Suscepimus DEus misericordiam tuam. Psal. 47. v.

10. & 11.

Sanctus Henricus Imperator Romam ingrediens, semper primam noctem trans-

transigebat in Ecclesia S. Mariæ Majoris :
 ubi visus est illi aliquando pontificalibus
 indutus procedere missam celebraturus
 Christus, cui varij adstabant Sancti cum
 Deipara, & Angeli incipientes introitum
 in hæc verba : *Suscepimus Deus miseri-*
cordiam tuam in medio templi. Et cum
 cantaretur : *Iustitia plena est dextera*
tua, omnes Christum & Virginem imi-
 tantes extenderunt digitos ad Henricum.
 Post Evangelium indicibili jubilo angelus
 librum deosculatum à Christo præstitit
 Mariæ, & post eam omnibus deosculan-
 dum. Demùm annuit beata Virgo, ut
 porrigeret librum etiam Henrico ad de-
 osculandum, dicens : Præbe ei pacis o-
 sculum, cujus mihi virginitas placet. Et,
 cum nimio gaudio raptus nesciret plenum
 intendere, angelus ipsum in nervo tan-
 gens dixit : Hoc tibi erit signum dile-
 ctionis DEI propter tuam castitatem, &
 iustitiam ; & exinde usque ad mortem
 claudicabat, ex quo eventu vocatus est
Henricus Claudus. Le Blanc. in Psal.
 137. v. 4.

Non

Non dabit DEO placationem
suam &c. *Psal. 48. v. 8. & se-*
quenti. Et refertur 13. q. 2.
ad c. in præsenti sæculo.

Post mortem orationes viventium
mortuis damnatis non profunt, de
quibus Propheta dicit : *Non dabit Deo*
placationem suam, & pretium redemptio-
nis animæ suæ: & laborabit in eternum,
& vivet adhuc in finem. vid. d. c.

Peccatori autem dixit DEUS
&c. *Psal. 49. v. 16.*

Postquam Origenes turpiter deceptus,
thus Dijs adolevit, & Jerusalem ve-
nit, ubi illius lapsus nec dum innotuerat,
à Clero & populo rogatur, ut ad illorum
instructionem, & solatium concionem
publicè haberet, quod omnimodè recusa-
bat: tandem importunitate victus, sur-
git: accipit S. Scripturam: & fortuito iu-
cidit in hæc verba : *Peccatori autem di-*
xit Deus: quare tu enarras justitias me-

as, & assumis testamentum meum per os tuum? ubi hæc legit, restituit sacrum codicem, & tam amarè incæpit flere, ut etiam circumstantes ad lachrymas moverentur. *Menoch. centur. 7. cap. 23.*

Peccator existens, DEI non debet enarrare justitias, & testamentum illius assumere per os suum. Nam cujus vita despicitur, consequens est, ut ejus prædicatio contemnatur. *Extravag. inter cunctas de privilegiis inter commun.* Habent hîc, quod notent sacri Oratores, si enim quod predicabunt, facient: quæ arguent, operari cessabunt: & in eis edificabitur populus verbo pariter & exemplo, ut dicitur o. d.

Sedens adversus fratrem tuum &c. Psal. eod. v. 20. Et refertur c. ex merito 6. q. 1.

CAveat unusquisque, inquit Anterus Papa, ne aut linguam, aut aures habeat prurientes, id est, ne aut ipse alijs detrahat, aut alios audiat detrahentes.

Sedens

*sedens, inquit, adversus fratrem tuum loquebaris (detrahendo) & adversus filium matris tue ponebas scandalum &c. Parcant singuli detractioni linguæ, custodi-
antque sermones suos, & sciant, quia cuncta, quæ de alijs loquuntur, suâ sententia judicabuntur. Ita Anterus relatus c. d.*

Hæc fecisti, & tacui. Psal. 49.

v. 21.

Nemo, Fratres charissimi, inquit Præful Hipponensis, falsa securitate se decipiat, & putet, se ante tribunal Christi non esse venturum, nec redditurum de factis proprijs rationem. Veniet enim DEus noster, & non filebit; modò enim silere dicitur, quia adhuc vindictam suspendere videtur. *Hæc fecisti, & tacui.* Quid est tacui, nisi non vindicavi: severitatem meam distuli: patientiam tibi prorogavi: poenitentiam tuam diu expectavi? hæc fecisti, & tacui &c. *Ita S. August. contra falsam securitatem ex Psalmo quadragesimo nono serm. 51. ad fratr. in erem. ab init.*

Mi-

Miserere mei DEUS &c.

Psalm. 50.

Multi cadere volunt cum Davide, & nolunt surgere cum Davide. Non ergo cadendi exemplum propositum est, sed si cecideris, resurgendi. Audiant, qui non ceciderunt, ne cadant: audiant qui ceciderunt, ut surgant. Si verò aliquis jam jam lapsus hæc audit, & aliquid mali in conscientia tenet, verba hujus Psalmi advertat. Attendat quidem vulneris magnitudinem, sed non desperet medici Majestatem. Peccatum cum desperatione certa mors. - - Iste ergo psalmus sicut cautos facit eos, qui non ceciderunt, sic desperatos esse non vult, qui ceciderunt. Quisquis peccasti, - - audi David genentem. Ad te Nathan Propheta non est missus, ipse David ad te missus est. Audi eum clamantem, & simul clama: audi gementem, & congemisce: audi flentem, & lachrymas junge - - & dic cum illo: *Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam*

nam. Qui magnam misericordiam deprecatur, magnam miseriam confitetur &c. *Ita S. Aug. ad Psal. 50.* Si peccasti, inquit S. Athanasius, & poenitentiam conversus afficeris, & vis misericordiam consequi, habes Confessionis verba in Psalmo 50. Miserere mei DEus &c. *De interpretatione Psalmorum.*

Et S. Hieronymus ait: Totam poenitentiam peccatoris ostendit quinquagesimus Psalmus. Quando ingressus est David ad Bethsabée uxorem Uriæ Hethæi à Nathan Propheta correptus, respondit: *Peccavi.* Statimque meruit audire: Et Dominus abstulit peccatum à te. Et tamen conversus ad lachrymas: *Miserere,* ait, *mei DEus, secundum magnam misericordiam tuam &c.* Magnum enim peccatum magnam indigebat misericordia. *Lib. 2. epist. 10. ad Rustic.*

I.

Rogo, doceas me (inquit S. Gertrudis Virgo ad coelestem suum sponsum) magistrorum benignissime, quomodo maculas abstergere possim? Dominus respondit:

dit : nunquam per tempus finas eas durare in te, sed cū primū cognoscis te maculatam, statim devoto corde dic verbum : *Miserere mei DEus*. Lib. 3. c. 37. cit. in philosoph. coelest. tit. *peccatum malum animarum*. f.

II.

Thomas Morus Angliæ Cancellarius & Martyr præter alia pietatis exercitia in more habebat singulis noctibus, cū dormi esset, familiæ suæ bonam partem convocare, antequam cubitum iret, pariterque cum illis orare : & tres psalmos, omnibus genua flectentibus, recitare, ut *Miserere mei DEus : ad te Domine levavi : DEus misereatur nostri*. P. Matth. Faber conc. 20. post Pent. conc. 5. sub fin.

III.

Petrus Damianus, quia Cardinalatum contra voluntatem summi Pontificis resignavit, séque in hoc Papæ nimium opposuisse visus est, à Gregorio VII. hanc poenitentiam accepit : ut singulis diebus, etsi centum annos victurus esset, Psalmum *Miserere* recitaret, eoque durante se se flagris

gris exciperet ; quam pœnitentiam adeo
 lubenti animo acceptavit, ut eam unius
 anni spatium integrè abfolverit, nempe sin-
 gulis diebus centies sub psalmo se flagel-
 lando ; revoluta itaque anno toties pere-
 git, quasi centenis annis quotidie semel
 adimplèffet. *Calendar. B.V. M. 22. Febr.*
ann. marg. ult.

IV.

B. Joannes Bonvisius Ord. Minor. sup-
 plicanti prece supplicaverat Domino, ut
 illud Psalmi *Miserere mei Deus*, posset
 verè & ex animo pronuntiare. Quoties
 enim hunc versiculum recitabat, deficie-
 bat eum spiritus, totusque tremens, &
 anxius de sua salute desperasset, nisi ei
 Deus præ oculis posuisset immensitatem
 misericordiæ suæ. *Godefrid. Hensche-*
nus in act. SS. I. Maij.

V.

S. Elezarius comes sæpius corpus su-
 um ferreis catenulis castigabat, orans
 psalmum quinquagesimum, & ad quem-
 libet versiculum trinis ictibus tergus per-
 cutiens. *Vit. 27. Sept.*

VI.

Pſalmum hunc dæmon inchoare, & recitare non poteſt, quod ſequens eventus ſatis edocet.

Anno 1458. diabolus animam in flammis piacularibus mentitus, & conquēſtus eſt de ingentibus pœnis : admonuit, ut miſſa & peregrinationes peragerentur; multa etiam occulta, & vera manifeſtavit; verum cū ei diceretur, ſi vellet fidem mereri, ut diceret: *Miſerere mei DEUS, ſecundū magnam miſericordiam tuam*, illud effari non potuit, & frendens diſparuit. *Joann. Bodin. de Madamonia. l. 3. in fin.*

VII.

Devotus Hamalarius Fortunatus archiepiſcopus per hunc pſalmum ſæpius repetitum ſua, vel potiùs aliorum peccata amarè deplorabat. *Ann. Benediſt. 10. Maij.* Eò autem ſpectat lachrymarum uſus, inquit S. Ephrem, ut ſordes peccatorum abluamus, cantantes cū ſancto Propheta David: *Lavabis me, & ſuper nivem de lababor.* Pſal. 50. v. 9. Et ruruſus:
Lava-

*Lavabo per singulas noctes lectum meum:
& lachrymis meis stratum meum rigabo.*
Pfal. 6. v. 7. Ille unâ noctè peccavit, &
quotidiè lachrymatus est, atque ideò eti-
am beatus effectus est. *Cit. S. Pater tom. 3.
de compunctione animi ante med.*

VIII.

Rex Alphonfus in corporis sui infirmi-
tate non ad aulicos, & ministros suos, sed
ad DEum hisce regij Prophetæ verbis
confugiebat: *Miserere mei DEus, se-
cundum magnam misericordiam tuam.*
Refertur hic versus & c. *si enim 40. di-
stinct. 2. de pœnit.* ubi habetur: David e-
lectus secundum cor Domini, qui omnes
ejus fecerat voluntates &c. postea tenta-
tur à diabolo, & post peccatum pœnitens
loquitur: *Miserere mei DEus, secun-
dum magnam misericordiam tuam.* To-
tam pœnitentiam peccatoris ostendit psal-
mus iste. Vid. c. *totam 24. dist. 3. de pœ-
nit.*

IX.

Apud Patres Carthusianos conversus
(ut vocant) fuit capitis planè rudis, & n-

scij, qui aliam nullam precem potuit addiscere, nisi hæc tria verba : *Miserere tui Deus*, quam centies ac sæpius iterabat; cùmque ejusdem Prior ejus cubile præteriret, sensit inde suavissimum odorem exhalare; unde fratrem examinat de vivendi, & orandi modo, qui tamen se peccatorem fassus, aiebat, se nihil dignum eâ gratiâ facere, neque se aliam precem scire, nisi : *Miserere tui Deus*. Prior ait, illum malè orare, diceret deinceps : *Miserere mei Deus*, & causam erroris ei ostendit : sed cùm primùm alterum precandi errorem DEO tam gratum correxit, odor non amplius sentiebatur; igitur Prior hominem ad se vocatum jubet antiquam orationem precari, quò factò prior suavitas redijt. *Ex Chronic. Theodori Petrei prax. 13 c. 7. p. 3. apud P. Lohner in Biblioth. tit. Dei misericord. §. 4. x. m. 2.*

X.

Tolosæ Juvenis quidam hominibus impijs & Atheis familiaris, factus est illis propè per omnia similis, ut tamen prius

prius experiretur, num DEus aliquis esset, æstare sub vesperum extra urbem loco solitario inambulat, & pileo, pallioque in campum abjecto, ceu pugil DEum provocat, ut, si DEus aliquis sit, secum congrediatur: sed DEus hominis misertus, aliud nil egit, quàm ut pateretur è coelo magnum chartæ folium decidere: quod impius provocator à terra tollens, videt inibi aureis litteris exaratum: *Miserere mei DEus.* Hoc viso resipuit, & in genua revolutus, confestim veniam impietatis petijt. Summo manè ad Collegium nostrum venit, & è nostris unam rem totam exposuit, animùmque Confessione expiavit. *Barry Soc. J. part 4 anni sancti c. 3. praxi 1. 15. Oct. num. 6. apud cit. P. Lohner loc. cit. num. 3.*

Ecce in iniquitatibus conceptus sum. *Psal. 50. v. 7.*

Solus Christus peccatum non fecit, nos autem juxta epistolam Jacobi multa peccamus omnes. Et nemo mundus à peccatis, nec infans, si unius quidem diei

Exultabunt ossa &c. *Psal.* 50.

v. 10.

Venerabilis P. Dominicus à JESU Maria Carmelita discalceatus in mensa cellæ suæ Calvariæ (ut in sacro Ordine moris est) habebat: tum ad mortis jugem memoriam, tum ad recordationem animarum in purgatorio, præsertim illius, cujus calvaria erat. Contigit nocte quadam, ut dicta calvaria humanâ voce terribiliter insonuerit, opemque petierit à dicto patre, quam & tulit. Inter cætera spiritus beatus aspiciendo calvariæ suam jubilans in hæc Davidica verba prorupit: *Exultabunt ossa humiliata*, quæ fufius legi poterunt in vita Germanicè editâ l. 3. c. 5. pag. m. 351.

Averte faciem tuam &c.

Ibid, v. 10.

Joanna Princeps Lusitaniæ, Alphonsi V. filia, contemptis Ludovici I. Franciæ Regis filij Caroli VIII. Maximiliani Archiducis Austriæ post Imperatoris: Ri-

chardi III. Angliæ Regis nuptijs, anno ætatis 18. vitam elegit inter Sanctimoniales S. Dominici monasterio Alpheirensi religiosam. Ubi tempus aderat, quo spiritum Creatori redderet, inter alia pietatis opera & pia suspiria Crucifixi pedes iterum, iterumque deosculans dicere audiebatur : *Averte faciem tuam à peccatis meis.* Pædag. Christ. tom. 2. p. 2. c. 18. sect. 4. de exemplis felicis mortis.

Redde mihi lætitiā &c.

Psal. 50. v. 14.

I.

SI susceperimus Christum in hospitio nostri pectoris, illicò fugamus diabolum. Si peccaverimus, & per peccati januam ingressus fuerit Diabolus, protinus Christus recedit, unde & David post peccatum : *Redde mihi, ait, lætitiā salutaris tui.* Refertur, & ita ad verbum habetur c. 40. dist. 2. de pœnit.

II.

Joannes Berchmannus Soc. J. licet plerumque spiritualibus visitationibus, & sua-

suavitatibus abundaret, subinde tamen totus aridus erat, ubi tamen ille nec animum dimittebat, sed frequenter DEUM interpellans: *Redde mihi*, aiebat, *letitiam salutaris tui*: sicque magnam animi quietem sentiebat. Bibliotheca P. Lohner tit. 32. *consolatio* §. 6. num. ult.

Libera me Deus de sanguinibus

Psal. 50. v. 16.

Sanguinem è naribus, vel in magna copia profluentem cohibent aliqui versu illo: *Libera me de sanguinibus*. Tamburinus loc. cit. *ad Psal. 31. v. 9. num. 14.* Ita quod ad salutem animarum datum est, ad damnatos vertitur abusus. Verùm

Sicut stellas coeli non extinguit nox, sic mentes fidelium inhærentes firmamento sacrae Scripturae non obscurat mundana iniquitas. C. 8. dist. 38.

Domine labia mea aperies &c.

Psal. 50. v. 17.

I.

Cùm quadam nocte S. Arnulphus Episcopus Turonensis inciperet ad vigiliis : *Domine labia mea aperies : & Clerici obdormirent : angelus subjunxit : Et os meum annuntiabit laudem tuam.* Bagatta de admirandis Orb. Christ. tom. 1. lib. 1. c. 2. §. 5. n. 1.

II.

Semel recitare nocte intempestâ matutinas preces cæperat Vincentia de Oda, religiosissima foemina Neapolitana, vixque auspicata erat ijs verbis : *Domine, labia mea aperies* ; cum elata voce, ac disertè pronuntiari audivit : *DEUS in adjutorium meum intende* : cognovitque interiori quadam luce, angelum fuisse, qui, ceu vellet alternis cum ea psallere, inchoatas à se laudes exceperat suo cantu : quam quidem angelorum, aliorumque cœlitum familiaritatem non semel experta est. *Vit. apud cit. ibid. num. 9.*

Nemo

Nemo Angelicum hoc ministerium miretur : suppetunt & in alijs Psalmistæ versiculis similes historiæ. *Psalmus* enim, ut inquit S. Basilius Magnus, *opus est Angelorum, cælestis illius Reipublicæ in commune proposita functio, spirituale thymiamma.* S. Basil. procem. in psalmos post med.

III.

Cùm semel parochus B. Virg. Werchteranensis in German. inferiori existimans, adesse paratos, inchoaret officium matutinum consuetis verbis : *Domine labia mea aperies*, taceréntque omnes, vel non præsentés, vel imparati ad cantum cæteri, respondit voce cantillante sacra Virginis statuta : *Et os meum annuntiabit laudem tuam.* Vid. cit. tom. 2. l. 5. c. 2. §. 5. n. 48.

Cor contritum & humiliatum
&c. Psal. 50. v. 19.

S. Theresia in extremo agone illa verba tamdiu ac frequenter repetijt,
Cor contritum & humiliatum non despicies

cies, donec usum linguæ perdiderit. *Mei-*
le in vit. 15. Oct. Referuntur & hæc sa-
 cra verba *cap. 3. de pœnitentia dist. 1.* Ubi
c. 84. dicitur : In actione pœnitentiæ,
 ubi tale crimen commissum est, ut is, qui
 commisit, à Christi etiam corpore sepa-
 retur, non tam considerata est mensura
 temporis, quàm doloris : cor enim con-
 tritum & humiliatum DEUS non sper-
 nit.

Quid gloriaris in malitia &c.

Psal. 51.

SI calumniam passus es apud malum re-
 gem, & diabolum vides gloriantem,
 secede, & dic, quæ sunt in psalmo quin-
 quagesimo primo : *Quid gloriaris in ma-*
litia, qui potens es in iniquitate? Vide
 interpretationem psalmorum Divi Atha-
 nasij.

Sicut novacula acuta fecisti
dolum. *Psal. 51. v. 4.*

HUgo Cardinalis exponens illud Lu-
 cæ 10. *Homo quidam descende-*
bat

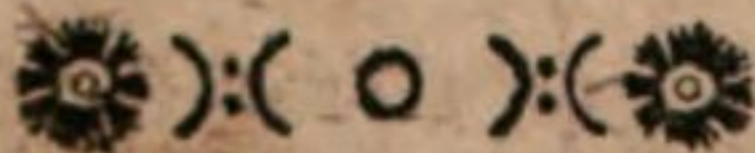
*bat ab Ierusalem in Iericho, & incidit in latrones, ita explicat, dicens: Incidit in latrones, id est, in manus advocatorum; quos S. Hieronymus in c. 3. Sophoniæ lupis Arabiæ componit, & alibi lyncibus, & leonibus crudeliores dicit. Mitius ille, qui tonsores compellandos distavit, alludens ad illud Psaltis: *Sicut novacula acuta fecisti dolum.* E causidicina, velut à tonstrina multi egrediuntur spe pleni, bonis verbis, & aureis promissis benè tonsi, sed probè depilati: multum de lana sua, bonisve suis illic relinquunt, hinc quisquis es,*

Te precor, evites semper super omnia lites:

*Causidicos solos disce cavere dolos.
Hic spectat plenam nummis mulgere crummenam,*

*Sed malè parva fluunt, ut malè struas
Et aruant.*

Vid. P. Engelgrav. in fest. S. Joan. §. 3.

Dixit insipiens in corde suo
&c. Psal. 52.

Si quos audis blasphemantes contra providentiam, ne sis tu particeps eorum impietatis, sed ad DEum confugiens, dic psalmum quinquagesimum secundum: *Dixit insipiens &c.* Divus Athanasius in interpretat. psalmorum.

DEus dissipavit ossa eorum
&c. ibid. v. 6.

Athleta Christi, qui verum ac spiritualem agonem legitimè certare desiderat, hanc multiformem variamque bestiam (*cenodoxiam*) omnimodis superare festinet. Quam nobis ex omni parte velut multiplicem nequitiam occurrentem, tali remedio poterimus evadere, ut cogitantes illud Davidicum eloquium: *Dominus dissipavit ossa eorum, qui hominibus placent &c.* Joann. Cassianus lib. 11. de spiritu cenodoxiæ cap. 18. ab init.

DEus in nomine tuo &c.

Psal. 53.

I.

SI qui te persequuntur, & calumniantur volentes prodere, sicut Pharisei JESUM, & alienigenæ David, ne tædio marcescas, sed confidens in Domino, cane psalmum quinquagesimum tertium : *DEus in nomine tuo saluum me fac &c.* Et quinquagesimum quintum : *Miscere mei DEus, quoniam conculcavit me homo.* Divus Athanasius loco supra citato.

S. Albertus Carmelita moriturus præter alia ex sacris paginis, & illa Davidica verba pronuntiavit : *DEus in nomine tuo saluum me fac.* Vid. Sur.

II.

Sancti Martyres Sebasteni animantur à S. Quirione his verbis : Fratres stemus viriliter, ut adjuvemus nos invicem. Nónne cùm in bello iremus, invocabamus Dominum, & ipse nobis auxilium præstabat, & vincebamus ? Et nunc tres adversarios habemus, qui nos debellant.

Sa-

Sathan, & Ducem, & Præsidentem, & hi tres unum sunt: & ab his tribus vinci debemus? Absit. Nolite, obsecro vos: invocemus sicuti semper, & nunc Dominum, & non dominabuntur nobis tormenta, neque poenae, neque vincula. Nonne semper cum iremus ad bellum, vel pugnam, dicebamus hunc psalmum: *Deus in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua libera me.* Deus exaudi orationem meam, auribus percipe verba oris mei? Et nunc hunc dicamus psalmum, & exaudiet nos, & adjuvabit nos. Et cum ducerentur ad tyrannum, recitabant hunc psalmum. Ioan. Bolland. 10. Martij cap. I. num. 4.

III.

Venerabilis Pater Bernardinus de Colle Petraceo in ultima corporis infirmitate incipit psalmum quinquagesimum tertium, cumque ad versum ultimum, seu finem psalmi pervenit, qui sonat: *Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus,* finem pariter vitae suae imposuit,

Anno

Annal. Capucin. Anno 1594. num. 36. in fin.

Quis mihi dabit pennas, sicut columbæ. Psal. 54. v. 7.

I.

S. Paula, quæ Romæ prætulit Bethle-
hem, & auro tecta fulgentia infor-
mis luti vilitate mutavit, in corpusculi sui
infirmirate inter doloris aculeos, quos
mixtâ patientiâ sustinebat, quasi apertos
sibi cœlos aspiceret, loquebatur : *Quis
mihi dabit pennas sicut columbæ, & vo-
labo, & requiescam ?* S. Hieronymus e-
pist. famil. lib. 3. ad Eustochium ab init.
Cujus nobilissimæ Matronæ & Psal. 22.
v. 8. mentio facta est, & alibi fiet.

II.

Cardinalis Bellarminus jam senex, &
morti propinquus cogitabat aliquando se-
cum, quid facto opus, ut veram viam ad
vitam æternam inveniret, & ecce prædi-
ctus Psalmistæ versiculus in mentem ve-
nit : *Quis mihi dabit pennas &c.* Hinc
3. libros de gemitu columbæ, seu de bono
lachry-

lachrymarum conscripsit. Vid. præfat. ad prædictos libros post init.

III.

Ven. P. Josephus de Leonissa sæpiùs etiam eadem verba repetebat, & præ desiderio cœlestis patriæ exclamabat : *Quis mihi dabit pennas sicut columba, & volabo, & requiescam !* Annal. Capucin. ann. 1612. num. 93.

**Eccē elongavi &c. Psal. eod.
v. 8.**

Invictissimus Imperator Carolus V. qui quo securius sibi, ac DEO vacaret, regno ac mundo spreto, inaudito hætenus exemplo secessum delegit; ubi. ut annales referunt, major fuit in sua eremo, quàm in imperio. Unde in panegyrica ejus funebri thema Franciscus Borgias assumpsit : *Ecce elongavi fugiens : & mansi in solitudine.* P. Engelgrav. dom. 4. Advent. §. 1.

**Ego autem ad DEum clama-
vi &c. *ibid. v. 17. & 18.***

Quando Sanctus Pantaleemon in le-
betem plumbo ferventi plenum
conjectus, & unà cum eo Christus ingres-
sus est, protinùs ignis exstinctus, & plum-
bum in naturalem mutatum fuit frigidi-
tatem, tunc ille jubilans cantabat : *Ego
autem ad DEum clamavi : & Dominus
salvabit me. Vespere, & manè, & meri-
die narrabo, & annuntiabo : & exaudiet
vocem meam.* Le Blanc in psal. 90. num.
109.

**Jacta super Dominum curam
tuam &c. *Psal. 54. v. 23.***

I.

Sanctus Franciscus Seraphicus filijs
suis, seu Religiosis non aliud dare so-
lebat viaticum, quàm illum Psalmistæ ver-
siculum : *jacta super Dominum curam
tuam, & ipse te enutriet.* Chronic. Ca-
puc. ann. 1615. n. 117.

II. Eo-

II.

Eodem versiculo amorem immodicum ad temporalia fortiter temperavit R. D. Jacobus Merlo-hostius pastor, & parochus omni exceptione major, qui egregius opum contemptor, omnem spem suam in DEI providentia fixam tenebat, probè gnarus, nihil DEO strenuè militanti rerum necessariorum defuturum esse; hinc ob oculos quotidie ponebat præter alias Breviario insertas sententias, etiam sequentem : *laeta super Dominum curam tuam : & ipse te enutriet, & non dabit in æternum fluctuationem iusto.* Vit. cap. 10.

Non timebo, quid faciat mihi caro. Psal. 55. v. 5.

Statim (inquit S. Hieronymus) ut libido titillaverit sensum, aut blandum voluptatis incendium dulci nos calore perfuderit, erumpamus in vocem : *Dominus auxiliator mihi, non timebo, quid faciat mihi caro.* Ad Eustochium de custodia Virginitatis post init. Acquiesce igitur

igitur tam salubri consilio, & utere contra tentationes, & carnis insultus dicto versiculo.

**DEus vitam meam annuntia-
vi tibi &c. Psal. 55. v. 9.**

Cùm S. Philippus Benitius quatuor annis remoto in antro Senarij montis vitam summa patientiâ, & oratione duxisset, cupiens aliqua revelatione sibi innotescere, num pœnitentiæ, quam ageret, fructus DEO grati fuissent, tam crebras lachrymas, dum Christi passionem meditaretur, effundere illis verbis solitus erat : *DEus vitam meam annuntia-
vi tibi : posuisti lachrymas meas in con-
spectu tuo* : ut aliquando è saxo, quod assiduis lachrymis consperferat, in ejusdem asperrimæ pœnitentiæ argumentum, fons nitidissimus, qui etiam nunc exstat, guttatim erumperet &c. *Bagatt. tom. 1. l. 3.
append. 2. ad c. 8. num. 63.*

In DEO speravi &c. Psal. 55.

v. 11.

S. Felicianus stipiti affixus, sereno lætus ore in hæc Regij vatis verba erupit: *In DEO speravi, non timebo, quid faciat mihi homo.* Vit. 11. Jun.

Filij hominum dentes eorum arma &c. Psal. 56. v. 5.

Noli putare te non esse homicidam, quando fratri tuo mala persuades, occidis. Si fratri tuo mala persuades, occidis. Et ut scias, quia occidis, audi psalmum: *Filij hominum dentes eorum arma, & sagittæ, & lingua eorum machæra acuta.* (vulgat, edit. *gladius acutus*) Refertur, & habetur *cap. noli 27. dist. 1. de pœnit.* Et ibidem paulò supra adfertur idem versiculus *e. perniciosus.*

Paratum cor meum DEus.

Psal. 56. v. 8.

l.

Venerabilis Joanna Maria Bonomi de Vincenza Ord. S. Benedicti, quæ

An. 1670. cum fama sanctitatis obiit, cum ægra lecto imposita est, se totam divinæ voluntati conformavit, læta facie cum regio Vate psallens : *Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum.*

II.

Eisdem verbis beatus P. Petrus Nicolaus Factor amorem suum in obedientiæ virtutem contestatus est ; nam cum illi obedientia quædam etiam honoraria, ut plausibilis injungeretur, abripuit se in secretum cubilis sui, ibique negotium dilecto JESU exposuit, aliquoties jaculatis verbis illis in cælum : *Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum*, ut clamantis sonitus per cœnobium audiretur, & accurrentibus Prælati cum fratribus, ipse totus à se ab alienatus in spiritu stabat absque motu, & ulla sensatione. *Chronic. strict. Observ. reformat. l. 5. c. 32. post init.*

Verùm cur à sacro Psalmographo eadem verba repetuntur ? *Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum.* Hugo Cardinalis hic sic differit : *Moraliter debet*

*bet dicere quilibet, paratum cor meum
 Deus, & bis dicere debet: Cor meum
 paratum ad praecepta, paratum est ad con-
 silia. Paratum non solum servare ea, quae
 sub gravi peccato, sed etiam sub minimo
 vetantur. Appositè Bernardus easdem
 voces non sine mysterio bis repeti expen-
 dit: Porro invenire est, inquit, hominem
 semel quidem paratum, non quidem se-
 cundò: paratum semel in facilioribus
 obsequi, sed non in arduis, & difficiliori-
 bus &c. P. Engelgrav. in Convers. S. Pau-
 li Apost. §. 4.*

**Si verè utique justitiam &c,
 Psalm. 57.**

CONTRA hypocritas, & in facie glori-
 antes, dic ad eorum conversionem:
*Si verè utique justitiam loquimini, rectè
 judicate filij hominum. Vid. interpreta-
 tion. psalmorum Divi Athanasij.*

Alienati sunt peccatores à vul-
va, erraverunt ab utero &c.

Psal. 57. v. 4.

HOc, & sequentibus versibus ex eo-
dem psalmo concluditur apologia
S. Hieronymi adversus Ruffinum.

Lætabitur justus, cùm viderit
vindictam &c. *Psal. eod. v. 11.*

Et refertur c. infra dicendo.

VIduæ, quæ habitum religionis as-
sumpserunt, & demum apostave-
runt à nobis (inquit Gregorius Papa) &
ab omnibus fidelibus à liminibus Eccle-
siæ, & à coetu fidelium usque ad satisfac-
tionem sunt eliminandæ, & carceribus
tradendæ &c. de quibus Dominus per
Prophetam ait : *Latabitur justus, cùm
viderit vindictam : manus suas lavabit
in sanguine peccatoris.* S. Gregor. Papa
relatus *c. viduas 2. caus. 27. q. 1.*

Eripe me de inimicis meis &c.

Psal. 58. v. 2. 7. & 15.

I.

Si observari domum, qui insidiatur, jussit, & effugeris, age gratias DEO, & in tabulis animæ tuæ rem incidens, dic:
Eripe me de inimicis meis DEUS meus.
Vide Interpretation. psalmorum Divi Athanasij.

II.

B. Martinus de Valentia in spiritu vidit conversionem Indorum, qui cum aliquando matutinas preces feriâ quatuor temporum adventûs recitaret, initio statim verbis delectari cæpit, & conversionis infidelium recordatione exultare, ut quò diutius in ea cogitatione morabatur, eò plures in psalmis, quos recitavit, ad eam rem intelligentias penè habebat: augebatur autem istiusmodi delectatio in psalmo incipiente: *Eripe me de inimicis meis DEUS meus &c.* ubi bis repetitur versiculus ille: *Convertentur ad vesperam: & famem patientur, ut canes, secum-*

cúmque ipse agebat : quando hoc erit ?
quando adimplebitur hæc prophetia ?
quando erit hæc vespera ? &c. Hæc se-
cum ruminans, psalmos omnes charitatis
erga proximum desiderijs absolvebat. &c.
*Chronic. Observ. strict. l. 1. c. 26. ab i-
nit.*

DEus repulisti nos &c.

Psal. 59.

Cùm S. Cuthbertus Episcopus Lindi-
sfarnensis sanctissimè obiit , tunc
fortè Fratres sub ordine nocturnæ laudis
dicebant psalmum quinquagesimum no-
num , cujus initium est : *DEus repulisti
nos, & destruxisti nos : iratus es, & mi-
sertus es nobis.* Nec mora, currens u-
nus ex eis , accendit duas candelas, & u-
trâque tenens manu ascendit eminentem
locum ad ostendendum Fratribus, qui in
Lindisfarnensi monasterio manebant, quia
sancta illa anima jam migrâset ad Domi-
num : tale námque inter se signum san-
ctissimi ejus obitûs condixerant. Quod
cùm videret frater , qui in specula Lindi-

sfarnensis insulæ longè de contra eventus
 ejusdem pervigil exspectaverat horam ,
 cucurrit citiùs ad ecclesiam, ubi collectus
 omnis Fratrum cœtus nocturnæ psalmo-
 diæ solennia celebrabat : contigitque, ut
 ipsi quoque , intrante illo , præartum ca-
 nerent psalmum. Quod superna dispen-
 satione procuratum , rerum exitus osten-
 dit. Sepulto siquidem viro DEI , tanta
 ecclesiam illam tentationis aura concussit,
 ut plures è Fratribus loco magis cedere ,
 quàm talibus vellent interesse periculis.
 Attamen post annum , ordinato in episco-
 pum Eodberto, magnarum virtutum viro
 &c. fugatis perturbationum procellis ex-
 optata redijt serenitas &c. Ut palam da-
 retur intelligi, quid significavit psalmus
 cognita beati Viri morte cantantus, quia
 videlicet post ejus obitum repellendi, ac
 destruendi essent ejus cives , sed post o-
 stensionem iræ minantis, cælesti protinus
 miseratione refovendi ; cujus sequentia
 quoque psalmi eidem sensui concordare,
 qui rectè tractet , intelligit. *Bolland. in*
vit.

vit. S. Cuthberti 20. Mart. num. 61. paucis omissis, & de meo insertis.

Da nobis auxilium &c.

Psal. 59. v. 13.

Aliud est, suffragium ab homine tanquam à ministro justitiæ postulare, inquiunt SS. Canones, ut mala voluntas adversantium, ejus ministerio careat effectu, & bonorum voluntas ejus suffragio fortiatur effectum; aliud spem suam à DEO in hominem transferre, ut adversa, quæ inferuntur à DEO ad vitæ correctionem, humano pellantur auxilio, nulla præcedente correctione: sicut Israelitæ, qui captivitatem sibi imminentem Ægyptiorum suffragio se putabant posse evadere, sine poenitentia vitæ præteritæ, non revocantes ad memoriam: *Da nobis auxilium de tribulatione, quia vana salus hominis.* Refertur, & habetur c. sex. 1. caus. 23. q. 3. §. item vasa sacra.

Exaudi DEus deprecationem
meam : intende orationi meæ.

Psal. 60. v. 1.

PRæfatio hæc brevissima est , inquit
Bellarminus, qua vir justus, five po-
pulus Christianus petit audientiam à
DEO, ut exaudiat deprecationem suam ,
& ab ea audita non avertatur , sed beni-
gnè potius eam consideret. *Cit. in expli-
catione hujus psalmi.*

Nónne DEO subjecta erit &c.

Psal. 61.

SI asperè irruant inimici in te, & capere
animam tuam velint , oppone illis
subjectionem tuam ad DEum, & bono sis
animo ; quò enim magis insæviunt illi,
eò magis Domino subjicientur , dic au-
tem psalmum sexagesimum primum :
Nónne DEO subjecta erit anima mea ?
Vide interpretationem psalmorum divi
Athanasij.

Semel locutus est DEus ,

Ibid. v. 12.

IN quem locum sic Doctor mellifluus :
Semel utique , quia semper : una e-
nim, & non interpellata, sed continua, &
perpetua locutio est. S. Bern. serm. 5. de
diversis post init.

Sitivit in te anima mea *Psal.*

62. v. 2.

I.

SAncta Gertrudis quondam sic DEO
loquebatur : Mi DEus ! vota & de-
sideria mea ita tepida sunt , & frigida, ut
rarò cum S. Davide in veritate dicere pos-
sim : *Sitivit in te anima mea.*

II.

Iisdem verbis cordis sui desideria ex-
plicavit gloriosus pro fide Athleta S. Mi-
nias, nam superatis diris , variisque tor-
mentis in hæc verba erupit : *Sitivit in*
te anima mea , quàm multipliciter tibi
caro mea. Postea capite minutus est. 25.
Ost. circa An. Chr. 253. Vid. Laur. Sur.

Exaudi DEus orationem me-
am &c. Psal. 63. v. 2.

❧ 3.

S. Pantaleemon in lebetem plumb●
ferventi plenum conjiciendus, o-
rabat cum Hebræorum Rege : *Exaudi*
DEus orationem meam, cūm deprecor : à
timore inimici eripe animam meam. Pro-
texisti me à conventu malignantium, à
multitudine operantium iniquitatem.
Sic deprecanti adfuit Christus &c. *Le*
Blanc loc. cit. psalm. 54. v. 17.

Lætabitur justus in Domino
&c. ex eodem psalmo v. 11.

DUm clerici corpus S. Thomæ Can-
tuariens. martyris Episcopi in fe-
retro posuissent, & pro eo missam defun-
ctorum inciperent, angelorum chori a-
stantes voces cantantium interrumpunt,
& officium Martyris, *Lætabitur justus*
&c. inchoant, & cœteri prosequuntur;
& sic martyrum honore venerandus,
martyris reverentiâ honorificè tumultatur.

R.

*Bagatt. de admir. orb. christiani Tom. 1.
l. 1. c. 2. §. 3. n. 8. Repetit idem & Tom. 2.
l. 5. c. 4. §. 1. .n. 6.*

Et tibi reddetur &c. Psal.

64. v. 2.

Cùm in choro caneretur : *Et tibi red-
detur votum in Jerusalem*, S. Mech-
tildis meditari cæpit, quanta Sancti divi-
næ Majestati obtulissent, ut horum plu-
rimi vitam & sanguinem : non pauci, o-
pes & divitias : alij, virginitatem. Quæ
meditatio illam rubore totam perfudit,
cùm nihil haberet tantâ Majestate di-
gnum, quódque offerre posset. *Francisc.
Marchese in diario Mariano 26.
Febr.*

Verba iniquorum &c. Psal.

64. v. 4.

Cùm in psalmo cantaretur versus : *Ver-
ba iniquorum prevaluerunt super
nos : & impietatibus nostris tu propitia-
beris*, intellexit S. Gertrudis virgo, cùm
aliquis ex humana fragilitate culpa

efectus, pro culpa sua corrigeretur, si quid amplius verborum additur, misericordiam DEI provocant, & cedunt in augmentum meriti ipsi culpabili homini. *Lib. 3. c. 30. §. 8. in cœlest. philosophia de pœnitentia bonorum. 8.*

Beatus, quem elegisti &c.

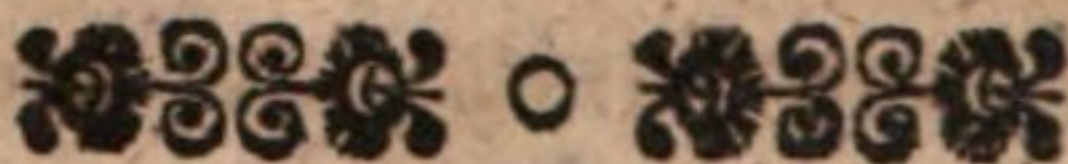
Psal. 64. v. 5.

I.

S. Martialis episcopus moriens, ad cœlum invitari auditus est, angelis concinentibus : *Beatus, quem elegisti, & assumpsisti : inhabitabit in atrijs tuis.* Vid. *Nad. Ann. cœl. 30. Junij.*

II.

Animam regis Dagoberti in cœlum concomitati sunt sancti Dionysius, Mauritius & Martinus, cantantes : *Beatus, quem elegisti, & assumpsisti, inhabitabit in atrijs tuis.* Georg. Pistorius conc. funebr. 39. citans Baronium.

Jubilate DEO &c. *Psal.* 65.

v. 2.

Cum S. Gertrudis ad Dominum diceret : Cur permittis Domine, ut aliquis respiciat me , aut revereatur ut sanctam , cum tu Dominus omnium in terris voluisti esse novissimus virorum ? Respondit Dominus : Verbum meum est per Prophetam : *Jubilate DEO omnis terra.* Et infra : *Date gloriam laudis ejus.* Permitto ergo , ut nonnulli in spiritu sublimius detescenties tibi dulciter afficiantur, teque benignius respiciant &c. *Vit. & revelat. S. Gertrud. Lib. 4. Cap. 36. sub fin.*

Igne nos examinasti &c. *Psal.*

65. v. 10.

Lj

S. Primus fustibus, equuleo, lampadibus tortus canebat lætus : *Igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.* Et DEO JESU benedicens age-

bat , se nihil tormentorum sentire. *Nadas. ann. cœlest. 9. Junij.* Nempè

*Ardet ubi flammis divini pectus amoris,
Nil tormenta valent , flamma potest-
que nihil.*

II.

Eodem versiculo vatis Regij usus est S. Felix Episcopus Martanus in suo martyrio. Nam cùm à judice è carcere eductus igne supposito torrerì jussus fuit , in hæc verba præter alia erupit : *igne nos examinasti , sicut examinatur argentum.* Et repentè coelo, quod serenum erat, turbato, inter varia & horrenda tonitrua, fulgur centum triginta quatuor ex gentilibus, martyre illæso, consumpsit. *Philipp. Ferrar. 20. Oct. apud Bagatt. Tom. 1 l. 3. cap. 2. §. 1. num. 6. de admirand. orb. Christ.*

Transivimus per ignem &c.

Psal 65. v. 12.

Cùm sancto Hyacintho ignis nil nocuisset, & aquæ injectus, illæsus inde

de evasisset, jucundè psallere auditus est :
Transivimus per ignem & aquam: & edu-
xisti nos in refrigerium. Tandem capite
 plexus est. *Nadas. Ann. cœlest. 26. Jul.*

Si febribus , si rigore frigoris castiga-
 ris , memor esto , quid Scriptura dicat :
Transivimus per ignem, & aquam, resi-
duum est , ut reducaris in refrigerium.
Regul. 65. Solitiorum.

DEUS misereatur nostri.

Psal. 66.

SI misericordias à DEO petis , cane
 psalmum sexagesimum sextum: *Deus*
misereatur nostri &c. Divus Athanasius
 loco sæpiùs cit.

Benedicat nos DEus &c. *Psal.*
66. v. 8. & ult.

QUando ad opera eundem est , illud
 psallatur : Sit splendor DEI no-
 stri super nos , & opera manuum nostra-
 rum dirige. *Psal. 89. v. 17. & ult.* Quan-
 do verò finitur opus, dicatur : *Benedicat*

nos DEus noster, benedicat nos DEus: & metuant eum omnes fines terra. Regula 12. cujusdem Patris ad Virgines.

Exurgat DEus, & dissipentur inimici ejus &c. Psal. 67.

v. 2.

I.

Sanctus Antonius fugabat hisce Davidicis verbis totas dæmonum catervas : *Exurgat DEus, & dissipentur inimici ejus, & fugiant, qui oderunt eum, à facie ejus.* Adeò formidini, ac terrori est diabolo 2dus hic versiculus psalmi sexagesimi septimi ! S. Athanasius, vel alius auctor in quæstionibus hanc proponit : quàmne orationem maximè formidet diabolus ? Et respondet, se ex fide dignis habere exorcistis, quòd infensissimus humani generis hostis fassus sit, nullam orationem ex utròque testamento tantum sibi incutere terrorem, quàm istam, hácque auditâ se cum ejulatu fugam illicò capeflere debere.

II.

Eisdem sacris Psalmographi verbis S. Guthlacus anachoreta quadam nocte demones sibi infestos fugavit. Nam ubi prædicti psalmi versum *Exurgat Deus* &c. psallebat, eodem momento omnes demoniorum turmæ velut fumus à facie ejus evanuerunt. *Godefrid. Henschen. in vita II. April. num. 20.*

III.

Ad rem facit, quod S. Petrus Damiani refert, nempe beatum Papam Leonem recensuisse, idque illum ex amita seu patris sui sorore, quæ sanctimonialis erat, ore tenus percepisse, quòd hæc, cum nocturno tempore comitem suam ad decantandas divinas laudes è somno excitare non posset, & ideò ex iracundia non satis attendens, quid diceret, in hæc verba erumperet : *Diabole surge*, mentitam è styge monialem, quæ comitis suæ formam referebat, comparuisse, & in decantandis psalmis operam suam impigrè contulisse; cum verò ad initium præfati psalmi ventum esset, amplius progredi non potuisse, unde

unde primum advertit, quàm secum spiri-
ritualem sororem haberet ; quare ocyùs
se signo sanctæ crucis munit , & stygiam
larvam in fugam abigit. *Vid. Le Blanc.
in cit. psal.*

IV.

S. Lucas Abbas victoriam insignem
cum suis monachis contra Saracenos ob-
tinuit, itidem hostem persequendo repe-
tens : *Exurgat Deus, & dissipentur i-
nimici ejus.* Vid. fusè *Ann. Sanct. Bene-
dict. 23. Oct.*

Dum discernit cœlestis &c,
Psal. 67. v. 15.

ANdronico seniori Imp. aperto Psal-
terio dubitationum suarum expli-
cationem quærenti, statim oblatus est ver-
sus ille : *Dum discernit cœlestis reges
super eam, nive dealbabuntur in Selmon.*
Unde cum intellexisset, omnia, quæ in il-
la perturbatione fierent, à DEO decreta
esse, Andronicum nepotem statim ad re-
conciliationem , & pacta priora provoca-
vit &c. *Beyrlinck Theatr. verbo divi-
natio.*

Be-

Benedictus Dominus die &c.

Psal. 67. v. 20.

UBi tempus aderat, ut aliò abiret S. Poppo Abbas, casulâ, quæ gratuitæ viriditatis elegantiam cernebatur imitari, totum se sicut in agendis Missarum solemnijs vidit ornari, sicque demùm inclinato capite coram altari S. Vedaſti aſtiſſe, illúmque ex ſexageſimo ſeptimo pſalmo verſiculum, Fratrum ſibi reſpondente conventu, ter repetere : *Benedictus Dominus die quotidie : proſperum inter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrum.* Quem poſtquam, ut diximus, ter repetivit, oratorium eveſtigio exivit : atque hîc divina hujusmodi viſio finem ſui dedit. Neque enim hoc otioſum, aut abs re fuit, quòd hoc veſtis ſacerdotalis vigore beati viri diſceſſio præoccupari meruit, qui æternæ viriditatis fructum ſuis in actibus non dehabuit. *Ita Bolland. in vit. 25. Jan. num 24.*

Prævenierunt principes conjuncti. *Psal. 67. v. 26.*

PUella quædam militaris admodum venusta, formæque liberalis, tota chorearum vanitate abrepta, cum à quodam ex Ord. S. Dominici, ejus salutis cupido converti vellet, petijt, ut sibi probaret, etiam in coelis choreas duci, alioquin his lusibus nunquam renuntiatura. Cui pater præter alia, & hunc ex S. Scriptura locum pro argumento attulit : *Prævenierunt principes conjuncti psallentibus in medio juvenularum tympanistiarum*; roboravitque additâ hac ratione : scísne, inquit, quia beatitudo sanctorum est in omnium desiderabilium copia, & fruitio-
ne? si itaque delectaret sanctos in coelo choreas ducere, & ibi non essent planè omnimodè beati. His, aliisque rationibus permota, spe fruendi æternis choreis, valedixit vanis & transitorijs. *Vid. magn. Spec. exempl. tit. chorea. exemp. 6.*

Offerent reges munera. *Psal.*

67. v. 30.

Cùm audiret aliquando Mechtildis inter divinas laudes concinni illud Davidis: *Offerent reges munera.* Et quid est, dilecte cordis mei, ait illa ad sponsum suum, quod tibi munus offeram, cùm nihil suppetat dignum maiestate tua? *P. Engelgrav. in Luc. Evangel. p. I. domin. 12. post pentecost. §. 2.*

Multiplicati sunt super capillos &c. *Psal. 68. v. 5.*

S. Hieronymus propter obtrectatores suos, quòd virginum cum viris consuetudinem vituperâisset, inter cætera sic scribit ad Marcellam: Rogo, quid à nobis liberè dictum est? Unum miser locutus, quòd virgines sæpiùs deberent cum mulieribus esse, quàm masculis, totius oculos urbis offendi: cunctorum digitis notor. *Multiplicati sunt super capillos capi-*

capi-

capitis mei, qui oderunt me gratis, & factus sum eis in parabolam: & tu putas, me aliquid deinceps locuturum? Verum ne Flaccus de nobis rideat: amphora coepit institui currente rotâ, cur urceus exit? Revertimur ad nostros bipedes asellos, & illorum in aure buccinâ magis, quàm cytharâ concrepamus &c. Lib. I. Epistol. 43.

Operuit confusio &c. Psal.

68. v. 8.

Superbus, ac inflatus ecclesiastes post obitum suum ad inferni æternum duratura tormenta damnatus, visus est in medijs sedere flammis, ac horribiliter lamentari: *Operuit confusio faciem meam.* Vid. fusius *Hist. Angelic. 25. Junij n. 3.*

Zelus domus tuæ comedit me.

Psal. 68. v. 14.

Dominus Christus flagellatos expul-
lit de templo improbos mercato-
res, ubi etiam connexum est testimonium
Scripturæ dicentis : *Zelus domus tuæ
comedit me.* Refertur & habetur *c. qui
peccat 40. caus. 23. q. 4.*

Super me puteus &c. *ibid.*
v. 16.

ERat in Villa Bruxellensi Brabantia
sacerdos vitæ minùs probatæ, qui
justo DEI judicio paucos post annos à su-
sceptis sacris Ordinibus impræmeditatè
defunctus est. Nec multo post presby-
ter quidam, commensalis ejus, & focius,
cùm in crepusculo noctis viam ageret ex-
tra villam, audivit miserabilem vocem,
quasi sub terra clamantis & plangentis.
Consternatus quidem, sed tamen inter-
rogat : Quis estu ? Et vox : Ego, in-
quit, sum infelix focius tuus. Et rursus
Presbyter : Quare de humo eloquium
tuum ?

tuum ? cui ille dato magno, imò maximo rugitu ? Væ, inquit mihi, væ, væ, quoniam clausit *super me puteus os suum.* &c. Specul. exemplor. tit. *Gula* exemplo 12.

Obscurentur oculi eorum &c.

Psal. eod. v. 24.

CEnset S. Bernardinus indignè communicantes in psalmi sexagesimi octavi maledictiones incidere, ubi præsertim dicitur : *Obscurentur oculi eorum, ne videant, & dorsum eorum semper incurva.* Nam privantur intellectu & fiunt obstinati, ait S. Doctor *Tom. 4. serm. 44. in paradiso Eucharistico theoremat. 5. ex versu 4. num. 10.* Refertur hic ipse psalmus in notis immediatè subjectis c. *ideò 15. dist. 37.* ubi dicitur : *Cùm per ignorantiam cæcati alijs ducatum præstare coeperint, ambo in foveam cadunt. Unde dicitur in psalmo : Obscurentur oculi eorum, ne videant : & dorsum eorum semper incurva.* Cùm enim obscurantur illi, qui præeunt, ad deferenda onera peccato-

cato-

catorum facile sequentes inclinantur. E-
laborandum est itaque sacerdotibus, ut
ignorantiam à se quasi quandam pestem
abjiciant. Ubi Glossa dicit : *Oculi eo-
rum*, id est, *praelati*, qui regunt alios : *dor-
sum*, id est, *subditos*, qui sustentari de-
bent à praelatis, quasi in dorso : vel quia
sequuntur dorsum illorum.

**DEus in adjutorium meum
intende &c. Psal. 69. v. 2.**

I..

O Lim Eremitæ initio cujusq; operis u-
tebantur hoc versu : *DEus in ad-
jutorium meum intende : Domine ad ad-
juvandum me festina*. Vid. Marginal
Tympij. c. I. de alexiph. num. 5.

II.

Et regula quinquagesima solitariorum
inter alia sic infit : Cum surrexerint, pri-
mum signum crucis frontibus suis impri-
mant, & cum silentio dicant : *DEus in
adjutorium meum intende : Domine ad
adjuvandum me festina.*

III.

III.

Cùm S. Guduvvalus episcopus horas canonicas recitare inciperet : *DEUS in adjutorium meum intende* ; Angeli subjuxerunt : *Domine ad adjuvandum me festina* ; & in choro alterno totum officium cum ijs explevit. *Nadas. anno cœl. 6. Junij.* Quod etiam de S. Arnulpho episcopo Moguntino legitur. Vid. *Hist. angelic. 17. Jul.*

Angelorum enim opus est divinas laudes decantare. Unde Bernardus : Quòd psallentibus dignanter sancti Angeli admisceri soleant, quid eo manifestius, quod Psalmista ait : *Prævenierunt principes conjuncti psallentibus &c.* Unde & dicebat : *In conspectu Angelorum psallam tibi.* Et S. Chrysostomus ait : *Cum Angelis stamus, cantamus, hymnos dicimus.* Ita Os aureum *homil. 24. in act. Apostolor.* Et Doctor mellifluus *serm. 7. in Cant.* apud Benedictum Hæstenum *disquisit. monasticar. lib. 7. tr. 6. disquisitione 4.*

IV.

Versum hunc *DEUS in adjutorium meum*

meum intende &c. singulariter commendat Joannes Abbas, quòd scilicet omnibus infestatione dæmonum laborantibus inexpugnabilis murus sit, & impenetrabilis lorica, ac munitissimus clypeus. *P. Abrahams in Grammatica religiosa. serm. de tentat. parte 3.* Et S. Athanasij parænesis est: Si perterrefaciant inimici, inquit, nec struere insidias desinant & omnia inquirunt adversum te, etiamsi plurimi sint, ne cesseris. Sagittæ enim parvulorum erunt horum plagæ, si cecineris: *DEus in adiutorium meum intende &c.* Vid. ejusd. interpretation. psalmorum.

In vita S. Ludgardis lego (inquit Marchantius alibi citatus) quòd licet idioma Latinum non intelligeret, ad illum tamen versum: *DEus in adiutorium meum intende*, videbat fugientes dæmones, & agnoscebat, quàm efficacia sint verba divina, etiamsi, qui pronuntiant, illa non intelligant.

Hinc S. Basilius Magnus ait: Psalmus est profligandis dæmonibus, ac depellendis quoddam amuletum. *Homil. in Psalmum*

munum primum, seu in proœmio ad psalmos circa med. Et alius è SS. Patribus : Psalmus in ore tuo sit assiduè. Quoniam DEus, cùm nominatur, dæmones fugat, & psalterium sanctificat. *S. Ephrem. encom. in psalmos post init.* Idque verba Scripturæ sacræ præstant, etiam non intellecta, ut audivimus. Quod ulterius probatur.

Apud S. Arsenium quidam ex fratribus conquererebatur, sibi sacrarum literarum, quas & nôset, & didicisset, intellectum perdifficilem esse, & re ipsâ experiri se, quòd exilis admodum consolatio ex ijs ad se redeat, eaque de causa animam suam vehementer turbari. Ad quæ Arsenius : Fili mi, necesse est, ut magno cum ardore meditationi divinæ doctrinæ insistas. Audivi enim ex Abbate Poemene, aliisque Patribus, quòd serpentium incantatores ipsimet verba, quibus serpentes effascinant, non intelligant, serpentes autem audientes verba, ea intelligant : eorum vim percipiant, eisque obediant. Idem & nobis faciendum est : -etiamsi virtutem & efficaciam sacrarum literarum plene

nè

ne non intelligamus , attamen virtutem
verborum diaboli percipiunt , & fugan-
tur. *P. Anton. Dauroulus cap. 3. flo-
rum exemplor. tit. 76. num. 7. citans vit.
Patrum lib. 2. cap. 9.*

IV.

S. Vitus cum SS. Modesto & Crescen-
tia, convitijs, ferróque onustus , & in te-
rrimam custodiam compactus, extremâ
jussus est inedia torqueri. Hinc ille
cum regio Vate divinam , supplex
quem precatus cecinit : *DEus in adju-
torium meum intende.* & mox cœleste
adjutorium adfuit. Vid. Ribad. 15. *Jul.*
Adfuit & sancto Potito Martyri in carce-
rem coniecto ad pronuntiatum hunc ver-
ficulum è cœlo auxilium. *Bolland. 13.
Jan.*

Noverat hoc probè S. Devota virgo
& martyr in Corsica ; hinc cum ad Præ-
sidem duceretur, læta psallebat : *DEus in
adjutorium meum intende : Domine ad
adjuvandum me festina.* Cit. 27. Jan.
num. 4.

V.

Refertur de S. Osvvaldo ex Archiepiscopo, monachus, & ascetarum præsides, quod super undas ambulaverit, die quadā pensum horarum canonicarum persoluturus; vix eas fuerat auspicatus à versiculo illo consueto : *DEus in adiutorium meum intende* : cum repente chorus angelorum profecutus est : *Domine ad adiuvandum me festina*. & deinceps alternis versiculis officium totum exegit. *Cælum Empyr. Engelgrav. I. Januarij §. 5. post init.*

Bonifacius VI. Papa hoc symbolum sibi sumpsit ex prædicto psalmo sexagesimo nono : *DEus in adiutorium meum intende*, Thomas le Blanc *in psal. 123. v. 7.*

VI.

Divinis hisce verbis quidam astutè abusus est. Erat Episcopo cuidam præstans equus, quem Episcopi frater, homo militaris, tam vehementer ambiebat, quàm ille amabat. Is, cum sciret episcopum (dum iter equo faceret) solitum canonicas pre-

preces recitare, clanculum sæpius equum
episcopi incendit, asperâque voce iden-
tidem repetens exordium illud canonica-
rum precum : *Deus in adiutorium me-
um intende*, simul equum calcaribus sti-
mulabat adeò, ut equus aut calces excu-
teret, aut in pedes se exigeret ad excuti-
endum vectorem. Id ergò cùm fecisset
frequentius, equum tandem eâ precum
præfatione admonitum, territumque a-
luefecit calcitare. Episcopus fraternæ
fraudis nescius, & fortè equo vectus, cùm
de more exordiretur preces, equus solitâ
precum inchoatione auditâ, séque eri-
gens sefforem excussit, & sic frater illius
hoc astu equum impetravit. *Engelgrav.
in Luc. Evang. part. I. dem. 20. post pent.*
§. 2.

VII.

Non minus lepidum, ac ridiculum est
Glossema illud ex proprio capite super
hoc versiculo cufum. Exstat liber con-
cionum (inquit Cornelius à Lapide) quē
asserit, Davidem uxoriâ difficultate, ut-
pote re in hac vita molestissimâ, afflictum,

quotidie pro uxore sua orasse ; probat id ex verbis psalmistæ : *DEUS in adiutorium meum intende*, id est, inquit, *DEUS in uxorem meam intende* : fac eam facilem, ac morigeram : uxor enim vocatur *adiutorium viri*, ut patet *Genes. 2. v. 18.* Faciamus ei (Adæ) adiutorium (putà Evam) simile sibi. Spectatum admissi risum teneatis amici , inquit citatus in *12. minores Prophetas proœm. 9. 3.*

VIII.

Commendatur & versiculus iste insurgente carne. Nam S. Hieronymus inquit : Postquam libido titillaverit sensum aut blandum voluptatis incendium dulci nos calore perfuderit , erumpamus in hanc vocem : *DEUS in adiutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me festina. Jesu fili David miserere mei. Dominus auxiliator meus : Non timebo , quid faciat mihi caro.* Vid. cit. *Epist. ad Eustoch. de serv. Virg. apud Francis. Deurverders p. 2. militia Angelica cap. 5.* Quod & supra *Psal. 55. v. 5.*
pau-

paucis exceptis, relatum est. Ordinavit autem S. Gregorius Magnus, ut in principio omnium Horarum Canonicarum diceretur versiculus toties dictus, *DEus in adiutorium meum intende cum gloria patri* &c. teste Joan. Stella in ejus vita.

Disipat enim animi distractiones, ejusque medetur languori. Hinc Cassianus ait: Evagationibus animæ innume-
ris in instabilitate cordis exæstuo: nec cogitationum dispersiones valeo coërcere: ipsamque orationem meam fundere absque interpellatione, atque phantasmate inanum figurarum, sermonumque, & ætuum retractatione non possum: tantaque me sentio, sterilitatis hujus ariditate constrictum, ut nullas omnino spiritalium sensuum generationes parturire me sentiam; ut de hoc animi squalore merear liberari, unde me gemitibus multis atque suspirijs expedire non possum, necessariò proclamabo: *DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.* Collat. 10. cap. 10. post med.

IX.

Audiamus & S. Augustinum super eodem versiculo : Spem tuam semper, inquit, in DEum pone : & in quacunque re, quæ tibi occurrit , sive bona, sive mala, tam ut facias, quod bonum fuerit : quàm ut feras, quod malum, dic semper DEO ex toto corde tuo, & pura, sincerâque cum intentione : *DEus in adiutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me festina.* Si vis salvari, stude hunc versiculum semper in corde tuo dicere, ne unquam tibi inde excidat, cum hoc dormi, & cum hoc vigila. Ita S. Doct. in *Bibliothec. man. P. Lohner tom. 3. tit. 133. S. 10. num. 3.*

Sed necdum finis est uberrimorum fructuum, laudis, & commendationis, hujus è psalmo sexagesimo nono, versiculi;

Erit namque ad perpetuam DEI memoriam possidendam, inquit Cassianus, hæc inseparabiliter proposita vobis formula pietatis : *DEus in adiutorium meum intende ; Domine ad adjuvandum me festina.* Hic namque versiculus non
im-

immeritò de toto est excerptus instru-
mento. Recipit enim omnes affectus,
quicunque inferri humanæ possunt natu-
ræ ; & ad omnem statum , atque univer-
sos incursus propriè satis, & competen-
ter aptatur. Habet siquidem adversus
discrimina invocationem DEI : habet hu-
militatem piæ confessionis : habet solici-
tudinis ac timoris perpetui vigilantiam :
habet considerationem fragilitatis suæ,
exauditionis fiduciam, confidentiam præ-
sentis, sempérque adstantis præsidij. Qui
enim jugiter suum invocat protectorem,
certus est, eum semper esse præsentem :
habet insidiarum contemplationem, ini-
micorúmque formidinem, quibus prospici-
ens semetipsum die, noctúque vallatum
confitetur, se non posse sine suo defensoris
auxilio liberari. Hic versiculus omni-
bus infestatione dæmonum laborantibus
inexpugnabilis murus est, & impetrabilis
lorica, ac munitissimus clypeus. Iste in
acedia, & anxietate animi collocatos, seu
tristitiâ vel cogitationibus quibuscunque
depressos, salutis remedia desperare non
pati-

patitur, ostendens illum, quem invocat, inspicere jugiter nostra certamina, atque à suis supplicibus non abesse. Iste nos in spiritualibus successibus, cordisque lætitiis constitutos admonet extolli penitus non debere, nec inflari de prospero statu, quem sine protectore DEO retineri non posse testatur; dum non solum eum semper, sed etiam velociter, ut sibi auxilietur, implo-
rat. Iste, inquam, versiculus unicuique nostrum in qualibet necessitate degenti necessarius, & utilis invenitur. Nam qui se semper in omnibus desiderat adjuvari, manifestat, quod non tantum in rebus duris, ac tristibus, sed etiam in lætis ac secundis pari modo egeat DEO adjutore: ut quemadmodum ex illis erui, ita in istis eum faciat immorari; in neutro sciens, humanam fragilitatem sine illius opitulatione subsistere.

Gastrimargiæ passione perstringor, cibos, quos eremus ignorat, inquiero, & in squalida solitudine ingeruntur mihi odores regalium ferculorum, atque ad illorum desideria sentio me invitissimum

trahi, dicendum proinde mihi est : *DEUS in adjutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me festina.*

Anticipare horam statutæ refectionis instigor : seu modum justæ, ac solidæ par-
citatis retinere cum magno cordis mei do-
lore contendo, cum gemitu mihi est pro-
clamandum : *DEUS in adjutorium me-
um intende : Domine ad adjuvandum
me festina.*

Jejunijs me ob impugnationem carnis
districtioribus indigentem stomachi pro-
hibet lassitudo, seu ventris ariditas, con-
strictioque deterret, ut effectus meo desi-
derio tribuatur : vel certè ut æstus carna-
lis concupiscentiæ absque temperamento
districtioris jejunii conquiescat, orandum
mihi est : *DEUS in adjutorium meum
intende : Domine ad adjuvandum me fe-
stina.*

Accedens ad refectionem horâ legiti-
ma suggerente, perceptionem panis ex
horreo, atque ab omni esu naturalis neces-
sitatis excludor, cum ejulatu exclaman-
dum mihi est : *DEUS in adjutorium*

meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

Volentem me ob stabilitatem cordis insiltere lectioni, interpellans capitis prohibet dolor, horaque tertia faciem meam ad sacram paginam somnus allidit: ac deputatum quieti tempus vel transgredi, vel praevenire compellor, ipsum denique canonicum synaxeos, psalmorumque modum intercedere me gravissima somni cogit impressio, similiter mihi proclamandum est: *DEUS in adiutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina.*

Sublato ab oculis meis sopore, multis me noctibus diabolicis insomniis video fatigatum, omnemque à palpebris meis refectionem nocturnæ quietis exclusam, cum suspirijs mihi orandum est: *DEUS in adiutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina:*

Adhuc me in colluctatione positum vitiorum titillatio carnis repentè compungit, & ad consensum pertrahere dormientem blanda oblectatione conatur; ne ignis
alic-

alienus exæstuanſ urat ſuave olentos floſculos caſtitaſ, clamandum mihi eſt : *DEus in adiutorium meum intende : Domine, ad adjuvandum me feſtina.*

Extincta ſentio libidinis incentiva : genitalem membris meis intepuiſſe fervorem, ut parta hæc virtus, imò gratia DEI in me diutiùs vel perpetuò perſeſveret, intentè dicendum eſt mihi : *DEus in adiutorium meum intende : Domine ad adjuvandum me feſtina.*

Iræ, philargyriæ, triſtitiaſ ſtimulis inquietor, cogorque propoſitum, atque amicam mihi interrumpere lenitatem, ne in amaritudinem fellis perturbatione furoris abducar, cum ſummo mihi gemitu proclamandum eſt : *DEus in adiutorium meum intende : Domine, ad adjuvandum me feſtina.*

Acediæ, cenodoxiæ, ſuperbiæ, elatione pertentor, ac de aliorum negligentia, vel tepore quiddam ſibi mens ſubtili cogitatione blanditur, ne in me prævaleat hæc inimici pernicioſa ſuggeſtio, cum omni contritione cordis orandum eſt mihi :

DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

Humilitatis, ac simplicitatis gratiam, superbiæ tumore deposito, jugi compunctione spiritûs acquisivi, ne rursus veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris moveat me, graviusque de victoriæ meæ elatione confodiar, totis mihi proclamandum est viribus: *DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina &c.*

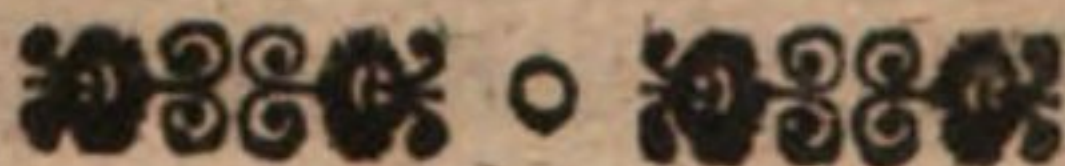
Hujus igitur versiculi oratio in adversis, ut eruamur: in prosperis, ut serve-
mur, ne extollamur, incessabili jugitate fundenda est. Hujus, inquam versiculi meditatio in tuo pectore indirupta volvatur. Hunc in opere quolibet, seu ministerio, vel in itinere constitutus, decantare non desinas. Hunc & dormiens, & reficiens, & in ultimis naturæ necessitatibus meditare. Hæc volutatio cordis velut formula tibi salutaris, effecta non solum illæsum ab omni dæmonum incur-
sione custodiet, sed etiam cunctis te vitijs terrenæ contagionis expurgans, ad illas
invi-

invisibiles theorias, cœlestesque producet,
 atque ad illum ineffabilem, ac perpaucis
 expertum provehet orationis ardorem.
 Hunc versiculum meditati tibi somnus
 irrepit : donec incessabili ejus exercita-
 tione formatus, etiam per sopo-
 rem eum decantare consuecas : hic tibi
 expergefacto primus occurrat. Iste e-
 vigilantibus cogitationes anticipet universas.
 Iste te de tuo confurgentem cubili curva-
 tioni genuum tradat, atque illinc dein-
 ceptus ad omne opus, actiusque deducat : hic
 te omni tempore prosequatur : hunc me-
 ditaberis secundum præcepta Legislato-
 ris, sedens in domo, & ambulans in itine-
 re, dormiens, atque confurgens : hunc
 scribes in limine, & januis oris tui : hunc
 in parietibus domus tuæ, ac penetralibus
 pectoris tui collocabis : ita ut ad oratio-
 nem procumbenti sit tibi acclivis decan-
 tatio, & exinde confurgenti, atque ad o-
 mnes usus vitæ necessarios incedenti fiat
 erecta, & jugis oratio. *Ita hætenus Jo-
 annes Cassianus collat. 10. cap. 10. ferè
 per totum.*

Avertantur retrorsum &c.

Ibid. Psal. 69. v. 4.

Quidam contemplator, inquit Joannes Climacus, mihi narravit, dicens: Dum federem in una congregatione venerunt duo spiritus inanis gloriæ, & posuerunt se unus ad dextram meam, & alius ad sinistram. Et unus eorum punxit latus meum digito suo, dicens: Oportet, quòd dicas, contemplationem, quam fecisti in deserto, pro ædificatione iustorum. Quem cum repulissem dicendo versum: *Avertantur retrorsum, & confundantur, qui cogitant mihi mala*; protinùs alius dæmon, qui erat ad aliud latus, adhæsit auriculæ meæ, dicens: O quàm benè fecisti, factus es magnus, vincendo. Tunc ego converti me ad eum cum jaculo, quod sequitur in psalmo: *Avertantur statim erubescences, qui dicunt mihi: Euge, euge.* &c. Grad. 21, scalæ cœlest. de fuga inanis gloriæ post med.

DEus meus eripe me &c. Psal.

70. v. 4. & 5.

Cum S. Quintinus martyr deduceretur in carcerem, exultans cantabat cum vate Regio : *DEus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis, & iniqui. Quoniam tu es patientia mea Domine : Domine, spes mea à juventute mea ?* post præclara responsa, & flagella fortiter perpeffa, astitit ei Angelus Domini. &c. *Le Blanc. in psal. 90. num. 95.*

Ne projicias &c. Psal. 70.

v. 9.

Quando in Ecclesia diebus quadragesimalibus versus iste cantabatur : *Ne projicias nos in tempore senectutis &c.* S. Thomas Aquinas, Doctor Angelicus summa devotione perfusus extra se vivere putabatur. *Reverend. Fr. Francisc. Durrverders milit. Angelic. part. 1. cap. 1. sub fin.*

Cum

Cùm defecerit virtus mea &c.

Psal. & v. eod.

S. Potitus Martyr ab impijs ministris ligatus, & in carcerem conjectus oravit: *Domine ad adjuvandum me festina. Cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me &c.* Et mox Angelus adfuit, factumque est ferrum sicut cera liquefens. *Vid. mox citand.*

DEus judicium tuum regi da

&c. Psal. 71. v. 1.

Idem Martyr incisa seu amputata lingua psallebat cum vate Regio: *Benedicam Dominum in omni tempore* (cujus & supra psal. 33. v. 2. meminimus) Et iterum dixit: *DEus judicium tuum Regi da, & justitiam tuam filio regis,* quid est (pergebat) imperator, quia linguam meam amputasti? putasne, me non posse loqui, aut tecum certare? superat te JEsus Christus, qui superavit Pharaonem, & liberavit filios Israël, quid amplius facturus es in me? Imperator confusus

fus in omnibus vidit se superatum, nihil inveniebat, quod ei faceret. *Bolland. 13. Martijr. in actis S. Potiti Martyr.*

Dominabitur à mari &c. Psal.
71. v. 8.

Sanctus Gregorius Papa VII. Ecclesiastica libertatis acerrimus propugnator, olim adhuc puer, & literarum rudis, è lignorum farmentis literas hæc verba efformavit: *Dominabitur a mari usque ad mare.* Nadas. ann. cœlest. 25. Maij.

Sic puer ex ligno summos sibi finxit honores;

Atque sui præcox ipse propheta fuit.

Et adorabunt omnes eum reges terræ &c. Ibid. v. 11. Et refertur in c. subiecto.

Quando discipuli recesserunt à Domino, cæterisque duodecim, qui remanserant, fuit responsum: *Nunquid & vos vultis ire?* Tunc primum Ecclesia
NOVO

novo germine pullulabat, nondum in ea fuerat completa illa prophetia : *Et adorabunt eum omnes reges terre : omnes gentes servient illi.* Quod utique quanto magis impletur, tanto maiore utitur Ecclesia potestate, ut non solum invitet, sed etiam cogat ad bonum. Hoc tunc Dominus significare volebat, qui quamvis haberet magnam potestatem, prius tamen elegit commendare humilitatem. Vid. *c. displicet 38. caus. 23 q. 4.*

Quàm bonus Israël DEus &c.
Psal. 72. v. 1. 25. & 28.

I.

Si videas impios in pace prosperari, ne scandalizeris, ut commovearis ; dictu quoque : *Quàm bonus Israël DEus his, qui recto sunt corde.* Vid. interpretationem psalmorum divi Athanasij.

II.

Reverendus Dominus Jacobus Merlohorstius, animarum vigilantissimus curator, in extrema corporis sui infirmitate

mi-

miscebat vel integros psalmos, vel decerptos è varijs vericulos; & hoc versabat ardentius: *Quàm bonus DEUS his, qui recto sunt corde! mihi adherere DEO bonum est. Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Unam petij à Domino, hanc requiram.* Psal. 26. v.4. Vid. pijssimi hujus sacerdotis vit. cap. 37.

Magnam partem psalmi hujus usurpavit S. Hieronymus in epistola increpatoria ad Sabinianum diaconum, dum post initium ejusdem epistolæ ita pergit: Sanctus David de impijs, & de scelestis, quorum tu pars non modica, sed princeps es, quòd sæculi felicitate fruerentur, & dicerent: Quo modo cognovit DEUS, & si est scientia in excelsis? *Ecce ipsi peccatores, & abundantes in sæculo obtinuerunt divitias: penè lapsò pede, & fluctuanti vestigio causabatur, dicens: Ergo sine causa justificavi cor meum, & laui inter innocentes manus meas.* Præmiserat enim, *quia emulatus sum super iniqua agentes, pacem peccatorum videns,*
quia

quia non est respectus mortis eorum, & solida plaga in flagella eorum. In laboribus hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur. Propterea tenuit eos superbia : circumdati sunt iniquitate, & impietate sua. Egredietur sicut ex adipe, iniquitas eorum : transferunt in affectum cordis. Cogitaverunt, & locuti sunt mala &c. Nonne tibi videtur de te omnis iste psalmus esse compositus ? &c. Lib. 2. epist. 3. pag. mihi 149. & seq.

**Veruntamen propter dolos,
&c. Psal. 72. v. 18. & seq.**

Merovæus Chilperici Regis Francorum filius, sed degener, & regnandi libidine adeò exagitatus, ut patri suo adhuc superstiti varias pararet calumnias, & strueret insidias. Hic, ut sciret, num regnum adepturus esset, præter duo ex sacris voluminibus, & Psalmorum, beati Martini tumulo imposuit, ut quid esset eventurum, ostenderet ; traduxit deinde alterum triduum, jejunijs,

vigilijs, precibus, atque ad S. Præfulis tumulum reverso impositumque regij Pfaltis librum aperiendi versiculus primus occurrit : *Veruntamen propter dolos, posuisti eis : dejecisti eos, dum allevarentur, quomodo facti sunt in desolationem, subito defecerunt : perierunt propter iniquitatem suam.* Atque hoc vaticinium verissimum fuisse, fatalis exitus comprobavit. Vid. *cæl. Empyr. P. Engelgrav. in festo S. Matthiæ Apost.*

Eundem versiculum : *Dejecisti eos* &c. inseruit epistolæ suæ S. Gregorius M. dum ad laudes Leandri Episcopi Hispaniarum sic rescribit : Adhæc autem breiter cujusdam bonæ mulieris verba loquor : Nolite me vocare Noëmi , id est , pulchram : sed vocate me mara, quia amaritudine plena sum. Neque enim bone vir, hodie ego sum ille, quem nôsti. Multum, fateor, exterius proficiendo, interiùs cecidi : neque de eorum numero esse pertimesco, de quibus scriptum est : *Dejecisti eos, dum allevarentur.* Cùm elevatur enim, dejicitur, qui honoribus proficit,

ficit, & moribus cadit &c. *Lib. 7. epistolar. cap. 125. post init.*

Quid mihi est in cœlo &c.
Ibid. v. 25.

HAs voces, & ardentissima suspiria cum regio Vate sæpius iterâsse legitur S. Ignatius Loyola : *Quid mihi est in cœlo ? & a te quid volui super terram ?*

Mihi autem adhærere &c.
Psal. 72. v. 28.

Sanctæ Erentrudi V. Abbatisæ virtutis Magistræ, pauperum matri &c. sub mortem frequens in corde, frequens in ore illud erat : *Mihi autem adhærere DEO bonum est : ponere in DEO spem meam.*

Eisdem pœnè verbis ad sponsum suum usa est priori, virgo nomine & omine seu vitæ professione similima, nempe diva Gertrudis, quæ recolens vice quadam diversos casus instabilitatis, conversa ad Dominum dixit : *Mihi adhærere tibi soli,*

soli, dilecte mi, bonum est. Tunc Dominus inclinatus circumplectebatur eam dicens : *Et mihi semper adherere tibi suave est, dilecta mea.* Philosophia cœlestis dictata S. Gertrudi de amore DEI num. I. ab init.

II.

S. Hieronymi verba sunt, Habeat sibi Roma suos tumultus, arena sæviat, circus infaniet, theatra luxurient. Nobis *adherere Domino bonum est, & ponere in Domino DEO spem nostram*, ut cum paupertatem istam cœlorum regna mutaverint, erumpamus in vocem : Quid enim mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram ? quo scilicet, cum tanta reperiamus in cœlo, parva caduca quæsiisse nos doleamus in terra. *Lib. 2. epist. 7. ad Marcellam.* Et Joannes Climacus ait : *Nullum enim bonum est aliud, quàm adherere DEO mente &c.* Gradu 28. scallæ cœlest. circa med.

III.

Eodem versiculo usus est R. D. Merlo-horstius mystes laudatissimus, in extremo
HI
suo

suo morbo, cujus paulò supra mentio facta est.

Omni bus esse bonum poterit. Mundo quid adhaeres?

Spes mundi est fallax; spes DEus esto tua!

Ut quid DEus &c. Psal. 73.

Si irascitur populo DEus, habes verba, quibus hunc consoles in psalmo septuagesimo tertio: *Ut quid DEus repulisti &c.* Ex div. Athanas. de interpretatione psalmorum.

Leva manus tuas. Ibid. v. 3.

& 4.

Cum per Romanos peccatum mortis Christi DEus punire decrevisset: iudeis excidium, & Judaicæ plebis miseram captivitatem suis viribus eorum hostes adscribere coeperunt: unde contra eos Propheta imprecatur: *Leva manus tuas in superbias eorum, qui oderunt te.* Refertur in Notis ad c. Remittuntur 49. *Mat. 23. 9. 1.*

Ne

Ne tradas, Domine, bestiis &c.

Psal. 73. v. 19.

Sancta Clara, Saracenis Assisium obsidentibus, & monasterium, cui illa præerat, invadere conantibus, ægra se ad portam afferri voluit, unaque vas, in quo SS. Eucharistiæ Sacramentum erat inclusum; ibique oravit in hunc modum: *Ne tradas, Domine, bestiis animas confitentes tibi &c.* vicitque hostes, cælo auxilium ferente. Vid. *Brev. Rom. 12. August. lect. 9.*

Et inclinavit ex hoc in hoc &c.

Psal. 74. v. 9.

Cum innumerabilis hominum multitudo ad monasterium S. Eutychij conflueret, ut simul cum corporibus animas pasceret: fames autem in dies cresceret, & sic evacuatae essent arcæ monasterij in quibus farina conservabatur, ut nec pro una quidem hebdomade cibus sufficeret, monachi querulè id sancto viro retulerunt; quos ille bono animo esse ius-

lit , præter alia inferens & hæc verba :
Nam licet declinaveritis ex hoc in illud
(ut est in psalmo dictum) hoc est, à pleno
in id, quod est inane : tamen fax ejus
non erit exinanita : sed edent omnes , &
saturabuntur , & laudabunt Dominum
&c. respondit verbis eventus. Vid. fusius
Bagatt. tom. 1. l. 4. c. 1. §. 2. n. 49.

Dormierunt somnum suum ,
&c. Psal. 75. v. 6.

U Titur dicti psalmi versiculo S. Ephr.
 contra somnolentos & pigritantes
 in divinis laudibus *tom. 2. paranesi 19. post*
med.

Vovete , & reddite Domino
DEO vestro. Psal. 75. v. 12.

Q Uod in voto discedere non liceat ,
 multis auctoritatibus probatur, ait
 enim Propheta : vovete , & reddite Do-
 mino DEO vestro. Ita habetur , & refer-
 tur in *summa caus. 17. q. 1.* Meminit hu-
 jus versûs & capit. *magne devotionis de*
voto, & voti redempt.

**Voce mea ad Dominum clama-
mavi. Psal. 76. v. 2.**

S. Franciscus in corporis sui infirmitate hæc ipsa verba faciebat sua ; nam cum Psalmographo dicere auditus est : *Voce mea ad Dominum clamavi.*

**Cogitavi dies antiquos &c.
Psal. 76. v. 6.**

DE Psittaco Leonis X. mirum id referunt, quòd, cùm aliquando præter morem taciturnus, ac cogitabundus videretur, ei per jocum pontifex dixerit : *Psit ace, quid cogitas*, ad quæ dicta volucris, quasi expergefacta illud Psalmistæ reposuit : *Cogitavi di's antiquos : & annos æternos in mentis habui.* Quo responso perculsus Pontifex psittacum daemoniacum esse suspicatus, jussit occidi. Hirshaim in *sypho generis humani* c. 19. n. 5. ab init.

Simile me legisse memini, de corvo, & cive Ertfurtensi, qui, cùm ad avem hanc, quam domi alebat, præter morem die

quadam tristiore diceret : *Quid tibi contigit, corve?* respondit ille eadem ex vate Regio verba, & disparuit.

Annos æternos in mente habui. *Psal. 76. ibid.*

Romanæ Ecclesiæ Ritualis liber in Episcoporum inauguratione hæc illis verba recitanda esse monet : *Annos æternos in mente habe.* R. P. Drexel. *confid. 4. de eternit.*

S. Augustinus in dictum versiculum sic scribit : *Nunquid, ait, anni in quibus sumus, æterni sunt? aut in quibus fuerunt majores nostri? absit, ut æterni æstimentur. Quid enim de his annis manet? Ecce loquendo dicimus, hoc anno. Et quid tenemus de hoc anno præter unum diem, in quo sumus? Nam superiores dies hujus anni jam transierunt, nec tenentur, futuri autem nondum venerunt. In uno die sumus, & dicimus hoc anno, imò dic hodie, si aliquid vis præsens diceret: nam de toto anno quid præsens tenes? Quidquid de illo præteritum est, jam non est.*

est: quidquid de illo futurū est, nondum est. Quomodo hoc anno? corrige locutionem. Hodie dic. Rursus & hoc attende, cū hodie hora matutina transierunt, hora futura nondum venerunt. Et hoc ergo corrige. Hæc horâ dic. Et de hac hora quid tenes? momenta ejus quedam jam transierunt, quæ futura sunt, nondum venerunt. Hoc momento dic. Quo momento? Dum syllabas loquor, altera non sonat, nisi cū alia transierit; ipsa denique una syllaba, si duas literas habeat, non sonat posterior littera, nisi prior abierit. Quid ergo habemus de his annis? Ita Ecclesiæ Doctor cit. à P. Keppler considerat. 15.

Nunquid in æternum &c.

Psal. 76. v. 8. & seqq.

S. Patritius super statu Hiberniæ præfenti & futuro per Angelum certioratus, imbre lachrymarum ora madefaciens, illud Psalmistæ crebrò replicabat, dicens: *Nunquid in æternum projiciet Deus, aut non apponet, ut complacitior sit*

*adhuc ? aut in finem misericordiam suam
abscondet à generatione in generationem ?
aut obliviscetur misereri DEUS, aut con-
tinebit in ira sua misericordias suas ? Bol-
lland 17. Martij num. 153.*

In mari via tua &c. Psal. 76.

v. 20.

S. Florannanus archiepiscopus Domi-
nocinorensis (cujus corpus quiescit
Walcidori in S. Benedicti coenobio ad
Mosam) adjunctis duodecim comitibus
se mari committit, nullam enim navem
repererat, sed miraculosè quatuor ligna,
crucis in modum pariter compacta ante
ejus conspectum apparuerunt, super quæ,
aurâ S. Spiritûs flante, clara voce decan-
tans : *In mari via tua, & semita tua in
aquis multis*, in Gallias pervenit. Arnol-
dus Rayssius in Hierogazophylacio Bel-
gico apud Bagatt. *tom. 1. l. 2. c. 4. §. 4.*
n. 97.

**Panem Angelorum mandu-
cavit homo Psal. 77.**

v. 25.

RE vera mirabile est , inquit Sanctus Ambrosius , quòd manna DEUS pluit patribus, & quotidiano cœli pascebatur alimento , unde dictum est : *Panem angelorum manducavit homo.* Sed tamen panem illum, qui manducaverunt, omnes in deserto mortui sunt ; ista autem esca, quam accipis, iste panis vivus , qui de cœlo descendit, vitæ æternæ substantiam subministrat : & quicumque panem hunc manducaverit , non morietur in æternum, quia corpus est Christi. S. Ambros. relatus c. 69. dist. 2. de consecrat.

Et alibi dicitur : *Panem Angelorum manducavit homo* , & ideò Salvator ait : *Caro mea verè est cibus.* Hic panis sumitur, sed non consumitur : manducatur, sed non transmutatur , quia in edentem minimè transformatur &c. Clement. si dominum de reliquiis & venerat. Sanctorum.

H 5

Edu-

Eduxit eos in spe &c. Psal. 77.

v. 53.

Sabbato in ipso Pascha te venit Leudastes calumniator potens, & impudens, in urbem Turonicam : ad simulansque aliud negotium agere, apprehensos Platonem Archidiaconum, & Gallenum in vincula connectit : catenatosque & exutos veste jubet ad reginam deduci. Hæcego audiens, inquit Greg. Tur. dum in domo ecclesiæ residerem moestus, turbatusque ingressus orationem, Davidici carminis fumo librum, in quo ita repertum est : *Eduxit eos in spe, & non timuerunt, & inimicos eorum operuit mare.* Interea ingressi in fluvium, super potem, qui duabus linitibus tenebatur ; navis illa, quæ Leudastem vehebat, demergitur. Et, nisi nandi fuisset ad miniculo liberatus, cum socijs forsitan interiisset. Navis verò alia, quæ huic innexa erat, quæ & vinctos habebat, super aquas DEI auxilio vehebatur. *P. Anton. Daurontius cap. 2. florum exemplor. tit. 24. n. 5.*

Effun-

Usque quò Domine irascéris
&c. *Psal. 78. v. 5. & 8.*

S. Augustinus stratus sub arbore fici
dimisit habenas lachrymis, dicens:
Et tu Domine usquequò ? *Usquequò*
Domine irasceris in finem ? ne memor su-
ris iniquitatumstrarum antiquarum.
Sentiebam enim me ab his teneri. *S. Aug.*
lib. 8. confess. c. 12.

Effunde iram tuam in Gentes
&c. *Psal. 78. v. 6. & 10.*

Cùm idololatriam Judaicæ plebis Do-
minus per Antiochum puniret, &
pacem, quam ex lege DEI abjecta, & ex
sacris nationum assumptis quærebant, il-
lis in perniciem verteret, quia DEI di-
spositionem ignorans, suæ facultati deva-
stationem illius plebis attribuit, impreca-
tur Propheta in eum dicens : *Effunde i-*
ram tuam in gentes, quæ te non noverunt,
& in regna, quæ nomen tuum non invoca-
verunt. Ne forè dicant in gentibus,

ubi est Deus eorum ? Refertur, & habetur c. remittuntur 49. caus. 23. q. 5.

Posside filios &c. *Ibid. v. 11.*

S. Paula, cū illud virtute complēset : *Turbata sum, & non sum locuta.* Psal. 76. v. 5. in hæc verba prorupit : Qui amat filium, aut filiam plus quā me, non est me dignus. *Matth. 10. v. 37.* Et orans ad Dominum loquebatur : *Posside filios mortificatorum*, qui pro te quotidie mortificant corpora sua. *S. Hieronymus epist. famil. lib. 3. ad Eustochium Virginem post med.*

Respice de cœlo &c. *Psal. 79. v. 15. & 16.*

I.

Eminentiss. Cardinalis Baronius post obitum S. Philippi Nerei, cū sacrum ejus corpus in ecclesia biduo expositum relinqueretur, & magno populi confluxu coleretur, tacitè secum loquitur, quid pro anima Philippi orare deberet; rogāque DEum, ut illi voluntatem suam judi-

indicare dignaretur. Et ecce, cum Bre-
viarium inspicit, primo intuitu fertur in
illa verba : *Respice de cælo, & vide, &
visita vineam istam, quam plantavit dex-
tera tua.* Placidus Meile in vita 26. Maij.

II.

Eisdem sanctissimis verbis in ardua causa
usus est ad coronatum Galliæ caput, Clo-
tharius Rex, nam cum Chramno filio re-
belli dimicaturus, cum Davide dixit : *Re-
spice Domine de cælo, & judica causam
meam.* Itaque prælio inito, Chramnus à
Clothario captus, & occisus est. *Le Blanc.*
in psal. 34. v. 1. n. 11.

Exultate DEO adjutori nostro
&c. Psal. 80.

SI canere vis pro torcularibus, Deo gra-
tias agens, habes psalmum 8. *Domine Dominus noster &c.* Et psalmum : *Ex-
ultate DEO salutaris nostro &c.* Divus
Athanasius in interpretatione psalmorum.

Hic enim psalmus erat gratiarum actio
pro fructibus recollectis, & ea propter in
templo communiter cantabatur in festo

tubarum, quod prima die Septembris incipiebat. Hoc etenim tempore communiter in Palæstina, quæ est calida terra, completæ sunt vindemiæ, collectique cæteri fructus. Hinc in festo tubarum sacrificium fiebat in vino novo de torcularibus expresso, fiebantque libamina sacrificiorum in templo &c. *R. P. Henr. Jonghen. exhort. s. pro Jubileis Religios. ab init.*

In tribulatione invocasti me *Psal. 80. v. 8.*

Cùm S. Hubertus ægrotaret, ei angelus cecinit : *In tribulatione invocasti me, & liberavi te.* Et, ostensis ei præparatis cœli mansionibus, iis potiturum illum post annum, prædixit, verbis quoque illis adjectis : *Eripiam te, & magnificabis me.* Et eo anno ardentius divinis incubuit. *Nadas. Ann. Cælest. 29. April. & 3. Novemb.* Aptè hîc S. Ephr. *Psalms*, inquit *Angelorum opus : cælestis vitæ ratio, & institutum, spiritalisque*
qui-

*quidam sufficiens. TOM. 2. quod ludicris
rebus abstinendum sit circa med.*

Nescierunt , neque intellexe-
runt &c. *Psal 81. v. 5.*

QUando tripudiantes videris , & lu-
dicris rebus intentos , canticaque
dæmoniaca recitantes, tunc ingemisce, ac
lachrymare, & Davidis recordare dicen-
tis : *Nescierunt, neque intellexerunt, in
tenebris ambulant.* S. Chrysoft. serm. de
pseudoprophet. & falsis doctorib. &c.
circa med.

Ego dixi : *Dij estis. Psal. 81.
v. 6.*

DEus Deorum , Christus Dominus
noster ad refutandos Judæos hoc
ipso versiculo ex vate Regio usus est, ut
videre licet *Joan. 10. v. 35.*

DEUS

DEus quis similis erit tibi?

Psal. 82. v. 1.

I.

TU qui es DEus & homo, DEUS ut nullus, homo ut alij. Tamen in judicio, in quo apparebis ut homo, *quis similis erit tibi?* Certè nullus. Qui licet hîc fueris judicatus: cum latronibus deputatus, tamen ibi nullus similis tibi erit. Non in potentia, quia tu terribilis eris, & quis resistet tibi? Non in justitia, quia justitia, & judicium præparatio sedis tuæ. Non in gloria, quia eris speciosus formâ præ filiis hominum. Quis ergo erit similis Tibi? &c. *Ayguanus hîc.*

II.

Si inimici congregentur undique, & minentur Domui DEI, conspirantes contra pietatem, ne te multitudo, & potentia illorum perturbet, habes velut anchoram spei verba, quæ sunt in psalmo octogesimo tertio: *DEus, quis similis erit tibi? ne taccas, neque compeſcaris.* Divus Atha.

Athanasius in interpretatione psalmorum
ad Marcellinum.

Quàm dilecta tabernacula &c.

Psal. 83. v. 2.

PRæter hunc versiculum ex dicto psalmo 83. (cujus & meminimus supra psalmo 25. v. 8.) S. Paula instante morte etiam undecimum : *Elegi abjecta esse in domo DEI, magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum*, usque ad expirationem animæ repetebat. S. Hieronymus epist. fam. lib. 3. ad Eustoch. versus fin.

Beati, qui habitant &c. Psal.
83. v. 5.

Psalmodum decantatio, inquit mellifluus Doctor, significat perpetuam laudem DEI in æterna gaudia, sicut scriptum est : *Beati qui habitant in domo tua Domine : in secula seculorum laudabunt te*. Quicumque fideliter & intenta mente psalmos decantat, quodammodo Angelis DEI sociatur, quomodo? quia homo illum pro modulo suo

laudat in terris, quem Angeli sine intermissione adorant, & glorificant in coelis.
S. Bernard. de modo bene vivendi ad sororem cap. 52.

Ibunt Sancti de virtute &c.

Psal. 83. v. 8.

I.

S. Furseus æger ab angelis in altum elatus, hæc verba concinni audivit:
Ibunt Sancti de virtute in virtutem. Nad.
 16. Januar. Ann. coelest.

II.

Cùm S. Guthlacum è milite eremitam, dæmones ad inferni tormenta damnatum contenderent, eos Sanctus Bartholomæus Apost. fugavit, quod cùm fieret, ille choros audijt psallentium in excelsis : *Ibunt Sancti de virtute in virtutem ; videbitur DEUS Deorum in Sion.* cit. 11. April.

III.

Eandem coelestem vocem è psalmo octogesimo tertio audiit S. Richardus, cùm opus obedientiæ devotè exequeretur.

idem

Idem 15. Sept. Et Francisc. Haræus ad dict. diem.

Et referuntur hæc Hebræi Regis verba *c. cum sanctam dist. 2. de pœnit.* Si quidam gradus in cordis ascensione non essent, Psalmista non diceret: *Ambulant Sancti de virtute in virtutem.* Nec mirum, si de virtute in virtutem gradus sunt, quando unaquæque virtus quasi quibusdam gradibus agitur, & sic per incrementa meritorum ad summam perducitur. Aliud namque sunt virtutis exordia, aliud profectus, aliud perfectio &c. S. Greg. relatus. *d.c.*

Converte nos DEUS &c.

Psal. 84. v. 5.

P Joannes de La Placa ex animo se omnium minimum reputabat, & tam magnum peccatorem, ut quotidie trigesies diceret versum: *Converte nos Deus salutaris noster: & averte iram tuam à nobis.* Vid. P. Lohn. Biblioth. tit. *humilitas* §. 7. num. 19.

Pro-

Propè timentes eum &c.

Psal. 84. v. 10.

S*Trena Seraphica* nulli non nostrum ad quodvis novi anni auspiciū sic piè precatur : Peropto, & perhibeo charitati vestræ seriem propinquitatis amabilis, & vicinissimæ cum DEO suo, quam contrahere licet in timore DEI. Sic ait infallibilis iste psalmus 84. *Propè est Dominus timentibus eum* (vulgata editio habet) *Propè timentes eum salutare ipsius.* Vid. cit. psal. 84.

Inclina Domine aurem tuam
&c. Psal. 85.

Si tibi oratione opus est, propter resistentes tibi, & circumdantes animam tuam, cane: *Inclina Domine aurem tuam* &c. Divus Athanasius in interpretatione psalmorum ad Marcellinum.

Læte-

Lætetur cor meum &c. *Psal.*

85. v. 11.

S*trema perpetua Seraphica ad omnes sta-*
tus inter cætera religiosissima vota
emittit & hoc : Appeto, & advoveo cha-
ritati vestræ cordis. sui lætitiā, & Jubi-
lum perpetuum, quod nullibi solidius ob-
tinebunt, quàm in timore DEI. Textus est
Scripturæ : *Latetur cor meum, & time-*
at nomen tuum Domine &c. Strena
Chronic. strict. Observ. lib. 6. cap. 24.
post descriptum montem Alvernæ.

Quia misericordia tua magna
est super me &c. *Ibid.*

v. 13.

Historiam ad hunc versiculum vi-
de psalmo 118. v. 65.

Fac mecum signum &c. *Psal.*

85. v. 17.

Innocentius III. Papa symbolum, quod
in circulo sigilli sui de more insculpe-
ret,

ret, hos sibi ex versu 17. & ultimo ejusdem psalmi sumpsit: *Fac mecum signum in bonum.* Le Blanc. in psal. 117. v. 4. n. 15. in fin.

Fundamenta ejus &c. Psal. 86.

I.

SI discordiam Catholicæ Ecclesiæ adversus Schismata cognoscere vis, & illos convertere, potes dicere: *Fundamenta ejus in montibus sanctis &c.* Divus Athanasius loc. sæpiùs cit.

II.

Fundamenta militantis Ecclesiæ in montibus sanctis propheta rememorans, per montes Apostolos, & prædicatores patenter insinuat, qui firmæ bases Ecclesiæ super fundamento, præter quod nemo aliud ponere potest, quod est Christus Jesus, veluti summo angulari lapide solidantur &c. *cap. 17. de electione, & electionis potestate in 6.*

III.

Super eodem psalmo, & versu Florentiæ

tiae concionem instituit B. Philippus Benitius. *Vit. lib. 2. c. 7. ab init.*

**Nunquid Medici suscitabunt
&c. Psal. 87. v. 11.**

Medici negantur suscitare aliquem, ut resuscitatus confiteatur. Dum per prophetam dicitur: *Nunquid medici resuscitabunt, & confitebuntur tibi?* Refertur *ad c. convertimini 34. dist. I. de pœnit.*

Misericordias Domini &c.

Psal. 88. v. 2.

I.

S. Theresia non poterat sine spiritûs exultatione, & jubilio audire decantari illud: *Misericordias Domini in æternam cantabo.* Similiter cùm in missa illud caneretur: *Et regni ejus non erit finis,* tota extra se rapiebatur. *Marchant. virg. Aaron. trac. 3. lect. 16.*

II.

Sanctus Epiphanius hisce sanctissimis verbis vitæ suo periodum clausit: *Mi-
seri-*

*sericordias Domini in aeternum cantabo :
in generationem & generatione annuntia-
bo veritatem ejus.*

III.

Eodem versu usus est in morbis suis, colica, hernia, impetigine, stomachi fastidio, calculo, Reverendus ac laudatissimus P. Leonardus Lessius Societ. J. cujus jam sæpius meminimus, adjecitque dicto versui complura eulogica ex eodem regio Vate verba, ut sub finem vitæ in *Benedictinum* evasisse videri queat. Nam primis è visceribus & producta voce laudes hæc pronuntiabat : Benedic anima mea Domino : & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto ejus. *Psal. 102. v. 1.* Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo. *Psal. 33. v. 2.* Benedictus Dominus DEus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum. *Psal. 143. v. 1.* Vit. cap. 18. num. 113.

Psalterium scilicet Davidicum est illa pharmaceutria, è qua animæ theophilæ
nōrunt

nōrunt salutaria sibi medicamenta de pro-
mere, & mentem in corporis infirmitati-
bus roborare; sanāmq̃ conservare.

Tu dominaris potestati maris &c. Psal. 88. v. 10.

Cūm Canutus Daniæ Rex, & Angliæ, ab
Aulicis suis dominus terræ, & ma-
ris frequenter intitularetur, viderētque id
magis adulationi, quā veritati tribuen-
dum; fertur die quadam cum suis ad ma-
re accessisse, & sedili in littore posito, di-
xisse: *Mare, regni mei pars es; itaque*
mibi obtemperes, nec terminum hunc,
quem tibi statuo, transgrediaris. Sed mare:
maximum impetum faciens, totum eum
undis perfudit. Surgens ait ad suos: Ec-
ce quomodo vana est omnium Regum
potestas, & quomodo vanè me maris do-
minum appellatis, quando quidem mihi
non obtemperat. Abiens proinde in Ec-
clesiam quandam ingressus est, & imagi-
nem ibi conspiciens Crucifixi, tulit coro-
nam de capite suo, & Crucifixo eam impo-

nens, dixit : *Tu dominaris potestati maris : motum autem fluctuum ejus tu mitigas.* Polydor. Virgilius cit. à Marchant. in hort. pastor. tract. 2. de fide Christ. Lect. 4. proposit. 1. Ex ejusdem versiculi verbis ultimis Pius V. curavit adumbrari navim fluctibus quassatum, cum hac epigraphe, seu inscriptione : *Motum fluctuum ejus tu mitigas.* Le Blanc. in psalm.

Quis est homo, qui vivet &c.

Psal. 88. v. 49.

Arsenius, qui antea nulli non cosmicae vanitati erat addictus, legit fortuito verba illa regii Vatis : *Quis est homo, qui vivet, & non videbit mortem?* Quæ adeò salubriter animum illius pulsârunt, ut illicò omnibus mundi illecebris renuntiârit, vastamque solitudinem ingressus, jugiter mortem, vitæque suæ catastrophem recoluerit. *Vid. P. Trauner fol. m. 4. ; 1.*

Mille anni ante oculos tuos &c. Psal. 89. v.4.

I.

Monachus quidam legens in Matutino cum aliis fratribus : *Mille anni ante oculos tuos, tanquam dies hesternæ, quæ præterit, miratus est valdè quomodo istud esset possibile.* Per solutis Horis mansit in choro, ut consueverat, petiitque à DEO, versum illum sibi revelari. Cùm ecce avis pulcherrima ante oculos deduxit eum è choro ad claustrum, è claustro ad nemus proximum ; ibi trecentos annos virum devotum suavi suæ melodiâ ita detinebat, ut pro dulcedine cantûs neque esuriret, neque sitiret. Cùm avis disparuit, ille in monasterio comparuit, ratus, se non nisi brevi tempore abfuisse, sed à nemine amplius cognitus fuit &c. Vid. fusè histor. in magn. spec. exemplor. tit. cœlestis gloria exemplo 14.

Anni nostri sicut aranea &c.

Psal. 89. v. 10.

Cùm S. Elfleda Abbatissa sciscitaretur præter alia à S. Guthberto episcopo Lindisfarnensi, quàm longo tempore vi-
cturus esset Ægfridus frater illius, & re-
gnum gubernaturus Anglorum : Mirum,
inquit ille, quare sapiens fœmina, & in
sanctis erudita scripturis longa vocare ve-
lis tempora vitæ humanæ, dicente Psal-
mistâ : *Quia anni nostri sicut aranea me-
ditabuntur &c.* Bolland. in vit. 20.
Mart. num. 39.

Quæ Psaltis verba celebris quidam A-
sceta sic piè exponit : Nos in annis no-
stris tanquam aranea meditamur. Ani-
malculum enim hoc magna sollicitudine
noctes atque dies laborat, ut telam suam
sibi paret, atque ob eam parandam sese
totum exviscerat, nec tamen alium fructum
inde consequi potest, quàm tenuem vi-
ctum, muscam, aut simile animalculum,
quo tamen sæpè frustratur : ita & homo
nocte, d. & que nil aliud agit, quàm quod
corpo-

clusi noctem transigebant decantando : *Qui habitat in adjutorio Altissimi.* Et cum ora ipsorum lapidibus contusa fuissent, iterum carceri mancipati decantabant : *Ad te levavi oculos meos, qui habitas in cœlis.* Denique cum, bacillis eorum jam contractis cruribus, animam pœnè exhalarent, repetebant illud : *Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium : laqueus contritus est, & nos liberati sumus : adjutorium nostrum in nomine Domini.* Et subiicientes *Amen,* spiritum DEO suo reddiderunt. Ita Marchant. virg. Aaron. tr. 3. lect. 17. de psalmis.

III.

Psalmus hic nonagesimus sub noctem recitatur contra dæmones. Nocte enim summè contra hostes tam corporis quàm animæ excubandum est. Noctu dæmones perambulant, ut turpia, scelestà, & infanda concitent ; quare contra eos sub noctem, ut opem DEI imploremus, dictum psalmum recitamus. Vid. Cornel. à lapide in Josue c. 10. v. 9. Et alibi de eodem

dem psalmo idem dicit : In tentatione , & pavore à multis legi solet, imò ab omnibus Ecclesiasticis legitur quotidie in Completorio contra tentationes , terrores , & illusiones nocturnas. Causa est , quòd fiducia DEO sit honori & gloriæ, quia sperans, sibi diffidens, fedit, totumque se credit DEO, itaque DEum quasi obligat, ut illum protegat, imò recuperet, etiam si prolapsus, & pœnè perditus sit. Agitur ergo hîc honor DEI, qui DEUM movet, ut clienti suo opituletur. Cit. *Cornel. in Ecclesiasticum c. 2. v. 6.* Quin omnis psalmus præsidium nocturni timoris est. Ut habet encomium sancti Ephremi in psalmos ab initio. Et *scutum securitatis inter timores nocturnos*, ut loquitur per interpretem magnus ille Cæsareæ Cappacodociæ archiepiscopus. S. Basilus *in præmio ad psalmos circa med.*

Quia Angelis suis mandavit de
te &c. *Psal. 90. v. 11.*

Versu hoc undecimo, & seq. uti, vel
rectius abuti ausus est diabolus, &
Christum tentare in eremo, ut refertur
Matthæi 4. v. 6. Allegat & hunc psal-
mum Tertullianus *lib. de trinitate cap. 1.*
post init. adversus Praxeam.

Super aspidem & Basiliscum
&c. *Psal. eod. v. 13.*

I.

Cum P. Mathias de Concha iter faceret,
suumque recitaret Completorium,
& ad versiculum illum pervenisset : *Super
aspidem & Basiliscum ambulabis : &
conculcabis leonem & draconem*, horribi-
lis serpens è fruteto progreditur, viamque
occupat. Ille imperterritus, verborum
horum probè memor, serpentis caput con-
terit, virésque ejus penitus enervat. So-
cius, qui non procul sequebatur, visum
exhorrescit, interrogátque Patrem, num
& ipse conspexisset ? & cur non respon-
det

det P. Mathias. Nunquam audisti, quid dicat Psalmographus : *Super aspidem & Basiliscum ambulabis &c.* Hinc intelligebat frater, quod Pater pedum suorum attactu serpenti omnes vires ademisset. *Annal. Capuc. ann. 1599. num. 51. Germanicè Salisburgi 1676. impress. & alibi etiam cit.*

II.

Dum S. Abramius aliquando mediâ nocte psalmodiæ vacaret, conspiciens stóream, super quam psallens consistebat, vehementi flammâ comburi, ignem intrepidus conculcans, aiebat : *Super aspidem & Basiliscum ambulabis : & conculcabis leonem & draconem &c.* Et protinus diffugit Satanas. *Vid. S. Ephrem. tom. 3. in vita S. Abrami circa med.*

Delectâsti me in factura tua.

Psal. 91. v. 5.

Maximus ille doctor, divus Hieronymus expendens illud regii Psal-
tis : *Delectâsti me Domine in factura tua,*

dit hominem in omnibus rebus creatis, in-
numeras Numinis perfectiones mirari, &
contemplari, séque illis juxta rationis re-
gulas oblectari posse, atque ex his in crea-
toris laudem, & amorem inflammari de-
bere. Vid. P. Engelgrav. *primo Maij ab-
init.*

Verùm rationis regulæ sæpè non obser-
vantur. Præter alia loco exempli esse
poterit, quod sequitur. Cùm nuper,
inquit Baldefanus, viro illustri in templo
astaret alter, non inferioris dignitatis, in-
gressa est puella genere & formâ nobilis:
oculos hic (ut plerumque jam faciunt) il-
licò in eam defixit; quod cùm alteri di-
splicuisse adverteret, hoc Davidis versi-
culo se purgavit: *Delectâstis me Domine
in factura tua.* Ad quem alter: Perge
porrò, & apud eundem invenies: *Vir
insipiens non cognoscer: & stultus non in-
telliget hæc.* Attonitus ille inopinato, ac
dextero responso, obmutuit. Cit. in *Luc.
Evangelic. dem. 4. Quadrag. §. 3.*

Dominus regnavit &c. Psal.

92. v. 1.

Ubi B. Regina vinculis suis soluta fuit, ascenditque de aquis, in quas missa erat, ut suffocaretur, inter alias laudes, & hanc DEO decantabat : *Dominus regnavit, decorem induit* est. Vide Bagattam tom. I. de admirand. Orb. Christ. lib. 5. c. 2. §. 3. num. 3.

Domum tuam decet sanctitudo. Psal. 92. v. 5.

A Domo ista exordium sumit capitulum decet de immunitat. Ecclesiast. coëmeterior. &c. in sexto. Ubi dicitur : *Decet domum Domini sanctitudo.* Decet, ut, cujus in pace factus est locus, ejus cultus sit cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad ecclesias humilis, & devotus ingressus : sit in eis quieta conversatio : DEO grata, inspicientibus placida, quæ considerantes non solum instruat, sed & respiciat &c.

Dominus scit cogitationes &c.

Psal. 93. v. 11.

U Titur hoc versiculo Apostolus, dum ait : *Dominus novit cogitationes hominum, quoniam vana sunt. Nemo itaque gloriatur in hominibus* 1. Cor. 3. v. 20. & seq.

**Nisi quia Dominus adjuvit me
&c. *Psal. 93. v. 17.***

M Onachus admodum piis exercitiis deditus, singulari hoc favore divinitus exornabatur, ut Angelus quotidie ei mensam sterneret, & panem niveum de cœlo afferret. Quia verò hoc scintillam tumoris animo ejus injecerat, & paulatim in majora lapsus erat, coelumque loco candidi nigerrimum panem submiserat, ad sæculum redire decrevit. Cum itaque noctu iter arriperet, & in Ægyptum pergeret, obviabat monachis compluribus, qui documentum aliquod ex sacris literis ab eo expeterent, remediumque, quomodo diaboli insidiæ eludendæ, ejus-

ejusque periculosi laquei evitandi essent. Et quia Ascetarum horum votis annuere necesse erat, etiam erroris sui memor in se ipsum, & priorem cellulam suam rediit, præter alia, illud cum Psalte repetens : *Nisi quia Dominus adjuvit me, paulominus habitasset in inferno anima mea.* P. Petr. Sanchez part. 7. de regno DEI c. 2. ubi hæc fusiùs.

Secundùm multitudinem dolorum &c. *Ibid.* v. 19.

PUlchrè sancto Gregorio Papæ illud psalmi, ut ait Christus ipse, convenit, quo dicitur : *Quòd secundùm multitudinem dolorum* in corde hominis, *consolationes* divinæ *letificant animam* fidelem ; cum pro quolibet verbo, facto, vel etiam cogitatione se gravante inæstimabilibus deliciis sit remuneratus &c. *Vit. & revelat. S. Gertrudis lib. 4. cap. 19.* Vident homines carnales justorum cruces, sed non vident, quæ illis conjuncta sunt spiritualis lætitiæ unguenta, de quibus David : *Secundùm multitudinem dolo-*

rum meorum consolationes tuae laetificaverunt animam meam. Staplet. in Prompt.

Qui fingis laborem &c. Psal.
eod. v. 20.

IS cui injecta est operum cura , & qui præest, considerantius observare debet uniuscujusque vel vires , vel possibilitatem. Et prout quis aptus est, ita etiam opus injungere , ne audiat, ipse & id : *Qui fingis laborem in precepto.* Regul. S. Basilij interrogat. 131.

Venite exultemus Domino
&c. Psal. 94. v. 1. &
seq.

I.

Religiosus quidam (de quo in vitis Patrum) initio orationis solitus erat dicere facultatibus animæ suæ : *Venite , exultemus Domino , jubilemus DEO salutari nostro &c.* quasi diceret : O potentia animæ meæ, estote populus DEI,
oves

oves ovilis ejus. Venite, & simul intendite, ac prosternite vos, ad plorandum peccata vestra : & orate, ut possitis pasci in una DEI laude, sanctis affectibus, & cogitationibus. *Marchant. virg. Aaron. tr. 3. lect. 17. de invitatorio.*

II.

Quod spectat ad dictum psalmum : *Venite exultemus*, is sanè & ante S. Benedictum in divini officii exordio recitatus fuit. Testatur siquidem Athanasius, christianos ad principium precum invitantes invicem, & adhortantes, clamare solitos verba hujus psalmi. Et Amalarius : Invitatorius, inquit, est psalmus *Venite exultemus Domino*. Illo convocantur fratres in unum, & docentur, quid agere eos oporteat, postquam convenerint. Hunc psalmum audiavi Constantinopoli in Ecclesia S. Sophiæ in principio Missæ celebrari. *Benedict. Hæften. disquisit. Monasticar. lib. 7. tr. 6. disquisitione 4. post init.*

III.

Climacus scribit, considerasse se quendam

dam

dam ex fratribus ad psallendum attentius
adstantem, atque in principio maximè
hymnorum veluti ad quosdam nutibus
suis, & facie loquentem: se verò rogâs-
se, quid sibi mos ille, & nutus illi vellent,
aperiret; illum verò dixisse: Ego,
Pater Joannes, cogitationes meas, & men-
tem, atque animum colligere à principio
confuevi, & coram convocatis eis accla-
mare: *Venite adoremus & procidamus*
Christo Regi, ac DEO nostro.

Et quia hæc Religiosis cumprimis, in-
quit citatus Hæftenus, opto deservire,
subjungo piam devoti Dionysii Carthu-
siani horum verborum *Venite, exultemus*
Domino, paraphrasin. *Venite* mentis affe-
ctu, & si opus est, etiam corporis gressu,
quatenus mente & corpore adunati aga-
mus, quæ sequuntur. *Venite*, qui dista-
tis à DEO per reprobam vitam. *Venite*
id est, à diversis, ac multis rebus, quæ non
sunt necessariae, mentes vestras abstrahite,
& ad illud unum, quod solum necessarium
est, accedite. *Venite* per fidei contem-
plationem, per spei certissimam præsto-
latio-

lationem, per charitatis fervorem. *Venite* per puritatem mentalem, per laudem vocalem, per conversationem laudabilem. *Venite* cognoscendo, diligendo, & optando. Et hisce verbis clauditur disquisitionum præcedenti citata apud citatum.

IV.

Exercitia sanctæ Gertrudis ad hunc psalmum erant ista : Ad primum versum prædicti psalmi *Venite* ad vulnus sinistri pedis Domini se prosteruens plenam indulgentiam omnium peccatorum, quæ commisit in perversis cogitationibus & verbis impetravit. Ad vulnus verò pedis dextri per secundum versum obtinuit suppletionem omnium, quæ omisit in perfectione sanctarum cogitationum & verborum. Ad sinistrum quoque vulnus Domini benedictæ manûs per tertium versum accepit remissionem omnium peccatorum, quæ commisit in perversis operibus. Ad dextrum deinde vulnus manûs Dominicæ per quantum versum recepit suppletionem dignam omnium quæ omiserat in operibus bonis. Postremo

remo per quintum versum accedens ad
vulnus Lateris sacrosanctum sui dulcissi-
mi Amatoris, illudque devotè exosculans
in aqua illa rosea, quam exinde produxit
militaris hasta, ab omnibus maculis pur-
gata, super nivem reddebatur candidata
&c. *Vit. & revelat. S. Gertrud. lib. 4.
c. 2. ante med.*

V.

Cùm Ludovicus de Ponte in Horis
Canonicis ad sæpiùs dicti psalmi versicu-
lum sextum pervenisset, ad verbum il-
lud *Procidamus* totum corpus prosterne-
bat humi, non minori animi sensu, ac re-
verentia, quàm si præsentem Dominum
intueretur. *P. Lohner Bibliothec. ma-
nual. tit. oratio. §. 7. num. 9.*

VI.

S. Vindicianus episcopus inter cætera
ad Theodoricum regem sic ait : Sacer-
dotis esse, reum noxæ admonere &c. O-
portere Regem æquis auribus hæc moni-
ta admittere, ob inhumanam S. Leodega-
rii cædem, eo conscio, perpetratam &c.
Ipsum debere Davidem regem in re simi-
liimi-

li imitari, noxámque palam confiteri, & cum eo hæc verba usurpare : *Venite adoremus, & procidamus : & ploremus ante Dominum, qui fecit nos &c.* His, & aliis monitis Regem ad culpæ agnitionem, verámque metanœam adduxit. *Bolland. in vit. S. Vindiciani 11. Mart. num 9.*

VII.

Usurpet & quilibet nostrum. Dominus enim Salvator noster, inquit Antistes Hipponensis, qualiter ad eum post multas negligentias venire debeamus, Fratres charissimi, per Prophetam nos hortatur, & admonet, dicens : *Venite, adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum, qui fecit nos. &c. S. August. serm. 56. de temp. ab init.*

Omnes Dii Gentium Dæmonia &c. Psal. 95. v. 5.

Sanctæ Martyres Perpetua, & Felicitas ad mortem ductæ, præter alia ex psalmographo verba (ut ad psal. 113. notatum

tatum est) etiam usæ sunt illo cantico : *Omnes Dii gentium dæmonia : Dominus autem cælos fecit , & Tyrannum , ac bestias triumphârunt , séque perpetuò felices , felicitérque perpetuas glorioso martyrio effecêre. Vid. Placidum Meile in vit. SS. 7. Mart.* Refertur etiam hic versiculus in jure Canonico, ubi habetur : *Omnis inquisitio , & omnis curatio , quæ à divinis , & magis , vel ab ipsis dæmoniis in idolorum cultura appetitur , mors potius dicenda est , quam vita : & qui ea sectantur , si se non correxerint , ad æternam perditionem pergunt , Psalmistâ dicente : Omnes dii gentium dæmonia , qui per deceptos homines , alios decipere quotidie gestiunt , ut perditionis suæ faciant eos esse participes. c. quo sine 26. q. 2.*

Cantate Domino &c.

Psal. 95.

SI captivitas fuerit , ac vastata domus , rursúmque ædificatur , cane , quæ sunt in psalmo nonagesimo quinto : *Cantate Domino canticum novum ; cantate Domi-*

Domino omnis terra. Divus Athanasius.
in interpretatione psalmorum ad Marcel-
linum.

Confessio & pulchritudo &c.

Psal. 95. v. 6.

IN die, quâ venerabilis P. Foritius ter-
ræ mandatus est, non Motolinia sa-
crum defunctorum, sed martyris, cuius
introitus est: *Confessio, & pulchritudo in
conspectu ejus &c.* decantatum est:
*Chronic. lib. 1. strict. observ. Reform.
c. 39.*

**Confundantur omnes, qui
adorant sculptibilia &c.**

Psal. 96. v. 7.

Cum sancti Babylæ Episcopi Antioche-
ni reliquiæ in urbem suam referren-
tur ex Daphne, cives nihil veriti Julianum
Imperatorem Apostatam cantabant ex
psalmo: *Confundantur omnes, qui ad-
orant*

*orant sculptilia : & qui gloriantur in
simulachris suis. Le Blanc. in psal. 113.
v. 12.*

**Cantate Domino canticum
&c. Psal 95. & 97.**

SI canere vis Domino, habes, quid di-
cas : *Cantate Domino canticum no-
vum &c. Et : Cantabo Domino canticum
novum : quia mirabilia fecit.* Divus
Athanasius in interpretatione psalmorum
ad Marcellinum.

**Pfallite Domino in cithara.
eod. 97. Psal. v. 5.**

JAM ab experientia certum est, inquit
insignis Asceta, ab unico quandoque
indomito affectu totum hominem pessun-
dari. Id in re musica videre est. Pul-
santi cithara malignè respondet, si unica
fidium vel rupta sit, vel discordet. Hor-
tatur Psalteres sæpius : *Pfallite Domino in
cithara.* Et alibi : In psalterio decent
chordarum pfallite illi. *Psal. 32. v. 2.* At
si fidium vel minima non assonet, concen-

tus periit; ita prorsus si hominis affectus omnes in concordiam conspirent : unus tamen iracundiæ, vel libidinis, vel avaritiæ, aut invidiæ nondum sit perdomitus, jam extincta est omnis sua suavitas cantûs, nulla est harmonia. *P. Drexel. p. 2. cap. 10. §. 7. de mortificat.*

Honor regis &c. *Psal. 98.*

v. 4.

CArolus Rex Hungariæ id symboli elegit : *Honor regis iudicium diligit.*
Le Blanc in psal. 91. v. 15.

Jubilate DEO omnis terra &c.
Psal. 99.

Non ignorat psalmum hunc nonagesimum nonum stygius veterator ; nam dum sacerdos quidam Aronæ agens, pollicitus erat DEO, se aditurum Societatem JESU, & egressus aliquando ex oppido,

pido, levandi æstus, juxta lacum inambu-
 labat, persolvens horarias preces Mariæ
 Virgini, assecutus est eum vir quidam
 cum rutila barba, & promissa, vestéque
 magni pretii: insidebat equo (personatus
 diabolus) pulcherrimi atrii coloris: famu-
 li erant à pedibus duo: cùm accessisset
 propiùs, perhumaniter salutavit: nun-
 quid ad *Jubilate*, inquit, pervenisti? re-
 citabat fortè sacerdos illum psalmum, &
 quod magis mirum, ita pressa voce, ut
 exaudiret tantum se ipse &c. *Historiam*
totam & admiratione, & lectione dignam
videre licet apud P. Martinum Delrio
tom. 3. Disquisit. Magic. lib. 6. cap. 2.
sect. 3. q. 3. pag. m. 460. & seqq.

Dominus fecit nos &c. *Psalm.*
ecc. v. 3.

Cùm sanctus Gregorius Turonensis E-
 pisc. Gregorium summum Pontifi-
 cem adiret, & hic illum corpore tam pu-
 sillo parvulum cogitaret, cogitationi Pa-
 pæ respondit hisce verbis: *Dominus fe-*
cit nos, & non ipsi nos. *Nadal. Ann. Cœ-*
lest. 17. Nov.

*Sapè latet virtus ingens sub corpore par-
vo.*

Contra sub magno corpore, parva bona.
Simile quid respondit B. Hilarius cuidam,
se vocantem Gallum : *Non sum, inquit,*
natus gallus, sed ex Gallia & tu es leo
(sic enim vocabatur) sed non ex tribu Ju-
da. Joan. Salet in rational. divin. c.
122. in fin.

*Detrahentem secretò proxi-
mo suo &c. Psal. 100.*

v. 5.

Sanctus Pachomius, cùm audiret de-
tractores, se ab eis avertens, & aliò
abiens illud regii Psaltis gemebundus
pronuntiabat : *Detrahentem secretò pro-*
ximo suo, hunc persequabar. Brand. dom.
16. post pentecost. conc. 2.

*Prospexit de excelso sancto
suo Psal. 101. v. 20.*

Monachus quidam venerabilis, per-
vigil in oratione pro pace sanctæ
K Eccle-

Ecclesiæ, quæ multis ac diversis afflictionibus in Gallia & Belgicis provinciis vexabatur, nocte quadam plus solito orationem protelans, ac deinde paululùm membra sopori tradens, audivit hanc vocem: *Dominus prospexit de excelsis sancto suo: Dominus de cælo in terram aspexit.* En Cilinia in utero concipiens, filium pariet nomine Remigium, cui à me salvandus populus committetur. *Franc. Haran*
1. Oct.

Anni tui &c. Psal. 101.
v. 28.

Cùm S. Mechtildis calendis Januarii à DEO JESU novi anni benedictionem posceret, benè precatus dixit: Ego sum ille, de quo scriptum est: *Anni tui non deficient.* Nad. ann. coelest. 1. Jan. Meminit & hujus versiculi S. Augustinus *tract. 2. in epist. B. Joan. circa med.*

Benedic anima mea &c. Psal.

102. v. 1. & 3.

I.

Celebratur quotidie sacrificium missæ, quia quotidie, ut inquit Paschasius, peccamus, saltem in peccatis, sine quibus mortalis infirmitas vivere non potest: quia licet omnia peccata donata sint in baptismo, infirmitas tamen peccati adhuc in carne manet. Unde Psalmista: *Benedic anima mea Domino. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.* Et ideo, quia quotidie labimur, quotidie Christus pro nobis mysticè immolatur &c. Paschasius *relatus c. iteratur 71. dist. 2. de consecr.*

II.

R. P. Lessius Soc. J. in malis suis, corporisque doloribus imis è visceribus & producta voce, ut facilè grati amoris verba agnosceres, laudes hæc pronuntiabat: *Benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto ejus &c.*

vit. num. 113. Qui versus & fol. 192. relatus est.

III.

S. Marcus eremita, cū discessum suum ex hoc mundo instare adverteret, præter alia auditus est, etiam Davidica hæc verba pronuntiare : *Benedic anima mea Domino : & noli oblivisci omnes retributiones ejus.* Bolland. in vita num. 5.

IV.

Uta est & quinque primis versibus ex eodem psalmo S. Gertrudis in exercitiis ad quinque vulnera Christi; quos fructus inde hauserit, videre licet in vita ejusd. lib. 2. cap. 4.

Renovabitur ut Aquilæ &c.
Psal. 102. v. 5.

Cū S. Cyrillus episc. & M. annum ætatis suæ octogesimum quartum ageret, & gentiles instarent, ut fidem Christianam abnegaret, dicentes : quid va fitas, Cyrille, transi ad sacra nostra, & parce annis, ac senio tuo; Respondit ille : non sum annosus, & senex, nam psaltes

Re.

Regius ait : *Renovabitur ut aquila juven-
ventus.* Utitur & hoc versiculo S. Augu-
stinus *serm. 8. ad fratres in eremo sub
fin.*

Quoniam pulvis sumus &c.

Psal. eod. v. 15. & seqq.

Quando videris hominum corpora
studiosè compta, inquit S. Ephrem,
atque ornata ad turpem amorem excitan-
dum, cave, ea admireris, neque pellis
paulò post in cinerem dissolvendæ color
te decipiat, sed tecum ipse ingemiscendo
psalle : *Memento Domine, quoniam pul-
vis sumus : homo sicut fœnum dies ejus,
tanquam flos agri sic effloreat. Quoni-
am spiritus pertransibit in illo, & non
subsistet : & non cognoscat amplius locum
suum. Misericordia autem Domini
ab eterno, & usque in æternum super ti-
mentes eum. Quæ si præstiteris, divina
adjuvante gratiâ ab hoste maligno nequa-
quam capieris.* Ita cit. S. Pater *cap. 91. de
recta vivendi ratione num. 43.*

**Benedicite Domino omnes
&c. *Ibid. v. 20. & 21.***

FR. Angelus verba illa regii Vatis in
animo suo jugiter versabat : *Bene-
dicite Domino omnes Angeli ejus : po-
tentes virtute, facientes verbum illius,
ad audiendam vocem sermonis ejus.
Benedicite Domino omnes Virtutes ejus :
mi istri ejus, qui facitis voluntatem ejus.*
Nam quia Angelus vocabatur, etiam An-
geles imitari satagebat. &c. Vid. Annal.
C. pucin. ann. 1602. num. 35. Germani-
ce impress.

**Benedic anima mea &c. *Psal.*
103.**

Quoniam convenit semper, & in o-
mnibus agere DEO gratias; quan-
do ipsi benedicere vis, habes, quo animam
tuam adhorteris psalmo centesimo secun-
do : *Benedic. anima mea Domino, & o-
mnia &c.* Et psal. 103. *Benedic anima
mea Domino: Domine DEUS meus &c.*
Divus Athanas. loc. alibi cit.

Rigans montes &c. *Psal.* 103.

v. 13.

BEatus Thomas Aquinas, cū non-
dum vigesimum annum complēssset,
& à superioribus ad accipiendum docto-
raturum commoneretur, eum honorem præ-
modestia valdè recusare cœpit ; cūque
noctu ob hanc causam uberius fleret, asta-
re sibi visus est vir vultu gravi, & venera-
bili, qui superiorum voluntati parendum
esse innuit, illūque psalmi versiculum ,
Rigans montes de superioribus suis, pro
thematis oratione, quam in gradu acci-
piendo habiturus esset, assumere suavit.
Matth. Tymp. specul. signo 112. num. ; 8.
Vid. & Sur. 7. Martii.

Producens fœnum jumentis
&c. *Psal.* 103. v. 14. Et re-
fertur. 13. q. 1. c. *Ec-
clesias.*

HOc versiculo utitur Dionysius Pa-
pa, & ita explicat : Ait prophe-

ta inquit ille) *Producens fœnum jumentis,
& herbam servituti hominum.* Fœnum
& herba ex terra producitur, sed quibus?
jumentis irrigantibus eam, id est, homi-
nibus colentibus eam, & in hos servienti-
bus ipsi. Dyonisius Papa relatus. *d.c.*

**Quàm magnificata sunt opera
tua &c. *Psal. 103. v. 24.***

EUmenius Imperatoris cognatus mis-
sus, ut S. Martinam adduceret, vi-
dit eam in carcere incluso lumine circum-
fusam, & præ timore in terram cadens,
indéque vix resurgens, conspexit famulam
DEI sede gloriosa residentem, & circa
eam multitudinem virorum dealbatorū,
ipsa verò in manu tenebat tabulam ære-
am, in qua scriptum erat: *Quàm magni-
ficata sunt opera tua Domine: omnia in
sapientia fecisti.* Bagatt. de admirandis
or. Christ. Tom. I. l. I. c. I. §. 4. n. 22.

**Mare magnum , & spatiosum
manibus. Psal. 103. v. 25.**

O Ceanus Juris, *mare magnum & spa-
tiosum manibus*, tot sinus & anfra-
ctus habet, ut enavigari vix possit. Vir
eruditissimus Vernulejus, regius historio-
graphus ad calculum reduxit in solis Pan-
dectis 9198. leges censi : in Codice
4554. atque in Novellis 168. præter glos-
sas, commentarios, consuetudines, statu-
ta, decreta, oppidatim, pagatim, popula-
tim, sine numero congesta. *Hoc mare
magnum* Leguleij ingenioli sui cochleâ se
complexos arbitrantur, ubi à limine Bar-
tholum, & Baldum salutârunt. *Ita ad
verbum P. Engelgrav in Festo S. Ivonis
§. 3. ab init.*

**Confitemini Domino , & in-
vocate nomen ejus , &c.
Psal. 104.**

IN hoc centesimo quarto psalmo nomen
Domini recurrit sæpius , uti & in
K s psal-

psalmis aliis passim. De S. Francisco scribit S. Bonaventura quòd , cùm psalmos legendo , nomen *Domini* in eis occurreret, præ suavitatis dulcedine, labia sua lingere videretur. *In vita ejus cap. 10. apud Thom. Stapletonum in Prompt. moral. dom. infra oct. Nat. Dom.*

Si confessione tibi opus est , cane præter alios psalmos : *Confitemini Domino , & invocate nomen ejus.* Divus Athanasius loc. alibi cit.

Confitemini Domino &c.

Psal. 105. v. 1.

BEata Erkantrudis Virgo post magna pœnitentiæ documenta moriens , Angelos audivit cantantes : *Confitemini Domino , quoniam bonus : quoniam in seculum misericordia ejus.* Nad. 11. Novembris.

Beati, qui faciunt &c. *Psal.*

105. v. 3.

LUdovicus, cognomento Divus, Gallia^{liæ} Rex, cum fortè aliquando (sicut annales Gallia^{liæ} contestantur) ex psalmis Davidis preces ad DEum conciperet, & aliquis pro reo quodam capitalis criminis gratiam peteret, ac rex quasi aliud agens aⁿnuisset, mox verò incidisset in versiculum psalmi CV. ubi dicitur: *Beati, qui faciunt justitiam omni tempore* : protinus revocari jussit eum, cui gratiam concesserat, eamque irritam fecit, memorabili addita sententiâ, principem, qui punire potest crimen, nec punit, non minus coram DEO reum esse, quàm si ipse perpetrasset. Pietatis esse opus, non sævitia^æ, justitiam facere. *Philipp. Camer. oper. subcis. cent. 1. c. ult. post init.*

Commisti sunt inter gentes

&c. Psal. 105. v. 35.

¶ 36.

Varii ordines variis de causis à primitiva sanctitate, & splendore deciderunt, ut Cluniacenses propter otium : Cistercienses propter negotia nimia ruralia : Præmonstratenses ob nimia missarum, & chori onera : Mendicantes ob nimiam cum sæcularibus familiaritatem, quia nimis se populo immiscuerunt juxta illud Psalmistæ : *Commisti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum : & factum est illis in scandalum* &c. Ita scribit quidam Abbas apud Cornel. à Lap. *in Oseam Prophetam c. 2. v. 14.* quod notatu dignum est, inquit citatus commentator ibidem.

Misit verbum suum & sanavit

eos. Psal. 106. v. 20.

Sanctus Charalampus Martyr hanc de cœlo vocem audivit : Terræ lampas
es,

es, meoque alloquio dignus. Sit sermo
tuus medicina ægrotantibus : *Misit o-*
lim DEUS verbum suum, & sanavit eos
&c. Nadaf. compend. Theologic. cœ-
lest. num. 9.

Exultare super cœlos DEUS,
& super omnem terram glo-
ria tua. *Psal. 107.*

v. 6.

MEminit hujus versiculi ex dicto
psalmo S. Augustinus *lib. 18. de*
civit. DEI cap. 32. post init.

DEUS laudem meam ne ta-
cueris. *Psal. 108. v. 2.*

Cùm S. Rodingus Episc. qui defixo hu-
mi baculo aquam elicuit , in qua
tantum auri reperit, quantum ad fundum
pro templo , cœnobióque condendo e-
mendo, suffecit, psalmum centesimum o-
ctavum : *DEUS laudem meam ne ta-*
cueris recitaret , vox à pluribus audita

è cœlo descendens : petitio tua exaudita &c. *Nadas. ann. cœlest. 17. Sept.*

Hunc Psalmum dicunt etiam, & abutuntur homines malitiosi ad suas nequicias, & inventa diabolica, inquit *Joan. Bodin. de magorum demonia lib. 1. c. 3.*

Et oratio ejus fiat in peccatum
Psal. 108. v. 7.

Si quando frater peccat in fratrem, ut emendare valeat, quod peccavit, potest ei dimitti : si autem permanent opera, frustra voce assumitur poenitentia ; hoc est, quòd in psalmo de infelicissimo Juda dicitur : *Et oratio ejus fiat in peccatum &c.* Refertur, & habetur ad verbum *C. nihil Juda 38. dist. 3. de poenitentia.*

Libera me, quia egenus &c.
Psal. eodem. v. 22.

S. Richardus Martyr, à Judæis in Crucem actus, illud Davidicum à Cruce pendens frequentius emittebat : *Libera me Domine, quia egenus & pau-*
per

*per sum ego : & cor meum conturbatum
est intra me. Bolland. 25. Mart.*

**In splendoribus sanctorum
&c. Psal. 109. v.3.**

S. Gertrudis illud : *In splendoribus
sanctorum* intellexit , quòd tanta ,
& tam incomprehensibilis est lux Divini-
tatis, quod quilibet Sanctorum ab Adam
usque ad novissimum hominem, si singu-
lus eorum singularem perciperet cogni-
tionem tam lucidam, altam & dilatatam,
sicut unquam aliqua creatura magis cape-
re potuit : ita quod nullus alii in sua co-
gnitione participaret, etiam si millies nu-
merosior esset turba Sanctorum, tamen
adhuc in infinitum supra omnem intelle-
ctum remaneret Divinitas inexhausta.
Et hoc est, quod non dicitur , in splendo-
re, sed in *splendoribus Sanctorum ex ute-
ro ante Luciferum genui te. Vita & re-
velat. S. Gertrud. lib. 3. cap. 30. §. 6.*

Juravit Dominus &c. Psal.
109. v. 4. & refertur in Ju-
re Canonico.

SI per se malum esset, inquit Innocen-
tius III. jurare, profectò Dominus non
jurâisset, cùm tamen in veteri testamento
legatur: *Juravit Dominus, & non pœ-*
nitebit eum. Cap. etsi Christut 26. de ju-
rejurando. Invenimus jurâsse Sanctos,
inquit S. Aug. jurâsse primitùs ipsum Do-
minum, in quo non est omninò peccatum.
Juravit Dominus, & non &c. de Verb.
Apost. ferm. 28. post init.

Confitebor tibi Domine &c.
Psal. 110. v. 1.

Sanctus Petrus Nolascus senio confe-
ctus, & de imminente morte certior
factus, in morbum incidit, sanctisque re-
fectus Sacramentis fratres suos ad chari-
tatem erga captivos cohortatus, & psal-
mum, *Confitebor tibi Domine, in toto cor-*
de meo, devotissimè recitans, ad illa verba:

Re.

Redemptionem misit populo suo, sanctissime obiit. Brev. Rom. 29. Januarii lect. 6.

**Dispersit, dedit pauperibus
&c. Psal. 111 v. 9.**

I.

Sancti Gregorii XIII. Pontificis maximi insignibus propter insignem in pauperes misericordiam, & latissime diffusa christianæ charitatis argumenta, verba illa Jessæi vatis adscribebantur : *Dispersit, dedit pauperibus : justitia ejus manet in seculum seculi.* Matth. Tymp. specul. fig. 86. num. 6.

II.

Eundem versiculum applicat S. Hieronymus Lucinio Boëtico in describendis ejus laudibus, dum ait : *Omnem substantiam suam dispersit, & dedit pauperibus, ut justitia ejus maneret in sæculum sæculi.* Lib. 3. epist. famil. ad Theodoram post med. versus fin.

III.

Habes aurum, inquit S. Augustinus,
bo-

bonum est : habes , unde non sis bonus , sed unde facias bonum. Quod bonum , inquis , facturus sum de auro ? Non audisti psalmum : *Dispersit , dedit pauperibus : justitia ejus manet in sæculum sæculi.* Hoc est bonum : hoc est bonum , unde sis justitiâ bonus , si habes bonum , unde sis bonus : fac bonum de bono , unde non es bonus. Habes pecuniam , eroga : erogando pecuniam , auges justitiam. Dispersit enim , distribuit : dedit pauperibus : justitia ejus manet in sæculum sæculi. Vide , quid minuatur , & quid augetur. Minuitur pecunia , augetur justitia &c. *S. August. de verbis Domini serm. 5. post init.*

Laudate pueri Dominum &c.

Psal. 112.

I.

SI laudare vis DEum , & scire , quomodo ob aliquid oporteat laudare , & quæ verba dicere laudans debeat , habes psalmum centesimum duodecimum : *Laudate pueri Dominum : laudate nomen Domini*

Domini &c. Divus Athanasius in interpretatione psalmorum ad Marcellinum.

II.

Antonius puerulus duodennis, antequam in cruce à barbaris populis extinctus est, dulcissimo cantu, cunctis stupentibus intonuit psalmum: *Laudate pueri Dominum &c.* Quem integrum concinnuit, & duabus lanceis confossus, canendo, & moriendo finem accepit. *Chronic. strict. Observ. reformat. lib. 4. c. 23. ab init.*

Sit nomen Domini &c. Psal.

112. v. 2.

I.

S. S. Processus, & Martinianus, aqua per miraculum è petra erumpente, à sancto Petro baptizati, & ora lapidibus à tortoribus contusi, præter alia verba, & in illa lætabundi erumpebant: *Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc, & usque in sæculum !* Marchant. in virga Aaron. *er. 3. lect. 17.*

II.

Et S. Severinus Noricorum Apostolus in augendo miraculosè oleo, solito sibi Scripturæ sacræ fermone usus est, dicens : *Sit nomen Domini benedictum.* Bagatt. tom. 1. l. 4. de admirand. Orb. Christ. c. 1. §. 4. n. 9.

In exitu Israël de Ægypto &c.

Psal. 113.

Christus Dominus coenâ peracta, hymno dicto cum discipulis gratias egit, quem hymnum quidam existimant fuisse psalmum, *In exitu Israël ex Ægypto.* Marchant. virg. Aaron. tr. 3. lect. lect. 14. Præter hunc psalmum, etiam quatuor sequentes : *Dilexi, quoniam exaudiet Dominus &c. Credidi propter quod &c. Laudate Dominum omnes gentes &c. Alleluja confitemini Domino, quoniam bonus &c.* à Christo Domino, & discipulis suis finitâ coenâ recitatos fuisse, testis est *Paulus Burgensis cit. à R. P. Abraham à S. Clara par. 3.*

Non

Non nobis Domine, non nobis &c. Psal. 113. v. 1.

Gregorius XIII. summus Pontifex post constitutas scholas publicæ utilitati, tam Orbi, quàm Urbi, & exceptus ab oratore Soc. J. Stephano Tuccio, in has voces collachrymans, ac modestè prorupit : *Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam.* Vid. Le Blanc. in psal. Liceat adeóque canere :

Omnis honor superis, non terra vermibus esto!

Gloria nulla homini, gloria sola Deo!

Unde & insignis ille sacerdos, & divini honoris, animarúmque zelator egregius, Jacobus Merlo-Horstius ante concionem orare solebat : *Non mihi, Domine, non mihi, sed nomini tuo da gloriam.* Disspelle à me omnem philautiæ, & cenodoxiæ spiritum, ut præter te nihil aliud quæram : & dum aliis prædico, ne reprobus efficiar. Fac, ut quòd auditores meos doceo, vivis operibus ad eorum **exem-**

exemplum, & imitationem ritè expri-
mam &c. *Vita cap. 28. post med.*

**Simulachra gentium argen-
tum & aurum. Psal. 113.**

v. 4. & 8.

I.

Cùm Pontius adhuc in utero materno
containeretur, ejúsque parens ali-
quando fanum ingrederetur, flamines à
dæmonibus obfessi sunt, hanc vocem e-
mittentibus : *Mulier hac in utero fert
illum, qui hoc templum destruet.* Ad
quod illa consternata cogitabat partum
suum enecare. Verùm vir ejus his ver-
bis illud dissuasit : *Noli hoc attentare,
sat potens Jupiter est, de hostibus suis vin-
dictam sumere.* Infans in lucem editus,
educatus, & literis eruditus, Romam ve-
nit, auditque in Ecclesia decantari psal-
mos & inter alia, etiam hæc verba : *Si-
mulacra gentium argentum & aurum
&c.* His adeò cor ejus tactum, & com-
motum est, ut palmas in cœlum attolleret,
& illachrymans diceret : **O DEus, in cu-
jus**

jus honorem hi psalmi decantantur , præsta, ut te noscere queam. Audistque cœlitus Pontianus Papa, qui tunc in Ecclesia præsens erat , vocem istam : *Baptiza illum, qui ante Ecclesie fores me invocat, talium enim est regnum cœlorum.* Postea factus Episcopus, & Christi Martyr Jovis simulachrum destruxit. *Antonin. p. 1. tit. 7. c. 7. Aquil. lib. 4. c. 169. citati à Petro Sanchez p. 4. de regno DEI c. 2. Ex quo Latine hæc reddita sunt.*

II.

Cùm impiissimus Rufinus ad invictissimos Christi Martyres Vincentium, & Orontium diceret : *Deos meos non adoratis, quos invictissimus Imperator de auro purissimo figuravit ?* S. Vincentius respondit : *Dij illi, quos Imperator tuus figurari jussit, sunt operâ manuum hominum facti.* Unde & de his scriptum est : *Similes illis fiant, qui faciant ea : & omnes, qui confidunt in eis.* Bolland. 22. Jan. c. 2. num. 66.

III.

S. Publia Abbatisa , audiente Juliano
Apo-

Apostatâ, unâ cum suis virginibus , nullo humano habito respectu, cordatè cecinit: *Simulachra gentium, argentum & aurum, similes illis fiant, qui faciunt ea: & omnes, qui confidunt in eis, & objurgata graviter, & alapis cæsa est. Nad. 9. Oef. Martyr Rom. 7to. Idus Jun. Theodoret. histor. Ecclesiast. lib. 3. cap. 16.*

IV.

S. S. Perpetua & Felicitas, aliique cum iis ducti quatuor Christiani ante mortem suam gloriosam hymnos concinuère in eadem psalmi verba ; audiit ista præses, auditisque exarsit, & molestos sibi cantores alapis cædi jussit ; sed illi talibus læti, suavius magis etiam voces intendere præcentaque verba repetiøre, *Simulachra gentium argentum &c. Ribad. 7. Mart.*

V.

Eodem versiculo cum proximè sequentibus in evertendis idolis utebatur venerabilis P. Joannes de S. Francisco , ea Psalmistæ verba iterans : *Simulachra gentium argentum, & aurum: oculos habent, & non videbunt: aures habent, &*

non audient. Cúmque ad os insultâffet ,
confringens illud , Os, inquit, *habent* , &
non loquentur. Sícque in cæteris parti-
bus indignabundus infremebat &c.
Chron. strict. Observ. Reformat. lib. I. c.
42. ante med.

Convertere anima mea &c.

Psal. 114. v. 7.

S. Babylas Episc. Antiochenus cervi-
cem tortori præbens dixisse legitur :
Convertere anima mea in requiem tuam :
quia Dominus benefecit tibi. Le Blanc.
in psal. 141. v. 10.

**Placebo Domino in regione
vivorum. Psal. 114.**

v. 9.

Sanctus Fridericus Traiectensis lethali-
liter multis acceptis vulneribus, cùm
modicum superveniendi tempus adesse a-
nimadverteret, tumulum ingressus illud
intonuit : *Placebo Domino in regione*
L. vivo.

vivorum. Citatus ad hunc psalmum num.
93. & ult. in fin.

Omnis homo mendax. Psal.
115. v. 11. Non justificabitur
in conspectu tuo omnis vivens.

Psal. 142. v. 2.

POSSE peccare, ut Augustinus ait, non
est aliquid posse, imò aliquid non
posse. Unde ille solus vocatur omnipo-
tens, qui hoc non potest, quia omnia po-
test, quæ posse, est aliquid posse. Sicut
ergo ejus comparatione, qui mutabilita-
tem nescit, omnis creatura vitiosa dicitur,
quia mutabilitatis est capax, juxta id:
Non justificabitur in conspectu tuo omnis
vivens &c. Sic comparatione ejus creatu-
ræ, quæ mutationem non recipit, omnis
creatura, quæ permutatur, non vera, sed
vana esse probatur. Unde *omnis homo*
mendax dicitur, & vanitati similis fa-
ctus. Refertur, & ad verbum ita habetur
ad canonem 45. dist. 2. de pœnit.

Et idem S. Doctor: Multum, inquit,
sibi

fibi dat homo. Et quid est homo? Justus homo, magnum aliquid est homo. Sed tantum justus homo : gratiâ DEI justus est homo. Nam quid est homo, nisi quòd memor es ejus? Vis videre, quid est homo? *Omnis homo mendax*. Serm. 31. de verbis Domini ante med. Et alibi: Unde mendax? Ipsum Dominum audi: Non sapis, quæ DEI sunt, sed quæ sunt hominis. *Serm. 151. de temp. sub fin.* Meminit etiam ejusdem versiculi *serm. 2. de verbis Apostoli ante med.*

Quid retribuam Domino &c.

Psal. 115. v. 12.

L

QUanto promptior, tanto festivior est Henrici IV. Gallorum Regis jocus, qui cùm Lutetiæ paulò ante mortem facellum à quodam ex Bassam Petræ familia noviter exstructum lustraret, illudque symbolum ex Psalmista annotatum animadverteret: *Quid retribuam Domino, pro omnibus, quæ retribuit mihi?* dixisse fertur, Bassam Petram tanquam

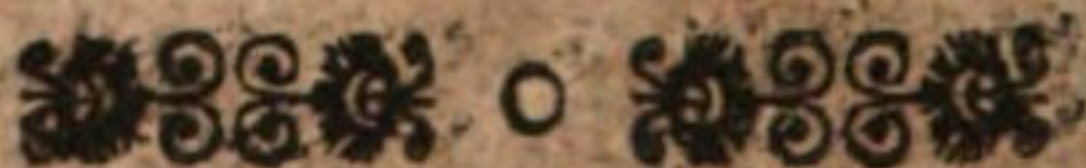
quam Germanum addere debuisse & illud statim subsequens ejusdem psalmi : *Calicem accipiam* , quo Germanorum amorem in pocula festivè perstringebat

II.

Eundem duodecimum versum præter alios, ex prædicto psalmo decantabat S. Petrus Aulanus, cùm ob fidei constantiam torqueretur. Le Blanc *in psal. 104. v. 3.*

III.

Qui enim dicebat hæc in psalmo : *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi ?* attendebat ; quanta sibi essent præstita à Domino : & quærebat, quid retribuere Domino, & non inveniebat. Quicquid enim retribuere volueris : ab ipso accepisti, quod reddas &c. *S. Aug. tract. 5. in epist. B. Joan. post init.*

Pretiosa in conspectu &c.

Ibid. v. 15.

SI non sunt honorandæ reliquiae Martyrum, quomodo legimus : *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius ? &c.* S. Hieronym. epist. famil. lib. 3. adversus Vigilantium ad Riparium.

Meminit & hujus versiculi S. Augustinus, dicens : Quando celebramus dies fratrum defunctorum , in mente habere debemus, & quid sperandum, & quid timendum sit. Secundum hoc enim sperandum est, quia *pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius*. Secundum hoc autem timendum est, quia mors peccatorum pessima &c. *De verb. Apost. serm. 33. ab init.*

Dirupisti vincula mea &c.

Psal. 115. v. 17.

HENRICUS & Catharina pii admodum conjuges, mutuò repromittunt, ut vinculo matrimonii per mortem dissoluto superstes monasterium ingredia-

tur. Mortua itaque conjuge, cum Henricus luctu plenus libellum precatorium aperiret, incidit tertio in hunc versum : *Dirupisti vincula mea , tibi sacrificabo hostiam laudis.* Quare memor promissionis suæ, pactique initi, Mundo renuntiat, annos natus 23. & in Capucinatorum Ordinem suscipitur, vocaturque Henricus Angelus. Vid. fusiùs *Annal. Capuc. tom. 2. in vit. Chri. 28. Sept. n. 12.*

II.

Cum Sanctus Nicolaus Tolentinus de discessu ex hoc Mundo coelitus edoctus fuisset, rogabat fratrem , qui ejus curam in lethali morbo susceperat , ut si fortè in ultima hora sui potens futurus non esset , illi itidem ad aures sacra hæc verba loqueretur : *Dirupisti Domine vincula mea : tibi sacrificabo hostiam laudis.* vit. cap. 20.

III.

Pronuntiato hoc versiculo piè obiit & B. Henricus Prior Oxenhausensis. *Ann. Benedict. 5. Novembr.*

IV. Et

IV.

Et ita funiculis peccatorum suorum, quibus unusquisque constringitur, absolutus Domino cum omni gratiarum actione cantabit : *Dirupisti vincula mea : tibi sacrificabo hostiam laudis.* Joan. Cassianus collat. 20. cap. 7. in fine.

V.

Tametsi certa numeri observatio vana esse soleat, Delrius tamen *lib. 3. disquisit. p. 2. q. 4. sect. 4.* quod magnus Cassiodorus scripsit, multis efficax remedium in variis malis fuisse trinam recitationem hujus versûs : *Dirupisti vincula mea &c.* non ipsi ternæ repetitioni, sed ejus, qui versum illum in honorem SSS. Trinitatis repetit, devotioni DEUM id, ait, detulisse. *Vid. ann. SSS. Trinit. R. P. Nadas. hebdom. 32. sub fin.*

Laudate Dominum omnes Gentes. Psal. 116.

I.

ANno integro purgantes flammæ sustinere debuit monachus S. Rufi Valentiaë, eò quòd (tametsi monasterii Æconomus magnis occupationibus distineretur) loco *Miserere*, quod ex usu ordinis à mensa legi solebat, recitasset psalmum prædictum, *Laudate Dominum &c.* P. Engelgrav. in *Luc. Evang. p. 1. dom. 6. post Epiphaniam.*

II.

Anno 1622. decimo quinto Septembr. P. Camillus Constantinus Tabiraë in Japonia, cùm palo alligatus, à fumo & igne ex adspectantium oculis eriperetur, audiebatur tamen de DEO loqui ad concionem. Ubi subsidens flamma illum non nihil reddebat oculis, orare deprehensus est. Tandem cùm psalmum *Laudate Dominum omnes gentes* diceret, ad gloria Patri &c. concidit. &c. Ann. SSS. Trinit. Nad. hebdom. 25.

III. Cùm

III.

Cùm sancta Gertrudis vellet edoceri à Christo, quibus orationibus specialiter in exercitiis pro triduo ante Quadragesimam à mundanis ad iracundiam provocatam divinam Majestatem blandiùs posset delinire ; respondit Dominus : Non mediocriter acceptarem , si quisquam legendoter *Pater noster* , vel *Laudate Dominum omnes gentes* , ad primum offerat DEO Patri omne exercitium sanctissimi cordis mei , quo unquam lassatus sum in terris &c. *Loco mox citando cap. 12. ante med.*

IV.

Et sub missa in festo Assumptionis Virginis gloriosæ , dum legendo tribus vicibus , *Laudate Dominum omnes gentes* &c. ad primum more sibi solito oraret S. Gertrudis omnes sanctos , ut merita dignitatum suarum pro se offerrent Domino. Et ad secundum *Laudate* &c. similiter oraret beatam Virginem : & ad tertium Dominum Jesum ; beata Virgo ad invocationem sui exurgens , stetit in

conspectu fulgidæ, semperque tranquillæ
Trinitatis, offerens pro ea merita placidif-
simarum dignitatum earum, quibus ipsa
in die Assumptionis suæ supra omnem
humanam, imò Angelicam dignitatem
præparata, ipsi summè complacuit &c.
*Vit. & revelat. S. Gertrud. lib. 4. cap. 50.
§. 5. post init.*

V.

Petrus Phalesius Antuerpiensis audiit
Angelicum Chorum suavissimis modulis
concinentem: *Laudate Dominum omnes
gentes.* Vit. S. Nicol. Tolent. cap. 4. §. 8.
auctore P. Cornel. Curtio.

Confitemini Domino &c.

Psal. 117. v. 1.

Venerab. P. Melchior de Oriola sub
finem vitæ cum sibi adjuncto
presbytero coepit è vate Hebræo orare:
Confitemini Domino, quoniam bonus &c.
Et cùm ad decimum septimum versicu-
lum ejusdem psalmi venit, qui sonat: *Non
moriar, sed vivam*, animam Creatori suo
reddidit, in cœlo jugiter victurus. Vid.
Chronic.

*Chronic. Capuc. p. 4. c. 6. ad ann. 1614.
num. 12. Germanicè impressa.*

Dominus mihi Adjutor &c.

Psal. 117. v. 6.

I.

Philippus II. Hispaniarum Rex, ut indicaret Burgundicam domum extinctam, in domo Austriaca illustrem fore, lauros duas igniarias effingi curavit, ex quarum attritu mutuo vapor & flamma erumperet, cum hac epigraphe : *Dominus mihi Adjutor*, quasi diceret : **DEO** nihil est impossibile; efficere potest, ut quæ perierunt, majori gloria reviviscant, atque splendeant. *Le Blanc in psal. 67. v. 14. num. 67.*

II.

S. Gordius in mediis tormentis oculos in cœlum erigens, dicebat : *Dominus mihi adjutor : non timebo, quid faciat mihi homo*: Citatus Le Blanc.

III.

S. Amatus dæmonis minas de evertenda ejus cellulâ, & infidias eisdem Davi-

dicis verbis elusit, dicens : *Dominus mihi adiutor, non timebo : quid faciat mihi homo.* Haræus in vit. 13. Sept.

IV.

Cùm S. Martinus Episc. Turonensis institutum profecutus iter Mediolanum transiit, stygius veterator humanam speciem indutus apparuit illi, percontatus, quo pergeret ? cui vir sanctus cùm dixisset, se Dominum vocantem sequi, subiunxit ille : *Quocunque ieris, diabolus adversas tibi adversabitur.* Tum verò vir sanctus cum regio Vate, inquit : *Dominus mihi adiutor, non timebo, quid faciat mihi homo.* Ribad. 11. Novemb.

V.

Idem ex regio Vate ad intentatas minas respondit diabolo S. Nicolaus Tolentinus.

Nec incongruè, sed benè vocant hi sancti spiritum nequitiae in dicto versiculo hominem ; nam inimicus homo dicitur *Matth. 18. v. 28.*

*Sed nec ego, nec tu metuit, nec dæmones
quisquam,*

Cui D Eus è cœlis auxiliator erit.

Dominus mihi adjutor &c.

Psal. 117. v. 7.

I.

Cùm ad B. Ambrosium Senensem frequenter afflicti, & tribulati venissent, remedia consolationis postulantes, vir sanctus dicere consueverat: In me nulla est facultas, afferendi remedia, sed sicut dicit Scriptura: *DEUS noster refugium, & virtus, adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis* (Psal. 45. v. 2.) Nolite in tribulationum vestrarum doloribus flere, sed in amore DEI fide, &c. Scriptum est etiam: *'Dominus mihi adjutor, & ego despiciam inimicos meos.* Bolland. in vit. 20. Mart. num. 41.

II.

Eodem versiculo è psalmo centesimo decimo septimo, præter alios, usa est S. Paula contra quendam susurronem. Et subjungit S. Hieronymus: *His & talibus*

bus testimoniis, quasi armaturâ DEI, & adversus omnia quidem vitia, sed præcipuè instruebat se contra invidiam (eveni-tem : & patiendò injurias, furorem ra- bidi pectoris mitigabat. Epist. fam. lib. 3. ad Eustoch. post med.

III.

Sanctus Guthlacus anachoreta, ubi in eremo vivere cœpit, diabolo tentante penè fractus animo, demùm coeleste adjutorium adesse sensit, quare velut triumphali voce psallebat : *Dominus mihi adjutor, & ego ridebo inimicos meos.* Godefrid. Henschenius 11. April. in vit. num. 17. ubi fusiùs.

IV.

Et S. Antonius Abb. victâ tentatione carnali, vidit Diabolum specie pueri horridi, & nigri, qui diceret, se esse spiritum fornicationis, multorum victorem, sed ab eo victum. Eum despiciens fortis Christi Athleta dixit : *Dominus mihi adjutor, & ego despiciam inimicos meos.* Le Blanc ad hunc psal. & vers. num. 53.

V.

Ipsissimis verbis ex dicto versiculo insultavit diabolo S. Nicolaus Tolentinus. *vit. c. 14.* Et ex hoc mundo discessurus dicere auditus est : Eja Fratres, Viaticum in æternitatis iter præbete, ut roboratus aggredientibus me in via hostibus dicere valeam : *Dominus mihi adiutor, & ego despiciam inimicos meos.* Pædog. Christ. tom. 2. p. 2. c. 18. sect. 2. de S. Viatico.

Bonum est confidere &c.

Psal. 117. v. 8.

EX hoc versu ejusdem psalmi Philippus dux Pomeraniæ in symbolum sibi hæc verba sumpsit : *Bonum est confidere in Domino.* Le Blanc. in psal. tom. 5.

Omnes

Omnes gentes circueverunt me
&c. *Ex eod. psalmo v. 10. 11.*

12. 13. & 14.

I.

S. Antonius in deserto castello solus
habitans se tutabatur contra dæmo-
nes hoc versiculo : *Omnes gentes cir-
cuerunt me : & in nomine Domini, quia
ultus sum in eos.* Cit. Le Blanc ad hunc
psal. v. 12. num. 53.

II.

Orante noctu sancto Abramio, tenens
securim Satanas coepit cellam ejus ever-
tere, cūque jam eam videretur perforas-
se, magnā exclamavit voce, dicens : Fe-
stinate celeriter, O amici mei ! festinate,
& introeuntes citò eum suffocate. Bea-
tus autem vir DEI contra ad illum : *Om-
nes, inquit, gentes circumdederunt me :
& in nomine Domini, quia ultus sum in
eos.* Ille verò protinus hac voce audita
evanuit, cellā interim sancti viri integra,
atque illæsā permanente. *S. Ephrem.*

tom.

tom. 3. in vita beati Abramii & Mariae
neptisejus circa med. De eodem sancto
legitur:

III.

Quòd, cùm plurimi dæmones in cellu-
lam sancti Abramij, funibus onusti irrue-
rent, & minitantes clamarent: *Projicite
illum in foveam*, ille cum Davide dixe-
rit: *Circumdederunt me sicut apes, &
exarserunt sicut ignis in spinis: & in no-
mine Domini, quia ultus sum in eos.* Et
confusi fugam arripuerunt. Vid. Le
Blanc in dict. psal. v. 12. num. 53. Et
S. Ephrem loc. cit.

De inimicorum infestatione, inquit
Stapletonus, dicitur: *Circumdederunt
me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in
spinis.* Apes leve vulnus aculeo suo in-
figunt, sed vitam simul cum aculeo amit-
tunt: sic inimicus in modico lædens, vi-
tam ipse gratiæ lædendo amisit. Sicut i-
gnis spinas exurens terram purgat: sic i-
nimicus sua persecutione spinas peccato-
rum nostrorum, si patienter feramus, a-
durit, animamque nostram DEO chario-
rem

rem reddit. *Cit. Prompt. moral. dom. 21.
post Pentecost. sub fin.*

Impulsus everfus sum &c.

Psal. 117. v. 13.

IV.

S. Bartholomæus molesta desperatio-
nis tentatione concussus S. Guthla-
cum stabilivit utens dicto versiculo, in-
quit Thomas Le Blanc. Sic rem narrat
Author vitæ ejus num. 3. Invidens hu-
mani generis hostis humilitati ejus, adeo
vehementem spiritum tentationis in illum
immisit, ut in desperationis foveam ceci-
disset, nisi per merita dicti Apostoli auxi-
lium fuisset allatum. Tam grandis erat
animi perturbatio, ut fugere & desertum
deserere disponderet. Sed B. Apostolus
Bartholomæus visibiliter ei apparens, di-
xit: Confortare fili, & esto robustus:
manum tuam misisti ad fortia: non de-
cet tanti propositi professorem tentationis
turbine subverti. Viriliter ergo age, &
confortetur cor tuum, & sustine Domi-
num: qui etsi te tentari permittit, facies
tamen

tamen etiam cum tentatione proventum. *Impulsus eversus es, ut caderes.* Sed ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & adjutus es. Etenim *Dominus supponit manum suam.* Vult ille tentari, quem diligit: ideò visitat eum diluculò, & subito probat illum. Operatur equidem tentatio probationem, probatio verò spem: spes autem non confundit. Beatus vir, qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus, & brachium ipsius in tempore tribulationis. Exhibe te fili, sicut DEI ministrum, in multa patientia. Si abundat pro Christo tribulatio tua, abundabit & per ipsum consolatio tua. Noli ergo de infirmitate tua timere: Spiritus DEI est; qui adjuvat infirmitatem tuam, si exurgat adversum te prælum, si castra dæmonum, jacta in eum cogitatum tuum: Confide in eo, *ipse enim est salus populi sui*: ipse erit tibi turris fortitudinis à facie inimici. His & similibus dictis Apostolus ex oculis ejus evanuit. Ipse verò confortatus est in Domino, & ab illo die spiritus desperationis

nunquam eum tentare ausus est. *Cit. ibid. v. 13. num. 56.* Vides hîc, non tantum in verbis Psalmographi, sed etiam in aliis, variisque sacrae Scripturae verbis hanc pœnè totam consolationem, animique dejecti erectionem consistere.

Hujus decimi tertii versiculi, ac sequentis ex eodem psalmo appositè ad præcedentia fit mentio apud Cassianum: Discamus itaque & nos (inquit) per singula nostram infirmitatem, & illius (Dei) adjuutoria sentientes quotidie proclamare cum Sanctis : *Impulsus eversus sum, ne caderem, & Dominus suscepit me. Fortitudo & laus mea Dominus : & factus est mihi in salutem &c.* Lib. 12. de spiritu superbiæ cap. 17. post init. Et collat. 3. cap. 15. sub fin.

**Fortitudo mea, & laus mea
Dominus &c. Psal. 117.**

v. 14.

V.

Sancta Gertrudis Virgo à Christo Domino intellexit, inter alios hymnos
& præ-

& præconia verſum illum ſibi è regio
Pſalte acceptum eſſe : *Fortitudo mea, &
laus mea Dominus. & factus eſt mihi in
ſalutem.* Lib. 3. c. 49. ab init. Philoſoph.
cœleſt. tit. *Chriſt. crucifix. num. 3. v.*
ult.

**Dextera Domini fecit virtu-
tem. *Pſal. 117. v. 16.***

I.

QUI ad excelfas dignitates, inquit Le
Blanc, evehuntur, ſibi ſymbolum
hoc ſumant cum Gregorio XIV. ad pon-
tificatum exaltato : *Dextera Domini fe-
cit virtutem.* In dict. pſal. 117. v. 16.
num. 72. in fin.

II.

Nicolaus Potier dominus de Blanc
Meſnil Præſes in ſuprema curia Pariſi-
enſi, delineavit in ſymbolo ſuo mare, in
quo tres delphini natant : addidit epi-
gramma : *Dextra Domini fecit virtu-
tem*, id eſt, etiam in tempeſtate ſecurus
vivo. *Cit. ad pſal. 143. v. 7. num. 57. ab
init.*

Hæc

Hæc est dies , quam fecit Dominus &c. *Psal. 117. v. 24.*

I.

ANno Domini 1560. die 16. Julij Martinus Wrolovius, five Passer, Casimiriensis, Archidiaconus Sandomiriensis, & decanus Cunovienſis, anno ætatis adolescentiæ suæ decimo sexto, cùm die quodam devotionis causâ solus intrâſſet in Ecclesiam Casimirienſem S. Matthæi parochialem, ubi quiescit venerabile ejusdem sancti Matthæi Eremitæ camadulensis Martyris, inter alia vidit octo venerabiles viros, senes, albis vestibus indutos, cantantes : *Hæc est dies, quem fecit Dominus : exultemus & lætemur in ea.* Postea *Levavi.* &c. Bagatt. tom. 2. de admir. orb. Christ. l. 8. c. 1. §. 3. n. 21.

III.

Rudolphus Shervving venerabilis Edmundi Campiani Soc. J. in morte socius, nobilisque fidei pugil in Anglia, canere auditus est : *Hæc dies est, quem fecit Domi-*

Dominus : exultemus & latemur in ea.
 Cornel. à lap. in proverb. Salom. c. 14.
 v. 32.

III.

P. Antonius Dauroultius *cap. 3. florum
 exemplor. tit. 76. num. 9.* scribit , ver-
 ba Scripturæ divinæ in laudes hominum
 non esse detorquenda , ad quod proban-
 dum ex D. Gregorio, & Baronio sequens
 exemplum refert. Postquam Hierarcha,
 inquit, urbis Constantinopolitanæ Joan-
 nes de medio sublatus est, in locum ejus
 Cyriacus Oeconomus optimi nominis
 vir substitutus est. Cùm verò D. Gre-
 gorius Magnus ejus nominis septimus ad
 episcopos , & Mauritium Imperatorem
 literas scriberet de ejus substitutione, gra-
 tulabatur quidem de tanti viri electione ,
 sed placidè eos redarguit, quòd scripsis-
 sent, apparuisse in Ecclesia Cyriacum, si-
 cut Solem, ob idque eidem illud prophe-
 ticum cunctos acclamâsse : *Hæc est dies ,
 quam fecit Dominus, exultemus & late-*
mur in ea.

Super hoc versiculo in die Paschæ ha-
 buit

buit sermonem S. Augustinus. Estque sermo centesimus trigessimus sextus *de tempore.*

Beati immaculati in via &c.

Psal. 118. v. 1.

I.

UBI S. Macarius multa de psal-
 rum utilitate dixit, ita inquit: Psal-
 mum *Beati immaculati* decanta, & licet
 usque ad obitum vitæ tuæ psalmi hujus
 virtutem contempleris, atque scrutêris,
 nunquam, ut puto, illum perfectè intelli-
 gere poteris; in quo nullus versus est, in
 quo non sit vel via DEI, vel lex, vel man-
 datum seu præceptum, vel verba, aut ju-
 stificationes: vel judicia, aut sermones
 DEI descripti. Et ideò non est opus, ut
 per diversos libros animo diffundaris, in
 Psalterio solo habes materiam legendi us-
 que ad obitum vitæ, in quo invenies pro-
 phetias, Evangelia, & Apostolos, & om-
 nes libros divinos &c. *Ita S. Macarius*

in Epistola ad monachos apud sanctum Hieronymum in vitis antiquorum P P. sub finem libri. Et R. P. Georg. Mentzius in argumento hujus psalmi ait: Psalmus hic uti omnium longissimus est, nam versibus constat 176. ita est & utilissimus, cum totus moralis sit, & hortatorius ad vitam secundum legem DEI sanctè instituendam. Unde a nonnullis dicitur paradisus omnium doctrinarum, apotheca Spiritus sancti, schola virtutis, & veritatis Scripturarum, psalmorumque ceterorum compendium, & Sol moralis, discipline universa synopsis, & refulgentia, vitæ rudimentum, itineris ad cælum dux, alexipharmacum contra omnis generis peccata &c.

II.

Cacodæmon quasi candelabrum coram sancto Abramio statuens, ardentemque de super candelam imponens, magna voce psallere incipit: Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini. Cumque plura ex eo psalmo verba decantasset; nihil vir beatus ipse respondit.

M

donec

donec cibum solitum sumpsisset. Qui
ubi comedit, ac è mensa surrexit, signo se
crucis muniens, ait ad ipsum : Canis im-
munde, si nôsti, quòd beati sint, cur igi-
tur molestas eos, atque perturbas ? ete-
nim verò beati sunt omnes, qui toto cor-
de DEUM diligunt &c. *S. Ephrem. tom.*
3. in vita B. Abramii circa med.

III.

Ven. P. Ludovicus de Rhegio sapiùs
in choro, præsertim cùm psalmus, *Beati*
immaculati &c. cantaretur, è terra sen-
sim elevatus, extasin passus est. *Annal. Ca-*
puia. ann. 1537. num. 35.

In corde meo abscondi &c.

psal. eod. v. 11.

M Arcella nobilis vidua ex incredibi-
li cura divinas paginas volvendi,
hoc denique assecuta est, ut carmen illud
Davidicum assiduè secum ipsa repeteret :
In corde meo abscondi eloquia tua : ut non
peccem tibi. R. P. Drexel. *p. 2. c. 2. de*
lect. sacra. §. 7. Quod videtur sumptum
esse

esse ex S. Hieronymi *epist. famil. lib. 3. ad Principiam Virg. ante med.*

Declinate à me &c. *Ibid.*

V. 115.

S Marculphus Abbas adhuc puer bonæ indolis devitabat coætaneorum suorum vaniloquia, lascivâque conventicula, dicebâtque cum Psalmista : *Declinate à me maligni : & scrutabor mandata DEI mei.* Henschen. 1. Maij. num. 1.

In justificationibus tuis meditabor. *Psal. 118. v. 16.*

O Mnes pfallentes, inquiunt jura ecclesiastica, repromittimus DEO : *In justificationibus tuis meditabor : non obliviscar sermones tuos.* quòd omnes quidem Christianos observare saluberrimum est : sed præcipuè hos, qui hierarchicam consecuti sunt dignitatem. C. 6. dist. 38.

Adhæsit pavimento anima
mea &c. *Psal.* 118.

v. 25.

I.

Sanctus Nicasius Rhemensis Episc. qui
peccatis nostris iram DEI accendi, &
hostes armari dixit, animam pro ovibus
suis ponit, dum orat : *Adhæsit, pavi-
mento anima mea.* & repentè capite trun-
catus, versum etiam relecto capite com-
plevit, dicens : *Vivifica me secundum ver-
bum tuum.* Nadaf. Haræus, Marchant. &c.

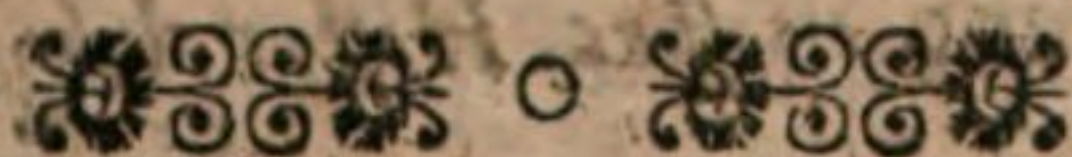
II.

Theodosius Imperator Thessalonicae
dum esset, ob unius ex aulicis in populari
tumultu, occisi necem, irâ excandescens
cives ad septem millia specie spectaculo-
rum exhibendorum unum in locum con-
gregatos, inaudita barbarie occidi iussit.
At carò hic illi furibundæ æstus iræ con-
stitit, siquidem integro ferè anno à Chri-
sti corpore, fidelium scilicet communica-
tione, fulminante Ambrosio Mediolanen-
si præ-

si præsule præcibus, templorum aditu
prohibitus, & aliis poenitudinis actibus
benè exercitus, non ante in communio-
nem Christi fidelium conjunctionem, gra-
tiamque admissus est, quam palam humi
prostratus, ab omnibus veniam postula-
fet, sæpè verba illa Davidica usurpans :
*Adhæsit pavimento anima mea, vivifica
me secundum verbum tuum.* Pædagog.
Christi p. 1. c. 7. §. 7. de ira. Theodoret.
histor. Ecclesiast. l. 5. c. 17. post med.
Petr. Sanchez p. 4. de regno DEI c. 7.
aliique.

Viam mandatorum tuorum
&c. Psal. 118. v. 32.

Cùm Imperator jussit sanctam Priscam
virginem & martyrem venire in
templum, & sacrificare, dicebat illa :
Viam mandatorum tuorum cecurri &c.
Bolland. 18. Jan. num. 8.

Deduc me Domine in semitam &c. Psal. 118. v. 35.

Cùm Carolus magnus ad liberandam terram sanctam cum ingenti exercitu profectus esset, cis Jerusalem quodam in nemore adveniente nocte, & exercitu errante, præcepit castra metari, transacto autem noctis silentio Rex in loco suo accubans inchoavit psalmos: & cùm dixisset hunc versum: *Deduc me Domine in semitam mandatorum tuorum, quia ipsam volui.* Ecce evidentius vox ad aures ejus cujusdam alitis propè lectum illius clamantis audita est, quâ, qui aderant audientes, experrecti sunt. Rex autem psalmos continuavit usque ad illum locum, *educ de custodia animam meam &c.* quod cùm diceret, ales iterum clamavit: *France, quid dicis, France, quid dicis?* hanc alitem profectus est Rex parvulâ semita, donec recognoverunt callem, quem de præterito amiserunt. Vincent. *in spec. Histor. lib. 24. c. 4.*
apud

*apud Bagatt. de admirandis. orb. Christ.
tom. 1. l. 7. c. 4. §. I. num. 7.*

**Averte oculos meos &c. *Ibid.*
v. 37.**

B. Notkerus Bulbalus monachus Sangallensis in Helvetia, mulierum colloquia, quasi certos tentatoris laqueos fugit; à forma ipsarum etiam sanguine conjunctarum, oculos dimovit, dicens: *Averte oculos meos, ne videant vanitatem: in via tua vivifica me.* Castitatis videlicet, & cordis munditiæ arduus sectator, & amator existit. *Vita 6. April cap. 1. sub fin.*

Citat & hunc versiculum illuminatissimus Ecclesiæ Doctor, eique hæc verba subiicit: Quomodo enim si aliquis carbonem ignis apprehendat, si eos citò projecerit, nihil nocebunt; si verò diutius tenere voluerit, sine vulnere eos jactare non poterit: ita & ille, qui ad concupiscendum oculos defixerit, & libidinis malum in corde suscipiens moras in suis cogitationibus habere permiserit: excute-

re eas à se sine animæ occisione, vel plaga non poterit. Et igitur cum Propheta jugiter clamemus : *Oculi mei semper ad Dominum : quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos* (Psal. 24. v. 15.) Quibus verbis S. Augustinus concludit *de temp. sermonem ducentissimum quinquagesimum.*

Amputa opprobrium &c.

Ibid. v. 39.

S. Richardus episcopus, quia didicerat de unoquoque sentiendum, quod bonus sit, donec probetur in contrarium, sinistrae suspicionis vitium à corde suo procul abdicare fategit, rogans Dominum cum Psalmista : *Amputa opprobrium meum, quod suspicatus sum.* Henschen in vit. 3. April. num. 28.

Loquebar in testimoniis tuis

&c Psal. 118. v. 46.

B Ritannion totius Scythiæ Episcopus, cum Arianam hæresin, & Valentis Imperatoris scelera arguisset in hæc verba

ba prorupit : *Loquebar in testimoniis tuis in conspectu Regum: & non confundebar.* Theodorit. histor. Ecclesiast lib. 4. c. 30.

Cum S. Zoë vereretur, ne Cyriacus, & Theodulus, filii ejus tormentis terrefacti ad sacrificandum Diis inducerentur, dixerunt ad ipsam filii : Quid metuis Catlum impium istum (erat enim Catlus dominus illorum, homo paganus, & idololatra.) Non recordaris, quia scriptum est: *Loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum: & non confundebar?* Itaque occurrentes Catlo, dixerunt ei : Benè veneris corporum nostrorum visibilibus Domine ; animarum autem nostrarum Dominus JESUS Christus est, qui in coelis residet &c. *Godefr. Henschenius, & Daniel Paperbrochius in act, SS. 2. Maij.*

Memor fui nocte &c. Psal. eod.

v. 55.

Regula quinquagesima Solitiorum præter alia sic habet : Quiescentes in lectulis suis frequenter decantent cum Propheta : *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis meis stratum meum rigabo.* Et iterum : *Memor fui nocte nominis tui Domine, & custodivi legem tuam.*

Paratus sum, & non &c. Psal. eod. v. 60.

Cùm Pater Generalis Venerabili P. Dominico à Jesu Maria Carmelitæ Prioratum demandavit, ille ex humilitate se excusare contendit. Verùm postea in preces effusus, & in extasim raptus sæpius Davidica illa verba repetiit : *Paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiam mandata tua.* Finitâ extasi adiit Patrem Generalem, & demandatum officium magna animi submissione acceptavit. *Vita Germanicè edita lib. 2. cap. 22.*

Mediæ

Media nocte surgebam &c.
Psal. 118. v. 62. & refertur
cap. Presbyt. de celebration.
missar. &c.

DE nocturnis vigiliis propheta ait :
 mediâ nocte surgebam &c. ergo
 his temporibus laudes creatori nostro su-
 per judicia suæ justitiæ referamus ait Con-
 cilium Agathense *d. c.*

Bonitatem fecisti &c. Ibid.
v. 65.

B. Hermannus Josephus accessit qua-
 dam die quemdam de fratribus ,
 qui in sæculo dies primæ juventutis exe-
 gerat, antequam Religionis habitum as-
 sumpsisset cui dixit : Dignum est , ut
 hunc psalmi versiculum, *Bonitatem fecisti*
cum serve tuo Domine , quotiescunque
 protuleris , magnam cordis devotionem
 apponas. Quod cum ille non intelligere
 diceret , non solum illum versum , sed &
 sequentem , & omnem orationem

magna devotione dicendam. Ut intentionem suam plenius declararet, & Fratrem ad cognitionem suimet, & ad agendas DEO gratias incitaret, subjecit: Est & alius alterius psalmi versiculus, qui quoties à te cantatur, singulari debet intentione, & devotione cantari: *Quia misericordia tua magna est super me: & eruisti animam meam ex inferno inferiori.* Quasi diceret: Intellige, quòd hæc est Domini bonitas, quam tecum fecit, quia eruit animam tuam ex inferno inferiori, in quo jam eras per meritum culpæ, non per passionem poenæ &c. P. Godofred. Henschenius in vita 7. April. num. 56.

Bonitatem & disciplinam &c.

Ibid. v. 66.

Cùm aliquando ex Fratre Jordane General. Ord. S. Dominici sciscitaretur, quem ordinem hætenus in vita sua servasset, respondit, vitam monachorum Pic. Sicantium consistere in his tribus: *In conversatione pia, discendo, & docendo.* Et

Et hæc sunt tria, quæ rex David à DEO
efflagitavit dicens : *Bonitatem, & di-*
sciplinam, & scientiam doce me. Meno-
chius centur. 3. cap. 52.

Priusquam humiliarer &c.

Psal. 118 v. 67.

F Ranciscus I. Rex Franciæ à Carolo V.
captus, in primo templo, quod in-
trat, audit à Clero cantari illud Psalmistæ:
Priusquam humiliarer, ego deliqui, qua-
si sibi dictum exclamavit : *Verissimè Do-*
mine ! percussus sapuit, & ad se, atque
DEum suum rediit, qui in aula illud Da-
vidici sibi non semel occini audiêrat, lege-
rat, nec intellexerat. P. Engelgrav. p. 1.
dom. 2. post pascha §. 3. in Luc. Evan-
gel.

Manus tuæ Domine &c.

Psal. 118. v. 7 ^{*in eu.*}

S. Arcadius Magnus mart. lente per
singulas singulorum corporis mem-
brorum juncturas dissectas incisus, ventre
laniatus, gratias DEO agens, & cœlum

suspiciens aiebat : *Manus tua Domine
fecerunt me , & psalmaverunt : da mihi
intellectum.* Nadaf. 12. Jan.

Fiat cor meum &c. Psal. 118.

v. 80.

I.

S. Cæcilia cantantibus organis soli Do-
mino decantabat in corde suo illud
Psalmistæ : *Fiat Domine cor meum, &
corpus meum immaculatum, ut non con-
fundar.* Et ita animo per hæc S. verba in
Deum erecto, se in castitatis proposito,
ac in fide JEsu Christi confirmabat. Mar-
chant. hort. pastor. Virg. Aaron. tr. 3. lect.
16. Idem facitient cæteri ad Horas Cano-
nicas recitandas obstricti, & quotidie eo-
dem versiculo Tertiam concludentes, ut
purè, an- & licè que vivant, cùm castitas eo-
rum mentum sit longè pulcherri-
mum

II.

S. Leo secundus Papa, viduarum, pu-
pillorum, pauperum pater, per sanctam
Gertrudem cuidam, pro quo illa orabat,

nun-

nuntiavit, ut si in locum quempiam incideret, in quo esset aliqua tentationis occasio, attentè orans diceret : *Fiat Domine cor meum immaculatum.* Vid. Nadaſ. ann. cœlest. 28. Junii. Et vit. ac revelat. S. Gertrudis lib. 4. cap. 45. post init.

Defecerunt oculi mei &c.

Psal. 118. v. 82.

Religiosa quædam soror sub sanctissima matris Teresiæ disciplina educata, aliis sororibus in choro decantantibus versum illum : *Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes, quando consolaberis me ?* ipsa, nescio quid, aliud voce mussitans, totum chorum dissonum reddebat ; quod advertens Teresia arguit, & causam insuper inquit, quare alienum quid mussitaret ? respondit ingenuè hæc DEI famula : scito, O mater, hæc verba S. Vatis me non pronuntiâsse, quia nullam consolationem opto in hac vita. *Cœlest. panth. P. Engelgrav. in fest. S. Jacobi minor. h. 3. sub fir.*

**Omnis consummationis vidi
&c. *Ibid. v. 96.***

OMnia quæ facta sunt, recipiunt prin-
cipium, & ordinem à Factore : &
quædam recipiunt finem, sed virtus possi-
det finem sine fine, sicut dicit David :
*Omnis consummationis vidi finem : la-
tum, & infinitum mandatum tuum nimis.*
Joan. Climacus gradu scilicet cœlest. 25.

**Confige timore tuo &c. *Psal.*
118. v. 120.**

Petrus Pennequin S.J. in Isagoge ad
amorem divinum refert, Sanctimo-
nialem quandam obſcænis repræſenta-
tionibus vexatam, ab angelo tutelari fuiſ-
ſe monitam, ut verſum hunc frequenter
haberet in ore : *Confige timore tuo carnes
meas : à judiciis enim tuis timui*, inde
enim ipſi acceſſurum levamen, uti revera
evenit. Vid. Mund. ſymbolic. lib. 10. in
fin. num. 200. Proin canere liceat :

Hunc

*Hunc bene, presbyteri psalmum, versum-
que notemur.*

Ut caro permaneat fixa timore DEI.

Hic S. Ambrosius : *Configere te, inquit,
clavis, & destrue fomenta peccati : moria-
tur in te illecebra omnium delictorum.*

Carnes animæ, carnales cogitationes sunt :
configat has carnes clavus timoris Domi-
ni, & judiciorum ejus, & ipsas redigat
servituti. Quod si carnes rejiciant cla-
vos timoris Domini, indubiè de istis dici-
tur : Non permanebit in illis Spiritus
DEI ; ut ergo Spiritus DEI in te perma-
neat, confige clavis divini timoris carnes
tuas &c. Ita Antistes Mediolanensis.

Mirabilia testimonia tua &c.

Psal. 118. v. 129.

Cùm S. Gertrudis vice quadam Horas
canonicas minus attentè persolve-
ret, adesse sibi novit generis humani ho-
stem, qui quasi insultando prosecutus est
consequentia psalmi : *Mirabilia testimo-
nia tua &c.* singula velut pro festinatio-
ne syncopando : & cùm complèssset ver-
ficu-

ficulum, addidit: *Benè expendit Creator
tuus, & amator, quòd dedit tibi tam ex-
peditam loquelam: quòd tam decenter
præuales facere sermonem, quæcunque no-
lueris, cùm illi loquendo eum abruptè pro-
feras, quòd jam in psalmo isto tot literas,
tot syllabas, & tot verba subtraxeris.*
Unde intellexit, quod si callidus hostis in
psalmo illo tam subtiliter numeraverat si-
gillatim literas & syllabas, post mortem
magnam illis accusationem adferre po-
test, qui festinanter, & sine intentione Ho-
ras dicere consueverunt. *S. Gertrud. lib.
3. c. 32. cit in philosophia cœlest. tit. Ho-
ra Canonic. num. 1.*

**Justus es Domine: & rectum
judicium tuum. Psal.**

118. v. 137.

MAuritus imperator crudelis fuit,
& avarus, usus crudelitate magnâ
adversus cives captivos, quos cum levi
pretio redimere posset, uno aut altero au-
reo noluit, unde omnes occisi sunt. Po-
stea agnoscens gravem suum errorem, in-
stanter

stenter petiit à Domino, ut peccata sua in hac vita puniret, imò per omnes ecclesias id ipsum fieri petiit. In nocturno enim visu suspexerat imperator, omnem hanc occisorum turbam ante Christum iudicem insurgere, & de tanta ejus inhumantate eum accusare. Quod ergo petiit à Domino, id impetravit, revelatúmque ei fuit, punitionem hanc exercendam per nobilem quendam suum, cui nomen Phocas; qui invasit imperium, imperatoremque cum uxore, octóque pueris jussit è medio tolli. Mauritius verò humiliatus, & in terram prostratus ad quemlibet ictum, quo jugulum puerorum impetebatur, cum fervore spiritûs illud pronuntiabat : *Iustus es Domine: & rectum judicium tuum.* Tantámque habuit in fine notitiam judiciorum DEI, & cùm nutrix vellet abscondere unum ex pueris, noluerit permittere, sed ipse propalavit, dicens id debere fieri propter peccata sua : *quia iustus est Dominus &c.* Cedrenus, Zonaras, & Eutropius apud Marchant.

horr.

*hort. past. lib. 1. tr. 2. de justit. DE In
fin. Pulchrè hîc ad rem S. Augustinus :
Iustus es Domine, & iusta iudicia tua ;
adhuc minùs patimur, quam meremur.
Et hæc quidem dicunt anime sanctæ. De
tempore serm. 222. sub fin.*

II.

*Puella ethnica turpi commercio vi-
ctum quæritans, cupit sacro fonte tingi,
sed audire debet : Quis hanc suscipiat,
quæ meretrix est ? Ubi verò Angelorum
obsequio ad sacerdotem baptizanda addu-
cta, & ab eisdem de sacro fonte levata est,
loci Episcopus, re compertâ, illam ad se ac-
cersiri jubet. Dic mihi filia, inquit,
quid gessisti boni ? Quæ ait : meretrix
existens, & paupercula, quid boni operari
potui ? Ad quod Episcopus : Nihilne
omninò operata es ? Non nisi, inquit il-
lud, quòd quendâ qui à creditoribus pres-
sus se suffocare volebat, datâ illi omni
substantiâ mea, liberaverim. His dictis
continuò obdormivit in Domino ; Epi-
scopus verò glorificans DEum, dixit :
Iustus es Domine, & rectum iudicium
tuum.*

tuum. Vide Julium Fulcum de bono elemosyna cap. 1. historia ult.

III.

Animæ flammis piacularibus detentæ, ubi quibusdam monachis vitæ religiosioris, poenarum suarum acerbitatem aperuere, in discessu horribiliter voce unanimi conclamârunt : *Justus es Domine, & rectum judicium tuum.* Vid. fusè histor. apud Trithem. in Chron. Hirsaug.

IV.

Et S. Benedictus Indensis moriens dixit : *Justus es Domine, fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.* *Bolland.*

Iniquitatem odio habui &c.

Ibid. v. 163.

I. II

S Basilius certè, inquit, persuasus esse aliquis potest, DEum sibi peccata remisisse, si affectionem animi in se esse animadvertit similem illius, qui dixit : *Iniquitatem odio habui & abominatus sum.* Vid. P. Lohner Bibliothec. manual.

tis.

tit. 133. spes & fiduc. in DEum §. 11.
num. 3. sub fin. Examina, & inspicere te i-
gitur, num ex animo, & in veritate hunc
ipsum versiculum tuum facere possis.

II.

Venerab. P. Hieronymus Mediolanen-
sis, cum adhuc in seculo liberius viveret,
& ob id à parente suo correptus, in eccle-
siam Capucinatorum veniret, audiretque ad
ingressum in Nona illa Regii prophetæ
verba : *Iniquitatem odio habui, & abo-
minatus sum : legem autem dilexi*, iis
verbis ita compunctus fuit, ut non solum
illicò statuerit se se emendare, sed etiam
Mundo renuntiaverit, Ordinem sacrum
Capucinatorum ingressus. Vid. fusius An-
nal. dict. Ord. ad ann. 1584. c. 77. num.
95.

III.

Meminerunt & jura ecclesiastica hu-
jus versiculi, cum ita suadent : Affectum
illum in se recipiat pœnitens, quem gere-
bat ille, qui dixit : *Iniquitatem odio ha-
bui, & abominatus sum*. C. affectum il-
lum 10. caus. 26. q. 7.

Septies in die laudem dixi tibi.

Psal. 118. v. 164.

Qui septenarius numerus à nobis impletur, si Matutini, Primæ, Tertiae, sextæ, nonæ, vespere, & completorii, tempore, nostræ servitutis officia persolvamus. Ita habetur & refertur *presbyt. de celeb. missar. &c.*

Erravi sicut ovis &c. *Psal. eodem v. 176. & ultimo.*

Hoc versiculo claudit psalmum centesimum decimum octavum Vates regius. Claudit eodem & S. Hieronymus epistolam sat longam ad Rusticum, in qua eum ad poenitentiam, & ut loca sancta inviset, hortatur.

NB. Sequens versiculus *Veniant mihi* fol. 228. pertinet, spectato ordine, ad fol. 278. post lineam tertiam.

Ve-

Veniant mihi miserationes &c

Psal. 118. v. 77.

TU nōsti Domine, inquiebat Pachomius, quia ex quo suscepī hunc habitum monachi, nimis humiliatus sum in conspectu tuo: nunquam satiatus sum pane, & aquā, vel qualibet creatura aliā, quam fecisti. At è coelo vox: Ne glorieris Pachomi, cūm sis homo, & indigeas misericordiā; quia cuncta, quæ condidi, mea miseratione subsistunt. Tum prostratus Pachomius suspirabat: Omnipotens DEUS! *Veniant mihi miserationes tuae, & vivam &c.* Scio enim, Domine, quia nutant, & claudicant universa sine protectionis tuæ auxilio. *Nada si in anno Angelico hebdom. 5. num. 2.*

Ad Dominum cūm tribularer

Psal. 119. v. 1.

I.

Sergius & Bacchus gloriosi martyres Christi, in carcere somnum carpentes, & ab Angelo ad passionem illos ad-

adhortante, excitati concinebant : *Ad Dominum, cū tribularer, clamavi, & exaudivit me.* Vid. cit. psal. 3. num. 2. & ibid. de his sanctis martyribus plura.

II.

Fuit Adomaropoli in monasterio S. Bertini Monachus quidam Joscio nomine, qui B. V. Mariam singulari devotione ac reverentia colebat ; nullo enim non die ob singularem amorem nominis **MA-RIÆ** quinque recitabat psalmos, qui initialibus litteris suavissimum hoc nomen exprimebant, ut *Magnificat : Ad Dominum cū tribularer : Retribue servo tuo : In convertendo : Ad te levavi.* Post mortem ejus visæ sunt quinque miræ pulchritudinis rosæ ex illius ore, binis oculis, & auribus excrevisse. Super rosam in dextero oculo habebantur hæc verba inscripta : *Ad Dominum cū tribularer.* Vide fusius *spec. Mag. exemplor. cit B.V.M. exemplo 32.*

Heu mihi, quia incolatus meus &c. Psal. 119. v. 5.

I.

BEata Hunegundis Virgo Gallicana sæpè illa sanctissimi Vatis verba corde, & ore pronuntiabat : *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est* : Haræus 25. August.

II.

Eodem versiculo S. Paula ex clarissimis Romanorum familiis orta, voce semper flebili utebatur. *Vid. S. Hieron. lib. 3. epist. famil. ad Eustochium virginem ab init.*

Flere etiam debemus, inquit Doctor Africanus de dilatione regni æterni: quod benè considerabat ille propheta David, dum dicebat : *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est*. S. August. Serm. 11. ad fratres in eremo post init.

III.

Quamvis V. P. Dominicus a JEsu Maria Carmelit. tantâ corporis infirmitate premeretur, ut de recuperanda sanitate
spes

spes omnis evanesceret, ille tamen divinitus cognovit, morbum hunc extremum non esse; quare ad quendam magis fidum has querulas emisit voces: *Hec mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Vita lib. 3. c. 12.

IV.

Cùm R.P. Joannes Cardim. è Soc. Jesu lethaler decumberet, sciscitanti, numquid ipsum anxie aut ægre, ut sit, haberet, respondit: Hoc tantummodò, *quia incolatus meus prolongatus est.* Verùm jam funes tandem mihi ceciderunt in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi. Psal. 15. v. 6. P. Philippus Alegambe in vit. cap. 16.

Levavi oculos meos &c.

Psal. 120. v. 1.

I.

Sanctus Severus Episcopus ante mortem visu mirabili divinitus recreatus præ gaudio exultante spiritu in illa verba prorupit: *Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi &c.*

Tandem concussio per terræ motum conclavi, ad eum, qui habitat in cœlis, abiit.
Nad. 30. April.

II.

Sanctus Paulinus, & B. Petrus Hieremias eodem Hebræi regis carmine : *Levavi oculos meos in montes*, mortem suam consignârunt.

III.

Levavi oculos meos in montes, inquit S. Augustinus cum Vate regio, unde veniet auxilium mihi : sed non à montibus. Auxilium meum à Domino, qui fecit cœlum & terram. *Serm. 6. de verbis Apostoli.*

**Auxilium meum à Domino
&c. *Ibid. v. 2.***

DUM aliquando B. Franciscus Fabricamensis rem faceret divinam, ac sanguinem sumere intentaret, videt in calice delapsum scorpionem, quem absque timore, & horrore deglutivit. Expleto sacrificio jussit ad se vocari, qui venam secaret, venit phlebótomus, & inven-

nit in choro B. Franciscum orantem, atque illa verba proferentem : *Auxilium meum à Domino ; qui fecit cœlum & terram.* In cellam recedenti venam dexteri aperuit brachii, ex qua mirabiliter prodiit scorpio vivus absque ullo S. viri dolore. *Annal. Minor. Ann. 1322. n. 7. apud Bagart. de B. Francisc. tom. 2. l. 2. c. 1. §. 7.*

Lætatus sum in his &c. Psal.

121. v. 1.

I.

S Gregorius Nazianzenus per quietem cantare sibi videbatur ea verba : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus, & conversus baptizatus, ac divinâ luce circumfusus est.* *Nad. Ann. Cœl. 1. Jan.*

II.

B. Petrus Alcantara accinuit, dum hæc novissimè modulatus est : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.*

N 3

III.

III.

R. P. Jacobus Granadus regebat Granatense Collegium, quando morbus lethalis eum incescit. Nuncio mortis ita est exhilaratus, ut elatis manibus diceret : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi.* Biblioth. Soc. J.

IV.

Alium etiam scimus, fugiente jam animâ, inflexa in cantum voce versiculum è psalmis recitâsse : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus, & in ipso versu expirâsse.* R. P. Drexel. tribunal. Christi t. I. c. 10. §. 5.

V.

Venerab. P. Valentius de Nantes finem vitæ suæ prævidens, lætus cum Hebræo Psalte cecinit : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.* Chron. Captiv. ad ann. 1614. c. 12. sub fin.

VI.

Altero anno P. Valentium eâdem voce cygnea secutus est venerabilis P. Franciscus de Hispali. *Cir. an ann. 1615. c. 21. v. 57.* Et refertur versiculus iste c. omni-

*bus 20. caus. 24. q. 1. Extravag. discipu-
lorum Christi de celebratione missarum
inter commun.*

VII.

Eisdem Psalmographi verbis ingens
ad coelestem patriam gaudium insinuavit
P. Petrus Nicolaus Factor, qui appropin-
quante mortis horâ oculos in cœlum diri-
gens, cum purpurato Vate cecinit : *Le-
tatus sum in his, quæ dicta sunt mihi : in-
in domum Domini ibimus. Stantes erant
pedes nostri, in atriis tuis Jerusalem.
Chron. strict. Observ. Reform. lib. 5.
cap. 50.*

VIII.

Paulus IV. mortuus est 1559. ætatis suæ
83. Pontificatûs 4. Fuit valetudine adeo
prospérâ, ut ante ultimum morbum nun-
quam medicorum operâ usus fuerit,
quamquam in victu non adeo diligens
esset : ultima moribundi verba fuerunt :
*Letatus sum in his, quæ dicta sunt mihi :
in domum Domini ibimus. Le Blanc. tom.
5. in psal.*

IX.

Sæpiùs dicto psalmo *Latatus sum &c.* in extremo morbo desiderium patriæ Cœlestis etiam expressit plurimum Reverendus Dominus Jacobus Merlo - horstius, laudatissimus animarum pastor. *Vid. vit. cap. 37.*

X.

Josephus Scammaca supremo jam senio, absolutæque disciplinæ homo ad æternitatem abiturus, sæpiùs versiculum hunc usurpabat : *Latatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.* P. Lohner Bibliothec. tit. 133. spes. &c. §. 6. num. 12.

XI.

Arnoldus Reichenpergensis, religiosus sacerdos plenum conclave vidit inferni spectris, in quo ipse jacebat ad mortem &c. Invocatâ Judicis Crucifixi Matre, utpote quæ pro reo verbo unico plurimum posset, extendit manum, quasi Choro ad canendum præesset, atque illum solitâ dextræ elevatione, ac depressione moderaretur, & cantabat : *Latatus sum in his,*

Ad te levavi oculos meos &c.

Psal. 122. v. 1.

I.

S. Vincentius Sylvester, è Florentino
 fullone sanctus eremi cultor, cruci-
 fixum Christum è cruce sanguine suo, at-
 que vulneribus sibi concionantem pro
 crucis pulpito aspexit. Et verò quoties
 recordabatur Christi sui, sensu tenerri-
 o hæc verba ejaculabatur in cœlum : *Ad
 te levavi oculos meos, qui habitas in cœ-
 lis.* Ad hæc verba, velut ad ignes ma-
 gnos, mirabatur hominum corda non pe-
 nitùs ceræ instar colliquescere. *Nadas. in
 ann. Crucifix. hebdom. 45. num. 1.*

II.

Hiscè sanctissimis verbis usus est etiam
 S. Severus episcopus in mortis suæ ar-
 ticulo.

III.

Et sancti 40. martyres in carcerem re-
 ducti, inchoante sancto Cyrio, consona
 voce psallebant : *Ad te levavimus ocu-
 los nostros, qui habitas in cælis.* Decur-
 soque

sóque psalmo cantaverunt ex more feria-
tim & cæteros. *Bolland. IC. Mart. in
vit. altera de SS. num. II. ab init.*

Sicut oculi fervorum in ma-
nibus dominorum suorum. Si-
cut oculi ancillæ in manibus
dominæ suæ : ita oculi nostri
ad Dominum Deum nostrum,
donec misereatur nostri, &c.

Præclara verè in his verbis, & cœlestis
Philosophiæ doctrina est, inquit S. Augu-
stinus *serm. 181. de temp. post med.*

Benedictus Dominus, qui non
dedit nos &c. *Psal. 123.*

v. 6.

Cùm S. Gregorius Thaumaturgus E-
pisc. & Confess. aliquando in mon-
te constitutus, precibus vacaret, vidit ab-
sens Troadii martyrium ; cùmque hoc
visu velut extasin passus, aliquamdiu su-
spensus hæsisset, sibi redditus, magnâque
lacrimis perfusus, ad socium conversus in

hæc erupit regii Vatis verba : *Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.* Mox eidem sodali suo significavit, Christianum quemdam nomine Troadium, superatis omnibus tormentis fuisse martyrii gloriâ potitum. Diaconus porrò clam ad urbem dilapsus, intellexit virum sanctum non vana prædixisse. *Ribad. in vit. 17. Novemb.*

Anima nostra sicut passer erepta est &c. Psal. 123.

v. 7.

I.

Sancti quadraginta martyres his verbis : *Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium : laqueus contritus est, & nos liberati sumus,* martyrium consummârunt, gloriosi in coelum abeuntes, excepro Melithone, qui paulò post animam suam Creatori reddidit, eòsque secutus est, quia constans in fide permanfit. *Vid. Meile in vita S. S. 10.*

Martii.

II. Eo-

II.

Eodem die, quo S. Comes Elzearius obiit, totus glorificatus apparuit conjugii suæ, quæ tunc alibi erat, ad eam cum regio Vate dicens : *O comitissa, laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* *Annal Minor. part. 2. l. 9. c. 21.*

Qui confidunt in Domino &c.

Psal. 124.

HIC psalmus est sextus inter Graduales. Quàm lautam procurârint cœnam psalmi Graduales RR. PP. Capucinis Nuceriæ, die quâdam laborantibus magna indigentia, pro benefactoribus Ordinis recitati, legere est *in Annalib. Capucin. 1583. num. 72. Germanicè impressis Salisburgi 1686.*

In Convertendo &c.

Psal. 125.

BEatus Joscio ad Sancti Bertini Adomaropoli, olim asceta, in eam erga DEI matrem pietatis consuetudine vene-

rat, ut psalmos quinque, *Magnificat* : *Ad Dominum cum tribularer* : *Retribue* : *In convertendo* : *Ad te levavi* , qui primis suis literis nomen MARIA describunt, quotidie, dum vixit, legeret, & ne dubitarent homines, id pietatis officium beatissimæ Virgini gratissimum fuisse, prodigiosi flores quinque ex mortui oculis, auribusque , atque ore enati prodire , *Spinell. in thron. c. 4. num. 24.* Super florem seu rosam dexteræ auris erant hæc verba ex Vate regio legenda : *In Convertendo.* Vid. & Spec. magn. ad psal. 119. eandem historiam referens.

Nisi Dominus ædificaverit &c,
Psal. 126. v. 1.

I.

SI vim versiculi illius unusque in veritate conceperit : *Nisi Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt qui ædificant eam*, sequitur, ut nec puritate suæ meritis extollatur, intelligens,
eam

eam se non sua diligentia, sed Domini, misericordia consecutum : nec contra alios inniti rigore moveatur, sciens, humanam nihil esse virtutem, si eam virtus divina non juverit. *Cassian. Collat. 12. cap. 15. in fin.*

Et magnus ille Ecclesiæ Doctor : Ego, inquit, non habebo meam justitiam : sed eam, quæ est per fidem Christi. Si tu te ædifices, ruinam ædificas. *Nisi Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt, qui ædificant eam.* Noli ergo velle habere justitiam tuam &c. *S. Aug. de verb. Apostoli serm. 15. post med.*

II.

Cùm Ferdinandus Aragonensis rex Neapolis inopinatò à Gallis obrueretur, sæpiùs in fuga illud Regii Vatis repetiit : *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam.* Hanc maximam summam philosophiæ primum in exilio didicit ; nam si prius, cùm adhuc regnum suum quietum possideret, potentissimum istum custodem probius susce-

suspexisset, & irreligiola vitâ non irritâ-
set, nullas hostiles manus expertus fuisset.

*Paradisus Eucharisticus theorem. 8. pag-
m. 71. habet Alphonsus Aragonia Rex.*

Cùm dederit dilectis suis &c.

Ibid. v. 3.

FRater Romæus Ord. S. Dominici
sanctitate insignis, perpetuò in ore
habebat: *Cùm dederit dilectis suis so-
mnum, ecce hereditas Domini.* Et per
illud se in omni afflictione solari solebat.
Cùm esset in agone, frater quidam absens
ejusdem rei nescius, audiit angelos eun-
dem versum canentes, unde ad Romæum
accurrens reperit agonizantem, & sanctè
morientem. Marchantius in *Hort. pa-
stor. virgæ Aar. tr. 3. lect. 17. de psal-
m.*

Ecce hæreditas Domini &c.

Ibid. & psal. & vers.

S Hieronymus consolatur Salvinam amisso marito, & præter alia verba, affert & ista: Habes Salvina, quos nutrias, in quibus virum absentem tenere te credas. *Ecce hæreditas Domini, filii, merces, fructus ventris.* 3. epist. famil. circa med.

Labores manuum tuarum &c.

Psal. 127. v. 2.

S Anctus Winocus Abbas sæpius illud Regii Vatis repetebat: *Labores manuum tuarum, quia manducabis, beatus es, & bonè tibi erit.* Eidem præcepto non solum affectu, sed etiam effectu paruit; aptavit enim sibi molam quamdam, quam subinde manibus versando, subinde quoque orando suis, pauperumque utilitatibus fervire coëgit; cum vicissim operi succederet oratio, orationem quoque divina secuta est benedictio. DEus enim parcere volens labori fessi se-

nis

ais sui molam (quod dictu mirum est) suâ sponte fecit circumagi, consulens famuli sui, & defessæ ætati, & necessitati.
Francisc. Hareus 6. Nov.

Supra dorsum meum &c.

Psal 128. v. 3.

DE more habebat B. Sibyllina, cùm ad ipsam visitandam quisquam Religiosus, vel persona aliàs exemplaris accederet, primò mox juxta Consilium Apostoli Jacobi, ad audiendum velox aurem accommodare, humiliter expectando verbum aliquod ædificatorium, seu ad devotionem provocatorium &c. Cùm Religiosus quidam eam visitare solitus reverenter, inter alia pia semel adduxisset illum psalmi versiculum : *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores ;* quem sic glossans exposuit, inquiens, *supra dorsum justorum quasi incisum, coronam gloria fabricatam ipsiis justis ;* hoc illa tanto cum sapore, ut solebat, audivit, ut replicari multoties avidissimè faceret, & post aliquot menses per eundem visita-

ta , illud iterari cum aviditate petiit ,
& cum gustu non minoris alacritatis au-
divit. *Bolland. in vit. num. 22. ab init.*

Et non dixerunt , qui præteri-
bant &c. *Psal. 128. v. 8.*

❁ *alt.*

A Bbas quidam Cisterciensis solitus,
quoties per coemiterium transiret ,
pro defunctis orare , semel ab illo pietatis
officio eadem transiens abstinuerat , quan-
do mortuos de sepulchris prodire vidit ,
atque dicere audiit : *Es non dixerunt ,
qui præteribant , benedictio Domini super
vos.* Quibus ille verbis officii monitus ,
imperterritè subjunxit reliquum Davidi-
ei versûs : *Benedicimus vobis in nomine
Domini.* Quo dicto spectra acquie-
runt. *Ita magnus Aurea vallis Præsul
Bernardus Montgaillardus cuiusdam è So-
cietate JEsu , in Padag. Christ. p. 2. cap.
20. num. 12. pag. m. 557.*

De profundis &c. Psal. 129.

v. 2. & 3.

I.

IN effodiendis thesauris utuntur sæpè
de profundis : Deus misereatur no-
stri : à porta inferi : credo videre bona
Domini. Joan. Bodin. de magor. demo-
nia. l. 1. c. 3.

II.

Cùm Canonicus Ecclesiæ Toletanæ libi-
dini scandalosè deditus, lethali morbo pre-
meretur, & à loci concionatore visitatus,
frustra ad expiandam conscientiam com-
moneretur, subito vocis usu, & sensibus
destitutus fuit : Ecclesiastes, cùm aliud
medium non suppeteret, ad preces con-
fugit, & genuflexus psalmum centesi-
mum vigesimum nonum recitare cœpit :
De profundis clamavi ad te Domine &c.
Cùm venit ad illa verba : *Fiant aures*
tua intendentes in vocem deprecationis
meæ ; lignea imago Crucifixi manus suas
de cruce solvit, iisque aures in præsentia
omnium obturavit, dicens voce intelli-
gibili :

gibili : *quia vocavi te, & noluisti, etiam in interitu tuo videbo.* Dixit hæc Crucifixus, & Canonicus mortuus est, in inferno in omnem æternitatem arsurus.

III.

Aliquando Nobilis quidam dives summam argenti sancto Gelasio Abbati per modum eleemofynæ tradi curavit, orans, ut vellet animas parentum suorum defunctorum Domino commendare. Pecunias recipit Abbas, & statim flexis genibus psalmum *De profundis clamavi ad te Domine* &c. magna devotione perlegit. Aderat famulus, qui ei argentum numeraverat, & beati viri orationem parvi pendens, subridens dixit : *Non semel certè, sed millies pro tanta argenti summâ psalmum repeterem.* Cui vir sanctus respondit : Credis ne, frater, majoris esse ponderis argentum hoc psalmo ? ne tamen incredulus, & scandalizatus discedas, hujus orationis pondus & valorem (quem admodum ut video, mente cæcus es) oculis corporeis videbis. Statim psalmum illum in parva chartula scribit, bilancem adfer-

adferre jubet : ab una parte chartulam memoratam, ab altera summam illam argenti ponit. Mirum dictu ! charta illa instar ferri ponderosa, cum impetu ad terram usque descendens, argentum quod mole & numero multum erat, quasi levissimam paleam elevat, & sic omnibus cernentibus, & admirantibus mansit. Chrysost. Henriquez *in vita Beati Gelasii confessoris apud Bagattam tom. 1. de admirandis circa mixta lib. 4. c. 5. num. 17.*

IV.

Laudabilis consuetudo est apud quosdam psalmi, *De profundis* pro benefactoribus, vel amicis defunctis, dicendi post mensam. Cùm devota quædam approbatæ Religionis persona præcipuè magna devotione erga psalmum *De profundis* pro desolatis animabus dicendum flagraret, apparuerunt ei in quadam visione animæ multæ locis purgabilibus deputatæ, quæ ei vili habitu, & gestu miserabili, quem præferebant, suffragiorum se indigere beneficio deflebant. Inter quas tamen singulariter una ad ipsam accessit, & fle-

& flebiliter ab ea petiit, ut se permitteret esse hunc mendicum, cui quotidie in mensa *De profundis* prædictum pro eleemosyna erat largitura. Ex qua visione postmodum ferventiùs erga hanc agebat eleemosynam spiritualem. *Ann. mortuorum P. Nadas. hebdom. 3. num. 5.*

V.

Juvantur animæ flammis piacularibus purgandæ psalmorum recitatione, & nominatim mentionem inferunt psalmi *De profundis*. Exemplum habes in Ottone illo Imperatore, qui post obitum materteræ suæ, Virginum in cœnobio Præsidi, apparuit, & ad illam hæc verba locutus est: *Defunctus ego sum: & in Purgatorii pœnis excrucior. Dirigas ergò nuntios ad diversa, & devota Cœnobia; & decies mille Psalteria pro me legi facias: ita ut ad singulos psalmos accipiat disciplina, dicatur &c. Psalmus verò DE PROFUNDIS, quando accipitur disciplina, dicatur &c.* Historiam fusiùs refert citatus loc. citato hebdom.

dom. 16. num. 5. Quam sumpsit ex Cantipratano, & recensetur in magno speculo exemplorum tit. *Defuncti exemplo 11.*

VI.

Joannes Allartus è Minimorum Ordine illam diei partem, quæ familiari inter socios colloctioni concessa est, cum fratribus æternitati transcriptis colloquebatur, imò pro illis; nam quidquid intra templi, cœnobiiq̃ue mœnia erat sepulchrorum velut domesticos manes adibat, singulisq̃ue insistens sepulchris de profundis miseratione sanctâ tacti cordis visceribus psalmum centesimum vigesimum nonum concinebat: simulq̃ue piacularem aquam adspargens singulis, versâ in omnes pietate, poenitentiales psalmos pro omnibus orabat. *Cit ibid. heb. 38. num. 1.*

Fiant aures tuæ &c. *Psal. 129.*

v. 2.

Consimilis est historia sequens priori
num. 2. In hoc psalmo nempè ad
 verba illa : *Fiant aures tue intendentes*
in vocem deprecationis meæ, à sacerdote
 quodam pro homine in extremis consti-
 tuto ac desperato, zelosè recitata, Crucifi-
 xi imago manus ligneas è clavis dissolvit,
 & utramque aurem obturavit; paulò post
 sceleratum spiritum diabolo tradidit. *P.*
Lucianus in festo S. Matthæi.

Si iniquitates observaveris &c.

eod. Psalmov. 3.

S Pater Ephrem testamento suo
 præter alia inseruit hæc verba , ita
 DEO supplicans : Rogo te, ut miserearis
 mei, dignumque me facias unigeniti Fi-
 lli DEI : neque pro rebus à me in vita
 gestis, retribuas mihi. Nam si iniqui-
 tates observaveris Domine : Domine quis
 sustinebit ? Et si secundam Majestatem
 tuam reddideris nobis, quis in iudicio tuo
 misc-

miseri cordiâ dignus censebitur ? &c. S. P.
Ephrem. cit. testament. tom. 3.

Domine non est exaltatum &c.

Psal. 130. v. I.

I.

V Erba sancti Hieronymi sunt : Scio
 humilitatem tuam : Scio te ex af-
 fectu dicere : *Domine, non est exaltatum
 cor meum, neque elati sunt oculi mei.*
 Novi apud te, & apud matrem tuam su-
 perbiam, per quam diabolus cecidit, pe-
 nitens locum non habere &c. Ita S. Hie-
 ron. *ad Eustochium tom. I. de custodia
 Virginitatis post med.* Utinam ad omnem
 loci præsentis lectorem idem dicere cum
 veritate liceret : *Scio humilitatem tuam :
 scio te ex affectu dicere : Domine non
 est &c.*

II.

Tam sanctè usus est sanctissimus Eccle-
 siæ Doctor hoc versiculo ad Eustochium,
 tam impiè abusa est muliercula quædam,
 cujus meminit Florimundus Ræmundus,
 dum ait : Imprudenter sanè atque adeò
 im-

impiè à novis Evangelicis factum est, qui divinos hos cantus (psalmos) tam turpiter profanârunt, ex Ecclesiis in privatorum ædes, ex ædibus in fabrorum officinas, pristinum, atque ergastulum traductos.. Quis enim non indignetur à veteramentario calceos suente divinum illud: *Miserere &c.* aut à fabro ferrum versante illud *De profundis &c.* sine ulla animi attentione, aut devotione mugiri magis, quàm cantari audiens? Quid, quòd nonnulli iisdem turpissimè ad amores, vel jocos ac ludibria abusi sunt, & adhuc abuntuntur? ut vidua illa, quæ Principi alicui placere cupiens, & quasi complexus suos offerens, psalmum centesimum trigesimum: *Domine non est exaltatum cor meum &c.* cantillabat. *Cit. Parte alt. de orig. bares. lib. 8. c. 14. num. ult.*

Memento Domine David &c.

Psal. 131.

Cum per Salomonem perfectum esset templum cum omnibus suis ornamentis, convenit ad regem Salomonem universus Israël, & portaverunt sacerdotes arcam foederis in templum, posueruntque eam in Sancta sanctorum. Verum ut dicunt doctores Judæorum, & maxime Rab. Salomon, quando sacerdotes præcedente Rege, & omnibus senioribus populi, voluerunt arcam Domini inferre intra templum; statim portæ templi se clauferunt. Et tunc sacerdotes coeperunt canere psalmum: *Memento Domine David*, quem psalmum prius David fecerat spiritu prophetico, hoc prævidens, qualiter scilicet portæ templi se clauderent, & quomodo aperirentur. Cantantes ergo illum psalmum ante portas clausas, quando fuerunt in illo versiculo: *Propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui*, id est: Salomonis Regis inuncti, statim portæ se ipsas aperuerunt.

ruerunt. Consimiliter & David eadem de causa fecit psalmum vigesimum tertium praevidens praedicta. Et istum etiam psalmum sacerdotes canebant. Sicut una pars canebat psalmum praedictum *Memento*, & alia pars istum: *Domini est terra* &c. quando ergo canentes, *Memento Domine David*, pervenerunt ad illum versum: *Propter David feruum tuum* &c. Tunc insimul alia pars cantans: *Domini est terra*, pervenit ad illum versum: *Attollite portas* &c. Et tunc ad cantum illorum duorum versiculorum portae templi apertae fuerunt. Sic igitur istos duos psalmos David fecit, praevidens clausuram portarum templi, ut istorum virtute aperirentur. Nec obstat, quod isti duo psalmi simul facti, à David sint tantum in Psalterio distantes, quia sicut dicit Hieronymus in prologo; fuerunt positi non secundum ordinem quo fuerunt facti, sed secundum ordinem, quo fuerunt reperti. Contigit autem in aliquibus, quod illi psalmi, qui primò fuerunt facti, fuerint de ultimis reperti, sicut

patet de psalmo 143. *Benedictus Domi-
nus Deus meus*, quem secundum Hiero-
nymum fecit David pro victoria habita
contra Goliath Philistæum; & sic pri-
mus fuit factus à David, & tamen poni-
tur quasi in ultimo &c. *P. Michaël Ay-
guanus in psal. 23.*

Juravit Dominus David veri-
tatem &c. *Psal. 131. v. 11.*

R Efertur hic versus c. *et si Christus 26.*
de jurejurando. ubi dicitur: Ju-
ramentum per se quidem malum non est,
cùm sit confirmatio veritatis, sed tamen
prohibetur ex causa, quoniam ex fre-
quenti, & incauta juratione perjurium
sæpè contingit.

Hæc requies mea &c. *Psal.*
131. v. 14.

I.

B Eatus Philippus fervus Mariæ, ad-
eiusdem aram in templo abjectus in
genua, dixit: *Hæc requies mea.* Postea
nec Florentino Episcopatu admissio, sum-
mum

mum quoque Episcopatum, ad quem evocabatur, timens, per tres menses elongavit fugiens, & mansit in solitudine pane precario, herbis, & aqua contentus. *Nadal. Ann. Cœlest. 23. August.*

II.

Verbis hîlce divinis abusus esse scribitur stygius venator, qui varias ædes subiisse fertur, quietam, stabilémque sedem fixurus, sed ubique reperit, quod ferre non poterat, cùm rara sit domus, omni virtute, pietatisve odore destituta, tandem ad choréum (*Tank-Hauß*) venit, lætabundus exclamans: *Hac requies mea in seculum seculi: hic habitabo, quoniam elegi eam.* Enimverò persuasum mihi habeo, hodiéque nullum ferè locum, quàm prædictum diabolo plus quæstûs adferre, nam nulli homini sui magis obliviscitur, quàm in choreis. Vid. fusè histor. apud Anton de Guevarra p. 3. *aurear. Epist. pag. m. 73.*

III.

Sanctius usus est hoc versiculo S. Thomas Aquinas, qui monasterium S. Ber-

nardi, *Fossa nova* dictum ingressus, ingra-
vescente morbo, mortéque sua prævisâ,
ait : *Hic requies mea in saculum sæculi.*
Petrus Ribad. apud Meile 7. Martii.

IV.

Sanctus Bertinus Abbas Mummolinus,
& Bertramus navim conscendunt, locum
opportunum construendo monasterio ex-
ploraturi, nullo remige usi, errabundo
tramite navigantes, non dubii, quin na-
vis ad eum locum, dirigente Spiritu san-
cto, appelleretur, in quo monasticæ cellæ
extruendæ forent; cùmque in navi ora-
rent, & psallerent, veniréntque ad ver-
sum illum : *Hæc requies mea in saculum*
sæculi. O rem admiratione dignissi-
mam ! ad littus navicula mira celeritate
appellitur. Tum verò viri sancti in ter-
ram ascendunt, & magno se se fervore ac-
commodant ad extruendum cœnobium,
cui brevî suprema manus imponebatur.
Haræus 5. Septemb. post init.

V.

Eisdem psalmistæ verbis Beatus Petrus
Nicolaus Factor, ubi Valentiam venit,
in-

instantem suam mortem indicavit, cum in lachrymosa suspiria erumpens dixit : *Hæc requies mea in sæculum sæculi , hic habitabo , quoniam elegi eam.* Chronic. strict. Observ. Refor. lib. 5. c. 50.

VI.

S. Laurentius , cum fortè in quadam Angliæ civitate moreretur , lethali febris correptus in ædem Deiparæ sacram afferri voluit, ubi non mediocriter exhilaratus spiritu : *Hæc , inquit , requies mea , hic habitabo.* Et paulò post , fufis precibus, & animâ Deiparæ commendatâ, ex hac vita migravit. *Vid. Francisc. Marchese in Diario Mariano 14. Nov.*

VII.

Henricus III. Imperator Augustus cucullum exambiit, & sancti Vitoni cœnobium ingressus : *Hæc requies mea , inquit , in sæculum sæculi , hic habitabo , quoniam elegi eam.* Bucelin. in Menolog. 14. Jun.

Paravi lucernam &c. *Psal.*

131. v. 17.

S. Paulinus Episc. Nolanus graviter decumbens sub noctis initium, quo lumina accendi solent, suavi, submissaque voce dicere auditus est: *Paravi lucernam Christo meo*, & paucis inde horis lumen istud Ecclesiæ extinctum, & in cœlo accensum est, in omnem æternitatem fulsurum. Ribad. & Meile 22. Jun.

Ecce quàm bonum, & quàm jucundum &c. *Psal.* 132. v. 1.

Et refertur in Jure Canonico loco infra citando.

I.

O quàm bonum, O quàm jucundum, O quàm divinum est, exclamat S. Augustinus, habitare fratres in unum! ut
unum

unum sit cor, una voluntas, una omnium anima, & una forma vivendi : nam diabolus intrare non potest domum, vel mentem, in qua pax dominatur. O quàm ergò jucundum est habitare fratres in unum &c. *Serm. 2. ad fratres in eremo ante med.*

II.

Sancti Martyres, Marcus & Marcellianus germani fratres duro robori, durisque clavis affixi, mira lætitiâ gestientes Davidicum illud intonabant : *Ecce quàm bonum, & quàm jucundum habitare fratres in unum.* March. virg. Aaron. tr. 3. lect. 17.

III.

Et Magdalena de Urfinis mortem in propinquo sentiens, gaudio gestiebat, dicebatque religiosis sororibus : *Ecce quàm bonum, & quàm jucundum habitare fratres in unum.* Le Blanc. in psalmum 96. v. 12.

IV.

Qui ex collegio vestro fuerit, inquit Alexander Papa, & ab auxilio vestro te

ubtraheret, magis Schismaticus, quàm sacerdos esse probabitur. *Ecce*, inquit *Propheta, quam bonum, & quam jucundum habitare fratres in unum!* illi verò in unum non habitant, qui à fratrum solatio se subtrahunt, aut (quod deterius est) fratribus insidias præparant, aut laqueos ponunt. Ita Alexander relatus *c. 4. caus. 3. q. 1.* Refertur hic versiculus & *c. dilectissimis 12. q. 1.*

Sicut unguentum in capite eius &c. Psal. 132. v. 2.

Refertur hic versus *c. de sacra unct.* ubi datur ratio, cur Episcopi caput in consecratione inungatur chrismate. Caput enim inungitur, ait ibi Innocentius tertius, ut ostendatur illius repræsentare personam, de quo dicitur per prophetam: *Sicut unguentum in capite eius, quod descendit in barbam, barbam Aaron.* Caput enim viri Christus; caput Christi, Deus.

Ecce nunc benedicite &c.

Psal. 133.

Ultimus iste in Completorio psalmus
ob illum versum dicitur potissi-
mum : *In noctibus extollite manus ve-
stras in sancta, & benedicite Dominum ;*
sub noctem enim benedicendus DEUS
pro omnibus, quæ toto illo die nobis præ-
stitit, beneficiis. *Hætenus Disquisit.*
Monasticar. lib. 7. tr. 7. disquisit. 4.
sub fin.

Proximè subsequētia verba ex eodem
psalmo, *Qui statis in domo Domini : in*
atriis domus DEI nostri, allegat S. Au-
gustinus serm. 152. in fine cum versiculo
illo : *Beati, qui habitant in domo tua*
Domine : in secula seculorum laudabunt
&c. Psal. 83. v. 5.

Laudate nomen Domini &c.

Psal. 134.

SI canere vis obedientiam, habentem Alleluja, habes præter alios complures, psalmum centesimum trigesium quartum : *Laudate nomen Domini.* Vid. S. Athanasium in interpretatione psalmodum.

**Omnia quæcunq̃ue voluit,
Dominus fecit &c. *Psal. 134.***

v. 6.

AB isto versiculo incipit Canon 74. *dist. 2. de consecrat.* cujus summa est : *Post consecrationem licet figura panis, & vini remaneant, tamen nihil est ibi, nisi corpus & sanguis Christi, nam omnia quæcunq̃ue voluit, dominus fecit, in cælo, & in terra.* Et quia voluit, inquit S. Ambrosius, licet figura panis & vini hic sit; omninò nihil aliud, quàm caro Christi, & sanguis post consecrationem cre-

credenda sunt &c. ita S. Præful Mediola-
nensis c.d.

Confitemini DEO Deorum.

Psal. 135. v. 2.

M Eminit hujus versiculi S. Augusti-
nus *lib. 9. de civit. DEI c. 23. &*
ult. post. init.

**Super flumina Babylonis illic
sedimus, & flevimus &c.**

Psal. 136. v. 1.

A Lludit satis luculenter, & apertè ad
dictum versiculum Jus Canonicum
dans rationem, quare in Septuagesima
Alleluja, atque *gloria in excelsis DEO*,
emittantur: *quia*, inquit, *peccato homi-*
nis veteris à conventu angelica jubilatio-
nis expulsi, in hujus misera vitæ Babylone
super flumina ejus sedemus, & fleamus,
dum recordamur illius Sion, in qua Deum
decet hymnus. c. hi duo 55. dist. 1. de
consecratione. Ab istius psalmi versiculo
Super flumina babylonis &c. in frequen-
tissimo

tissimo Pistoriensium auditorio orationem auspicatus est B. Philippus Benitius
Vit. l. 2. c. 2. circa medium.

Quomodo cantabimus canticum Domini &c. psal. 136.

v. 4.

S Ambrosius c. *trigesimum septimum* dist. 3. de poenitentia tropologicè explicat, inter cætera sic ait: *Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena?* si enim, inquit, caro menti repugnat, nec subdita est animi gubernaculo, & mentis imperio, aliena est terra, quæ non domatur exercitio cultoris, & ideò non potest fructus charitas poenitentiam pacis afferre &c. Exponit & ibidem præfatus doctor tres ultimos versus dicti psalmi centesimi trigesimi sexti.

In conspectu Angelorum psallam tibi. *Psal. 137. v. 1.*

SI chorum ingressuri hunc psalmum, seu versiculum benè expenderent, nemo illorum oscitanter, aut minus attentè laudes divinas decantaturus esset. Nam si coram Venerabili in tabernaculo asseruato, vel exposito divinum peragitur officium, dubium non est, quin *in conspectu Angelorum psallatur*. Et hoc motivo, sacrisque regii Vatis verbis: *In conspectu Angelorum psallam tibi*, divus Bernardus suos omni irreverentiâ, ac torpore excusso, in debita attentione, ac fervore conservare conatus est. Et ceretè, qui modò in hoc suis partibus non deest, & debita reverentia, observantia, & pietatis studio divinis laudibus vacat, sub finem vitæ non sine ingenti animi jubilo, quod toties cecinit, recinere poterit: *In conspectu Angelorum psallam tibi*, non ænigmaticè, sed de facie ad faciem.

Excelsus Dominus &c. *Ibid.*

v. 6.

Altusest DEus, inquit S. Augustinus, erigis te, & fugit à te : humilias te, & descendit ad te. Quare hoc? quia *excelsus est, & humilia respicit : & alta à longè cognoscit.* Serm. 175. de temp.

Domine probâsti me &c.

Psal. 138.

I.

Si tentationes putas esse tui probationem, age post tentationes gratias DEO, dicens : *Domine probâsti me, & cognovisti me.* S. Athanasius in interpretatione psalmorum ad Marcellinum.

II.

S. Philâretus monachus, ubi armentis monasterii præfectus est, è monasterio egrediens illud Davidis canere cœpit: *Domine probâsti me, & cognovisti me.* Simul autem ad animalia propiùs accessit, eaque per prata sibi oibum quæritantia conspexit & mente animoque mirum in modum

in.

inflammatus, manantibus affatim lachry-
mis : Qui regis Iſraël, intende : qui de-
ducis velut ovem Joſeph. (*psal. 79. v. 2.*)
rurus cantabat. *Vit. 6. April. cap. 4.*

Quò ibo à Spiritu tuo &c.

Pſal. 138. v. 7.

Homo ſapiens, inquit S. Auguſtinus,
in omnibus DEum metuit operi-
bus ſuis, ſciens, ſe ejus nunquam præſen-
tiam effugere poſſe ; ſic Pſalmiſta DEO
dicit : *Quò ibo à Spiritu tuo ? & quò à
facie tua fugiam ?* De temp. ſerm. 213.
poſt med.

Si aſcendero in cœlum &c.

Ibid. v. 8.

Audi homo, inquit idem Eccleſiæ
Doctor, ſi receſſeris à DEO, non
effugies manum ejus. Si autem ad eum
acceſſeris, illicò habebis eum, quia nus-
quam recedit. Audi Prophetam dicen-
tem : *Si aſcendero in cœlum, tu illic es :*
ſi deſcendero in infernum, ades. Ubi er-
go

go non est DEUS, quem tu fugis? *Ibid. serm. 233. post init.* Et alibi: Cor tuum abscondis ab homine, inquit; à DEO absconde, si potes. Quomodo abscondis ab eo, cui dictum est à peccatore quodam timente, & confitente: *Quò ibo à spiritu tuo, & à facie tua quò fugiam?* Quærebat, quò fugeret, & evaderet iudicium DEI, & non inveniebat. Ubi enim non est DEUS? *Si ascendero*, inquit, *in cælum, ibi es: si descendero in infernum, ades.* Si vis ab illo fugere, ad ipsum fuge. Ad ipsum fuge confitendo, non ab ipso, latendo. Latere enim non potes. &c. *Tract. 6. in epist. B. Joan. post init.*

Nox illuminatio mea. *Ibid.*

v. 11.

Basilica Sanctæ Genovevæ Parisiensis inter cætera Emblemata Noctuam exhibet hac Psaltis regii epigraphæ insignem: *Nox illuminatio mea.* Sanctum Dionysium Areopagitam Basilicæ S. Genovevæ patronum hoc emblemate exponere.

ponebat auctor, quòd is Christum morientem per Solis deliquium, adeóque noctu agnoverit.

Imperfectum meum viderunt oculi tui. *Ibid. v. 16.*

V Erficulus iste refertur c. *sicut in Sacramento 151. dist. 4. de consecr.*

Ejusdem psalmi versu vigesimo primo usus est S. Ephrem in testamento suo tom. 3. *post med.*

Eripe me Domine &c.

Psal. 139.

I.

S Iteneris ab inimicis, & liberari vis, dic: *Eripe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.* Divus Athanasius in interpretatione psalmorum ad Marcellinum.

II.

Cùm S. Albertus Carmelita tempore nocturno in Messanensi cœnobio ad aram venerabilis Sacramenti die quodam Dominico psalmum legeret: *Eripe*

me Domine ab homine malo. Adest diabolus, strepitu, rugitūque orationis fervorem, & lectionis attentionem perturbans; at vir sanctus imperterritus, attentius psalmum ipsum recitabat; tentator irā exardescens, in lampadem fortius impingit, ut lumen exstinguat: vitrum frangat: & oleo psalterium commaculet; verū divina occurrente potentiā, vitrum projectum non frangitur, oleum non effunditur, lumen non exstinguitur. *Baggatt. de admir. tom. 1. l. 4. c. 4. §. I. n. 13.*

Cogitaverunt supplantare &c. *Psal. 139. v. 5.*

Sanctus Sergius Martyr ob fidem Christi in carcerem conjectus, non suis, sed verbis divinis usus, cum Davide ē variis psalmis canebat: Qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem; & funibus extenderunt laqueum pedibus meis, & cogitaverunt supplantare gressus meos. Sed tu Domine prævīde, & supplantā eos, & libera ab impiis animam meam,

meam, & de manu canis unicam meam.
Le Blanc in psalm. 90. v. 14. in fin.

Domine clamavi ad te &c.

Psal. 140.

Refert Clemens Romanus, fideles singulis diebus in Ecclesiam vesperè convenisse ad recitandum dictum psalmum centesimum quadagesimum, quod hodièque fieri in ecclesiis Orientis Lorius scribit: in nostris verò vice totius psalmi dici secundum ejus versiculum: *Dirigatur Domine oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo.* S. Chrysostomus ait quoque, non temerè decretum à Patribus, ut psalmus 140. diceretur quotidie, est enim *tanquam aliquod pharmacum, & peccatorum piaculum, ut quaecunque sordes, aut macula fuerint à nobis toto die suscepta, dum vel in foro, vel domi, vel quocunque alio loco versamur, eas cum ad vesperum pervenerimus, per spirituale hoc carmen abstergamus.* Sic ille apud Hæstenum disquisit. monasticar. lib. 7. tr. 7. disquisitione 4.

Pone

Pone Domine custodiam &c.

Psal. 140. v. 3. & seqq.

A Sfiduè DEUM invoca, inquit S. Ephrem, clamans ad ipsum : *Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantia labiis meis. Non declines cor meum in verba malitie, ad excusandas excusationes in peccatis. Cum hominibus operantibus iniquitatem &c.* De vita spiritali ad monachum novitium cap. 96. num. 91. Refertur etiam hemiverficulus iste : *Ad excusandas excusationes in peccatis, in Jure Canonico cap. cum tu manifestas de usuris. Citat & S. August. de temp. serm. 232. post init.*

Oleum peccatoris &c. Ibid.

v. 5.

S. Richardus episcopus Cicestriae in Anglia se laudantes, & sibi adulantes omnifariè declinabat, vel cum dedecore ipsos acriter redarguebat, dicens : *Oleum peccatoris non impinguet caput meum : ne videlicet vana gloria, vel adula-*

tur. Adam Wallasser *de arte bene mori-
endi c. 7. sub fin.*

III.

Sanctus Franciscus Patriarcha, coele-
stis inter homines angelus, triumphator
mundi, carnis debellator, diaboli victor,
pronuntiato psalmo : *Voce mea ad Do-
minum clamavi*, in eo Versiculo : *Me
exspectant justi, donec retribuas mihi*,
sub specie stellæ præfulgidæ angelorum
choris invecus est. Vid. *Breviar. Rom.
Nad. 4. Oct. Marchant. Virg. Aaron.
rr. 3. lect. 17.*

IV.

Eundem versum ter repetens Beatus
Conradus Sancti Dominici discipulus,
fixè & lætâ facie intuens Crucifixum, a-
nimam in prædictis verbis Christo red-
didit. *Marchant. loc. cit.*

Considerabam ad dextram

&c. Ibid. v. 5. & 6.

MOrtem suavissimam obiit Melli-
fluus Doctor, omnem suam in
Deipara fiduciam collocando. Hic ta-
men

men in meditatione ultimæ horæ exclamabat : Anima mea , quid ages tunc , cum in lectulo posito corpore exitura es ex hac vita ? quis erit tuus socius itineris , per quod non apparet vestigium hominis ? quis ad iudicium deducet ? quæ fors tua erit , bonæne , an mala ? quis te defendet ? quis te liberabit : *considerabam ad dextram : & non erat , qui cognosceret me : periit fuga à me.* quid misero reliquum ? *clamavi ad te Domine , dixi : tu es spes mea.* Cœlest. panth. P. Engelgrav. in festo Assumpt. B.V.M. §. 4.

Educ de custodia , &c.

Ibid. v. 8.

I.

S. Winocus Abbas cupiens dissolvi , & esse cum Christo : *Educ* , inquit , *de carcere animam meam , ad confitendum nomini tuo.*

II.

Eisdem verbis constantissimus Christi martyr S. Jacobus intercisus vitam & martyrium consummavit ; nam post va-

ria, ac dira tormenta sic loquebatur : Ex-
audi me Domine JEſu Chriſte , & *educ*
de carcere animam meam. Quod cūm di-
xiſſet, capite diminutus eſt. *Harum 27.*
Novemb.

III

Ipfiffimā verborum formulā uſus eſt
ſanctus Gregorius Papa, & Eccleſiæ Do-
ctor, in biennialibus poenē podagræ dolo-
ribus, exclamans : *Educ de carcere ani-*
nam meam ad confitendum nomini tuo.
Ribad. in vit. 12. Mart. Audi Prophe-
tam , inquit S. Auguſtinus, dicentem :
Domine, educ de carcere animam meam.
Carcer meus eſt , uſque dum in corpore
liberatus, terra terræ redditur : Spiritus
cœlo recipitur. *De temp. ſerm. 233. poſt*
med. verſus fin.

Domini-

Domine exaudi orationem
meam : auribus percipe ob-
secrationem meam &c.

Psal. 142.

Psalms iste ex septem pœnitentiali-
bus ultimus est: primi suo loco men-
tionem fecimus, & quod ibi annotatum
non est, hîc breviter refertur.

I.

S. Bernardus adhuc novitius, solitus e-
rat diebus singulis pro anima matris suæ
septem Pœnitentiales psalmos in silentio
dicere. Die verò quadam cum supradi-
ctos psalmos post Completorium incho-
asset, omisit eos per oblivionem, nescio,
an per somnolentiam. Abbas verò Ste-
phanus, cognitâ per spiritum negligenti-
â, die posterâ convenit eum, dicens:
*Frater Bernarde, ubi quæso illos psalmos
tuos hesternâ die dimisisti, aut cui eos
commendasti?* quod audiens adolescens,
ut erat verecundus, & timoratus, erubuit:
& cœpit intra se mirando cogitare, dicens:

Domine DEUS, quomodò palam factum est istud, cujus mihi solus conscius eram : Et intelligens, à viro spiritali se deprehensum esse , procidit ad pedes ejus , negligentiam confitens , & indulgentiam petens &c. *Magn. specul. exemplor. tit. DEFUNCTI exemplo I.*

II.

B. Aloysio ægro quotidie septem Psalmi pœnitentiales lecti sunt sub vesperum. *Nadasi in ann. morient. hebdom. 52. n. 2.*

III.

R. P. Jacobus Wuiecus natione Polonus, Latinis, Græcis, atque Hebraicis literis probè excultus, in extremo actu vitæ S. Augustinum imitatus , Psalmos de pœnitentia sibi prælegi mandavit , quos non sine largo fletu meditabatur. Obiit magnæ sanctitatis opinione. Plura de eo, si lubet , vide apud *Philipp. Alegambe in Bibliotheca Scriptor. Soc. J.* Et R. P. Joannes Uremannus etiam ex Societate Jesu , in morbo lethali Sanctorum res gestas sibi volebat itentidem recitari , interpositis psalmis pœnitentialibus , ut sua
ex

ex illis sensu repetere posset, & miscere sermones. *Cit. ibidem.*

Non intres in iudicium &c.

Ibid. v. 2.

I.

SAncti omnes, inquit Cassianus, quotidianis suspiriis pro substantiæ suæ fragilitate compuncti, dum cogitationum varietates, & conscientiæ suæ latebras, ac penetralia scrutantur, suppliciter clamant: *Non intres in iudicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.* Ita cit. Joan. Cassian. *collat. 23. cap. 17. ab init.*

II.

Verficulus iste: *Non intres in iudicium &c.* cum sequentibus ex aliis diversis psalmis, deservire etiam possunt moribundis, ad excitandam subinde in eis spem, & confidentiam in DEUM. Enumerantur autem *tomo secundo Pedagogi Christiani part. 2. c. 18. sect. 4. §. jaculatorie preces*, hoc ordine:

*Non intres in iudicium cum servo tuo
dulcissime JESU, quia non justificabitur
in conspectu tuo omnis vivens.*

*DEus in nomine tuo saluum me fac:
& in virtute tua iudica me. Psal. 53. v. 3.*

*Domine DEus meus in te speravi: sal-
uum me fac. &c. Psal. 7. v. 1.*

*Diligam te, Domine, fortitudo mea:
Dominus firmamentum meum, & refu-
gium meum, & liberator meus. Psal. 17.
v. 2.*

*Dominus illuminatio mea, & salus
mea, quem timebo? Psal. 26. v. 1.*

*In te, Domine, speravi, non confundar
in aeternum &c. Psal. 30. v. 2.*

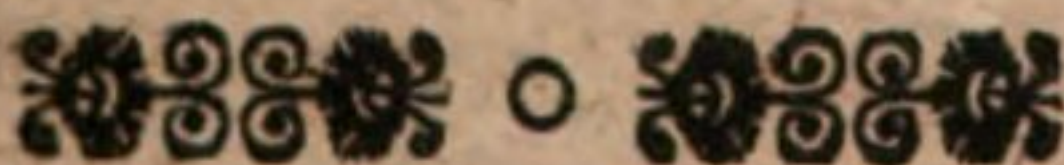
Et quidem ratione dicti versiculi ex
præfato centesimo quadagesimo secun-
do psalmo exemplum habemus in R. P.
Martino Olavio Soc. J. viro celeberrimo,
quem cum morte appropinquante, vox
virésque deficerent, exaudiebatur intus
cum Domino loqui, & inter mortuis vo-
cibus illud itidem usurpare: *Non intres
in iudicium cum servo tuo, Domine: quia
non justificabitur in conspectu tuo omnis
vivens.*

vivens. Nec ita multò post in coelum vocatus est. Philipp. Alegambe in Bibliotheca Scriptor. S. J.

**Notam fac mihi viam tuam
&c. Ibid. v. 8. Spes mea ab uberibus matris meæ &c.**

*Psal. 21. v. 3. 10. &
Seqq.*

MOrtuis parentibus S. Nicolaus Episc. vivendi rationem à DEO ferventissimis precibus efflagitabat, sæpè illud Psalmistæ repetens: *Notam fac mihi viam, in qua ambulem, quia ad te levavi animam meam, spes mea ab uberibus matris meæ, Deus meus es tu, ne discesseris à me.* Et frequenter sacros Codices volventi illud in mentem venit: *Vendite, quæ possidetis, & facite Eleemosynam &c.* Placidus Meile in vit. 6. Decemb.

Benedictus Dominus DEUS meus &c. *psal. 143. v. 1.*

1.

Dignum verè notatu est, quod beatus Hilarius ait, scilicet psal-
 rum seriem, perturbatam, atque confusam
 esse, sed eam confusionem summo ordine,
 atque ex ipsius Spiritûs sancti consilio fa-
 ctam affirmat. Etenim si tempora, qui-
 bus Psalmi conditi sunt, spectare volueris,
 nullum horum ordinem invenies. Psal-
 mum 3. David jam senex, ac pœnè decre-
 pitus composuit, cùm eum armatus filius
 sequeretur. Psalmum verò quinquagesi-
 mum tertium in media ætate, quò tempo-
 re arma Saulis fugiebat. At hunc centesi-
 mum quadragesium tertium : *Benedi-
 ctus Dominus Deus meus, qui docet manus
 meas ad prælium & digitos meos ad bellũ,*
 idem adolescens ac pœnè puer cecinit,
 cùm de Goliath Gigante triumpharet.
 Itaque in hoc divino psalmorum ordine
 constituendo non temporis, sed mystica-
 rum, & spiritualium significationum ra-
 tio

tio habita est. Et quisquis ille fit, qui hunc ordinem psalmis attribuit, certè non sine providentia singulari Spiritûs Domini, id factum esse existimandum est. *Bellarminus conc. I. super psal. 90. p. 1. sub fin.*

II.

S. Barralam, teste divo Basilio, manum thure plenam, & igni à Carnifice ante idolum admotam, non retraxit, nec invertit, ne idolo sacrificâsse videretur. Sed novus hic, christianûsque Scævola immotam in flammis tenuit, lætâ, elatâque voce hoc Canticum suavissimè modulatus : *Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.* P. Engelgrav. Cœlum Empyr. de comm. MM. §. 1.

III.

R. P. Leonardus Lessius Soc. J. in calculi doloribus, aliisque corporis malis præter versiculos alios, & hunc usurpabat : *Benedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.* Vita cap. 18. post med. num. 113.

IV.

Audiamus hîc & Præfulem Hippo-
 nensem : Quia dissimulatis à pugna inte-
 riore, inquit, & delectant vos pugnae ex-
 teriores, ideò non vultis pertinere ad can-
 ticum novum, ubi dicitur : *Qui docet*
manus meas ad pralium, & digitos meos
ad bellum. Est enim bellum, quod secum
 agit homo, dimicans contra concupiscen-
 tias malas : frenans avaritiam, allidens su-
 perbiam, suffocans ambitionem, truci-
 dans libidinem &c. *S. August. serm. 96.*
de temp. post med.

Exaltabo te DEus meus &c.
Psal. 144. v. 1.

Sancto Eleutherio ferreus, ac ignitus
 lectus, non secus ac molle ex flori-
 bus stratum, visus est ; unde exaltabun-
 dus indivinissima illa verba prorupit : *Ex-*
altabo te DEus meus Rex: & benedicam
nomini tuo in seculum seculi. Le Blanc
 in Psal.

Magnus Dominus, & laudabilis &c. *Psat. 144. v. 3.*

Sanctus Decorosus Episc. inter dicendum ad oves pascuæ Dominicæ collapsus, ad aram delatus, ibi exspirans magno sensu dixit : *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, cuius magnitudinis non est finis.* Nadaf. Ann. cœl. 15. Febr.

Miserationes ejus super omnia &c. *Ibid. v. 9.*

Anima defuncti confessa est, quod **DEI** *miserationes sunt super omnia opera ejus.* Vide plura *in vita & relevat. S. Gertrud. lib. 5. cap. 15. post med.*

Fidelis Dominus &c. *Psalmo eod. v. 13.*

S Pater Ephrem hilce verbis purpurati Vatis: *Fidelis Dominus in omnibus verbis suis : & sanctus in omnibus operibus suis*, apologiam ad fratrem quendam de Heli sacerdote conclusit.

Lauda anima mea Dominum &c. *Psal. 145. v. 2.*

I.

S Nicolaus Tolent. ad jugiter laudandum DEum se se itidem Davidicis hisce verbis exult. mulavit : *Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea : psallam DEO meo, quamdiu fuero.* Vit. Germanicè edita. c. 10. in fin. Notandum benè, *quamdiu fuero.* Hinc cano :

*Nunc laudate DEum Monachi, nunc
psallite Mystæ :*

*Post mortem ex merito psallere nemo
potest.*

Laudabo Dominum &c. *Psal. 145. v. 2.*

FR. Victor Bergomat dæmoni dicenti illum damnatum esse, respondit : si sum, ergo DEum in vita laudabo ; sumensque flagellum, & se cædens lætus interea cum Vate regio cantabat : *Laudabo Dominum in vita mea : psallam DEO*
meo,

meo, quàm diu fuero. Annal. 5. Capuc.
1566. apud R. P. Lohner in Biblioth. Tit.
19. §. 5. num. ult.

Dominus solvit &c. Psal. 145.
v. 8.

I.

Cùm Frisii ab Henrico comite Race-
burgi capti, ad instantiam beati
Evernoldi Episcopi Raceburgensis non
dimitterentur, & in festo Paschæ catenis
vincti sub custodia in ecclesia adstarent,
eos à vinculis B. prædictus Antistes aquâ
lustrali cum cæteris fidelibus adspersgens,
dicénsque : *Dominus solvit compeditos,*
liberavit. Bagatt. *de admirand. tom. I.*
l. 5. c. 2. §. 3. n. 23.

II.

S. Hieronymus ad Florentium inter a-
lia scribit etiam hæc verba : Ego, cunctis
peccatorum fordibus inquinatus, diebus
ac noctibus opperior cum tremore redde-
re novissimum quadrantem. Sed tamen
quia *Dominus solvit compeditos*, forsitan
& mihi in sepulchro scelerum jacenti, di-
cet :

cet : Hieronymus, veni foras. *Lib. 1. epist. 4. Et ibid. epist. 37.*

III.

Joannes Cletelius è mercatore ad omnem submissionem demissus in culina DEI servus, obiit anno Christi 1398. cum illud psalmi diceret : *Dominus solvit compeditos : Dominus illuminat cecos.* Et verò illuminatus est oculis morte clausis, non enim ad cecos abiit , sed ad videntes DEum. *Nadas. in Ann. Marian. Sabbat. 3.*

IV.

Isfridus Raceburgensium Wandalarum Episc. cum circuiret coemeterium cum processione, vidit cecum sedentem secus viam, & mendicantem, quem aspergens aquâ benedictâ, prædictum versiculum pronuntiavit : *Dominus solvit compeditos : Dominus illuminat cecos,* & statim usum oculorum recepit. *Cranz. lib. 9. Metropol. 6. 40. apud cit. Bagatt.*

V.

Cum foemina quædam usum oculorum perdidisset, nec de eo recuperando spes
ulla

nulla humana superesset, eam S. Nicolaus Tolent. signo S. Crucis, & Davidicis verbis curavit. Nam ubi Thaumaturgus Pater dixit : *Vade, Dominus erigit elisos, Dominus illuminat cecos*, illicò visum recepit. *Vit. p.2. c.2. sub fin.*

Scilicet in verbis latitat vis fortis, & herbis.

Naminiis ast verbis major inesse solet.

Jucunda, decoraque laudatio.

Psal. 146. v. 1.

Petrus Blefensis, sancto Bernardo, coævus, epistola 86. inter alia sic scribit : Paulus dicit : Psallam spiritu, psallam & mente. Si psallentibus non adsit devotio, licet eundem psalmum millies repetant, non est hic psalmus *jucunda, decoraque laudatio*. Vid. Hæften. alibi cit. *lib.7. tr.5. disquisit.3. post init.*

Non fecit taliter omni nationi.

Psal. 147. v. ult.

B Maria Magdalena de Ursinis Novitiis præfecta, cum suas juvenes

las exuberanti cordis lætitia quandoque
 suaviter subridentes cerneret, læto vultu
 ad eas dixisse fertur: Ridete filiolæ meæ,
 ridete! quia vobis justa causa ridendi,
 quod mundi fluctibus ereptæ, in portum
 hunc salutis securissimum degatis: *Non
 fecit taliter omni nationi.* Coel. Empyr.
 P. Engelgrav. p. 2. de commun. confes-
 sor. §. 1. sub fin.

Laudate Dominum de cœlis
&c. Psal. 148. v. 1.

I.

Cum ante martyrium S. Alexander sa-
 cram Eucharistiam à S. Maximino
 Episcopo sacrum faciente, devotè suscipe-
 ret, angeli de cœlo descendentes, sacrum-
 que circumdantes altare, suavi concentu
 psalmum prædictum auditi sunt canere:
Bagatt. de admirand. tom. 1. l. 1. c. 2. §.
I. n. 17.

II.

Beatus Gerardus, teste S. Bernardo, in
 exitu de hoc Mundo non segnius ac in
 choro cecinit: *Laudate Dominum de*
cœlis,

cœlis, laudate eum in excelsis. Haræus
13. Jun.

III.

Eundem versiculum decantavit jubilans
B. Petrus Cœlestinus, & cum his verbis
psalmum & vitam conclusit: *Hymnus o-*
mnibus Sanctis ejus: filiis Israel, populo
appropinquanti sibi Alleluja. Meminit &
sæpius dicti versiculi cum pluribus seqq.
S. Augustinus *lib. 11. de civit. DEI c. 9.*
Laudate eum omnes &c. Psal.

148. v. 2.

Petrus Antonius Spinellus natione Ita-
lus, patriâ Neapolitanus, paulò
ante decessum cum Deipara salutis suæ
negotium tota semihorâ transegit, illud
ingeminans: *O Domina mea, quæ docui-*
sti me à juventute mea, usque in senectam
& senium ne derelinquas me. (psal. 70. v.
18.) Mox per tres horæ quadrantes, qui
reliqui fuêre, Angelos ad DEI laudes in-
vitavit, illis verbis: *Laudate eum omnes*
Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes
ejus. P. Philipp. Alegambe in Bibliothec.
Scriptor. Soc. J. Ju-

Juvenes laudent &c. *Psal.*

148. v. 12.

L Udovicus non plures quàm 15. annos natus, & frater illius Antonius, ambo S.S. Martyres in Japonia, consocios suos, quorum erant viginti sex, ad fortiter subeundum martyrium animârunt, morientésque læti cecinêre : *Juvenes laudent nomen Domini!*

Exultabunt Sancti in gloria
&c. *Psal.* 149. v. 5.

I.

S Lambertus Martyr abscissum suum caput ad aliorum martyrum sepulchra ferens, dixit : *Exultabunt Sancti in gloria* : & illi responderunt : *Latabuntur in calibilibus suis.* Nadaf. 16. April. Huic consimile est, quod sequitur.

II.

Dum S. Evergislus Episc. ad sepulchrum S. Gereonis, & trecentorum decem, & octo militum martyrum orare incepit : *Exultabunt Sancti in gloria* : respon-

sponsum cœleste audiit : *Latabuntur in cubilibus suis* ; & sacro illorum pulvere omnem capitis dolorem absterfit. *Idem ibidem in Ann. cœlest. 10. Oct.*

III.

Cùm S. Audæmus Episc. Rothomagensis Galliæ , pronuntiaret quondam sacra illa Davidica verba : *Exultabunt sancti in gloria* : angeli responderunt : *Latabuntur in cubilibus suis*. Histor. angelic. 24. August. Contigit Anno 672. Et hujus miraculi memoria adhuc in præsentis inscriptione fervatur in Ecclesia S. Petri Romæ , inquit Bagatta *de admir. orb. Christ. tom. 1. l. 1. c. 2. §. 1. n. 6.*

IV.

Summis laudibus extollendæ sunt illæ piarum mentium relaxationes , quæ spiritualibus redundant commodis. Sic legitur de S. Archiepiscopo Dunstano , quòd ad pulsum citharæ , quo se recreare solebat, psalmos modularetur. Contigit semel , quòd cithara ad parietem suspensa spontè , ac mirè sonare inciperet , & vox illa cœlestis intonaret : *Exultabunt sancti*

Eti in gloria, quod omnes præsentēs maximā admiratione afficiebat. Dunstanus verò hujus significationem, & Domini voluntatem, quòd Christi martyr esset futurus, probè intelligebat. Adeóque hæc musica, & vaticinabatur, & mirè solabatur. *Vid. Petr. Sanch. p. 5. de regno DEI cap. II.*

V.

Transactâ piè, sanctéque hac vitâ, *tunc enim verò exultabunt sancti in gloria: tunc in suis cubilibus letabuntur.* His Psalmographi verbis S. Augustinus concludit sermonem centesimum primum de tempore.

VI.

Finivit & eisdem vitam Ægidius Anglus Soc. J. nam quò propius accedebat hora exuendæ mortalitatis, eò exultabat magis, & gestiebat. Nil ejus ex ore audiebatur, nisi : *Venite, exultemus Domino* (psal. 94. v. 1.) Et : *Exultabunt Sancti in gloria* &c. Nadasi in anno morientium hebdom. 45. num. 12. & ult.

Omnis Spiritus laudet Domi-
num. *Psal. 150. v. 6. & ult.*

I.

DUM Cyrillus Romæ ageret Ann.
867. Romano Pontifici supplica-
turus, ut Sclavorum linguâ ejus Gentis
hominibus, quam baptizaverat, rem di-
vinam faciens uti posset, & de quo in sa-
cro Senatu disceptaretur: essentque non
pauci contradictores, auditur vox tan-
quam de cœlo in hæc verba missa: *Omnis
Spiritus laudet Dominum, & omnis lin-
gua confiteatur ei*; indeque datum Cy-
rillo indultum. *Bagatt. loc. sæpius cit.
tom. 2. l. 5. c. 4. § I. num. II.*

II.

Ad depellenda spectra è domibus u-
tuntur quatuor tabellis virgineâ pergam-
eno obductis, inscribuntque: *Omnis spi-
ritus laudet Dominum*; & tunc in qua-
tuor domûs partibus suspendunt. *Joan.
Bodin. l. 1. de magorum demonia c. 3.*

III.

S. Severinus Noricorum Apostolus
mor-

mortis sub tempore , cū caneretur :
Laudate Dominum in Sanctis ejus , ad
 illa verba : *Omnis Spiritus laudet Do-*
minum : Spiritum suum Creatori reddi-
 dit, DEUM unum & trinum in omnem
 æternitatem laudaturus. *Vid. Nadas.*
Ann. cœlest. 8. Jan.

Si quoque sic noster de corpore spiritus
iret,
Integra votorum tunc mea summa fo-
ret !

IV.

S. Vincentius Ord. Prædicatorum, cū
 non posset Officium Divinum in ultima
 ægritudinis die persolvere , curabat apud
 lectum suum per socium recitari : qui
 cū in Laudibus ad versum illum perve-
 nisset : *Omnis Spiritus laudet Dominum* ,
 ipse multoties id repetendo cum jubilo ,
 spiritum reddidit. Idem de S. Petro Cœ-
 lestino tradit Scriptor vitæ ejus. *Vid.*
Marchant. Virg. Aaronis tract. 3.
lect. 14.

V.

P. Hieronymus à Forolivio in ultima sua infirmitate, cum sub noctem signum campanâ ad salutationem Angelicam daretur, singulari lætitiâ recitabat Psalmum 150. Et cum ad versum : *Omnis spiritus laudet Dominum*, pervenit, piè in Domino obiit. *Calendar. B. V. M. 20. Sept. num. ult.*

VI.

S. Clarus apud Viennam Galliæ Abbas S. Marcelli, triduo ante obitum cœlum sibi aperiri conspexit. Sub mortem in Ecclesiam deportatus, Psalterium decantare ipse cœpit, & prosequentibus fratribus, ultima denique inter verba : *Omnis spiritus laudet Dominum*, cœlestem inter lucem, & miram odoris fragrantiam, felicem animam Creatori transmisit. *Ménèlog. Benedict. 2. Jan.*

VII.

Omnes centum, & quinquaginta psalmos curavit sibi in infirmitate sua prælegi S. Leatfridus. *Vid. Bolland. tom. 1.*

VIII.

Fuêre complures alii, celebres Pſalmo-
phili, regiûque Vatis religioni in decan-
tandis divinis laudibus religiosiffimè ad-
dicti.

S. Winwalocus Abb. quotidie Pſalte-
rium dicere solebat. *Cit. infra 3. Mart.*

S. Aibertus Pſalterium Davidicum to-
tum quotidie perſolvebat. *Bucelin. in
Menolog. 7. April.*

Climacus refert, Mennam monachum
foris redeuntem ante pedes Abbatis pro
benedictione proſtratum, Pſalterium om-
ne ceciniffe.

S. Wolſtanguſ poſt modicum ſomnum
furgens, Pſalterium dicebat: aſcenſo
equo, Pſalterium incipere, nec pauſam, ni-
ſi ad finem facere conſuevit. Ubicun-
que jaceret, ſtaret, vel ambularet, ſem-
per in ore pſalmus &c.

S. Sequanus ab ipſa infantia DEO ad-
hæſit: puer Pſalterium memoriter didi-
cit, nec priùs comedebat, quàm illud ex
integro recitâſſet. *Hæftenus loc. alibi ci-
tato.*

Ex ore S. Meruli psalmodia pœnè nullo tempore cessare consueverat, excepto, cum aut alimentum corpori, aut membra dedisset sopori. *Bolland. 17. Jan.*

Henricus Philippi natione Belga, tam promptæ pietatis erat, ut vel per quietem psalmos recitare auditus sit. *Philipp. Alegambe in Bibliothec. Scriptorum S. J.*

S. Patricius Hiberniæ dictus Apostolus solebat quotidie Psalterium integrum recitare. *Supplement Salisburg. Brev. Rom. 17. Mart. lect. 6. post init.*

Alfredus rex Angliæ sæpè Davidicum Psalterium in sinu suo secum ferebat. *Le Blanc. in psal. 91. v. 4. citans Edovardum Maiber.*

S. Willehadus episcopus ferè singulis diebus recitabat ter Psalterium Davidicum. *Ann. Sanct. Benedict. 8. Novembris.*

S. Vualtericus à prima ætate oves patris ducebat ; sed discendi aviditate impulsus sibi Alphabetum pingi curavit, & ita inter pascendum de illo sollicitus fuit, ut brevè non solum Alphabetum, sed to-

tum disceret Psalterium. *Vid. Marchant. cit. Surium 7. April.*

Nec defunt exempla alterius sexûs. Athanasia septennis puellula brevi edidicit tempore totum Psalterium.

S. Beatrix Ord. Cisterciensis Abbatis-
sa quinto ætatis anno absque errore to-
tum Psalterium ordine memoriter tene-
bat. *Excitato.*

B. Mathildis Henrici primi Imperato-
ris conjunx augustissima, fuit in oratione
adeò pervigil, ut totum Psalterium ante
Matutinas exsolvere solita sit. *Bucelin loc. supra cit. 14. Mart.*

S. Aurea Virgo sedile sibi quoddam
apparabat, quinquaginta à tergo clavis,
totidémque & à dextra, & à læva præfi-
xum, acutùm pungentibus, in eo quoti-
die eousque confedit, quoad certum quin-
quaginta psalmos uni innixa parti, toti-
démque alteri (stupenda res!) atque ter-
tiæ acclinis decantâset. *Cit. ibid. 4. Oct.*

Prætereo alia com-
plura.

**ADDITAMENTUM
PSALTERII
DAVIDICI**

Vel

**Ex omiffis à typothe-
ta, vel ex ferius in ordinem re-
daâis, facilè locis fuis coo-
ptandis.**

Ex

Ex ore infantium , & lacten-
tium &c. *Psal. 8. v. 3.*

BEatus Martinus singulari DEI pro-
videntia in episcopum fuit electus.
Etsi enim omnium esset voluntas, eadē-
que sententia, Martinum Episcopatu Tu-
ronensi dignissimum, felicēque fore Ec-
clesiam tali, tantōque sacerdote ; tamen
nonnulli ex episcopis , qui convenerant ,
impiē , pertinacitēque repugnabant ,
quòd vilis esset, minúsque scientiā prædi-
tus. Inter eos quidam Defensor nomi-
ne vir doctus & magnæ auctoritatis , cu-
jus exstat opus Locorum communium,
pertinaciter resistebat, qui tamen prophe-
ticā lectione eodem die mirabiliter, DEO
ita providente, repressus est. Cū enim
sumpto Psalterio Lector unus sacras lite-
ras de more consulere, aperto volumine

in eum incidit versum: *Ex ore infantium,
& lactentium perfecisti laudem, ut de-
struas inimicum, & defensorem.* (Sic e-
nim habebat antiqua Gallorum lectio.)
Quo lecto clamor populi tollitur, & pars
adversa confunditur. Atque ita persua-
sum omnibus est, divinâ providentia hunc
psalmi versiculum lectum fuisse, ut adver-
sarii conticescerent. Et D. Martinus
Cathedram infantium vel lactentium o-
raculo Spiritûs sancti loquentium confir-
matam accepit. *Severus Sulpitius, & Su-
rius in vita ejus, citati ab Antonio Dan-
roultio cap. 2. florum Exemplor. tit. 24.
num. 6.*

**Inimici defecerunt frameæ
&c. Psal. 9. v. 7.**

DÆmonis quiritatio est ad S. Anto-
nium Magnum: Cur mihi fru-
stra imputant monachi? Cur mihi om-
nes Christianorum populî maledicunt?
Et Antonius: Juste faciunt: tuis enim
frequenter molestantur insidiis. At ille
ait: Nihil ego facio, sed ipsi se invicem

turbant. Nam ego miserabilis factus sum. Rogo, nōne legisti: *Quia defecerunt inimici frameæ in finem: & civitates eorum destruxisti?* En nullum jam habeo locum, nullam possideo civitatem, jam mihi nulla sunt arma: per omnes actiones, cunctasque provincias Christi personat nomen &c. *Bolland. 17. Jan. num. 54.*

Periit memoria eorum &c.

Psal. 9. v. 8.

Bartholomæus Bustamantius è Soc. Jesu vir religiosissimus, cū de vanitate rerum hujus Mundi, brevitate, & fallacia sermo incideret, vehementi cum gemitu solebat erumpere: Quid tot proceribus, tot principibus, quos ego novi, actum est? Ego Carolum V. tanta cum Majestate, ego hos, illōsque dynastas novi, quos videbatur, ne ipsa quidem mors audere propiūs adire: mortui sunt. Ego tot Pontifices, Cardinales, Antistites, Doctores, Concionatores celeberrimos, atque eminentissimos novi, & jam non sunt:

sunt : *Periit memoria eorum cum sonitu* &c. P. Laurent. Keppler in via purgat. confid. 10.

Salvum me fac Domine &c.

Psal. 11. v. 2.

PAulò ante, quàm crura confringerentur sancto Quirioni, cœpit psallere : *Salvum me fac, Domine, quoniam deficit sanctus* &c. Bolland. 10. Martii cap. 3. num. 10.

Providebam Dominum &c.

psal. 15. v. 8.

OMnes quidem solitâ psallendi modulatione versiculum hunc concinimus, inquit Cassianus : *Providebam Dominum in conspectu meo semper : quoniam à dextris est mihi, ne commovear.* Virtutem verò ejus non nisi pauci, experitque percipiunt. Ille etenim solus vim atque intellectum hujus carminis efficaciter assequitur, qui perveniens ad istam, de qua loquimur, corporis atque animæ

puritatem ; intelligit enim , se cunctis
momentis , ne rursus ab eadem devolvatur , à Domino conservari : dextrásque
suas, id est, operationes sanctas ab eodem
jugiter communiri *Collat. 12. cap. 5.*

**Si mei non fuerint dominati
&c. *Psal. 18. v. 14.***

V Ide super hoc versiculo historiolum
loco suo, cui adde sequentem : B.
Benedictus Papa eo nomine XII. agnatos
& consanguineos fingebat sibi ignotos.
Cúmque instarent quotidie multi , urge-
réntque, ut eos promoveret, Davidicum
illud subinferens, pro insigni argumento
iisdem objiciebat : *Si mei non fuerint
dominati , tunc immaculatus ero : & emun-
dabor à delicto maximo ; dignissima &
convenientissima Pontificis Majestati , &
Sanctitati voce sæpissimè ingerens : Pon-
tifices Romanos consanguineos non habere.*
Vide plura de eodem præclara apud P.
Gabriel. Bucelin. in Menolog. Benedict.
25. Aprilis.

Hi in curribus, & hi in equis
&c. *Psal. 19. v. 8.*

S Adelelmus Abbas Burgis in Hispania, Tego fluvio aquis pluvialibus eo tempore latè intumentis, inhabitantis in se Numinis auxilio fretus, cum frontem, ac deinde aquas efformatâ cruce consignâset, illa Psalmistæ verba protulit : *Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini DEI nostri speravimus*, & intrepidè flumen trajecit. Rex miraculo attonitus ad ejus se abijcit pedes, eosque, ac manus exosculatur : salutem ei animæ suæ ac corporis, regniquè incolomitatem commendans. *Bolland. in vit. 30. Jan. num. 20.*

Domine in virtute tua &c.
Psal. 20.

Joanna Princeps Lusitaniæ Alphonsi V. filia, sanctimonialis S. Dominici, singulari & innocentia, & sanctitatis apud omnes opinione vixit. Lethali morbo correpta, inter alia morituris pulcher-

rima relicta documenta, legitur etiam de illa, quod ter prædictum psalmum vigesimum repetierit. *Vid. Padag. Christ. tom. 2. part. 2. cap. 18. sect. 4. de exemplis felicis mortis.*

Prævenisti eum &c. *Ibid.*

v. 4.

S. Richardus episcopus multoties antequam rogaretur, pauperibus elemosynam erogabat, & cum diceretur ei, quare tribuisti eis non petentibus? respondit, scriptum esse: *Domine prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis.* Intellexit nimirum vir DEO plenus virtutem illius veteris proverbii: Qui citò dat, bis dat: qui tardat, nec semel is dat. Hilaris enim dator & cirus, ex cordis affectione, & dati largitione meritò geminatam meretur retributionis reportare mercedem. *Godefrid. Henschen in vit. 3. April. num. 39.*

DEus, DEus meus respice in
me &c. *Psal.* 21.

Contigit quodam tempore , ut non paucis noctibus è somno non sine terrore experrectus Henticus Sufo, neſcio quidnam, mox pſalmum illum de Chriſti paſſione, cujus eſt initium : *DEus Deus meus , reſpice in me* , inchoaret. Quem pſalmum Dominus JESUS in Cruce pendens, atque illa extrema neceſſitate tum à Patre, tum à creaturis omnibus dereli- ctus, fertur dixiſſe. Quæ quidem con- tinua hujus pſalmi repetitio, vel comme- moratio initii illius, ſimul atque evigilâſ- ſet, admodum perterruiſit illum, haud vul- gariter ſibi metuentem. Clamavit ergo ad Dominum Cruci hærentem , idque cum acerbis lachrymis , dicens : *Eheu Domine DEus, nōne ruruſus mibi tecum ferenda Crux eſt ?* &c. Accedente de- inde Cruce , ut illi fuerat ante ſignifica- tum, immanes quædam afflictiones illi ac- crefcere cœperunt, atque in dies augmen- ta capere, quæ tandem uſque eò excreve-

runt, ut illum, alioquin debilem, ad extremum vitæ punctum perducerent.

Bolland. in vit. 25. Jan. num. 86.

Dominus regit me &c. Psal.

22. v. 1.

S. Marcus eremita (de quo & alibi) ingruente vesperâ recitat, elevatis in coelum manibus, psalmum : *Dominus regit me, & nihil mihi deerit &c.* Et reficitur coenâ divinitus apparatâ. *Cit. 29. Mart. in vit. num. 11. ubi hac fusiùs.*

Dirige me Domine &c. Psal.

24. v. 5.

S. Gregorius IIX. Pontificis Maximi dignum æternitate symbolum celebratur : *Dirige me Domine in veritate tua.* Bucelin. in Menolog. 16. Decemb.

Judica me Domine &c. Psal.

25. v. 1.

B. Martinus sacrae familiae Camaldulensis Generalis, cursu vitæ gloriose

riose exacto, sacris munitus deferri in Ecclesiam voluit, ubi ultimum momentum expectans, & psalmum denique recitans:

Judica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum &c. ad illa verba: Domine dilexi decorem domus tue, coelestem inter odoris fragrantiam extinctus est. Cit. ibid. 13. Sept.

Odivi ecclesiam malignantium &c. *Psal. 25. v. 5.*

S. Vincentius Abbas martyr in hæresin Arianam summis viribus inventus est: rem vero Ecclesiæ acerrimè pugnavit. Illud quoque notum in hostes jecit: *Odivi ecclesiam malignantium: & cum impiis non sedebo.* Belland. in act. SS. 11. Martii num. 5.

Domine dilexi decorem &c.

Ibid. v. 8.

S. Majolus Abbas Cluniacensis ante obitum suum sæpius hos versiculos gaudens repetebat: *Domine dilexi decorem domus tue, & locum habitationis glorie*

ria tua. Et : Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum : concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Psal. 83. v. 2. Rursum : Elegi abjectus esse in domo DEI mei, magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum ? Psal. 83. v. 11. P. Godefrid. Henschen. 11. Maij in vis.

In quorum manibus &c.

Psal. 25. v. 10.

S. Furseus Confessor inter alia monita salutis, quibus Clodoveum II. Regem Francorum instruxit, etiam usus est verbis istis Regii prophetæ : *In quorum manibus iniquitates sunt : dextera eorum repleta est muneribus.* Bolland. in vit. 16. Jan. num. 13,

Ipsi infirmati sunt &c. Psal. 26. v. 2.

Cum tollerent milites lapides, ut in 40. Martyres Sebastenos jacerent, se ipsos cædebant. Commotus autem Dux in furore tulit lapidem, ut percuteret aliquem de Sanctis in faciem : & percutiens ma-

maxillas Præsidis ethnici confregit illi faciem. Et ait unus ex Christi Athletis, nomine Quirion : Domine, qui expugnant nos inimici nostri, *Ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.* Verè gladius eorum intret in corda ipsorum : & arcus eorum confringatur. Psal. 36. v. 15. Vid. cit. in Act. SS. 10. Martii cap. 1. num. 5.

Ad te Domine clamabo &c.

&c. Psal 27. v. 1. & 9.

SAnctæ Gertrudi ex singulis verbis psalmorum lectionum, ac responso-
riorum interlucebat inexplicabilis suavi-
tas divinæ cognitionis, ac influebat ani-
mam ejus medullitùs efficax delectatio
intellectuum spiritualium cùm enim in
psalmo : *Ad te Domine clamabo*, in il-
lo versu : *Salvum fac populum tuum*
Domine, & benedic hereditati tue, desi-
deraret, ut Dominus largam benedictio-
nis gratiam porrigeret super universam
Ecclesiam, Dominus respondit : Quid
vis dilecta mea, ut faciam? *Vid. cetera in*
vit. & revelat. S. Gertrudis lib. 4. cap. 36.

Quæ

Quæ utilitas in sanguine meo
&c. *Psal. 29. v. 10.*

S. Maimbodus Martyr non curabat partem sui inferiorem : vilefcebatur ei homo exterior , quem noverat corruptibilem, Davidicum illud semper in ore habens : *Quæ utilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionem ?* Nitebatur inferiorem hominem suo Auçtori immaculatum conservare : in lege Domini perfectè ambulare &c. *Bolland. in Actis 23. Jan. num. 4.*

In te Domine speravi &c.

Psal. 30. v. 2. & 6.

A Dde fol. 48. sequentia: ibi enim proprius illorum locus est.

I.

Beata Margarita Hungarica Virgo Ordinis Prædicatorum, receptis devotissimè Sacramentis ad extremam horam veniens, incepit psalmum illum : *In te Domine speravi.* Et cùm dixisset : *In manus tuas commendo spiritum meum,* felicem

cem animam transmissit ad cœlum. *Cit. in vita 28. Jan. num. 46.*

II.

S. Odulphus monachus , mortis suæ præscius invitat Fratres ad canendas secum psalmos : & dum versum : *In manus tuas commendo spiritum meum* complevit, vitæ etiam curriculum explevit. *Bucelin in Menolog. 12. Jun.*

III.

Beata Teuteria virgo obiit adstantibus Angelis inter suprema verba : *In manus tuas Domine commendo spiritum meum.* *Cit. ibid. 24. Julii.*

Immittet Angelus Domini
Psal. 33. v. 8.

S. Marcus anachoreta, appropinquante morte, se ipsum præter alia verba, sic animâsse legitur : Quare tristis es, anima mea : ne timeas ; non enim detineberis in custodia infernali, neque demones ullatenus poterunt accusare te, audi Davidem dicentem in psalmo : *Im-*
mittet

*mittet Angelus Domini in circuitu ti-
mentium eum : & eripiet eos. Vit. 29.
Mart. num. 5.*

**Inquirentes autem Dominum
&c. *Ibid v. 11.***

S Columbo in Scotia presbytero, &
multorum monachorum Patri su-
premus in Psalterii scriptione labor fuit,
quo iis in verbis desiit : *Inquirentes au-
tem Dominum non deficient omni bono &c.*
Et imminente, quam præviderat, horâ, in
lectulo se suo, durissima nempe petra, &
lapideo pulvinari reclinans, evocatos di-
scipulos ad charitatem non fictam exhor-
tatus est ; inde media jam nocte solus ad
ecclesiam progressus, felicissimè in Do-
mino obdormiit. *Bucelin. in Menolog.*
9. Jun.

Cùm mihi molesti essent &c.
Psal. 34. v. 13.

I.

Cùm Heribertus Ravennas Archiepi-
scopus tam grave contra S. Guido-
nem

nem Abbatem exaggeraret odium, ut decretum haberet, armatus venire, & Pomposianum destruere cœnobium; vir DEI se cum omnibus monachis devotissimè, contritòque corde in orationem dedit, nam à parvo usque ad maximum induti sunt asperrimis vestibus & ciliciis, cantantes cum Psalmographo : *Cùm mihi molesti essent, induebar cilicio, & perpetua firmata est amicitia Heribertum inter & dictum monasterium. Vita 31. Martii num. II.*

II.

Semper habeto in memoria verbum Prophetæ dicentis : *Cùm mihi molesti essent dæmones, induebar cilicio. Humiliabam in jejuniis animam meam : & oratio de sinu meo non recedebat.* Joann. Climacus 14. gradu scalæ cœlest. post med. versùs fin.

III.

Quoties S. Paula infirmitate corpusculi, quam incredibili abstinentiâ, & duplicitatis contraxerat jejuniis, vexabatur : præter alia ex lacris paginis, hoc in ore
vol-

volvebat : *Humiliavi in jejunio animam meam, & totum lectum meum versasti in infirmitate mea &c. Psal. 40. v. 4. Vid. S. Hieronym. epist. famil. lib. 3. ad Eustochium post init.*

**Miser factus sum &c. Psal. 37.
v. 7. & 8.**

FRequenter est nobis versiculus iste cum genitu, lachrymisque repetendus : *Miser factus sum, & curvatus meque in finem : tota die contristatus ingrediebar : quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : & non est sanitas in carne mea &c.* Tunc enim hæc competenter, & in veritate deflebimus, cum post longam puritatem corporis nostri, sperantes jam carnalia nos omnimodis evasisse contagia, stimulos carnis ob elationem cordis adversum nos rursus sentimus insurgere : vel certè ad fallaciam somniorum impuritas nos pristinae colluvionis adspersit. *Joan. Cassianus collat. 12. cap. 6. post med.*

Advena sum &c. Psal. 38.

v. 13.

S Paula nobilissima matrona Romana ,
 quæ in Bethlehem annis viginti
 sanctissimè vixit, illud crebrius inferebat:
*Advena sum , & peregrina , sicut omnes
 patres mei.* S. Hieronym. epist. famil. lib.
 3. ad Eustochium post init.

**Expectans expectavi Domi-
 num &c. Psal. 39. v. 2.**

& 3.

I.

S Aredius episcopus Vapincensis in
 Gallia, à naufragio ereptus ab An-
 gelo , & sedens in saxo devotè canebat :
*Expectans expectavi Dominum , & in-
 tendit mihi. Et statuit supra petram pe-
 des meos &c.* Henschen. & Paperochius
 in act. SS. 1. Maij.

II.

P. Franciscus Suarez , quem Paulus V.
 Pont. Max. datis ad eum quaternis litte-

ris Apostolicis *Doctorem eximium* vocat, Olysi pone à morte intercipitur. In morbo suo hilaris, atque animi alacer ingeminabat identidem illa verba : *Exspectans expectavi Dominum. Quam dilecta tabernacula tua Domine.* Psal. 83. v. 2. Plura de gravissimo hoc viro vide apud R. P. Philipp. Alegambe in *Bibliotheca Scriptor. Soc. J.*

Domine ne longè facias &c.

Psal. 39. v. 12.

Monet S. Gregorius M. universos per scelladam Episcopos, ut recitando hunc psalmum divinam opem contra hostium suorum varias insidias implorent. Quia, inquit, in omnibus divinæ protectionis auxilio opus est; voce cordis singuli clamemus ad Dominum, dicentes : *Domine, ne longè facias auxilium tuum à me, ad defensionem meam respice.* Manifestum namque est, quia nisi ipse auxiliatus fuerit, & ad se clamantes defenderit, hostis noster vinci non poterit. Ita S. Pontifex lib. 4. *Epistolarum* c. 110. ante med. Quem-

Quemadmodum desiderat
cervus &c. Psalm. 41.

I.

Psalium istum quidam Religiosi pro defuncto pluribus diebus recitârunt. Historia hæc est. Wilhelmus è nobilissima stirpe tenerum etiamnum nomen cœnobio dedit, in quo, impleto Probationis anno, vitam etiam complevit innocens adolescens. A morte adfuit monachorum cuipiam, & se in pœnis esse dixit. Lachrymante illo, quòd integerri-mæ innocentiaë adolescens ita cruciaretur, dixit: Noli flere, quia nullam aliam patior pœnam, nisi quòd non dum vidi DEUM. Ergo preces pro se ab Abbate in Capitulo indici, & Collectam de S. Michaële dici petiit. Abbas missam de dicto Archangelo legit, & omnibus in Capitulo psalmum: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum &c.* per septem dies singulis pro illo dicendum indixit. Conradus, postea Prior ad illa verba: *DEUS, Deus meus, ad te de*

R

Ince

luce vigilo &c. (Psal. 62. v. 2.) non nihil obdormiscens, vidit Wilhelmum, qui sub beatissimæ Virginis pallio stabat lætus, dicebátque cum plurima gratulatione, septem se diebus in illo carentiæ visionis DEI Purgatorio fuisse. Nunc, inquit, liberatus sum. *Ita ferè ad verbum ex Joann. Nadasi in anno morient. & mortuor. hebdom. 10. num. 4.*

II.

Non solùm mortuos, sed & morituros juvant dictus psalmus, & versiculus *Quemadmodùm desiderat cervus &c.* ut suo loco relatum est, quò etiam pertinet B. Aloysius, cui ægro pariter in usu idem psalmus erat. *Vid. cit. ibid. hebdom. 52. num. 2. in fin.*

Quare tristis es anima mea &c.

Psal. 41. v. 6. & seqq.

S. Paula religiosissima foemina, in mœrore cantabat: *Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me? spera in DEO, quoniam adhuc confitebor illi; salutare vultûs mei, & Deus meus.*

S. Hie-

S. Hieronymus epist. famil. lib. 3. ad Eustochium Virginem post med.

In te inimicos nostros &c. Psal.

43. v. 6. & seq.

INfirmitatis nostræ memores, nec posse nos vitiorum hostes fragili carne circumdatos sine illius (DEI) adiutorio superare, dicamus: *In te inimicos nostros ventilabimus cornu: & in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo: & gladius meus non salvabit me &c.* Joan. Cassianus lib. 12. de spiritu superbiæ cap. 17. circa med.

Venite & videte &c. Psal. 45.

v. 9.

PAulus beatæ memoriæ discipulus Abbatis Antonii videns virum unum nigrum & obscurum toto corde, & demones ex utraque parte eum trahentes ad se, ingredi templum, egredi autem splendidum vultu & corpore, demones autem de longè sequentes, angelumque

R z

juxta

juxta illum gaudentem valdè , alta vocè
exsiliens cum gaudio ac DEum benedi-
cens clamabat : *Venite, & videte opera*
Domini, quomodo vult omnes homines
salvare. *Venite, & videte*, quia potens
est, peccata remittere. *Jacob. Marchant.*
ex vitis PP. Hort. Pastor. tr. 3. de chari-
tate lect. 9. ubi fusè.

Sicut audivimus, sic vidimus
&c. *Psal. 47. v. 9.*

Cùm B. Ascelina Priorissa Wallencu-
riensis B. Mariam monialem Ci-
sterciensem, sibi post mortem apparen-
tem, de statu suo interrogaret, respondit :
Sicut audivimus, sic vidimus, in civitate
Domini virtutum, in civitate DEI no-
stri, cūque dicto disparuit. *Bucelin. in*
Menolog. 10. Jun. Vid. super hoc versu-
culo alia duo exempla loco suo.

Invoca me in die &c. *Psal.* 49.

v. 15.

Constantinus obsidione cingens rebellem Constantinopolim, præter omnem expectationem, novem suorum millia amiserat conflictu gemino. Cúmque nocte intempestatâ attritum suum robur contemplaretur, suspiravit in cœlum, tanquam ad victoriarum suarum fontem, viditque illic eadem, quæ contra Maxentium pugnaturus olim videbat beatæ Crucis insignia, & compositum in characteres stellarum lucentium ordinem, quasi patentes promissæ à DEO victoriæ literas in hæc verba legebat : *Invoca me in die afflictionis : eruan te, & honorificabis me &c.* Nadas. in ann. Crucifixi hebdomat. 2. num. 3.

Miserere mei DEus &c.

***Psal.* 50.**

Bartholomæus monachus animarum in purgatoriis ignibus cruciatarum patronus fuit singularis ; nam pro

illis singulis diebus, centies & quinquagies psalmum *Miserere* recitare consueverat. *Bucelin. in Menolog. 24. Aug.*

Iniquitatem meam ego cognosco &c. *Psal. 50. v. 5.*

ANte omnia fratres, inquit Faustus Abbas Lirinensis, sollicito corde negligentias nostras quotidie discutiamus easque nobis discussâ teporis nebulâ ante oculos constituamus, dicentes illud: *Peccatum meum ego cognosco, & delictum meum contra me est semper.* Serm. 4. ad Monachos post med.

Asperges me &c. Psal. 50.
v. 9.

Saviniano tum adhuc ethnico **DEUM** agnoscere quærenti, & librum aperienti, versus ille occurrit: *Asperges me, & mundabor &c.* Hunc ergo cum lachrymis versanti, Angelus baptismo ut mundaretur, persuasit. *Nedaf. in ann. Angel. hebdom. 39. n. 4.*

An.

Auditui meo dabis gaudium

&c. Psal. 50. v. 10.

IN B. Mentiae Abbatisſae transitu auditum sunt Angeli cantu admirabili hunc versiculum ſæpiùs repetentes : *Auditui meo dabis gaudium, & letitiam : & exultabunt ossa humiliata.* Citat. in ann. Angelic. hebdom. 8. num. 3.

Convertentur inimici mei &c.

Psal. 55. v. 10.

S. Guthlacus presbyter, qui inter illustriores Ecclesiae Occidentalis anachoretas eminuit, auditis daemonum technis, jejunium Eliae, Moyſis & Christi suadentium, psallebat : *Convertantur inimici mei retrorsum*, & illicò confusi disparuerunt. *Vid. Godefrid. Henschen* I I. April. in vita num. 18.

Melior est misericordia tua &c.

Psal. 62. v. 4.

JOannes de Vilela majorum in Aragonia S. Jacobi Equitum Commenda-

tor in mortis agone solebat dicere, nunc demum se penetrâsse ad suavem fundum cœlestis illius dicti: *Melior est misericordia tua super vitas.* Quotquot vitas haberet Mundus, meliorem esse plenam vitæ æternitate misericordiam DEI super omnes vitas. *Nadasi in anno morientium hebdom. 40. num. 7.*

Hæc mutatio dexteræ &c.

Psal. 76. v. 11.

B. Daniel splendore generis excel-
lens, cognatis valedixit, & ex equi-
te factus est monachus, mirantibus omni-
bus, & dicentibus: *Hæc mutatio dexte-
ræ Excelsi.* Menolog. Benedictin. 26.
Decembr.

In mari via tua &c. Psal. 76.
v. 20.

S. Germanus Episcop. Martyr in Gal-
liam rotæ plaustrî insidens navi-
gat, quam conscendens cœpit psallere:
*In mari via tua Domine & semita tua
in aquis multis &c.* Vide plura apud Go-
defrid.

defrid. Henschen. *in act. SS. 2. Maij c. 3. n. 9.*

Ibunt de virtute &c. Psal. 83.
v. 8.

QUÆ ad hunc versiculum annotatae sunt, proprius illorum commonstrat locus, quò pertinet, quod sequitur. S. Aichardus Abbas vigesimum ætatis annum agens, missus in quodam cœnobii negotio, dum Canonicas ex more Horas solus recitaret, voce hâc cœlo delapsâ: *Ibunt Sancti de virtute in virtutem*, mirè confortatus, exin stimulos longè acriores ad conscendendū perfectionis culmen sibi adhiberi persensit, & ipse adhibuit. *Bucelin. in Menolog. 15. Sept.*

Suavis & mitis &c. Psal. 85.

v 5.

S. Theodardus Archiepiscopus Narbonensis in Gallia, cū obitûs sui diem non longè abesse prospiceret, accepto sacro Viatico, fat longas ad DEUM

R s

pre-

preces fudit, quas inter continentur etiam hæc verba, notatu sanè digna: *Sua-vis es, & mitis, & multa misericordia omnibus invocantibus te.* Si enim observaveris iniquitates Domine, quis sustinebit? Ergo, cum jam tempus miserendi instet, DEUS ne elongeris à me, sed in auxilium meum clementer respice. Confundantur, & deficient, qui quærunt animam meam, ut auferant eam &c. *Ita Theodardus, paulò post in Domino obdormiens. Vid. Henschen. in Actis SS. I. Maij.*

Qui habitat in adiutorio Altissimi &c. *Psal. 90.*

DUM P. Franciscus Costerus ultimis Sacramentis imburetur, rogatus, an lubens moreretur, illis divi Ambrosii verbis respondit: *Ita vixi, ut me vixisse non pudeat; mori autem non timeo, quia bonum Dominum habeo.* Denique cum XC. illi psalmus à quo piam nostrum recitaretur, & ad singulos propè versus, eorum in se sententias locum jam habuisset

se affirmaret, illis verbis recitatis : *Osten-*
dami illi salutare meum, hoc porrò, ait, à
Domino jam reliquum exspecto &c. *P.*
Philipp. Alegambe in Bibliothec. Scrip-
torum S. J.

Quoniam in me speravit &c.

Psal. 90. v. 14.

A Ude sperare corde in DEI sinum
projecto feliciter. Audi canentes
Alphonso Rodroquez Soc. JESU Coad-
jutori è cœlo DEI nomine Angelos in
hæc verba : *Quoniam in me speravit, li-*
berabo eum : protegam eum, quoniam co-
gnovit nomen meum. Nadasi in Anno
Angelico hebdom. 6. num. 6.

Cum ipso sum in tribulatione
&c. *Psal. 90. v. 15.*

P. Joannes Amadæus S. J. erat erga
patientem Christum inflamma-
tissimus, & se pro felici morte illi com-
mendari cùm rogâisset, visus est à Christo
quinque vulneribus, velut funiculis alli-
gatus, ad Patrem trahi in cœlum, cum

hoc responso : *Cum ipso sum in tribulatione : eripiam eum , & glorificabo eum.*
 In morbo phrenesin timebat, & quietem sibi à DEO peti petebat : petenti id pro illo cuidam responsum : *In pace in idipsum dormiet & requiescet.* (Psal. 4. v. 9.)
Ex ann. Crucifix P. Nadas. hebdom. 26. num. 5.

**Misericordiam & iudicium
cantabo &c. Psal. 100.**

UBI ex hac vita discessit S. Monica, Psalterium arripuit Euodius, & cantare cæpit psalmum, cui respondebamus inquit S. Augustinus, tota domus : *Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine.* S. Aug. lib. 9. confess. cap. 12. num. 3.

**DEUS laudem meam &c.
Psal. 108.**

SOROR Kenelmi regis Merciorum, quæ erat auctor illius cædis, cùm funus deduceretur, psalmum centesimum octavum,

vum. *DEUS laudem meam* &c. nescio, quo præstigio nequitiae retrogradè recitans, oculos amisit, cum sanguinis profluvio. Exstant adhuc signa cruoris, DEI ultionem spirantia in ejus Psalterio, quod tum manu tenui, inquit Scriptor horribilium historiarum lib. 1. citans *Ranulphum lib. 5. cap. 29. in Polychronico.*

Laudate pueri Dominum &c.
Psal. 112.

B. Egino Abbas Pisis in morbum incidit, ibique SS. Ecclesiae Sacramentis ritè susceptis, sæpiùs psalmum: *Laudate pueri Dominum* &c. pronuntians, in ultimo tandem versu beatam coelo animam transmisit anno Christi 1122. *Bucelin. in Menologio 15. Julii.*

Utinam dirigantur viæ &c.
Psal. 118. v. 5.

B. Pius V. Papa in diplomatum signo veluti sibi proprium inscribi jussit
R 7 pium

pium illud regii Vatis optatum: *Utinam dirigantur via mee ad custodiendas justificationes tuas!* Henschen. in vita s. Maij.

Cùm dederit dilectis &c.

Psal. 126. v. 2.

Cùm Ven. Pater Chrysostomus à Conceptione, monachus Vallis Ecclesiarum aliquando Horas Canonicas legeret, & ad eum versiculum perveniret: *Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini*, se infra mensem obtenturum, voce à cœlo lapsâ apertè & distinctè audire meruit; & infra terminum prædictum, obdormiens in Domino, in ejus hæreditatem introductus est. *Cit. ibid. 17. Oct.*

Hinc luculenter satis constare arbitror, quàm magni ab omnibus jure æstimari debeat jugis, ac continuus Psalterii Davidici usus. Ante oculos enim nostros vidimus hætenus tot exempla piarum mentium, quæ in variis eventibus, casibus, periculis, tentationibus, vitæ molestiis,

lestiis,

lestiis , corporis infirmitatibus , ipsóque mortis conflictu devota psalmorum recitatione sunt usæ. Ut adeóque verba celeberris illius Scriptoris, Jacobi Marchantii notatu dignissima censeam, sunt autem ista : *Ex sacris psalmis, inquit, juvat memoria infigere versus pios , qui diversis occasionibus servire possint ad animum erigendum, & excitandum, sive manè , sive vespere , sive in tentatione , sive in tranquillitate, sive in prosperitate, sive in adversitate, sive in morbo, sive in sanitate, sive in vita, sive in morte. Continent enim omnis generis affectus, omnique tempori & negotio congruentes. Hinc Martyres, aliique sancti viri in mediis tormentis, ac in extremo etiam spiritu sacrorum versum, & psalmorum modulatione animum confirmabant, & in Deum erigebant.* Ita citatus Hort. pastor. Virg. Aaron tract. 3. lect. 17. de psalmis.

Horum omnium , & adhuc complurium exempla plurima per totum hunc libellum ex variis Auctoribus adducta vidimus. Nihil superest, nisi ut vestigia

piarum tot animarum premamus, & quod ad nostram salutem à Spiritu sancto dictatum est , in salutis nostræ utilitatem vertamus.

Verùm quæ modò citatus Marchantius super præsentì argumento dedit, ea multo disertius, & per exempla à SS. Patribus annotata novimus. Unum non nisi, alterúmve producere juvat.

Si tribularis , inquit S. Augustinus, consolatur te (Psalterium Davidicum) dicens : *Cor contritum & humiliatum DEUS non despiciet.* Si lætaris prosperè, cumulat tibi gaudia, dicens : *Letamini in Domino, & exultate iusti.* Si iracundus es, mitigat te, dicens : *Dominus sanat omnes languores tuos.* Si paupertate consumeris, consolatur te, dicens : *Dominus erigit de terra inopem, & de stercore eripit pauperem.* Ita Doctor Doctorum *serm. 91. de temp. sub fin.*

Mihi sæpenumerò admirari contingit, inquit S. Chrysostomus per interpretem : & mecum mente confundor , cogitans, & dicens : Cujus rei gratiâ præcæteris

teris veteris testamenti, novique scripturis librum David sic adamârunt omnes Christiani, atque hunc solum ore voluerunt versari? omnes enim hunc odoriferi unguenti loco circumferimus ore. In Ecclesiis pernoctantibus & primus, & medius, & novissimus est David. Diluculo quærentur hymnorum modulationes, & primus, & medius, & novissimus est David. Si pompæ in funeralibus defunctorum, & primus, & medius & novissimus est. Peccatores ad pœnitentiam provocat, dicens: *Confitemini Domino, quoniam bonus.* Eos, qui per pœnitentiam profecerunt, roborans dicit: *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Domine.* Eos, qui beneficia receperunt, ad gratiarum actiones excitat: *Quid retribuam, inquit, Domino, pro omnibus, quæ retribuit mihi?* Eos, qui multis peccaverunt, ad Confessionem revocat, & dicit: *Si iniquitates observaveris Domine, Domine quis sustinebit?* Misericordiam à DEO cupientes edocet: *Miserere mei Deus se-*

secundum magnam misericordiam tuam.
 Vocatos ad sacerdotium confirmat, *Ne*
projicias me, inquit, à facie tua. Ad ju-
 dicium tractos docet, & dicit: *Libera*
me à calumniis hominum. In timore ab
 inimicis conversos admonet, dicens: *E-*
ripe me de inimicis meis DEUS. Exspe-
 ctantes, & gratias agentes, majores ad
 gratiarum actiones excitat, & dicit:
Exspectans expectavi Dominum, & in-
tendit mihi, & exaudivit orationem mea-
am. Ita Os aureum tom. 5. de pœni-
 tentia homil. 6.

CATALOGUS

HISTORICUS

Sanctorum, aliarum-
que piarum maximè men-
tium, quæ in variis eventibus
Psalterio Davidico usæ
sunt.

A.

Abbas anonymus	fol. 307
S. Abrahamius	fol. 201. 256. 265
S. Acyndinus	86
S. Adelelmus Abb.	369
Adolescens anonymus	42
S. Aichardus	391
Ægidius Anglus S.J.	356
S. Albertus Carmelit.	65. 111. 333
	S. Al-

S. Alfredus rex	361
S. Alexander Mart.	fol. 352. 384
B. Aloyfius	297. 340
Alphonfus rex	99
Alphonfus Rodroquez	393
S. Amatus	251
S. Ambrosius episc. Mediolan.	4. 88
B. Ambrosius Senenf.	253
B. Amelberga	38
SS. Ananias, & Petrus.	31
B. Andreas Avellinus	82
Andronicus senior Imp.	136
S. Angelus Carmelit.	1. 47
Fr. Angelus Capuc.	222
Angelus de Pasio	44
Animæ flammis purgantibus cruciatæ	285
Anonymus	76. num. 5
S. Antonius	39. 41. 134. 254. 256. 365
P. Antonius de Padilla	297
S. Antonius Pad.	9
Antonius puerulus	235
S. Arcadius	277
S. Aredius episcop.	381
P. Arnoldus religiosus sacerdos	296
	S. Ar-

S. Arnulphus	106. 144
S. Arsenius	194
B. Ascelina	386
Asceta anonymus	fol. 160
S. Athanasia	362
S. Athenogenes	47
S. Audæmus	355
S. Augustinus Eccles. Doct.	8. 179
S. Aurea	362

B.

S. Babylas	213. 241
S. Barralam	347
S. Bartholomæus	258
Bartholomæus Monachus	387
Bartholomæus Bustamantius	366
S. Basilius	34. 48
S. Beatrix	362
S. Beatus	48
S. Benedictus Abb. Anianenf.	71
B. Benedictus XII.	368
S. Benedictus Indenf.	285
Ven. Bernardinus de Colle Petraceo.	112
S. Bernardus 45. 336. & seq. item	339
S. Bertinus	320
Bonifacius VI. summus Pontifex	148
	Bri-

Britannion episc.	272
<i>C.</i>	
S. Cæcilia	278
Cæsar Baronius	180
R.P. Camillus Constantinus	fol. 248
S. Candidus	35
Canonicus anonymus	308
Canutus rex	193
Carolus M.	270
Carolus rex Hungariæ	215
S. Casimirus	48
S. Ceadda	24
S. Charalampus	228
V.P. Chrysoftomus à Conceptione	396
Christus, Salvator noster	48. 218. 236.
	371
S. Chrysanthus	54
S. Clara	171
Clara Serrana	102
S. Clarus Abb.	359
P. Claudius Panceottus	297
Clodoveus rex	24. & 25
Clotharius rex	181
S. Columbanus	64
S. Columbus	378
	Con-

Concionator anonymus	138
S. Conon	48
B. Conradus	336
Constantinus	387
Conversus anonymus	99. num. 9.
S. Cuthbertus	123
SS. Cyriacus, & Theodulus	fol. 273
S. Cyrillus	220. 357
S. Cyrius	298

D.

Dagobertus rex	130
B. Daniel	390
S. David Vates regius	335. num. 2
S. Decorosus	347
S. Devota	147
S. Dionysius Areopag.	332
V. P. Dominicus à Jesu Maria	103.
	274. 290
S. Dunstanus	355

E.

S. Ebrulphus	72
B. Egino Abbas	395
S. Elfleda	196
S. Eleutherius	346
S. Elzearius comes	73. 97. 301
	S. Ephrem

S. Ephrem.	43. 347
S. Epiphanius	191
B. Erkantrudis	226
S. Erntrudis	168
S. Evergislus	354
B. Evernoldus	349
Eugenius Geometra	89
S. Eutychius	171

F.

S. Felicianus	fol. 118
S. Felix episcop.	132
S. Felix presbyter	32
Ferdinandus rex	303
S. Florannanus	176
Ven. P. Foritius	213
Fr. Franciscus Carmelit.	51
Ven. P. Franciscus de Hispali	294
S. Franciscus de Paula	48
S. Franciscus de Sales	69
B. Franciscus Fabricamenfis	292
Franciscus I. rex Franc.	277
S. Franciscus Seraphicus	115. 173.
	226. 336
P. Franciscus Costerus	392
P. Franciscus Suarez	381
	S. Fri-

S. Fridericus	241
S. Fulgentius	62
S. Furseus	186. 374

G.

Gaufridus	45
S. Gaugericus episcop.	1. & 2
S. Gelasius Abb.	309
B. Gerardus	352
S. Germanus	390
S. Gertrudis	50. 56. 63. 75. 95. 127. 129. 131. 168. 220. 231. 249. 260. 281. 375
S. Gordius	32. 251
S. Gorgonia	6
S. Gregorius Papa, Ecclesiæ Doct.	338.
	382
S. Gregorius Agrigent.	56
Gregorius II X.	372
Gregorius XIII.	233. 237
Gregorius XIV.	261
S. Gregorius Naz.	32. 293
S. Gregorius VII.	163. 263
S. Gregorius Thaumaturgus	299
S. Gregorius Turonens.	178. 216
S. Guduwalus	144
S. Guido Abb.	379
S	S. Guth.

S. Guthbertus	fol. 146
S. Guthlacus	135. 186. 254. 258
<i>H.</i>	
B. Hamularius Fortunatus	98
V. P. Henricus Angelus	245. & seq.
S. Henricus Imp.	89
Henricus II.	54
Henricus Philippi	361
Henricus IV. rex	243
B. Henricus Prior Oxenh.	246
Henricus Sufo	371
Henricus III. Imp.	325
B. Hermannus Iosephus	275
B. Hertinodus	83
S. Hieronymus 9. & seqq.	Item fol. 69.
	74. 116. 349
P. Hieronymus à Forolivio	359
Ven. P. Hieronymus General. Capuc.	67
V. P. Hieronymus Mediolan.	286
S. Hilarius Abb.	27
S. Hubertus	182. 197
B. Hunegundis.	290
S. Hyacinthus.	49. 132
<i>I.</i>	
R. P. Jacobus Granadus	294
	S. Ja-

S. Jacobus Intercifus	fol. 337
R.Dom. Jacobus Merlo-horstius	31.164.
	169. 237. 296
R.P. Jacobus Wuiecus	340
S. Ignatius Loyola	168
Innocentius III.	189
Innocentius VIII.	39
Joanna Maria Bonomi	118
Joanna princeps Lusitan.	103. 369
Ven. Joannes Allartus	312
Joannes Berchmannus	104
B. Joannes Bonvisius	97
P. Joannes Cardim	291
Joannes Cletelius	350
Joannes de La Placa	187
Joannes de S. Francisco	78. 240
Joann de Vilela	389
S. Joannes Gualbertus	76
Joannes miles Alexandrinus.	26
Joannes Parmensis	60
P. Joannes Uremannus	340
Fr. Jordanis General.	276
B. Joscio Monachus	289. 301
V.P. Josephus de Leonissa	114
Josephus Scammaca	296

Isabella Hisp. regina	fol. 84. & seq.
Ilfridus episcop.	350
Juvenis anonymus	100
<i>M.</i>	
S. Macarius	264
S. Maimbodus	376
S. Majolus Abb.	373
Marcella Vid.	266
Marcellus Abb.	66
S. Marculphus	267
S. Marcus	220. 372. 377
SS. Marcus, & Marcellianus	323
B. Margarita Hungarica	47. 376
B. Maria Magdal. de Urfinis	323. 351
Maria regina Hispan ^a	29. & seq.
S. Martialis	130
S. Martina	224
S. Martinus episcop. Turon ^a	252. 364
B. Martinus de Valentia	122
B. Martinus General	372
P. Martinus Olavius	342
Martinus Wrolovius	262
R.P. Matthias de Concha	200
B. Mathildis	362
Mauritius Imp.	282
	Maxi-

Maximilianus Elect. Bavar.	fol. 17
Ven. P. Melchior. de Oriola	250
S. Mechtildis	129. 139. 218.
S. Mennas monah.	360
B. Mentia Abbatissa	289
Merovæus filius regius	166
S. Merulus	361
S. Minias	127
Monachus anonymus	195
- - alius	204. & 248
S. Monica	394
S. Monon M.	36
Fr. Munius Ord. Prædic.	6

N.

S. Nicasius.	268
S. Nicolaus episcop.	343
Nicolaus Potier	261
S. Nicolaus Tolet.	48. 246. 252. 255- 348. 351
B. Notkerus	271

O.

S. Odulphus	377
Origenes	91
S. Oswaldus	148
Otto Imp.	311

S 3

P. S. Pa-

P.

S. Pachomius	217.288
Palatinus Miazis	79
Pambo	68
S. Pantaleemon	fol. 115. 128
Parochus anonymus	107
S. Patricius	36. 175
S. Paula	38. 113. 180. 185. 253. 290. 379. 381. 384
S. Paulinus Nol.	322
S. Paulus Apost.	48
Paulus discipulus Antonii Abb.	385
Paulus Segnerus S.J.	77
Paulus III.	26
Paulus IV.	295
S. Pegasus	86
S. Pegasus	60
SS. Perpetua & Felicitas	211. 240
Persona quædam religiosa	310
B. Petrus Alcantara	293
Petrus Anton Spinellus	353
S. Petrus asceta	23
S. Petrus Aulanus	244
B. Petrus Cœlestinus	353
Petrus Damianus	96
	Pe-

Petrus Faber	fol. 81
B. Petrus Hieremias	292
S. Petrus Mart	41
B. Petrus Nicolaus Factor	119. 295. 320
S. Petrus Nolasc.	232
Petrus Phalesius	250
S. Philáretus	330
S. Philippus Benitius	50. 117. 318
Philippus dux Pomeran.	255
Philippus II. rex Hisp.	75. 251
Pius V.	194. 395
S. Pontianus	15
S. Pontius	238
S. Popo Abb.	137
S. Potitus	52. 147. 162
S. Primus	131
S. Prisca	269
SS. Processus & Martinianus	235
S. Publia	239
Puella anonyma	138

Q.

S. Quintinus	161
S. Quirion	367. 375

R.

S. Remigius	217
-------------	-----

S 4

S. Ri-

S. Richardus	fol. 186
S. Richardus Mart.	230
S. Richardus episc.	272. 336
Robertus Bellarminus	113
S. Rodingus	229
Fr. Rogerius	53
Fr. Romæus Ord. S. Dominici	304
S. Romanus	89
Ven. Rudolphus Sherwing	262
S.	
S. Saba	77
Sacerdos quidam	79
Sacerdotes alii	141. 215
Sancti 40. Martyres	300
Sanctimonialiales anonymæ	135. 279. 280
S. Savinianus	388
S. Sequanus	360
S. Sergius	70. 334
SS. Sergius & Bacchus	288
S. Severinus	236
S. Severus episcop.	291. 298
B. Sibyllina	306
Simon Salus	72
Soror regis Merciorum	394
Stephana Socianas	5
	7.S.Theo-

T.

S. Theodardus Archiepisc.	391
St Theodorus	20.21.22.52
Theodosius Imp.	268. & seq
S. Theresia	107.191
S. Teuteria	377
S. Thomas Aquinas	161.223.319
S. Tomas Cantuariensis	128
Thomas Morus	96
S. Trudo	8.76

V.

Ven. P. Valentinus de Nantes	294
S. Udalricus	76
S. Venerandus	102
Fr. Victor Bergomat	348
Vincentia de Oda	106
S. Vincentius Abb.	373
S. Vincentius M.	239
S. Vincentius Ord. Prædic.	358
S. Vincentius Sylvester.	298
S. Vindicianus	210
Viri duo illustres	202
SSS. Vitus, Modestus & c.	147

W.

S. Waltericus	361
S 5	S. Wi-

S. Wiborada	30
Wilhelmus monachus	383
S. Willehadus	361
S. Winicofus	64
S. Winocus	305. 337
S. Winwalocus	360
S. Wolfelmus	21. 76
S. Wolstangus	360

FINIS

Catalogi historici San- ctorum ad Psalterium Davidicum.

INDICULUS MORALIS

Rerum magis memo-
rabilium in hoc opusculo
contentarum.

A.

Abusus psalmorum, seu versuum fol.
50. 105. 148. 202. 315. 230.
308 357. 394. & seq.

Abuntur iisdem dæmones fol. 57. 200.
319. &c.

Abusus psalmi 108. vindicatus fol. 394.
& seq.

Accusatio falsa detegitur 56

Adhortatio S. Quirionis ad Martyrium	fol. IIII
Admiratio S. Vincentii Sylvestris quæ?	298
Adspirations ex psalmis ad DEUM	17.
	22. &c.
Adulatio	334. & seq
Adulatores aulici	193
<i>Advocati</i> , eorum laus exigua	109
Affectus unicus indomitus totam morum harmoniam pessundat	214
- - explicatur per similitudinem	Ibid
Ales viam monstrat Carolo M.	270
Alleluja quare in Septuagesima omittatur?	327
Angeli usurpant Psalterii versiculos	23
	30. 57. 65. 77. 90. 102. 106. 128.
	130. 144. 148. 182. 186. 226. 250.
	304. 352. 355. 389. 393
Angeli explicant versiculos	102
- - adstant psallentibus	144
- - recitant Officium alternatim cum Clericis.	148
Angelus custos suadet contra insultum carnis	

carnis verſum	120.	ex pſalmo cen- teſimo decimo octavo	280
Anima in columbæ ſpecie de corpore mi- grat			52
Animæ in Purgatorio.		Vid. <i>Defuncti.</i>	
Anni æterni			174
<i>Anni noſtri ſicut aranea &c.</i> pulchrè ex- plicatur			196
Antiochus cum Davidis imprecationem incurrerit?			179
Apologia ſancti Hieronymi adverſus Ruffinum			21
Aſelli bipedes			140
Aſtus militis		148. num. 6	
Attentio meditando <i>verſ. I. è pſalmo</i> 137. acuitur.			329
Avaritia			18
Avis oſtendit veritatem verſus 4. ex pſal- mo 89.			195
Aures detractionibus occludendæ			92
Aurum ad quid?			234

B.

Barbaries cruenta Theodoſi Imp.	268
<i>Beati immaculati in via, &c.</i> Pſalmi hu- jus	

jus 118. summa commendatio, & laus præclara	264, & seq.
Bellum jure hominis	346
C.	
Calvaria loquitur	103
Canis immundus dicitur cacadæmon	266
Canes latrantes	50
Canonicus scandalosè vivens damnatur	308
Canonici negligentes in decantando Psal- terio	6
Caput episcopi in consecratione cur in- ungatur?	324
Caro menti repugnat	328
Caro timore DEI configenda	280. & seq
Carolus Imp. fit ermerita	114
Causidici quales sint tonsiores?	109
Cenodoxia quomodo expugnanda?	110.
	157
Charitas	12
Choreæ an sint in cœlo?	138
Choréum sedes diaboli	319
Chorus dæmonum psallentium	61. & seq
Chorus Angelorum, & dæmonum	57
	Chri-

Christus, & diabolus non in una sede morantur 104

Christus utitur psalmis 37. 63. 64. 131.
- - quos psalmos in Cruce dixerit? 28. & seq.

- - solus peccati nescius 101

Clericus unde dictus? 18. & 19

Cœlum loquitur ore Davidico 106. & seqq. 355. 357. 391. 394. Vid. plura verb. *Angeli*.

Cœmeterium sine precibus non transeundum 307

Cogitatio. Ad cogitationem Gregorii Papæ respondet synonymus ex vers. 3. psalmi 99. 216

Communicantes indignè cujus psalmi maledictionem incurrant? 142

Concionator damnatus 140

Conciones, quarum argumentum psalmi 51

Concionis thema ex versu 13. psalmi 103. cœlitùs dictatur Doctori Angelico 223

Concupiscentia quando animam lædat? 271. & seq. Con-

Confessio peccatorum quid possit?	68
Consuetudo virginum cum viris non probanda	139
<i>Correctio.</i> Circa correctionem notatu dignum	129. & seq.
Corvus pronuntiat versû 6. psalmi 76.	173. & seq.
<i>Cruz.</i> Cruce ignis exstinguitur	77
Cruces conjunctas habent cordis lætities	205
Crucifixus ad vers. <i>Fiant aures tue &c.</i>	
aures occludit.	308. 313
Crudelitas Mauritiî Imp.	282
- - punitur à DEO	283

D.

Doemon mentitur animam in Purgatorio	98
- - monialem	135
- - virum equo insidentem	216
- - se sistit in humana specie	252
- - - in forma pueri	254
- - - in specie gigantis	39
Doemon non potest recitare versum <i>Miserere mei DEUS &c.</i>	98
	nec

- nec psalmum *Exurgat DEUS*
&c. 135

- exhorret maximè prædictum
psal. *Exurgat* &c. 134. & seq.

- nec potest ferre versiculum *De-*
us in adiutorium &c. 145.

& 153

Dæmon ad quendam dicens, illum dam-
natum esse, quod responsum tule-
rit? 348

- ejus inutilis conatus cum S. Al-
berto 333. & seq.

- querela seu quiritatio 365

Dæmones apparent in specie monacho-
rum 61

- subministrant necessaria quæque
Religiosis Ibid

- perturbant psallentes monachos
2. & 3

- usurpant versiculos, seu psallunt
57. 61. 135. 265. 281. 366

- fugantur, & confunduntur psal-
morum recitatione 160. 201.

256. & seq

Damnandi an corrigendi? 55

Damna-

- Damnati usurpant psalmos, seu versiculos 138. 141. & seq
- David an versiculum *DEus in adiutorium* &c. pro uxore sua recitaverit? 149
- David quem psalmum in mortis articulo dixerit? 335
- Defuncti apparent, & eloquio Davidico sua sensa aperiunt 103. 301. 307. 347. 386
- in commemoratione defunctorum quid mente concipiendum? 245
- De Profundis* pro morituro recitatum nihil prodest 308
- Psalmus iste quanti sit ponderis, seu valoris, exemplo demonstratur 309
 - recitatur à nonnullis pro benefactoribus, vel amicis defunctis post mensam 310
 - expetitur ab animabus in Purgatorio ibid. & fol. seq
 - juvantur eo defuncti 311
- Detractio cavenda 92. & seq
- DEus

DEus nullibi non est 331. & seq
 - est refugium, & auxiliator noster

253. 385
 - quomodo dicatur modò filere? 93
 - punit Judæorum idololatriam per
 Antiochum 179

DEUS in adjutorium meum &c. quàm
 utile, & efficax contra malignos
 spiritus, & quascunque tentationes
 154. & seqq

- ejus insignis commendatio, & sum-
 ma laus ex SS. Hieronym. Au-
 gust. & Cassiano 150. & seqq
 - à quo institutum in Horis Canoni-
 cis? 151

Diabolus non nominandus 135

Distractiones quo versu Davidico infrin-
 gantur? 151

Domine clamavi ad te &c. Psalmus iste
 140. olim celeberrimus 335

- - quotidie recitatus Ibid

Dominus justus; hujus exempla vid. 283.
 & seqq

Domus Austriaca }
 - Burgundica } 251

E. Elec-

E.

- Eleemosyna largè compensatur 72
 Eremitæ quo olim versu Davidico opus
 quodlibet auspicarentur? 143
 Epistola sancti Hieronymi ex psalmo 72
 165
 Exercitia S. Gertrudis ad psal. *Venite ex-*
ultemus &c. 209
 Exhortatio morituri 71. 72
 Exhortatio pulchra S. Bartholomæi ad
 spiritu desperationis tentatum 258.
 & seq.
 Eucharistia 326

F.

- Flere cum Sanctis quomodo debeamus?
 290
 Fœminæ cujusdam audax, & impium fa-
 ctum 14
 Fructus Marcellæ ex jugi sacrorum Codi-
 cum lectione 266
 Fructus psalmorum. Vid. *Psalmus, Psal-*
terium, versus Davidici.
 Fundamentum Ecclesiæ Christus 190

G.

Gallus falsè vocatus, quid responderit?

217

Gastrimargia quo versiculo debellanda?

154

Gloria omnis DEO danda

237

Gradus de virtute in virtutem

187

H.

Henricus Imp. unde *Claudus* dictus? 90

Homo exterior non nimium curandus.

376

Homo sapiens, timoratus est

331

Omnis homo mendax

242. & seq

Hora ultima quæ verba elicuerit S. Bernardo?

336. & seq

Horæ Canonicae devotè recitandæ

281

in illis litteras & syllabas non benè
pronuntiatas diabolus annotat.

Vid. hujus exemplum.

Ibid

Humilitas. Hujus exemplum 187. 314

330

Hymnus qui dictus à Christo Domino
cœnâ peractâ?

236

I.

Ignorantio quæ non excuset?

59

Inimi-

Inimici sibi obfunt, & nobis profunt.

257

In splendoribus sanctorum quomodo à S.

Gertrude intellectum? 231

Inquisitio omnis, & curatio per divinos,

& magos damnatur 212

Invitatio potentiarum ad laudandum De-

um 206. & seqq

Invocatio DEI 13

- - nominis JEsu 27

Jocus ex occasione versiculi: *Quid retri-*

buum Domino &c. 243

Judices Ecclesiastici quomodo se gerere

debeant? 66

Juramentum an ex se malum? 232. 318

Justitia administranda 227

Justitia nostra unde? 303

Justitia augetur erogando pecuniam 234

L.

Labor supremus S. Columbî in Psalterii

scriptione 378

Lachrymæ poenitentium ad quid? 98.

num. 7

Lachrymarum ubertas 117. 179

Lata-

Latatus sum &c. versiculus iste multis è
vita discessuris in corde & ore fuit.

293. à num. 1. usque ad ultimum

Lapides, ab illis illæsi psallentes 13. &
seq

Lapsus Origenis 91

Leges quot in jure? 225

Lingua refrenanda 92

Ludovicus rex occasione versiculi *Beati*
qui faciunt justitiam, gratiam reo
concessam revocat 227

M.

Mare magnum Jus civile 225

Mare non obedit Canuto regi 193

Martyres. Psalmi Christi Martyribus
valdè familiares. Vid. Lit. P.

Martyres jam consummato martyrio, u-
tuntur Psaltis versiculis 268.

354. &c.

Milites, seu Reges debellantes hostes suos
nihil sibi adscribant 170

- neque homines in terra sancti.
288. 302. & seq

Miseratio. DEI miseratione cuncta sub-
sistunt 288

Mi-

Miserere mei Deus &c. poenitentiae psalmus est 99

- - - hujus exempla 97. & seqq

Miserere mei DEUS è cœlo decidit. 101

Misericordia DEI à morituro illis Psalmistæ verbis extollitur: *Melior est misericordia tua* &c. 390

Misericordia in pauperes commendatur à morituro 72

Mola S. Winoci Abbatis 305

Monialis quædam, aliis in Choro decantantibus *Defecerunt oculi mei* &c. cur versum hunc non dixerit? 279

Montium nomine quid intelligatur? 190

N.

S. Nicasius jam capite truncatus cum Psalte dixit: *Vivifica me* &c. 268

Nisi Dominus edificaverit &c. sæpius à Ferdinando rege in fuga repetitum

303

Nomen, secundum nomina pulchra componendi mores 222

B. Notkerus magnus mulierum osor

271

Nox

Nox dæmonum tentationibus, terriculamentis, & illusionibus obnoxia
198. & seq.

O.

Oleum peccatoris quid? 335

Omina bona ex psalmis 25. 178. &c.

- - mala 167

Omnipotens quis? 242

Oratio Arianorum inanis 35

- - fructuosa S. Bernardi 45

- - horreum frumento replet 64

P.

Panis Angelorum 177

Paraphrasis versiculi *Venite exultemus*

Domino 208

Passio Domini prælegitur morituris 73. &c.

Patientia in morbo extremo Ibid

Pax, bonum jucundum 322. & seq

- inimica diabolo 323

Peccare posse an aliquid sit? 242

Peccator an concionari debeat? 92

Pecunia eroganda 234

Perjurium 7

Persuasio ad mala facit homicidam 118

T

Phi-

Philargyria , aliique inordinati affectus quo versiculo debellandi?	157
Pietas Religiosi erga defunctos	312
Pœnitens quem affectum in se recipere debeat?	286
Pœnitentia spontè assumpta	117
- - - in iuncta	96. & seq
- - - in pœnitentia non tam men- sura temporis, quàm do- loris considerata est.	108
Prædicans confunditur à simplice Catho- lico sacerdote	79. & seq.
Præparatio ad recitandos psalmos	87
Præsumptio nimia nocet	45
Pfallere minùs devotè , an <i>jucunda</i> , deco- <i>raque laudatio</i> ?	351
Pfallentes quid DEO repromittant?	267
Psalmodia quid significet?	185
Psalrophili insigniores quidam enume- rantur	360. & seqq
Psalmus opus Angelorum	65. 107. 144
- - - præsidium nocturni timoris	182
- - - scutum securitatis in tenebris	199
	Ibid
	Psal-

- Psalmus *Domine quid multiplicati sunt*
 &c. congregat dæmones 2. & 3
 Psalmus 41. pro defunctis recitatur 383
 - - opitulatur & morituris 384
 Psalmus *Miserere* pulchrè 94. & seq
 - - recitatur à quodam singulis die-
 bus centies & 50. 387. &
 seq
 Psalmus 59. post mortem viri sancti de-
 cantatus quid innuerit? 123
 Psalmus 72. accommodatur à S. Hierony-
 mo malo clerico 165
 Psalmus 90. quare sub noctem dicatur?
 198
 - - contra dæmones, & in tentatio-
 ne, ac pavore præsidium Ibid
 Psalmus 126. quàm felicem nuntium cui-
 dam attulerit? 396
 Psalmus 116. quo modo Monachum Pur-
 gatorio dignum fecerit? 284
 - - est acceptus Christo Domino
 249
 Psalmus 133. quare in Completorio po-
 tissimum recitetur? 325
 Psalmi quinam à quodam Asceta in hono-
 rem

rem Deiparæ singulis diebus dicti sint ?	389. 301
Psalmi, seu versiculi Davidici an ad laudes hominum detorquendi ?	263
Psalmi in Latino idiomate recitati, & non intellecti, an virtutem & efficaciam habeant ?	147. & seq
Psalmi pro defunctis recitati exaudiuntur	313
- - portas templi aperiunt	316. & seq
Psalmi pro morituris	342
Psalms DEUM laudamus, & dæmones persequimur	66
Psalmi Davidici, seu psalmorum versiculi inscribuntur cubiculis	43
- - serpentes enervant	200
- - lites dirimunt	35
- - indicant loca pro sacris structuris	320
- - sopiunt corporis dolores	23
- - ad Psalterium accendunt	Ibid
- - Inflammant ad æterna	63
- - moderantur affectum tempora- lium	Ibid
- - De-	

-
- - Devotionem augent 161
 - - lachrymas cient 92. 117
 - - Spirituales delectationes creant 375
 - - à Mundo abstrahunt 194
 - - Ad fidem, & DEum perducunt 228. 388
 - - Ad perfectionem stimulos addunt 391
 - - Cœleste auxilium accersunt 147
 - - Ad justitiam administrandam impellunt 227
 - - exultatione, & jubilo animum perfundunt 191
 - - hostes in fugam agunt 171
 - - Carnis tentationes infringunt 279. 280. &c.
 - - Fugant dæmones 39. & 40. 134. 135. 145. & seq. 201. 389
 - - liberant captivos 349
 - - illuminant cæcos 350. 351
 - - præsagiunt afflictiones 371
 - - Apparant mensam 372

- - confundunt aduersarios, & pro-
movent electiones 364. &
seq.

Psalms utuntur vulnerati fol. I

- - - conuersi 5

- - - carceribus mancipati 4. 15. 31.

40. 147. 161. 162. 198. 288.

298. 334

- - morituri Martyres, & Confesso-
res 1. 3. 6. 8. 17. 27. 28. 29. 38.

42. 47. 48. 52. 60. 67. 71. 72.

73. 74. 75. 76. 77. 82. 104.

107. 111. 112. 127. 164. 168.

191. 197. 320. 321. 322. 220.

226. 230. 232. 235. 240. 246.

250. 262. 268. 285. 291. 293.

& seqq. 298. 300. 337. 354.

335. & seqq. 336. 337. 342.

352. 353. 377. 392. 395

Psalmodum series confusa, & unde?

344

Psalmi Graduales Religiosis cœnam ap-
parant 301

Psalmi pœnitentiales 339. & seq

- - dicuntur pro defunctis Ibid

- - re-

- - recitantur à morituris 8.& 9
- - præleguntur eisdem 340
- Psalterium, qui fructus ex illo recitato ? 56
- - continet totam scripturam 264
- - convertit lectores 102
- - consulitur in dubiis 136. 364
- - Recitatur à morituris 359
- - Et pro defunctis 394
- - prælegitur S. Leatfrido in æternitatem abituro 359
- - memoriæ commendatur 2. 20. 360. & seqq
- - Recitatur quotidie à multis 360. & seq
- Psalterium quàm utile, ex SS. patribus 398. & seq
- Psalteria decies mille desiderantur à quodam defuncto 311
- Psittacus voce humanâ pronuntiat : *Cogitavi dies antiquos &c.* 173
- Puella ethnica convertitur 284
- - Et alia choreis dedita 138
- - auro corrupta, & à dæmone liberata veritatem detegit 56

Puellæ lascivæ miraculosè soporatae	54
Pugna interior, & exterior	346
Puritas mentis unde?	
Pusillanimitatis signum est, mortuos plan- gere	34

Q.

Quotidie in psalmis, seu quotidiana mul-
torum devotio in recitandis psal-
mis, seu versiculis 26. 36. 42. 97.
num. 4. 116. num. 2. 149. num. 7.
187. 289. 335. 360. &c. Vide plura
verb. *Repetitio*.

R

Reliquiæ Sanctorum honorandæ 245
Repetitio Psalmorum, seu frequentior,
jugisve versiculorum usus in vita &
morte animarum sanctarum 27.
187. 266. 274. 280. 290. 298. 304.
305. 336. 343. 373. 376. 379. 380.
381. 388. Vid. plura supra verb.
Quotidie.

Repetitio verborum illorum : *Paratum*
cor meum, Deus paratum cor me-
um, exponitur, 119. & seq
Retributio DEO fieri non potest 244
Rifus

Risus non omnis illicitus 352

Romani peccatum mortis Christi vindicârunt 170

S.

Sacerdotes ignorantiam à se repellant 143

Sacrificium cur quotidie celebretur? 219

Sancti, seu coelites psallunt 130. 258. 262.&c.

Sanctitudo decet domum DEI 203

Signum quod peccatorum remissorum? 285

Sitis spiritualis 75

Spectra inferni apud moriturum 296

Satua B. V. Mariæ resonat versiculum 107

Symbola ex psalmis 2. 4. 12. 20. 39. 148. 190. 194. 215. 243. 255. 261. 172. 395. & seq.

T.

Templa non oculorum libidine profananda 202

- - quomodo in eis conversandum? 203

Temporalia temnenda exemplo S. Hieronymi 169

Tentatio vehemens	258
Tentationes dæmonum versuum recitatione depelluntur	160
Testamentum sancti Ephrem	70
Tribunal Christi manet omnes	93
Trina lectio psalmi 67. & 116. fol. 137.	249
Trina recitatio versûs 17. ex psalmo 115. an non superstitiosa, & ad quid?	247
Trinum perficit vitam monachorum; fundatur in vers. 66. psal. 118.	276
Trinum <i>ve</i> sacerdotis damnati	142
<i>V.</i>	
Valetudo prospera Pauli IV.	295
Vanitas dignatum	366
Verba morituri pulchra	392
Veritas odium parit	139. & seq
Versus <i>DEus in adiutorium meum</i> &c. lucratur equum	148. & seq
- - omnes affectus recipit	153
Versus <i>Miserere mei DEus</i> statim post lapsum recitandus	95.
Versus primus psalmi 38. discipulum habet annis 19.	69

Verficuli ex facta revelatione Christo
Domino quinam accepti? 249.260.
& seq.

Verficuli quidam fingulari, & majori de-
votione recitandi. 275. & seq.

Verficulus 1. psalmi 119. miraculose ro-
fæ inſcriptus 289

Verficulus *Septies in die* &c. quomodo
impleatur in Clericis? 287

Verficulus *ſupra dorfum meum* &c. quam
exegeſin à quodam accipiat? 306

Verficuli promiſſa in mentem revocant.
246

- - deſperationis ſpiritu tentatum
juvant 258. & ſeq

- - rapiunt in exſtaſin 266. num. 3

- - aperiunt oculos mentis, & dant
intellectum 277

- - Purificant animam 86

- - in Caſtitaſis profeſſione robo-
rant 278

- - compunctionem ingerunt, & a-
ſceteria ſuadent 286

Plura de virtute, & utilitate verficulorum

Vatis regii videri possunt supra verb.

Psalmi Davidici &c.

Viduæ quæ carceribus tradendæ? 121

Vigiliæ nocturnæ 275

Vir quinam beatus? 73

Virtus 280

Virtus humana sine divina, nihil 303

Virtus illius versiculi: *Audi filia, & vi-*
de &c. 85. & seq.

Virtus psalmi *Providebam Dominum &c.*

à paucis percipitur 367

Visio Eumenii 224

• S. Gregorii Thaumaturgi 299

Vox de cœlo ad Pachomium 288

Voces ultimæ ex Psalterio Davidico piè
morientium 42. 77. 232. & seq.

246. 250. 293. 294. & seq. num.

8. 297. num. 13. 300. 336. 338. 347.

350. num. 3. 353. 356. 358. 359.

373. 376. 377. 395. Et alibi.

Vota servanda 172

Usurarius 57

Ulus Psalterii Davidici varius in variis oc-
casionibus, fortunis, eventibus, &c. SS.

Mar-

Martyrum, Confessorum, aliarum-
que piarum animarum.

- In tactis, dictisque 43
- In tempestatibus 23. & seq
- In miseriis 32. 133
- In persecutionibus 111. &c.
- In tormentis 23. 41. 47. 70. 118.
131. & seq. 235. 244. 248.
251. 277. 345. 346. &c.
- In martyrio alterius consummato
299. & seq.
- In præbendis jugulis 241. 283
- In testamentis 313. 333
- In morte charorum 69
- in bellicis expeditionibus, & pu-
gnis 54. 112. 181
- In hostium persecutione 136
- - insidiis 40. 122. 126
- - evasione 32
- In mentis gaudio 45
- In anxietate, mœrore, & tristitia
81. 153. 178. 384
- In diaboli incurſu, technis, ve-
xatione &c. 41. 145. 256.
389. &c.

Ufus Pfalterii in ejusdem eludendis mi-
nis, & insidiis 251. 252. 254. 255.

257

- In fame 31. 171. & seq

- In gratiarum actione pro fructi-
bus collectis 181. & seq

- In navigationibus, seu trajiciendis
fluminibus 176. 369. 390

- In ereptione à naufragio 381

- in fugiendo mulierum adspectu
271

- In foeminarum, carnisve tenta-
tionibus, seu castitatis pericu-
lo 54. 116. 150. 156. &c.

- In gratiarum actione post supe-
ratas tentationes 130

- In orationis necessitate 188

- In distractionibus 151

- In mentis ariditate 104. & seq

- In consolando & animando 85.
170. 377

- In increpatione 64

- In imprecationibus 170. 179

- In exhortando se, & alios ad re-
ligionem 197

- In

- - In instruendo alios 374
- - In exstimulando ad poenitentiam 211
- - In faciendo conscientiae examine 388
- - In declinandis, vel redargundis a-
dulatoribus 336
- - in detractionibus 217
- - In falsis accusationibus 56
- - In contemnenda vana hominum
pulchritudine 221
- , In erogandis eleemosynis 72
- - In laudando misericordes erga
pauperes 233
- - In misericordia DEI imploran-
da 133
- - In solicitando opem divinam
contra hostium insidias 382
- - In allato coelesti auxilio 86. &
seq. 115. 132. & seq. 254. 260. 375
- - In excutiendis sinistris suspicio-
nibus 272
- - In arguendis sceleribus 272. &
seq
- - In

Ufus Pfalteriū in conversione peccatorū	284
- - - Hypocritarum	120
- - In gaudio ad poenitentiam con- verforum	385
- - in deplorandis peccatis	98.
	num. 7
- - In castigando corpore	97. nu. 5
- - In cenodoxia	110
- - Contra fufurroneſ	253
- - In declinandis malis ſociis	267
- - In data abſolutione à peccatis	247
- - In aſceſibus, ſeu meditationibus	78
- - In recogitando Dominum Cru- cifixum	298
- - In exercendis actibus humilitatis	83. & ſeq.
- - In conſervanda humilitate	158
- - In obedientiæ virtute	119
- - In reſignatione voluntatis ſuæ cum Divina	Ibid.
- - In laudando DEum	222. 234
- - In alloquendo Chriſtum	168.
	& ſeq. 180
- - In	

Ufus Pfalmore in exstimulando se ipsum
ad divinas laudes 348

- - In piis desideriis ad cœlestem
patriam 114. 168. 290. & seq.
293. & seqq. 337. & seq.
383. &c.

- - Ante, & post labores 133. 143

- - In reædificatione domûs vastatæ
212

- - Ante, & post cubitum 96. num.
2. 143

- - In custodiendis armentis 330.
& seq.

- - In itinere 36. 137

- - In viarum ambiguitate 35

- - In commendatis ad promotiones
368

- - In convertendis Schismaticis 190

- - In refutandis gentilibus 239.
& seq

- - In evertendis idolis 240. num. 5

- - In respondendo Paganis ad sua
sacra invitantibus 220. & seq

- - In Ethnicorum impiis jussis 269

- - In

Ufus Pfalterii in contemnendo illorum
metu 273

- In concionum argumentis 84.
114. 190. & seq. 223. 327. &
seq.

- In depellendis variis malis 247.
num. 5

- In afflictionibus se, & alios con-
solando 304. 305

- In hostium incurfu 171

- In desideriiis ex hostium manibus
evadendi 333

- In gratiarum actione pro vita
conservata 203

- In ingressu Monasteriorum, &
tumulorum 241. 321

- In morbis, variisque corporis in-
firmitatibus, 76. 78. 82. 83.

113. 173. 182. 192. 338. 345.

373. 379. 382. 390. 391. &
seq. Nec non alibi.

F I N I S
INDICULI MORALIS.

S E R I E S

**Psalmorum, seu ver-
suum Davidicorum Cor-
pori Juris Canonici in-
sertorum.**

<i>Perdes, omnes qui loquuntur &c.</i>	fol. 7
<i>Domine ne in furore tuo &c.</i>	fol. 8. & 9
<i>Si reddidi retribuētibus &c.</i>	fol. 11.
	& 12
<i>Qui pecuniā suā non dedit &c.</i>	18
<i>Dies diei eruat verbum &c.</i>	25
<i>In omnes terram exivit &c.</i>	Ibid. & 26
<i>Erue à fr̄amea D Eus &c.</i>	30
<i>Virga tua, & baculus tuus &c.</i>	33
<i>Domini est terra &c.</i>	33. & seq
	<i>Diri-</i>

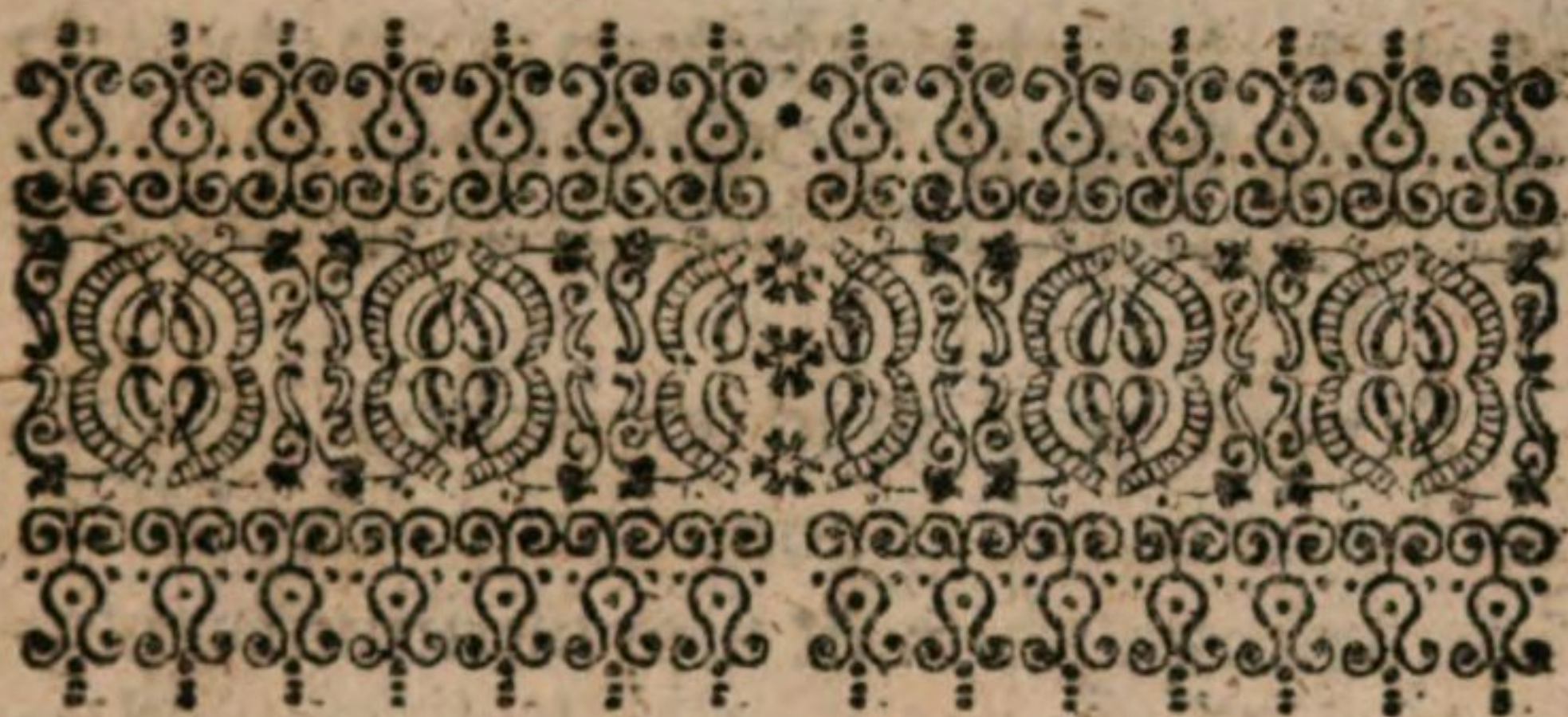
<i>Diriget mansuetos in iudicio &c.</i>	37
<i>Domine dilexi decorem &c.</i>	38
<i>Ego autem in innocentia mea &c.</i>	39
<i>Ego dixi in abundantia mea &c.</i>	45
<i>Quæ utilitas in sanguine meo &c.</i>	46
<i>Dixi: Confitebor adversum me &c.</i>	49
<i>Vultus Domini &c.</i>	53
<i>Noluit intelligere &c.</i>	59
<i>Nec damnabit eum &c.</i>	65
<i>Putruerunt, & corruptæ sunt &c.</i>	68
<i>Beatus, qui intelligit super egenum &c.</i>	73
<i>Omnis gloria filie regis &c.</i>	86
<i>Non dabit DEO placationem suam &c.</i>	91
<i>Quare tu enarras iustitias meas &c.</i>	91.
	& 92
<i>Sedens adversus fratrem tuum &c.</i>	92.
	& 93
<i>Miserere mei DEUS &c.</i>	99
<i>Ecce in iniquitatibus conceptus sum &c.</i>	101. & seq
<i>Redde mihi letitiam &c.</i>	104
<i>Cor contritum & humiliatum &c.</i>	107.
	& seq.
	Filii

<i>Filii hominum dentes eorum &c.</i>	118
<i>Letabitur justus, cum viderit &c.</i>	121
<i>Da nobis auxilium &c.</i>	125
<i>Zelus domus tua &c.</i>	141
<i>Obscurentur oculi eorum &c.</i>	142
<i>Et adorabunt eum omnes &c.</i>	164
<i>Leva manus tuas &c.</i>	170
<i>Vovete, & reddite Domino &c.</i>	172
<i>Panem Angelorum manducavit homo &c.</i>	177
<i>Effunde iram tuam in gentes &c.</i>	179
<i>& seq.</i>	
<i>Ambulabunt de virtute in virtutem &c.</i>	187
<i>Fundamenta ejus in montibus &c.</i>	190
<i>Nunquid medici suscitabunt &c.</i>	191
<i>Domum tuam decet sanctitudo &c.</i>	203
<i>Omnes Dii gentium demonia &c.</i>	212
<i>Benedic anima mea &c.</i>	219
<i>Producens fœnum jumentis &c.</i>	223. & seq.
<i>Et oratio ejus fiat in peccatum &c.</i>	230
<i>Juravit Dominus, & non &c.</i>	232
<i>Non justificabitur in conspectu tuo &c.</i>	242
<i>In justificationibus tuis meditabor</i>	267
<i>Media</i>	

<i>Mediâ nocte surgebam &c.</i>	275
<i>Iniquitatem odio habui &c.</i>	286
<i>Septies in die laudem dixi tibi &c.</i>	287
<i>Letatus sum in his &c.</i>	294
<i>Juravit Dominus David &c.</i>	318
<i>Ecce quàm bonum, & quàm iocundum &c.</i>	324
<i>Sicut unguentum in capite &c.</i>	324
<i>Omnia quaecunque voluit &c.</i>	326
<i>Super flumina Babylonis illic sedimus &c.</i>	327
<i>Quomodo cantabimus canticum Domini &c.</i>	328
<i>Imperfectum meum viderunt &c.</i>	333
<i>Ad excusandas excusationes in peccatis &c.</i>	336

F I N I S

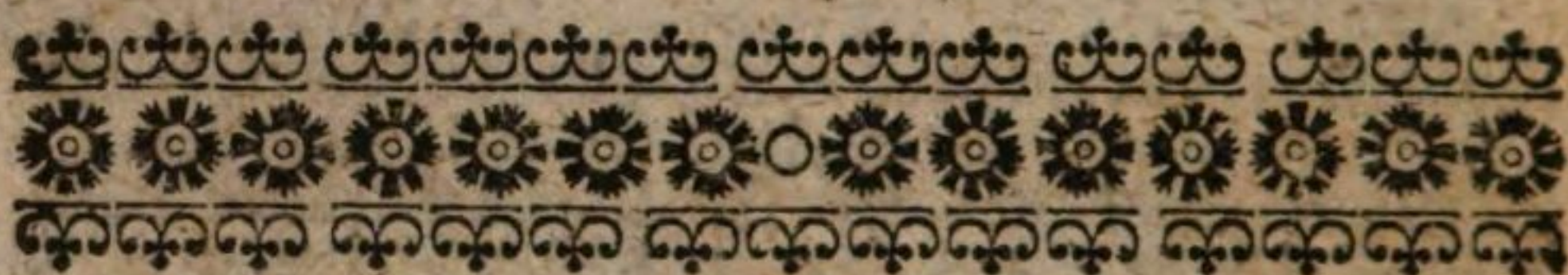
Psalmodum, seu versuum ex
Vate regio, quorum fit mentio in
Jure Canonico, quique accuratius
interdum citari potuissent, sed fe-
stinantibus aliquid indulgendum.

ERRORS

Typothetæ, & seriùs depre-
henfos ut

Fol. 62. *numerofo* pro *nemorofo*. Fol. 72. *prophetia*, pro *prophetica*. Fol. 107. *stata* pro *statua*. Fol. 124. *praartum* pro *prædictum*. & ibid. *cantantus* pro *cantatus*. Fol. 184. pro *tertio* lege *secundo*. Fol. *quassatum* pro *quassa- tam*. Fol. 281. *notemur* pro *notemus*. Fol. 328. *charitas* pro *charitatis* &c. Et alia omiffa etiam, vel redundantia ipfemet prudens Lector pro fuo cando- re emendabit.

Si verò quid aliud ex incuria , Fidei ,
 vel bonis moribus contrarium irrepfisset ,
 id quasi agraphon, & supposititium cense-
 atur. Denique notari volo, quæque data
 esse phrasi, ac stylo cuique scriptori usita-
 to, nihilque Auctorem hujus oppellæ sibi
 vendicare, nisi laboris aliquid in colligen-
 do , & quædam vertendo ex libris
 Germanicis in idioma
 Latinum.

F I N I S.

**Psalmos nostros cantabimus
 cunctis diebus vitæ nostræ in
 domo Domini. Isa. 38.**

v. 20.

Braendl, Matthaeus

Psalterium Davidicum

Salisburgum 1709

H.lit.u. 56#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10447385-7

VD18 1440933X-001